

Årsredovisning 2022

Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen – en samlande kraft

Sverige är indelat i 21 län och varje län har en länsstyrelse och en landshövding. Länsstyrelsen är regeringens ombud i länet och ska både förverkliga den nationella politiken och samtidigt ta hänsyn till regionala förhållanden och förutsättningar. Länsstyrelsen är alltså en viktig länk mellan länets kommuner och dess invånare å ena sidan och regeringen, riksdagen och de centrala myndigheterna å den andra sidan.

Titel: Årsredovisning 2022

Utgiven av: Länsstyrelsen Västerbotten

Text: Länsstyrelsen Västerbotten

Bild omslag: Bildbyrån Mostphotos

Adress: Länsstyrelsen Västerbotten, 901 86 Umeå

Telefon: 010-225 40 00

E-post: vasterbotten@lansstyrelsen.se

Hemsida: www.lansstyrelsen.se/vasterbotten

Diarienummer: 106-536-2023

Innehållsförteckning

Landshövdingen har ordet.....	5
Om årsredovisningen	6
Årsredovisningens kapitelindelning.....	6
Om resultatredovisningen	6
Om Länsstyrelsen.....	8
Våra uppgifter, uppdrag och mål	8
Strategisk styrning och planering.....	8
Organisation.....	10
Resultatredovisning	12
Myndighetsövergripande redovisning	12
Redovisning av verksamhetsområden.....	31
Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	32
Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor	40
Regional tillväxt och infrastrukturplanering	46
Hållbar samhällsplanering och boende.....	55
Energier och klimat	59
Kulturmiljö	63
Samhällsskydd och beredskap.....	67
Naturvård och miljöskydd.....	73
Areella näringar	97
Övrig redovisning	119
Året i siffror	124
Finansiell redovisning.....	136
Resultaträkning.....	136
Balansräkning.....	137
Anslagsredovisning	139
Tilläggsupplysningar och noter	140
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen.....	157
Bilagor.....	158

Landshövdingen har ordet

Det försämrade säkerhetsläget och Rysslands anfallskrig mot Ukraina präglade verksamhetsåret 2022. Arbetet med att bygga upp det civila försvaret har intensifierats och bedrivs idag parallellt och samordnat inom ett stort antal verksamhetsområden. Länsstyrelsen leder och samordnar ett omfattande arbete med att successivt utveckla ett mer robust samhälle. I det ingår att parallellt med lägesbild, analys, och samordnande budskap, också att vidareutveckla strategiska allianser inom Norden och EU. En viktig uppgift kommande verksamhetsår blir att förbereda och anpassa verksamheterna i såväl länet som i myndigheten inför medlemskapet i NATO.

Det försämrade säkerhetsläget understryker vikten av ett fortsatt fokus på att genomföra den gröna omställningen parallellt med arbetet för att garantera energiförsörjningen. Länsstyrelsens verksamheter arbetar på en rad olika sätt med att stimulera och möjliggöra omställningen bland annat genom kunskapshöjande insatser, privat och offentlig samverkan, samt tillsyns- och informationsverksamhet. Verksamheterna bidrar utifrån sin professionella kunskap till att successivt utveckla ett fossilfritt välfärdssamhälle. En viktig uppgift för vår myndighet är att bidra till att de mindre kommuner som ligger i anslutning till anläggningar och verksamheter också får möjlighet att dra nytta av de positiva effekter som investeringarna för med sig.

Inför de allmänna val som genomfördes under 2022 utökade Länsstyrelsen, inom ramen för rollen som regional valmyndighet, förberedelserna genom att utbilda aktörerna i informationspåverkan samt att utveckla stödet till kommunernas valorganisationer. Detta mot bakgrund av risk för påverkan. Valet i Västerbotten genomfördes utan avvikelser, en ny regering har tillträtt och länets kommuner samt Region Västerbotten har fått nya förtroendevalda.

År 2022 infördes en ny lag om konsultation i ärenden av särskild betydelse för det samiska folket. Syftet med dessa konsultationer är att främja det samiska folkets inflytande över sina angelägenheter. De frågor som rör det samiska folket samt rennäringen har ökat i antal och komplexitet. Länsstyrelsen i Västerbotten har under året också, i samarbete med övriga fjällän, bistått renmarkskommitten i arbetet med renmarksutredningen utifrån den expertkunskap som finns inom myndigheterna.

Länsstyrelsen är en statlig myndighet med ett helhetsperspektiv på nationell, regional och lokal utveckling med ett strategiskt och långsiktigt perspektiv på ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling. Mot bakgrund av de utmaningar samhället nu har att hantera har efterfrågan på vår roll, som möjliggörare, samordnande och tillsynsmyndighet, ökat.

Helene Hellmark Knutsson
Landshövding Västerbotten

Om årsredovisningen

Syftet med detta avsnitt är att informera om årsredovisningens upplägg och disposition samt att beskriva de huvudsakliga begrepp samt mät- och värderingsmetoder som vi använder. Redovisningsprinciper för finansiella delar, tabeller och ärendestatistik redovisas under rubriken *Tilläggsupplysningar och noter* i avsnittet *Finansiell redovisning*.

Årsredovisningens kapitelindelning

Länsstyrelsens årsredovisning är uppbyggd för att motsvara kraven i förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB). Den består av:

Landshövdingen har ordet
Om årsredovisningen
Om Länsstyrelsen
Resultatredovisning
Finansiell redovisning
Landshövdingens underskrift av årsredovisningen
Bilagor

Avsnittet *Om Länsstyrelsen* beskriver länsstyrelsens övergripande uppgift, hur vi arbetar med den strategiska styrningen, verksamhets- och organisationsutveckling samt de länsstyrelsegemensamma stödverksamheterna. *Resultatredovisningen* innehåller bland annat en myndighetsövergripande redovisning och en redovisning per verksamhetsområde, som utgår från den länsstyrelsegemensamma verksamhets- och ärendestrukturen (VÅS). Den *finansiella redovisningen* innehåller resultaträkning, balansräkning, anslagsredovisningen samt tilläggsupplysningar och noter.

Bilaga A-C beskriver vilka paragrafer i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, regleringsbrevsuppdrag och övriga uppdrag som ingår i resultatredovisningen samt var i årsredovisningen de redovisas. *Bilaga D* tydliggör vilka regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning. *Bilaga E* innehåller länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som samordnas samt beskrivning av länsstyrelsegemensamma funktioner.

Om resultatredovisningen

Redovisningen per verksamhetsområde inleds med en tabell med instruktionsuppgifter, regleringsbrevsuppdrag och andra återrapporteringsgrunder som redovisas i avsnittet. Därefter följer en redogörelse för verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål samt en beskrivning av hur vi genomför verksamheten. Därefter följer en resultatredovisning och slutligen en resultatbedömning.

Förklaring av begrepp

Nedan förklarar vi några av de begrepp som vi använder oss av i resultatredovisningen.

Uppgifter utgår i regel från förordningar, till största delen från det som står i förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion.

Uppdrag utgår till största delen från tidsatta uppdrag som regeringen angett i regleringsbrevet eller i något annat beslut.

Länsstyrelsens verksamhet styrs av att vi i utförandet av våra uppgifter och uppdrag ska bidra till att nationella och mer övergripande *mål* får genomslag i länet och där Länsstyrelsens insatser i olika grad påverkar

måluppfyllelsen. Dessa mål kan alltså vara olika verksamhetsnära, det vill säga de kan ha varierande koppling till de egna arbetsinsatserna.

I enlighet med Ekonomistyrningsverkets föreskrifter till 3 kap. 1 § förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) använder Länsstyrelsen *resultatindikatorer* som stöd för bedömningar av måluppfyllelsen och resultaten.

Det finns flera områden i resultatredovisningen som Länsstyrelsen inte redovisar indikatorer för. Skälen till det är bland annat svårigheter inom vissa områden att definiera relevanta indikatorer som påvisar eller indikerar en resultatutveckling utifrån uppdraget.

Resultatbedömningen är den samlade bedömningen av resultatet av Länsstyrelsens insatser inom verksamheten, i förhållande till verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål.

Bedömningsgrunder

I årsredovisningen används bedömningsgrunder i form av nyckeltal, indikatorer, statistik (exempelvis året i siffror) och övriga resultatbeskrivningar. För varje verksamhetsområde bedöms resultatet i förhållande till verksamhetsområdets uppgifter, uppdrag och mål.

De nivåer som vi använder för resultatbedömningen är:

- **Otillfredsställande:** Resultaten når inte upp till målen eller når endast i begränsad omfattning de uppsatta målen.
- **Utvecklingsbehov:** Resultaten når delvis upp till de uppsatta målen men inte i tillräcklig omfattning.
- **Gott:** Resultaten når i all väsentlighet de uppsatta målen.
- **Utmärkt:** Resultaten når i alla delar de uppsatta målen med god marginal.

Om Länsstyrelsen

I förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) anges att i varje län finns en länsstyrelse som ansvarar för den statliga förvaltningen i länet, om det inte finns någon annan myndighet som ansvarar för särskilda förvaltningsuppgifter.

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
1§ Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Länsstyrelseinstruktion

Våra uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelseinstruktionen anger övergripande inom vilka områden länsstyrelsen har uppgifter och hur länsstyrelsen ska styras och organiseras. Länsstyrelsernas uppdrag ges via lag av riksdagen och via förordningar eller beslut av regeringen, främst i vårt regleringsbrev. Även EU:s direktiv och förordningar styr länsstyrelsernas verksamhet.

Länsstyrelsen arbetar för det hållbara samhället. Utifrån de tre dimensionerna social, ekonomisk och miljömässig hållbarhet arbetar vi för en hållbar utveckling i länet. Länsstyrelsen ansvarar för att beslut från riksdagen och regeringen får regionalt genomslag och vi samordnar den statliga verksamheten. Vi ska tillvarata både individens och samhällets intressen i utvecklingen av länet. Vi bedriver verksamhet inom flera olika samhällsområden och vi ska vara en kunskapsorganisation som har förmågan att arbeta tvärssektoriellt i många frågor.

Det saknas ett riksdagsbundet mål för länsstyrelserna. Övergripande ska dock länsstyrelserna verka för att nationella mål ska få genomslag i länen, samtidigt som hänsyn tas till regionala förhållanden och förutsättningar. Detta omfattar samtliga län, oavsett ansvars- och uppgiftsfördelning mellan staten, kommunerna och regionerna. I redovisningen av respektive verksamhetsområde knyter vi an till relevanta nationella och regionala mål som uppgifterna och uppdragen ska bidra till att uppnå. Resultaten vi redovisar kan bestå av såväl prestationer som effekter på kort, medellång eller lång sikt.

Strategisk styrning och planering

Vår vision och strategiska förutsättningar

Länsstyrelsen Västerbottens vision är: Vi gör hållbar utveckling möjlig – i hela länet. Myndighetens kännetecken sammanfattas i värdeorden samarbetsinriktade, lärande, och kollegiala.

Myndigheten strävar efter att pröva olika metoder, arbetssätt, och samarbetsformer. På så sätt utvecklas Länsstyrelsen som en lärande kunskapsmyndighet som bidrar aktivt till den lokala och regionala utvecklingen i länet.

Tre strategiska målområden

Med utgångspunkt i Länsstyrelsens vision Vi gör hållbar utveckling möjlig – i hela länet formulerar samtliga enheter mål och aktiviteter som knyter an till Länsstyrelsens tre strategiska målområden:

- Länsstyrelsen – en Agenda 2030-myndighet
- Vi utnyttjar digitaliseringens möjligheter
- Attraktiv arbetsgivare

Intern styrning och kontroll inom Länsstyrelsen Västerbotten

Länsstyrelsen har under året fortsatt att utveckla processen för intern styrning och kontroll för att med utgångspunkt i Förordningen om intern styrning och kontroll (2007:603) säkerställa att verksamheten bedrivs enligt de krav som ställs i 3§ Myndighetsförordningen (2007:515). Under året har den beslutade rutinen för omhändertagande av internrevisionens rekommendationer implementerats och beslut om åtgärder har vidtagits för att säkerställa en god intern styrning och kontroll inom granskade verksamhetsområden. En ny rutin för att säkerställa omhändertagandet av tillkommande regeringsbeslut under verksamhetsåret har beslutats och implementerats.

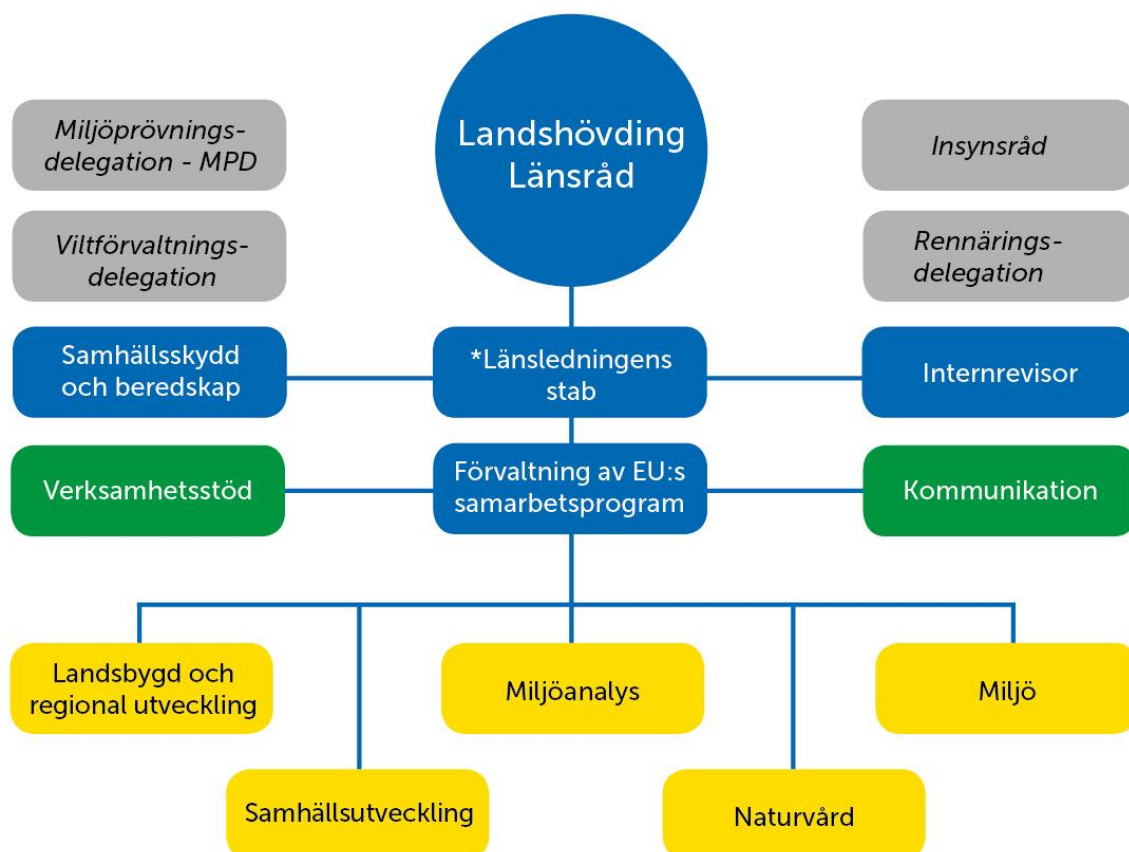
I Länsstyrelsens Riktlinjer för riskhantering beskrivs arbetet med riskhantering inom myndigheten. I riktlinjerna ingår bland annat en enhetlig riskmall, beskrivning av processen under året samt roller och ansvar i processen. Riktlinjerna för riskhantering har reviderats under året för implementering under 2023, bland annat har hanteringen i systemstödet för styrning och uppföljning i LISA-verktyget uppdaterats.

För verksamhetsåret 2022 beslutades om ett antal myndighetsrisker. Ingen av dessa bedömdes ha ett högt riskvärde utan samtliga värderades till att bevakas med utgångspunkt i den värderingsskala som återfinns i Riktlinjerna för riskhantering. De beslutade myndighetsriskerna inklusive beslutade åtgärder följs upp vid tertialuppföljningarna per april och augusti samt i anslutning till att myndighetsrisker för kommande verksamhetsår beslutas.

Vid Länsstyrelsens helårsuppföljning rapporterar samtliga enhetschefer kortfattat till länsrådet statusen på enhetens interna styrning och kontroll för det gångna verksamhetsåret. Enhetschefernas bedömning är en del av underlaget för landshövdingens bedömning av hela myndighetens interna styrning och kontroll. För verksamhetsåret 2022 har samtliga enhetschefer bedömt att den interna styrningen och kontrollen varit betryggande inom sina respektive verksamheter. Trots det finns det ett område som lyfts fram som särskilt oroande och som kan få betydande påverkan på Länsstyrelsens möjligheter att utföra sitt uppdrag kommande år, nämligen kompetensförsörjning. Redan nu finns stora problem att rekrytera inom bland annat miljö- och samhällsutvecklingsuppdragen. Inom samhällsskydd och beredskap har man identifierat en mycket hög risk att kommande rekryteringar av erfarna handläggare inom LSO (Lag om skydd mot olyckor), krisberedskap och civilt försvar kan försvåras på grund av den hårdnande konkurrensen om dessa kompetenser. Här bidrar bland annat det nya säkerhetspolitiska läget samt utveckling och bemanning av de nya civilområdena i landet till ökad konkurrens där Länsstyrelsen Västerbotten ska konkurrera under andra ekonomiska förutsättningar än en del andra länsstyrelser och aktörer.

En samlad dokumentation över den interna styrningen och kontrollen tas fram för verksamhetsåret där även synpunkter från intern och extern revision har beaktats. Den samlade dokumentationen utgör en del av underlaget för landshövdingens bedömning av om myndighetens interna styrning och kontroll varit betryggande eller om det funnits brister inom myndigheten.

Organisation

* Från och med mars 2022 inrättades ett regionalt samordningskansli med uppgift att samordna Länsstyrelsens och länets hantering av det säkerhetspolitiska läget.

Länsstyrelsegemensamma stödverksamheter

Ett antal av Länsstyrelsens stödverksamheter har inordnats i nationella funktioner med hemvist vid en länsstyrelse. Beskrivningar av länsstyrelsegemensamma stödverksamheter redovisas samlat i bilaga E.

Dessa är:

- Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning (värmland Västra Götaland)
- Telefonistorganisation (värmland Kronoberg)
- Samordnad löneservice (värmland Kronoberg)
- Ekonomiadministration LstEA (värmland Örebro)
- Dataskydd och informationssäkerhet (värmland Stockholm)
- Gemensamma kansliet (värmland Västmanland)

Resultatredovisning

Länsstyrelsens resultatredovisning är indelad i fyra avsnitt: myndighetsövergripande redovisning, redovisning per verksamhetsområde, övrig redovisning och året i siffror.

Myndighetsövergripande redovisning

I det här avsnittet redovisar vi resultat av verksamhet som berör flera verksamhetsområden eller som inte kan placeras i ett enskilt verksamhetsområde.

Verksamhetsöversikt

Nyckeltal: Verksamhetsöversikt	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	284,9	279,0	266,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	172,0	161,0	150,4
Antal årsarbetskrafter män	113,0	118,0	115,6
Antal ärenden, inkomna och upprättade	17 696	18 730	17 390
Antal beslutade ärenden	18 905	18 599	17 543
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	200	1 066	1 045
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	362 169	342 606	317 162
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	309 682	320 334	287 452

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Kommentar till tabellen Nyckeltal: Verksamhetsöversikt

Verksamhetskostnaderna och antalet medarbetare har ökat de tre senaste åren i takt med att Länsstyrelsen fått både fler och mer omfattande uppdrag, både i regleringsbrevet och från andra myndigheter.

Antal ej beslutade ärenden äldre än två år har minskat under år 2022 vilket främst beror på att handläggning och beslut av äldre ärenden i Jordbruksverkets IT-system kunnat genomföras.

Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen har minskat under år 2022. Minskningen beror delvis på att bidrag till Region Västerbotten inte längre lämnas via Länsstyrelsens förvaltningsanslag. Bidraget uppgick till 8 142 tkr år 2021 och 8 010 tkr år 2020.

Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
2§ p1 Verka för att nationella mål får genomslag	Länsstyrelseinstruktion
2§ p2 Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Länsstyrelseinstruktion
2§ p3 Följa tillståndet i länet	Länsstyrelseinstruktion
2§ p4 Främja samverkan	Länsstyrelseinstruktion
2§ p5 Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Länsstyrelseinstruktion
6§ Generationsmål för miljöarbetet och riksdagens miljö kvalitetsmål (övergripande)	Länsstyrelseinstruktion
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Nationella mål

En utförlig beskrivning av hur respektive verksamhetsområde planerat, genomfört, och utvärderat tillsynsåtgärder återfinns under respektive sakområde.

Samverkan mellan statliga myndigheter

Landshövdingen samlar vid några tillfällen varje år företrädare för statliga myndigheter i länet för informationsutbyte och samråd. Detta gäller såväl myndigheter som har sitt säte i Västerbotten som myndigheter som bedriver verksamhet i någon form i länet. Andra mer frekventa exempel på myndighetskontakter som länsledningen haft under året är möten med Skogsstyrelsen, Försvarsmakten, MSB, Umeå universitet, RISE och SGU. Länsrådet ingår även i SGU:s insynsråd.

Länsledningen har vid flera tillfällen under året haft möten med länsledningarna i de övriga norrlandslänen kring uppbyggnaden av Civilområde Nord. (CIVO N). Vid några av dessa möten har också representanter från Försvarsmakten och Försvarshögskolan medverkat.

Länsstyrelsen i Västerbotten stod, tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbotten och Regeringskansliet, som arrangör av ett högnivåmöte i Skellefteå i maj på temat den gröna samhällsomvandlingen. Målgrupper för detta möte var kommunledningar och berörda myndigheter. Länsledningen har även haft löpande avstämningar under året med regeringens särskilt utsedde samordnare för den snabba samhällsomvandlingen i norra Sverige, sedermera även med den av regeringen utsedde samordnaren för bostadsbyggandet i norr. Länsledningen stod också som värd för ett besök i februari från dåvarande civilministern.

Internationella kontakter

Både landshövdingen och länsrådet har deltagit i möten i Barents regionråd, inte minst då det gäller att diskutera hur Barentssamarbetet ska utvecklas när Ryssland har suspenderats. Länsledningen har också genomfört digitala och fysiska möten med nätverket Governors of the North.

I maj besökte landshövding och länsråd Vasa för möten med både landskapsstyrelse och regionförvaltningsverk. Samarbete i händelse av samhällsstörningar var ett framträdande tema vid detta besök. Länsrådet sitter med i styrkommittén för det nya interregionala samarbetsprogrammet Aurora, som omfattar norra delarna av Norge, Finland och Sverige. Myndigheten är också representerad i Övervakningskommittén för Interact-programmet.

I september ledde landshövdingen en länsdelegation som besökte Yukon, Kanada. Syftet med resan var att sondera möjligheter för ett djupare samarbete mellan Västerbotten och Yukon. Dialog och samarbete med first nation-people var ett av ämnena som studerades vid resan.

Landshövdingen har också stått som värd för ett besök av verkställande direktören för Svenska kulturcentret Villa San Michele på Capri, Kristina Kappelin.

Länsstyrelsen har också mycket internationella kontakter i rollen som förvaltande myndighet för Interreg-programmet Norra Periferin och Arktis, samt i rollen som sekretariatsfunktion för Interreg-programmet Aurora.

Umeå 400 år

Umeå firade sitt 400-årsjubileum i augusti, och landshövdingen medverkade aktivt i samband med detta jubileum, där hon även hade rollen som värd för HM Konungens besök. Landshövdingen hade inför jubileet tagit initiativet till en bok, Umeå – 400 år av framtid, som överlämnades som jubileumsgåva till kommunen vid kommunfullmäktiges sammanträde i augusti.

Samordna samhällsintressen och främja samverkan

Dialog med kommuner och Region Västerbotten

Landshövdingen och länsrådet i Västerbotten har regelbundna möten med länets primära samverkansaktörer: kommuner, Region Västerbotten och statliga myndigheter verksamma i länet. Länsledningen har även regelbundna kontakter med företag, universitet och civilsamhälle. Även internationella kontakter förekommer inom ramen för länsledningens främjandeuppdrag.

Möten med kommuner och Region Västerbotten sker fortlöpande i olika forum och sammanhang. Landshövdingen har bland annat genomfört kommunbesök i Umeå, Skellefteå och Vilhelmina. Möten med ledningen för Region Västerbotten, både hälso- och sjukvårdsdelen och den regionala utvecklingsdelen, genomförs regelbundet. Under året har beredskapen vid samhällsstörningar av naturliga skäl haft en framskjuten plats vid dessa möten.

Samhällsstörningar och säkerhetspolitiska kriser

Landshövdingen är ordförande i Rådet för krisberedskap och skydd mot olyckor där ett antal av länets kommuner ingår, tillsammans med Försvarsmakten, Polismyndigheten, Kustbevakningen med flera. Under året har både landshövdingen och länsrådet deltagit vid flera regionala samverkanskonferenser med anledning av det säkerhetspolitiska läget. Strax efter krigsutbrottet i februari samlade landshövdingen alla kommunstyrelseordföranden i länet till ett möte, och i början av hösten kallade hon till ett möte med anledning av två aktuella regeringsuppdrag (hälso- och sjukvårdens beredskap respektive energieffektiviseringsuppdraget).

Länsrådet stod som värd för ett besök i november från Myndigheten för psykologiskt försvar, och medverkande även vid civilförsvarsövningen Giron i Kiruna i oktober.

Samverkan med samiska företrädare

En viktig del i landshövdingens främjande- och samverkansuppdrag är kontakt med samiska företrädare. Förutom att leda länets rennäringsdelegation genomför landshövdingen överläggningar med ordförandena i länets samebyar. Landshövdingen har även deltagit vid Sametingets plenum i Skellefteå. Landshövdingen tog även initiativ till en skrivelse till regeringen i december om rennäringens pressade situation mot bakgrund av det osäkra omvärldsläget i allmänhet och de höjda drivmedelspriserna i synnerhet.

Under 2022 placerade MUCF, Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, två medarbetare på Länsstyrelsen i Västerbotten efter att dialog inletts kring samverkan gällande arbetet med nationella minoriteter och då framför allt den samiska minoriteten.

Främja länets utveckling och följa tillståndet i länet

Samverkan med näringslivet

Möten med företag sker regelbundet. Några exempel på företag som landshövdingen haft möten med, ensam eller tillsammans med länsrådet eller någon av enhetscheferna är: Komatsu Forest, Balticgruppen, Norrmejerier, Northvolt, Boliden, INAB, Byggföretagen och Skellefteå Kraft. Landshövdingen har även stått värd för arrangemanget Young Start-up.

Dialog med universitet och högskolor

Både landshövding och länsråd har regelbundna kontakter med universitet och högskolor. Länsrådet är vice ordförande i Umeå universitetsstyrelse och ledamot i styrgruppen för forskningscentrumet Arcum vid Umeå universitet. Landshövdingen är utsedd att vara nomineringsperson avseende externa ledamöter i Umeå universitets styrelse.

Landshövdingen har även deltagit vid många universitets årshögtider, däribland Umeå universitet, Luleå tekniska universitet, Sveriges lantbruksuniversitet och Mittuniversitetet. Landshövdingen har även varit värd för ett möte med Sveriges unga akademi. Länsledningen har även vid några tillfällen ordnat kunskapsseminarier där forskare från Umeå universitet och Luleå tekniska universitet bjudits in som föredragshållare

Råd och delegationer

En stor och viktig del av främjandearbetet sker inom ramen för olika råd och delegationer. Landshövdingen har under året fortsatt arbetet att leda expertgruppen för landsbygdsfrågor, där företrädare för politik, akademi och civilsamhälle ingår. Landshövdingen har också fortsatt arbetet med att leda det länsgemensamma forumet för folkhälsa.

Landshövdingen är ordförande i Insynsrådet, Viltförvaltningsdelegationen, det regionala skogsprogrammet och Migrationsrådet samt är ordförande i Föreningen Trästad. Landshövdingen är också ordförande i programmen ProcessIT och Triple F (Fossil Free Freight).

Jämställdhet

Jämställdhet har en framträdande roll i länsledningens arbete. Landshövdingen samlar regelbundet Länsdelegationen för jämställdhet. I juni togs Jämställdhetsmyndighetens ledningsgrupp emot i samband med ett länsbesök. Länsrådet har även medverkat i en nationell konferens på temat Skyddat boende för våldsutsatta kvinnor. Landshövdingen leder samarbetsplattformen 4K som syftar till att stärka och synliggöra kvinnors företagande, ägande och investeringar i länet. 4 K skiljer sig från övriga nätverk i Västerbotten genom att vara länsövergripande och rikta sig specifikt till kvinnor som äger bolag och investerar i företag.

Övrig samverkan

Landshövdingen uppmärksammade ett urval vardagshjältar vid en ceremoni på residenset i oktober. Gemensam nämnare var att dessa hjältar på olika sätt engagerat sig för Ukrainas sak. Landshövding och länsråd besöker också byar och mindre samhällen i länet i samband med olika aktiviteter, exempelvis har både Rödå och Renbergsvattnet besökts under året. Landshövding och länsråd tillfrågas också ibland att fungera som ordförande vid årsstämmor. Exempel på detta från året är RF-SISU, Länsförsäkringar och Hela Sverige ska leva.

Tillsyn

Djurskydd och veterinär folkhälsa

Inom arbetsfältet djurskydd och veterinär folkhälsa (djurskydd, smittskydd, primärproduktion av livsmedel och foder, animaliska biprodukter samt veterinära frågor och läkemedel) samordnas kontrollområdena där så är möjligt, för att utnyttja resurser effektivt och för att minska antalet besök hos verksamhetsutövarna. Granskning inför utbetalning av investeringstöd har samordnats med besiktning av förprovning av djurstallar, och kontroll av märkning och registrering av djur har till viss del samordnats med djurskyddskontroller. Delar av tvärvillkorskontrollerna kopplat till jordbrukarstöden har utförts av handläggare inom djurskydd och veterinär folkhälsa, medan andra har utförts av jordbrukarstödskontrollanter, och resultaten från kontrollerna slås samman till en heltäckande kontroll. Detta för att utnyttja handläggarnas kompetenser och dels för att inte heller inom detta område belasta verksamhetsutövarna med ytterligare kontroller.

Tillsyn enligt den tillfälliga covid-19 lagen

Under coronapandemin har metodiken administrativ kontroll i större omfattning än tidigare valts som kontrollmetod, dels för att avlasta ansträngda resurser och dels för att minska risken för smittspridning. Fokus för de kontroller som utförts i fält har legat på livsmedelsproducerande verksamheter. Under 2022 har inga revisioner av lokal livsmedelskontroll utförts, beroende på en översyn av regelverk för mandat och ansvar för denna arbetsuppgift.

Tillsyn enligt den tillfälliga covid-19 lagen samt tillsynsvägledning för tillsyn av smittskydd vid serveringsställen har utförts i den under 2021 upprättade organisationen, i huvudsak med befintlig, tillsynsven personal, men även med förstärkning av annan personal för till exempel juridisk rådgivning. Rekrytering av ny personal för att förhindra undanträngningseffekter på framförallt djurskyddssidan har skett.

Miljötillsyn

Tillsynen kan omfatta hela områden och/eller avgränsade objekt. I tabellen nedan syns antalet miljötillsynsobjekt inom aktuella områden där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Med tillsynsinsatser menas besök på plats och möten med verksamhetsutövaren.

Tillsynsområde	Antal objekt	Tillsynsinsatser 2022
Miljöfarlig verksamhet (exklusive täkter och vindkraft)	45	44
Vindkraft	30	8
Seveso (6 på högre nivå och 40 på lägre nivå)	46	10
Tillståndspliktiga täkter	68	54
Förorenade områden (Riskklass 1 och 2)	41	5
Dammsäkerhet (Konsekvensklass A, B och C)	51	9
Vattenskyddsområden	113	11
Vattenverksamhet (exklusive markavvattningsföretag)	1 221	8
Torvtäkter	4	0

Tabell över tillsynsområden och antal tillsynsobjekt, 2022.

Miljöfarlig verksamhet

Tillsynsinsatser vad gäller miljöfarlig verksamhet (exklusive täkt och vindkraft) har utförts enligt tillsynsplanen. Mycket tillsynstid har lagts på Northvolt där det pågår byggnationer och förberedande tester av anläggningen, vilket resulterat i ett stort antal tillsynsärenden under året. Överlag har det under året lagts mycket tid på yttrande till domstol och medverkan vid samråd och domstolsförhandlingar avseende tillsynsobjekt som ligger inne för prövning.

Naturtillsyn

Inom naturtillsyn har fem dispenser kontrollerats enligt planen för år 2022. Resultatet visar att verksamhetsutövarna i hög utsträckning efterlever villkoren i Länsstyrelsens beslut. Utöver det har Länsstyrelsen Västerbotten också:

- genomfört en tillsynskampanj gällande eventuella avverkningar i naturreservat
- deltagit i Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynskampanj för strandskyddstillsyn och naturreservatstillsyn vid grunda havsvikar
- genomfört en mindre tillsynskampanj i ett naturreservat där vi tittat på eventuella överträdelser kopplat till naturreservatsföreskrifterna och strandskyddet.

Sammanlagt har ett femtiotal kontroller genomförts där Länsstyrelsen gått vidare med ett tiotal tillsynsärenden.

Vindkraft

Tillsynstiden för vindkraft har under året fördelats mellan tillsyn av vindkraftsparker under uppbyggnad och parker där temporära ytor ska återställas inför driftfasen. Under 2022 har uppförande av turbiner slutförts vid tre parker och återställningsarbeten har utförts vid två av dessa. Länsstyrelsen har sedan pandemin återgått till fysiska träffar och under 2022 har fyra fysiska träffar (tre i fält och en på Länsstyrelsen) genomförts, samt tre digitala möten. Utöver detta har också frågor gällande masshantering i samband med återställning av temporära ytor i en park handlagts. Insatserna har lett till minskad påverkan på naturmiljön genom förändringar av planerade layouter för vindkraftsparker samt ett effektivt återbruk av resurser i form av rena massor.

Efter en dom från Mark- och miljööverdomstolen (MÖD 2021:14) kan Länsstyrelsen inte längre hantera djupborrning i prospekteringsyfte som samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, utan åtgärden ska i stället anmälas

till berörd kommun enligt miljöprövningsförordningen. Detta har inneburit en ökad arbetsinsats då kommunerna i många fall önskar stöd av Länsstyrelsen i bedömningen av eventuell påverkan på naturmiljön och skyddade arter. Dessutom kan Länsstyrelsen inte längre använda det system som utvecklats för att ta gemensamma beslut för anmälan för 12:6-samråd och ansökan om terrängkörningsdispens.

Tillsynsvägledning miljöbalken

Uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsyn har gjorts i fyra kommuner under 2022. Resultatet är bland annat att brister framkommit vid en kommun som under 2022 har förelagts att vidta åtgärder.

Miljödagar genomfördes i Skellefteå under oktober med två heldagar där ett fyrtiotal miljöinspektörer deltog. Digitala tillsynsvägledningmöten för kommunerna har genomförts, bland annat en med fokus på granskning av miljörapporter för täktverksamheter och en om tillsyn av flyktingboenden. Även ett par digitala träffar med information från centrala myndigheter (Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten) har anordnats för länets inspektörer.

Samtliga kommuner inom Norrlänssamverkan för tillsynsvägledning för förorenade områden har bjudits in till en digital vägledningsträff om riskvärdering, som arrangerades av Länsstyrelsen Gävleborg. Utöver detta har länets kommuner erbjudits att delta vid information och samverkansmöte om handlingsplaner för tillsyn av förorenade områden.

Generationsmålet, miljö kvalitetsmål och Agenda 2030

Länsstyrelsen Västerbottens arbete med Agenda 2030

Länsstyrelsen ska, i samverkan med andra aktörer i länet, verka för att uppnå målen i Agenda 2030 samt sprida information om Agenda 2030 på regional och lokal nivå. Det övergripande målet är att Länsstyrelsen ska vara en myndighet som kombinerar arbete för tillväxt och utveckling med ett strategiskt och långsiktigt perspektiv på ekonomisk, ekologisk och socialt hållbar utveckling. Detta stämmer väl överens med målsättningen för att nå de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030.

En stor del av den verksamhet Länsstyrelsen bedriver utifrån instruktion, regleringsbrev, eller i form av uppdrag från andra myndigheter verkar för att nå målen inom Agenda 2030.

Länsstyrelsen Västerbotten har under 2022 arbetat med kopplingen mellan mål, aktiviteter och uppföljning i myndighetens styrdokument. Länsstyrelsen Västerbotten deltar i det nationella nätverket för Agenda 2030. En Agenda 2030-samordnare har anställts och en ny organisation har tagit form.

Under året har samverkansgruppen Hållbara Västerbotten (Region Västerbotten, Umeå universitet och Umeå kommun) genomfört flera möten.

Särskilda insatser under 2022:

- SEE hållbarhetsveckan genomfördes för 14:e året i rad med både fysiska och digitala aktiviteter. Dessa marknadsfördes i hållbarhetsveckans programtidning, SEE-Magasin, som också innehöll artiklar som beskriver målen och det regionala Agenda 2030-arbetet i Västerbotten.
- Förutom det externa arbetet med Agenda 2030 har Länsstyrelsen arbetat internt med att höja kunskapen hos medarbetarna genom information på intranätet.
- En intern workshop om mål 11. Hållbara städer och samhällen har genomförts.
- Kopplingen mellan myndighetens åtgärdsprogram för att nå miljömålen och målen för Agenda 2030 har förstärkts. På detta sätt synliggörs på vilket sätt miljöarbetet bidrar till uppfyllelsen av de globala målen. Den regionala bedömningen av miljömålen beskrivs i avsnitt Naturvård och miljöskydd.
- Delaktighetsveckan genomfördes i oktober där alla föreläsningar också hade en koppling till Agenda 2030-målen.

Integrering av tvärsektoriella frågor

Förordningen (2017:868) med länsstyrelseinstruktion (länsstyrelseinstruktionen) 5 § tar upp ett antal tvärsektoriella frågor som ska hanteras i vårt myndighetsarbete. Bland annat ingår jämställdhet, könsuppdelad statistik, barnperspektiv, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning, mänskliga rättigheter, folkhälsa samt att förenkla för företag.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
5§ p1 Integrering av jämställdhetsperspektiv	Länsstyrelseinstruktion
5§ p2 Individbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Länsstyrelseinstruktion
5§ p3 Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Länsstyrelseinstruktion
5§ p4 Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Länsstyrelseinstruktion
5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Länsstyrelseinstruktion
5§ p6 Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl. a regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Länsstyrelseinstruktion
5§ p7 Verka för att förenkla för företag	Länsstyrelseinstruktion
5§ p8 Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Länsstyrelseinstruktion
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Regleringsbrev

Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E. Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Jämställdhet och könsuppdelad statistik

Under året har en ny intern strategi för jämställdhetsintegrering antagits för perioden 2022–2026. Strategin tar ett helhetsgrepp kring styrning, ledning och uppföljning och fokuserar till stor del på verksamhetsövergripande processer. Strategin bygger på såväl arbetsgivarperspektivet som verksamhetsperspektivet och har tydligt lyft ut sex större block som myndigheten ska arbeta med, nämligen jämställdhetsbudgetering och uppföljning i ordinarie system, jämställdhetsintegrerade beslut, utvalda processer per enhet, fördjupade interna arbetsmiljöanalyser, våld som arbetsgivarfråga och förebygga sexuella trakasserier samt utveckling av chefs- och medarbetarutbildning i frågor om jämställdhet, inklusive mäns våld mot kvinnor. Samtliga enheter har påbörjat arbetet med att utse 1–3 processer i kärnverksamheten som under perioden ska jämställdhetsintegreras. Den interna strategin har en tydlig ambition att integrera såväl mänskliga rättigheter, barnrätt och folkhälsa i arbetet med en mer enhetlig och sammanhållen process, i stället för flera olika processer med olika metodstöd. Att tydliggöra kopplingen mellan §5 i länsstyrelseinstruktionen och Agenda 2030 är ett sätt att vidareutveckla arbetet med jämställdhetsintegrering inom myndigheten. Till den interna strategin har även en styrgrupp utsetts som leds av länsrådet.

Att förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor är en del av myndighetens arbete med jämställdhetsintegrering. Länsstyrelsen har under året, och inom ramen för Jämställdhetsmyndighetens pilotsatsning, genomfört en fördjupad chefsutbildning om våld som arbetsgivarfråga. Utöver detta har myndigheten tagit beslut om att ställa frågor kring våldsutsatthet och våldsutövande i medarbetarsamtalen, samt att genomföra en enkät kring förekomst av sexuella trakasserier. Enkäten fångar även upp utsatthet av tredje person under arbetstid.

Arbetet med jämställdhetsbudgetering har fortsatt och fler nyckelpersoner kopplade till verksamhetens styrning har fortbildat sig i ämnet. Myndigheten har bildat en arbetsgrupp för att vidareutveckla arbetet och tillämpa jämställdhetsbudgetering i relation till Länsstyrelsens styrsystem och budget.

Som tidigare år har Länsstyrelsen Västerbotten arbetat medvetet med en inkluderande kommunikation i såväl sociala medier som i annat material som publiceras. Myndigheten följer årligen upp utfallet i sociala medier, vilket har förbättrats år från år genom en bredare mångfald utifrån kön, etnicitet och funktionalitet.

Särskilt vill Länsstyrelsen lyfta upp arbetet som skett inom Samhällsskydd och beredskap. Detta redovisas med fler exempel under rubriken Mänskliga rättigheter och folkhälsa senare i detta avsnitt. Länsstyrelsen har bidragit till att jämställdhetsperspektivet inkluderats i Regionala rådets inriktning för arbetet med krisberedskap, skydd mot olyckor och totalförsvar 2023–2025. Under Regionala rådet finns ett antal arbetsgrupper och nätverk som bemannas av representanter från länets aktörer. I syfte att skapa en jämnare representation har Länsstyrelsen tagit fram en rutin för bemanning av arbetsgrupperna. Där framgår att hänsyn ska tas till representation från stora och små kommuner, inlands- respektive kustkommuner samt till könsfördelningen i grupperna. Rutinen har bland annat resulterat i ett mer strukturerat bemanningsarbete, samt ökad medvetenhet om jämställdhet både inom Länsstyrelsen och i länets arbetsgrupper.

Det regionala samordningskansliet har under hösten uppdaterat stöddokument för integrering av jämställdhets- och barnrättsperspektivet – detta för att mer aktivt lyfta fram behovet av att synliggöra och beakta jämställdhet och barnrätt i samband med aktörernas lägesbilda- och avvikelsesrapportering. Vidare har regionala samordningskansliet inbjudits att på Länsstyrelsens Regionala samverkanskurs (RSK) föredra exempel på integrering av jämställdhets- och barnrättsperspektiv, samt om Agenda 2030 under hanteringen av coronapandemin.

Jämställdhetsperspektivet lyfts också i de kommunsspecifika underlag som Länsstyrelsen har tagit fram inför kommunernas arbete med strategier för sina kommande översiktsplaneringar. Under året har även kapitlet om social hållbarhet reviderats i det webbaserade ÖP-underlaget som Länsstyrelsen tagit fram som stöd för de kommunsspecifika underlagen, samt för kommunernas kommande översiktsplanarbeten.

Länsstyrelsen har fortsatt att utveckla arbetet med bostadsmarknadsanalysen när det gäller våldsutsatta kvinnors och barns möjlighet till stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende. Bostadsmarknadsanalysen beskriver kommunernas olika insatser och utmaningar. Särskilt lyfter Länsstyrelsen fram kommunernas samverkan, men också att det finns flera kommuner som saknar rutiner och upparbetade arbetssätt för samverkan när det gäller våldsutsatta som behöver byta kommun på grund av hotbilden. Ytterst ger bristande samverkan konsekvenser för våldsutsatta kvinnor och barn som riskerar att inte få det stöd som de har behov av.

Inom mänskliga rättigheter, barnrätt och folkhälsa har samverkan skett genom framtagandet av en intern strategi för jämställdhetsintegrering i syfte att synkronisera arbetssätt. Detta ska i slutändan ge ett mer verksamhetsnära och handläggarvänligt stöd i frågor om §5.

Den könsuppdelade statistiken är ett av grundverktögen för jämställdhetsarbetet, internt såväl som externt i länet. Länsstyrelsen ser ett fortsatt behov av att nationella myndigheter tillhandahåller kostnadsfri regional och lokal statistik, samt att nationella indikatorer kan brytas ner till regionala och lokala data. Under året har ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten pågått för framtagande av mer könsuppdelad statistik som är nedbrytbar på lokal och regional nivå. Statistik som är kopplat till delmål sex har levererats på regional nivå, i den mån som det går att få ut länssiffror via den nationella samordningen inom länsstyrelserna. Statistik som BRÅ tillhandahåller ger endast statistik på polisregion, vilket för Västerbottens del innebär nedbruten statistik för de fyra norrlänen tillsammans. Därmed blir brottsstatistikens indelning för bred för att kunna dra regionala slutsatser och den visar inte heller på de inomregionala skillnaderna.

Länsstyrelsen bedömer att jämställdhetsarbetet har utvecklats under året i och med den nya interna strategin, den interna styrgruppen samt tydliga prioriteringar och ansvarsområden. Länsstyrelsen efterfrågar att mer statistik och fler myndighetsrapporter tillgängliggörs med regionala och lokala data.

Barnrätt

Länsstyrelsen har under året analyserat och tagit hänsyn till barns bästa i flera delar av verksamheten. Uppdragen kring föräldraskapsstöd, friluftsliv, samhällsplanering och djurskydd är några exempel på verksamhet som berörs av barnrättsperspektivet. Det kan till exempel handla om att öka barns och ungdomars tillgång till natur- och kulturlandskapet, att hänsyn tas till barns hälsa i planering av skolgårdar, lekplatser och parker, och att uppmärksamma barns utsatthet i arbetet med djurtillsyn. Inom respektive verksamhetsområden har olika insatser genomförts som har positiv inverkan på barns rättigheter. Några exempel är:

- Barnrättsperspektivet har även detta år varit genomgående i hanteringen av coronapandemin. Under hanteringen av pandemin och med anledning av kriget i Ukraina och den allvarliga säkerhetspolitiska situationen i Europa, har Länsstyrelsen belyst hur dessa samhällsstörningar påverkat olika grupper av människor i samhället, inte minst barn och unga, och även belyst hur coronapandemin ökat de sociala klyftorna i samhället.
- Myndigheten har under året tagit fram gemensamma prioriteringar och kunskapshöjande aktiviteter kopplade till barnrätten.
- Under året har arbetet med rättighetsbaserat arbetssätt och integrering av kunskaps- och metodstödet för barnets bästa i huvudsak fokuserats på att integreras i den nya interna jämställdhetsstrategin.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att arbetet med att analysera och ta särskild hänsyn till barns bästa fortgår på myndigheten, men att det finns utrymme för att utveckla arbetet. Inte minst genom att höja kompetensen kring barnrätt och hur det knyter an till andra tvärssektoriella områden som mänskliga rättigheter, folkhälsa, jämställdhet, integration och funktionshinder, liksom till arbetet med Agenda 2030.

Mänskliga rättigheter och folkhälsa

Tillgänglighet och delaktighet

Länsstyrelsen verkar inom många av sina verksamhetsområden för ökad tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Några exempel på detta är:

- Länsstyrelsen har under hanteringen av coronapandemin och med anledning av kriget i Ukraina och den allvarliga säkerhetspolitiska situationen i Europa, belyst hur samhällsstörningen påverkat olika grupper av människor i samhället, däribland personer med funktionsnedsättning.
- Länsstyrelsen får översiktsplaner, detaljplaner, infrastrukturplaner, havsplaner, med mera på remiss från planläggande myndigheter och kommuner. I Länsstyrelsens remissarbete bevakas att planeringen beaktar den fysiska tillgängligheten, då personer med funktionsnedsättning har rätt att leva ett självständigt liv och delta i samhället på lika villkor som andra. Det säkerställer också att kommunerna samråder med berörda grupper. Effekter av samhällsplanering kommer över tid, då en översiktsplan ofta har genomförandetider på tiotals år.
- Länsstyrelsen har under året samverkat med Region Västerbotten, kommuner och funktionshinderrörelsen för att stärka rättigheter, tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning. Från hösten 2022 ingår Länsstyrelsen i ett gemensamt projekt med Region Västerbotten och Funktionsrätt Västerbotten – detta i syfte att stärka samverkan i frågor om mänskliga rättigheter i hela länet och för att säkerställa invånarens rättigheter i ännu större utsträckning.
- Under året har särskilda utbildningsinsatser inom tillgänglighet och delaktighet genomförts med anledning av riksdags-, region- och kommunvalet för att stärka möjligheten till demokratisk delaktighet även för personer med funktionsnedsättning.
- Tillgänglighetsanpassning av Länsstyrelsens externa webb och intranät är ett ständigt pågående arbete på hela myndigheten. Vid sidan av detta har också nya tillgänglighetsanpassade mallar utvecklats som stöd i arbetet.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med att verka för ökad tillgänglighet och delaktighet fortgår på myndigheten, men att det finns utrymme för att utveckla arbetet. Inte minst genom kompetenshöjande insatser, men också genom att tydliggöra styrning och ansvarsfördelning internt.

Mänskliga rättigheter

Länsstyrelsen har under året integrerat mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dessa i flera delar av verksamheten. Den statliga värdegrunden är en viktig del i arbetet och tas bland annat upp i introduktionsutbildningar för nyanställda och vid enhetsmöten på myndigheten. Ett antal kompetenshöjande insatser har riktats mot medarbetarna under året med teman som valet, diskriminering och rasism i arbetslivet och vid rekrytering, samt psykisk ohälsa hos barn och unga.

Det rättighetsbaserade arbetssättet syftar till att säkerställa efterlevnaden av rättigheter och om icke-diskriminering i Länsstyrelsens verksamhet. Under året har arbetet med en ny jämställdhetsstrategi, där även mänskliga rättigheter integreras, varit prioriterad.

Arbetet med att belysa, analysera och beakta mänskliga rättigheter har fortsatt att vara en viktig del i arbetet under både coronapandemin och arbetet med anledning av kriget i Ukraina och den allvarliga säkerhetspolitiska situationen i Europa. Dels för att säkerställa att Länsstyrelsens egen verksamhet är fri från diskriminering och har ett intersektionellt perspektiv, dels för att stötta aktörerna i länet på ett korrekt sätt.

När Länsstyrelsen identifierar samband mellan verksamhet och mänskliga rättigheter är det främst konventionerna om medborgerliga och politiska rättigheter, om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter, om barnets rättigheter, om rättigheter för personer med funktionsnedsättning och om kvinnors rättigheter som aktualiseras. Länsstyrelsen arbetar med att integrera mänskliga rättigheter i sina verksamheter på olika sätt. Ett exempel är att alla annonserade upphandlingar som Länsstyrelsen genomför, och som överstiger tröskelvärdet, innehåller en klausul med sociala och etiska krav där bland andra ILO:s åtta kärnkonventioner och FN:s barnkonvention ingår.

I samband med revideringen av länets överenskommelse om samverkan före, under och efter samhällsstörningar har Länsstyrelsens arbete resulterat i att jämställdhets- och barnrättsperspektivet lyfts fram som särskilt viktiga områden att arbeta med. Detta har, under processens gång, resulterat i en ökad medvetenhet om dessa frågor i länet. Länsstyrelsens bedömning är att frågorna under kommande år kommer få ett ökat fokus under Regionala rådets möten samt beaktas i de beslut som tas. Vidare har Länsstyrelsen, i samband med en regional samverkanskurs för krisberedskapsaktörer i länet, genomfört en föreläsning om att synliggöra och integrera ett barnrätts- och jämställdhetsperspektiv i hanteringen av en samhällsstörning. Förutom ökade kunskaper har insatsen också resulterat i att aktörer i länet uttryckt intresse för fortsatt kompetensutveckling inom området.

Mänskliga rättigheter har under året också lyfts i de kommunsspecifika underlag som Länsstyrelsen har tagit fram inför kommunernas arbete med en planeringsstrategi för sitt kommande översiktplanarbete. Av underlaget framgår vilka nya förutsättningar som har tillkommit gällande dessa frågor sedan den befintliga översiktsplanen togs fram. Det handlar om ny lagstiftning, nationella mål, planer och program samt planeringsunderlag.

Under 2022 har mer arbetstid lagts på frågor inom området. Det ger effekter i form av ökat fokus på betydelsen av konventionsefterlevnad, men också ökat fokus på målgrupper och invånare i länet som inte får sina rättigheter tillgodosedda. Arbetet med att skapa förbättrade rutiner och mål för det tvärsektoriella arbetet på myndigheten, däribland mänskliga rättigheter, kommer att fortsätta utvecklas under kommande år - detta särskilt mot bakgrund av den nya beslutade jämställdhetsstrategin där mänskliga rättigheter och länsstyrelseinstruktionen 5§ p. 1–6 ingår i det kommande arbetet.

Under hösten har också en internrevision genomförts inom området mänskliga rättigheter och barnrätt. Där lämnas två rekommendationer. Den ena handlar om att säkerställa att metodstödet för att integrera mänskliga rättigheter, inklusive barns rättigheter och icke-diskriminering i verksamheten, ingår i medarbetarutbildningen, alternativt genomförs separat för att stärka arbetet i frågorna samt minska risken för att verksamheten diskriminerar. Den andra rekommendationen handlar om att förorda den kostnadsfria metodstödmodellen BESTA-vägen för lönekartläggningarna som genomförs på myndigheten.

Länsstyrelsen bedömer att arbetet med att belysa, analysera och beakta mänskliga rättigheter fortgår på myndigheten, men att det finns utrymme för att utveckla arbetet. Inte minst genom att höja kompetensen kring mänskliga rättigheter och dess betydelse för de olika arbetsområdena, samt tillämpning av konkreta verktyg och

arbetssätt inom området. Beslut av den nya interna jämställdhetsstrategin möjliggör detta, men implementering av det rättighetsbaserade arbetssättet och en fortsatt tvärspektoriell intern samverkan krävs för att fortsätta utveckla arbetet.

Folkhälsa

Länsstyrelsen gör inom sina respektive verksamhetsområden olika insatser som har positiv inverkan på folkhälsans utveckling i länet. Uppdragen kring ANDTS, mänskliga rättigheter, friluftsliv, samhällsplanering samt landsbygd och regional utveckling är några exempel på verksamhet som berörs av folkhälsoperspektivet. Några exempel på årets arbete är:

- I det regionala samordningskansliets arbete kring det säkerhetspolitiska läget har folkhälsoperspektivet integrerats i årets verksamhet, bland annat genom att spegla händelsens påverkan från ett folkhälsoperspektiv och genom att lyfta folkhälsa i den regionala samverkan med externa aktörer.
- Folkhälsa lyfts i de kommunspecifika underlag som Länsstyrelsen har tagit fram inför kommunernas arbete med en planeringsstrategi för sitt kommande översiktplanarbete.
- I genomförandet av den interna strategin för jämställdhetsintegrering finns folkhälsoperspektivet integrerat för att stärka myndighetens arbete med folkhälsofrågor.

Sammantaget bedömer Länsstyrelsen att arbetet med att beakta folkhälsoperspektivet fortgår på myndigheten, men att det finns utrymme för att utveckla arbetet. Inte minst genom att höja kompetensen kring jämlik hälsa och hur det knyter an till andra tvärspektoriella områden, liksom till arbetet med Agenda 2030.

Förenkla för företag

Regeringens mål för förenklingspolitiken är att statliga myndigheters handläggningstider för ärenden som rör företag ska bli kortare, mer transparenta och att den förväntade handläggningstiden ska synliggöras för sökande i fler ärendekategorier. Förvaltningsmyndigheters bemötande och service till företag ska vara företagsanpassat och väl fungerande. Andelen digitala tjänster för företagens kontakter med det offentliga och andelen enskilda ärenden som kan hanteras digitalt ska öka. Detta i syfte att förenkla företagens uppgiftslämnande och övriga myndighetskontakter. Det långsiktiga målet är att företagen ska lämna en uppgift en gång och till ett ställe.

Länsstyrelsen har som strategiskt mål att tillvarata digitaliseringens möjligheter för att säkra effektiv handläggning och bedriva effektiv tillsynshantering och prövning. Målet är att bli bättre på service, transparens och ett utvecklat lärande. Några exempel på nya digitala lösningar som nyttjats under året:

- Länsstyrelsen har en struktur för att förbättra och förenkla för företag. Flera åtgärder genomförs gemensamt för samtliga länsstyrelser, till exempel gemensam utveckling av webbsidan Verksam.se och den nya funktionen Mina sidor på Länsstyrelsens webbplats, där medborgare kan spara e-formulär som de planerar att skicka in till någon av Sveriges länsstyrelser. Möjligheten att påvisa länsavgränsade resultat är dock starkt begränsad, eftersom länsvisa brukarundersökningar inte genomförs med anledning av oklarheter kring utlämnande av personuppgifter.
- Länsstyrelsen Västerbotten är förvaltande myndighet för två Interreg-program. Inför den nya programperioden utvecklas och förenklas ansöknings- och kontrollprocesserna. Interreg-programmet Norra Periferin och Arktis hanterar alla ärenden digitalt under projektens hela värdekedja. Förvaltande myndighet deltar i utvecklingsarbetet av ett nytt ärendehanteringssystem, Jems, för programperioden 2021–2027.

Länsstyrelsen arbetar fortlöpande med att förenkla inhämtning av uppgifter för att få till en väl fungerande service som gör det lättare att göra rätt från början. Nedan följer några exempel:

- Interreg-programmet Norra Periferin och Arktis har - kopplat till EU-kommissionens förenklingsarbete - infört förenklade redovisningsalternativ, som till exempel schabloner för indirekta kostnader och resekostnader. Detta skyndar på rapporteringsprocesserna. Programmets officiella hemsida är tillgänglighetsanpassad.
- Länsstyrelsens E-tjänst för att lämna in komplettering eller yttrande i ärenden både förenklar och snabbar på ansökningsprocesserna.

Länsstyrelsen samarbetar och deltar i flertalet uppdrag och insatser med syfte att utveckla metoder för att effektivisera och snabba på tillståndsprocesser och därigenom stärka det hållbara företagandet, samt påskynda näringslivets klimatomställning. Några exempel på sådana insatser är:

- Länsstyrelsen har uppdraget att samordna utvecklingsarbetet med samverkansformer som främjar innovativa och effektiva tillståndsprocesser som syftar till minskad miljö- och klimatpåverkan. Länsstyrelsen har i samarbete med Vinnova genomfört en iterativ designprocess och arbetat fram konceptförslag i samrådsprocessen. Länsstyrelsen konstaterar att ett bra genomfört samråd med hög servicenivå ger en fördel inför den kommande prövningen.
- Preliminära resultat från genomförda policylabb är konceptförslag med fokus på att utveckla processer och ansvar. Detta för att få till ett effektivt samrådsmöte med fokus på dialog och plan framåt. Dialog under pågående utredning görs i syfte att undvika senare kompletteringar som skapar merarbete.
- Länsstyrelsen medverkar i Svenska kraftnäts förenklingsarbete gällande samrådsprocessen. I Västerbotten är det aktuellt med samråd för byggande av en ny systemförstärkande ledningsträcka mellan Stornorrfors-Högnäs.

Länsstyrelsens förenklauppdrag är en del av främjandeuppdraget och drivs utifrån fem kvalitetsfaktorer; (1) Skapa värde med kunder och intressenter, (2) leda för hållbarhet, (3) involvera motiverade medarbetare, (4) utveckla värdeskapande processer, samt (5) förbättra verksamheten och skapa innovationer. Målet är att öka förutsättningarna för företag att verka och växa genom att förenkla, förändra och förbättra.

Klimatanpassning

Länsstyrelsens arbete med klimatanpassning sker i samverkan med övriga län, andra myndigheter samt genom myndighetsintern samverkan. Sedan 2018 har även klimatanpassning inkluderats i flera av myndighetens verksamhetsområden genom regeringsuppdrag, uppdrag från andra myndigheter eller genom projekt.

Länsstyrelsen samordnar arbetet genom att ge stöd i form av riktlinjer och rekommendationer, samt underlag kopplade till klimatanpassning vid fysisk planering. Exempel på detta är att genomförda skyfallskarteringar sprids och används i det löpande arbetet, samt att myndigheten sprider metodstöd från andra länsstyrelser och myndigheter. I år har myndigheten påbörjat ett arbete med att på ett ännu bättre sätt tillgängliggöra skyfallskarteringarna för kommunerna. Länsstyrelsen undersöker också möjligheten att ta fram nya skyfallskarteringar i exempelvis Skellefteå, där behovet uppstått på fler områden. Fler kommuner kan bli aktuella för detta.

I handläggning av samhällsplanering är flera sakområden inom myndigheten involverade. Vid behov samråds även med andra myndigheter för att säkerställa att hänsyn tas till klimatförändringarna i de remissvar som myndigheten lämnar. Hänsyn tas även till klimatanpassningsfrågor i arbetet med vatten- och miljötillsyn, samt vid prövning av ansökningar om tillstånd för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet. I arbetet med risk- och sårbarhetsanalyser beaktar Länsstyrelsen även klimatförändringarna och dess framtida konsekvenser för länet för att öka samhällets robusthet i ett förändrat klimat.

Förra året slutfördes framtagandet av den regionala handlingsplanen för klimatanpassning. Även den interna handlingsplanen för Länsstyrelsen godkändes under 2022. Båda dessa planer har som syfte att vägleda hur arbetet med klimatanpassning kan bedrivas både i länet och internt på myndigheten. Under året har arbetet med att integrera klimatanpassning i det interna arbetet intensifierats.

För att säkerställa korrekta underlag och analyser har arbetet med att revidera nuvarande klimat- och sårbarhetsanalyser för Västerbotten slutförts. Arbetet har utförts av Statens geologiska institut (SGI), på uppdrag av Länsstyrelsen. Under året har också fler underlag färdigställts, så som en analys av de indirekta effekterna av klimatförändringarna för länet, vilket ger en bild av hur näringsliv samt export och import kan komma att påverkas. Länsstyrelsen har, tillsammans med Länsstyrelsen Jämtland, Länsstyrelsen Västernorrland och SLU också genomfört klimatanalyser av jordbruksmark i respektive län. Vid sidan av detta har Länsstyrelsen dessutom färdigställt en underlagsrapport avseende klimatanpassad förvaltning av skyddad natur.

Länsstyrelsen har uppdragit till SMHI att ta fram femton kommunvisa klimatanalyser baserat i huvudsak på data från den nya klimatscenariotjänsten. Analyserna kommer att ligga till grund för nya kommunala konsekvensbeskrivningar.

Resultaten av arbetet har varit gott och underlagen som tagits fram i år har varit kompletterande till tidigare underlag. De har i hög utsträckning använts som planeringsunderlag, men det finns också efterfrågan på ytterligare underlag. Av särskilt stor vikt är den uppdaterade klimat- och sårbarhetsutredningen, samt tillgängliggörandet av skyfallskarteringarna. Sammanfattningsvis har 2022 års klimatanpassningsarbete fokuserat på en översyn av vilka underlag som finns, samt färdigställande av påbörjade analyser. Arbetet fortsätter nu med att omsätta kunskapen till praktiska klimatanpassningsåtgärder, både genom internt och externt arbete.

Arbetsmiljö och medarbetare

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Systematiskt arbetsmiljöarbete

Det integrerade ledningssystemet för arbetsmiljöarbetet med kontinuerlig uppföljning av nyckeltal för bland annat sjukfrånvaro, skyddsronder, medarbetarsamtal och incidentrapportering, har även detta år fungerat väl.

Nyckeltalen följs upp och analyseras varje månad i partsgemensam central samverkan. Under årets första månader hade myndigheten tätare partssamverkan för att fortsatt informera om pandemins utveckling och senare även för att diskutera återgången till arbetsplatsen.

Under året har en ny arbetsmiljöpolicy antagits. Den nya policyn är anpassad efter den nya arbetsvardagen och de arbetsmiljörelaterade utmaningar som myndigheten står inför - bland annat med anledning av ökad digitalisering och fler inslag av hot. Policyn tar därför upp vikten av att skapa en hjärnvänlig arbetsplats och ge bättre förutsättningar för god kognitiv ergonomi. Vi ska också arbeta för att stärka medarbetarnas förmåga att under yrkesutövandet hantera hot och våld från utomstående parter, samt att vara en jämställdhetsintegrerad arbetsplats.

Återkommande dialoger har skett mellan stöd- och kärnverksamhet för att säkerställa att arbetsmiljörisiker upptäcks och hanteras i ett tidigt skede, samt att sjukfrånvaron stannar på en låg nivå och att olyckor samt arbetsrelaterade sjukdomar inte uppstår.

Revision av arbetsmiljöarbetet utförs årligen av extern part. Revisionen har styrkt att ledningssystemet fortsatt uppfyller de krav som ställs i Arbetsmiljöverkets föreskrift om systematiskt arbetsmiljöarbete (AFS 2001:1), samt Arbetsmiljölagen och övriga föreskrifter.

Myndigheten säkerställer kompetensen i arbetsmiljöfrågor inom organisationen genom en årlig arbetsmiljöutbildning för nya chefer, skyddsombud och medarbetare med arbetsledande funktion. Utbildningen omfattar både fysisk och organisatorisk/social arbetsmiljö. Alla chefer ska ha genomgått utbildningen med godkänt resultat för att kunna delegeras ansvar för arbetsmiljön på sin enhet eller i sin grupp.

Ett flertal aktiviteter har genomförts i syfte att kompetensutveckla myndighetens chefer inom arbetsmiljöområdet. Under mars månad arrangerades en workshop om riskbedömning. Syftet var att kartlägga och analysera risker med anledning av den nya arbetsvardagen med distansarbete och hybridmöten. Workshopen omfattade också kortare teoretiska delar om Arbetsmiljölagen, systematiskt arbetsmiljöarbete samt om, hur och varför riskbedömningar görs.

Alla chefer har också fått möjlighet till kompetensutveckling om alkohol och droger som en arbetsmiljö- och arbetsgivarfråga. Detta skedde i form av en halvdagsutbildning under september. Utbildningen gick igenom hur problemets omfattning ser ut hos den arbetsföra befolkningen, grundläggande information om beroendesjukdomen, signaler och verktyg, chefens roll i sammanhanget och grundprinciperna i en framgångsrik och arbetsgivar driven process.

Under detta år har vi även gjort en extra insats för skyddsombuden. Dessa har som komplement till ovan nämnda utbildning fått en fördjupande utbildning i skyddsombudsroll. Utbildningen omfattar det juridiska ramverket kring uppdraget som skyddsombud, vilka rättigheter och skyldigheter ett skyddsombud har i relation till både arbetsgivaren och arbetstagarorganisationen, ett moment om att identifiera risker, samt övningar i förebyggande arbetsmiljöarbete. Målet med utbildningen är att skyddsombuden ska kunna känna sig trygga i sin roll och få fördjupad förståelse för hur arbetsmiljöarbete och samverkan fungerar i grunden.

Myndighetens medarbetare har också getts möjlighet till kompetensutveckling i arbetsmiljöfrågor. Under mars erbjöds samtliga medarbetare en föreläsning i samarbete med företagshälsovården. Syftet var att svara på frågor om hur vi kan använda våra kroppar för ett hållbart och hälsosamt arbetsliv. Detta gjordes genom en teoretisk kunskapsgenomgång i datorarbetsplatsens ergonomi där anatomi, ergonomi och stillasittande togs upp. Föreläsningen omfattade även aspekter på kontorsrummets utformning, belysning och möblering.

I samband med återgången till arbetsplatsen efter lättade pandemirestriktioner, samt efter en omfattande omflyttning i våra lokaler, gjordes en samlad insats med fysioterapeut från företagshälsovården. Medarbetare som berörts av flytten fick möjlighet att boka in en träff med denna fysioterapeut i syfte att få råd kring den fysiska arbetsmiljön, möblering och ljus.

Under mars erbjöds alla chefer en workshop med syftet att öka kunskapen om hur man kan arbeta förebyggande mot stress. Workshopen inkluderade verktyg för rehabilitering, samt att säkra en hållbar återgång till arbetet efter sjukskrivning. Den gav också andra konkreta verktyg för att underlätta för cheferna i deras dagliga arbete med arbetsmiljöfrågor.

Under september erbjöds samtliga medarbetare en föreläsning som berörde stressrelaterad hälsa och hälsofrämjande strategier. Under denna föreläsning beskrevs vad som sker i vår kropp och hjärna när vi utsätts för stress. Syftet var att öka vår förståelse för fenomenet och därigenom förebygga stressrelaterade situationer, samt att skapa bättre förutsättningar för att hantera stress när den väl uppstår.

Myndigheten har via företagshälsovården vid tre tillfällen under året arrangerat utbildning i hjärt- och lung räddning. Dessa utbildningstillfällen har varit öppna för alla medarbetare. Utbildningarna är ett sätt att säkerställa att det på arbetsplatsen finns tillräckligt många personer som kan ge första hjälpen och att vi därmed lever upp till reglerna i Arbetsmiljöverkets föreskrift om Första hjälpen och krisstöd (AFS 1999:7).

Kompetensförsörjning

	År 2022	År 2021	År 2020
Anställda genomsnitt	309	302	292
Kvinnor	187	175	167
Män	122	127	125
Nyanställda	116	86	83
Kvinnor	70	55	49
Män	46	31	34
Avgångna	119	67	68
Kvinnor	70	36	39
Män	49	31	29
Totalt Nyanställda och Avgångna	235	153	151
Kvinnor	140	91	88
Män	95	62	63

Länsstyrelsen Västerbotten arbetar med att skapa förutsättningar för en föredömlig arbetsmiljö samt utvecklingsmöjligheter för både verksamheten och medarbetarna. Att kontinuerligt, långsiktigt och systematiskt rekrytera nya medarbetare, samt utveckla kompetensen hos våra medarbetare, är myndighetens strategi för att klara kompetensförsörjningen. Vi har därför arbetat både internt och externt med att öka attraktiviteten för oss som arbetsgivare, där vår antagna kompetensförsörjningsplan är ett nyckeldokument för våra aktiviteter.

Vår kompetensförsörjningsplan som fastställts under året gäller under 2022–2024. Planen innehåller en rad aktiviteter inom områdena Attrahera—Rekrytera—Introducera—Utveckla och motivera—Avsluta. Den största aktiviteten så här långt är att utveckla vårt arbetsgivarvarumärke tillsammans med vår upphandlade kommunikationsbyrå. Aktiviteten har hittills resulterat i målgruppsanalys, kartläggning av intern och extern image, utvecklande av en kommunikationsstrategi för arbetsgivarvarumärket och kreativa koncept för genomförandet, ny grafisk profil samt lansering av vårt nya arbetsgivarvarumärke internt. Ett särskilt fokus har också givits till marknadsföring i sociala medier.

En annan aktivitet från kompetensförsörjningsplanen har varit att utvärdera om det finns förmåner och avtal hos andra arbetsgivare som är bättre än de som vi idag kan erbjuda. Syftet med det var att se över om vi kan uppgradera våra befintliga. En enkät via intranätet som besvarades av omkring hälften av våra medarbetare gav oss underlag för våra prioriteringar av förmåner. Resultatet blev att vi tog beslut om höjt friskvårdsbidrag från 1 500 kronor till 2 500 kronor, samt att kompensationen för restiden vid tjänsteresor ska ses över.

En särskild utbildning för chefer i kompetensbaserad rekrytering har genomförts - detta för att stärka arbetsgivarens kunskaper inom saklig rekrytering och intervjuteknik. Vi har också förberett för ett nytt rekryteringssystem som ska implementeras från 2023. Det nya systemet ska skapa en bättre kandidatupplevelse och bättre förutsättningar för oss att kommunicera med våra sökanden. Bland annat kommer vi att kunna hålla kontakten med våra sökande genom hela rekryteringsprocessen och ge besked om vart vi befinner oss i den, samt kalla till intervjuer och ge avslagsbesked via systemet. Vi ser därmed en större möjlighet att skapa en positivare kandidatupplevelse även för de som inte blir anställda, något som vi hoppas ska ge en fortsatt positiv bild av oss som arbetsgivare.

Under året har arbetsgivaren och parterna arbetat tillsammans med att ta fram ett nytt samverkansavtal som passar bättre ihop med den tidsanda som vi lever i. Länsstyrelsen ser detta som en viktig del i att vara en attraktiv arbetsgivare med tydliga och tillitsbaserade samverkansmodeller. Avtalet beräknas vara klart i början av 2023.

Under 2022 och kommande år satsar vi på att stärka det aktiva medarbetarskap som handlar om att ta ansvar för relationen med sig själv, sina kollegor, sin chef och dem som man är till för. Vi är alla varandras arbetsmiljö på jobbet och behöver därför ta ett gemensamt ansvar för att miljön blir god. I detta arbete kommer vi bland annat att genomföra workshops på enheterna och i ledningsgruppen genom diskussioner, filmer och övningar.

Myndigheten ser en fortsatt tilltagande rörlighet på arbetsmarknaden, med en ökande konkurrens om arbetskraften. Löneläget blir ett allt större konkurrensmedel gentemot andra arbetsgivare. Vi riskerar därmed att inte kunna behålla den kompetens som vi har och kan få svårigheter att rekrytera den kompetens som vi behöver. Personalomsättningen har varit betydligt högre på myndigheten under detta år, jämfört med de två senaste åren. Inom arbetsgrupperna miljöskydd, samhällsplanering och civil beredskap har detta märkts särskilt. Omsättningen i dessa grupper kommer sannolikt att fortsätta vara hög, eftersom det är efterfrågade kompetenser från många andra arbetsgivare.

Bedömningen är att Länsstyrelsen Västerbotten fortsatt är en attraktiv arbetsgivare med ett starkt varumärke, där myndighetens uppdrag fortfarande är en viktig del i att attrahera, behålla och utveckla medarbetare. Konkurrenten gentemot andra arbetsgivare blir dock alltmer påtaglig inom tidigare nämnda områden och därför ser vi att våra aktiviteter inom arbetsgivarvarumärket är viktigare än någonsin att fortsätta arbeta med.

Sjukfrånvaro

Kön och ålder	År 2022: Antal anställda *	År 2022: Total sjukfrån- varo i förhållan- de till sammanlag- d ordinarie arbetstid (%)	År 2022: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhållan- de till total sjuk- frånvaro (%)	År 2021: Antal anställda *	År 2021: Total sjukfrånvar- o i förhållande till sammanlag- d ordinarie arbetstid (%)	År 2021: Sjukfrån- varo 60 dagar och längre i förhållan- de till total sjuk- frånvaro (%)	År 2020: Antal anställda *	År 2020: Total sjukfrånvar- o i förhållande till sammanlag- d ordinarie arbetstid (%)	År 2020: Sjukfrånvaro 60 dagar och längre i förhållande till total sjuk- frånvaro (%)
Män ≤ 29 år	6,8	- ¹⁾	- ¹⁾	6,5	- ¹⁾	- ¹⁾	8,7	- ¹⁾	- ¹⁾
Män 30–49 år	63,3	2,0	35,8	68,5	1,3	27,9	62,1	1,3	0
Män ≥50 år	52,3	2,7	52,9	51,7	2,0	67,6	54,1	4,9	73,7
Män totalt	122,4	2,3	44,0	126,7	1,6	50,2	124,9	2,8	60,1
Kvinnor ≤ 29 år	11,1	2,1	0	12,2	3,5	70,6	9,0	- ¹⁾	- ¹⁾
Kvinnor 30–49 år	123,1	4,9	62,5	112,1	2,9	51,6	107,9	3,6	55,4
Kvinnor ≥ 50 år	52,8	4,3	49,3	50,7	3,3	70,6	50,2	5,0	76,2
Kvinnor totalt	187,0	4,5	58,4	175	3,1	58,7	167,1	4,0	62,0
Samtliga ≤ 29 år	17,9	2,0	0	18,7	2,7	66,4	17,7	2,3	0
Samtliga 30–49 år	186,4	3,9	58,7	180,7	2,3	47,5	170,0	2,7	48,7
Samtliga ≥ 50 år	105,1	3,5	50,8	102,4	2,6	69,4	104,3	5,0	75,0
Samtliga totalt	309,4	3,7	55,2	301,8	2,4	56,5	292,0	3,5	61,4

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

*) Antal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

1) Enligt 7 kap. 3 § FÅB (2000:605) framgår att uppgifter för grupper med högst 10 anställda inte ska lämnas och inte heller om uppgiften kan hänföras till en enskild individ.

Kommentar till tabellen sjukfrånvaro

Den totala sjukfrånvaron ligger på ungefär samma nivå som tidigare år, fränsett från pandemiåret 2021 då majoriteten av medarbetarna arbetade på distans under nästan hela året. Det är fortsatt ett fåtal långtidssjukskrivningar, om än färre än 2020 och 2021, som ger större genomslag i statistiken, men som Länsstyrelsen bedömer inte härrör från faktorer i arbetsmiljön. Sjukfrånvaron är högre för gruppen kvinnor än för gruppen män även detta år, något som också avspeglas på samhällsnivå. Myndigheten har kontinuerlig dialog med företagshälsovården och följer upp sjuktalen månatligen i central samverkan.

Länsstyrelsens arbete med nationella stödverksamheter och resurssamverkan

Länsstyrelsen Västerbotten medverkar på såväl strategisk som operativ nivå i arbetet med nationella stödverksamheter och nationell samverkan. Det gemensamma utvecklingsarbetet tillsammans med övriga länsstyrelser och statliga myndigheter resulterar i synergieffekter för såväl nationell som regional nivå.

Nedan följer tre exempel på Länsstyrelsen Västerbottens arbete i nationell samverkan:

LEKS

Länsstyrelsen har uppdraget att verka som samverkansledare för arbetet med regionala elektrifieringspiloter inom ramen för LEKS, länsstyrelsernas energi och klimatsamordning. Samverkansledaren har skapat förutsättningar för ett enhetligt och smidigt genomförande av länsstyrelsernas uppdrag genom att ta fram mallar och rutiner för handläggningen samt genom dialog med Energimyndigheten som är ansvarig myndighet. Mer om LEKS arbete återfinns i Bilaga E.

Samverkan mellan skog och vilt

Länsstyrelsen Västerbotten bidrar med ett antal kompetenser och medarbetare i olika nationella konstellationer där övriga länsstyrelser också representeras. Detta sker till exempel inom ramen för det nationella klövviltsrådet samt i de referensgrupper som Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen samordnar mot bakgrund av arbete med regeringsuppdrag om samverkan mellan skog och vilt.

LISA

Gemensamt med alla länsstyrelser används ett verktyg för planering och uppföljning som kallas LISA (Länsstyrelseinformation i samverkan). Länsstyrelsen Västerbotten deltar med resurser i den nationella LISA-förvaltningen som både utvecklar verktyget och stöttar alla länsstyrelser med kunskap i hur de kan nyttja verktyget på ett bra sätt i sin styrning och uppföljning.

Redovisning av verksamhetsområden

Länsstyrelsen i Västerbottens län bedriver följande verksamheter. För varje verksamhet redovisas årets resultatbedömning.

Verksamhet (VÄS)	Benämning
20–21, 25	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
28	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
30, 34	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
40–41	Hållbar samhällsplanering och boende
42	Energi och klimat
43	Kulturmiljö
45–46	Samhällsskydd och beredskap
50–58	Naturvård och miljöskydd
60–62	Areella näringar
70, 80–85	Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Övrig förvaltning och trafikföreskrifter

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p1 De allmänna valen	Länsstyrelseinstruktion
18§ Viltförvaltningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
1B3 Endast (delar av) vilt- och rovdjursförvaltningen	Regleringsbrev
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar många olika uppgifter och uppdrag. Som regionala valmyndigheter ansvarar länsstyrelserna för att planera och genomföra allmänna val, val till Europaparlamentet och nationella folkomröstningar. Mellan valen utses efterträdare för de ledamöter och ersättare i region- och kommunfullmäktige som avgår under mandatperioden. Vidare fattar länsstyrelserna beslut om diverse förordnanden som borgerliga vigsselförrättare. Inom trafikområdet har länsstyrelserna bland annat ansvar för att besluta om lokala vägtrafikföreskrifter i vissa fall. Även tillstånd till tävling på vägar, skyltar och andra anordningar längs vägar samt beslut om sjötrafikföreskrifter ingår i länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag.

När det gäller jakt- och viltvård beslutar länsstyrelserna om licensjakt och skyddsjakt på stora rovdjur, klövdjur och vildsvin, bedriver tillsyn, bildar och upplöser viltvårdsområden, arbetar för att öka den frivilliga jaktsamverkan inom älgförvaltningen, granskar förvaltningsplaner och skötselplaner, beslutar om bidrag ur älgvårdsfonden, informerar om skadeförebyggande åtgärder och beslutar om ersättning för viltskador. Detta sker i samverkan med regionala intressen genom länets viltförvaltningsdelegation, som också fastställer övergripande riktlinjer för verksamhetsområdet.

Det övergripande nationella målet för viltförvaltningen är att alla djur som naturligt lever i Sverige ska finnas kvar på lång sikt i livskraftiga bestånd. Samtidigt ska tamdjurshållningen inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Det nationella målet kompletteras i vissa fall med nationella och regionala mål för specifika arter.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Vattenkraftsbolagens inbetalningar av bygdemedel och Länsstyrelsens fördelning av dessa till grannlän, rennäringen och länets berörda kommuner utgör grunden för verksamheten.

Vattenkraftsbolagens inbetalningar av bygdemedel till Länsstyrelsen ska enligt föreskrifterna i första hand ersätta fastighetsägare som lidit direkt skada. I andra hand används bygdemedel till utvecklingsinsatser i berörd bygd i länet.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Övrig förvaltning och trafikföreskrifter (20–21, 25)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,3	11,4	8,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	7,3	6,6	5,0
Antal årsarbetskrafter män	4,0	4,8	3,3
Antal ärenden, inkomna och upprättade	1 363	2 479	1 258
Antal beslutade ärenden	1 415	2 376	1 292
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	3	4	1
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	12 963	12 565	9 442
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	29 073	33 450	33 092

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel av länets totala jaktareal som ingår i något älgskötselområde (%)	Ökad samverkan i älgförvaltningen	Jakt och viltvård (218)	JaktAdm ¹⁾	Målvärde saknas	64%	65%	64%

1) Administrationssystem, Länsstyrelsen

Antal ärenden har återgått till ett normalläge. Det stora antalet inkomna och upprättade ärenden samt antal beslutade ärenden år 2021 berodde på den tillsyn som bedrevs enligt pandemilagen.

Resultatredovisning

Allmänna val

Den 11 september 2022 genomfördes allmänna val till riksdag, kommun- och regionfullmäktige. Länsstyrelsen har i förberedelserna för valen utbildat valnämnderna i länets kommuner, administrerat beställningen av partiernas namnvalsedlar och beslutat om rättelser i röstlängd. Under valnatten genomförde Länsstyrelsen Västerbotten tillsammans med övriga länsstyrelser en telefonmottagning av resultaten av den preliminära rösträkningen i vallokaler. Telefonmottagningen var en förutsättning för Valmyndighetens presentation av de preliminära valresultaten. Efter valen har Länsstyrelsen genomfört den slutliga rösträkningen. Länsstyrelsen har också fördelat mandat i kommun- och regionfullmäktige.

Bygdemedel

Genomförd värdeflödesanalys under våren 2021 har medfört en förbättrad hantering av bygdemedel vid Länsstyrelsen Västerbotten under år 2022. Användandet av ärendehanteringssystemet Nyps2020 för att handlägga ärenden kopplade till investeringar i berörd bygd har medfört en rättssäkrare och effektivare handläggning. Två utlysningar av bygdemedel för föreningar och en för kommuner som introducerades under 2022 har medfört kortare handläggningstid mätt från att kommunens yttrande inkommit till Länsstyrelsen Västerbotten (se tabell nedan). Ansökningsperioden för föreningar som planerar investeringar i kommunerna Dorotea, Skellefteå, Sorsele, Storuman och Vilhelmina kommuner sträcker sig från 1 november till 31 januari. I resterande kommuner; Bjurholm, Lycksele, Malå, Norsjö, Umeå, Vindeln, Vännäs och Åsele, är det möjligt att ansöka mellan den 15 maj och den 30 september. Utlysningsperiod för kommunerna har varit 15 februari till och med 30 april.

Figur. Handläggningstid vid Länsstyrelsen Västerbotten, i dagar, för utvecklingsinsatser i berörd bygd med hjälp av bygdemedel 2021 och 2022.

Figuren visar att spridningen i handläggningstid mätt i antal dagar var större 2021 jämfört med 2022. Handläggningstiden från ansökan till beslut för en utvecklingsinsats i berörd bygd har blivit jämnare, det vill säga de sökande har fått vänta på beslut ungefär lika lång tid.

Handläggningstiden för utbetalningar har varit relativt kort, i regel mindre än tre veckor. De nya rutinerna som innebär att Länsstyrelsen, och inte kommunerna, granskar inkomna rekvisitioner har gett både tidsvinster och ökad målpuppfyllelse. Främst beror detta på att Länsstyrelsen nu har kontroll över hela utbetalningsprocessen.

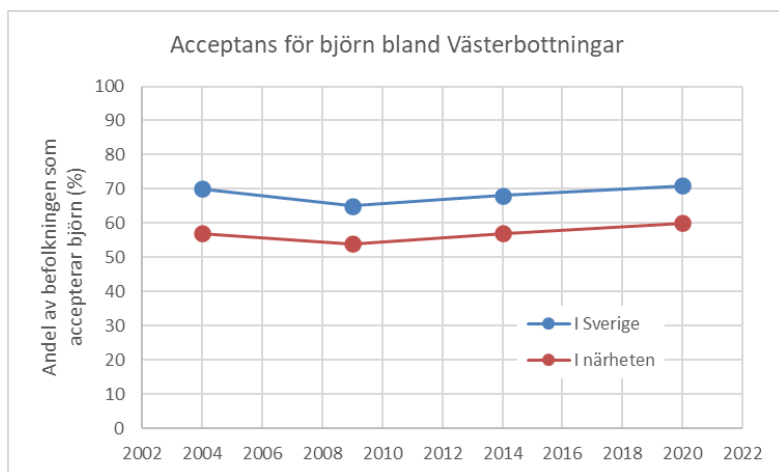
Tillgängliga medel om cirka 28,6 mnkr till stöd för utvecklingsinsatser i berörd bygd har fördelats till kommunerna för insatser där en kommun eller en förening står som projektägare. Från det tillgängliga beslutsutrymmet för 2022, vilket inkluderar resterande belopp från tidigare år, har Länsstyrelsen beslutat om bifall i 136 ärenden med totalt stödbelopp om cirka 34,3 mnkr. Under året har Länsstyrelsen utbetalat cirka 24,2 mnkr av totalt beslutade stödbelopp.

Bygdemedlen har stor betydelse för länets landsbygd, inte minst för de små lokalsamhällena. Medlen bidrar till förbättrade livsmiljöer och ett levande föreningsliv som i sin tur ger en bättre sammanhållning i bygden och en stimulerande fritid för alla åldersgrupper. Bygdemedlen har även en stor betydelse för lokal näringslivsutveckling i kommunerna.

Rovdjursförvaltning

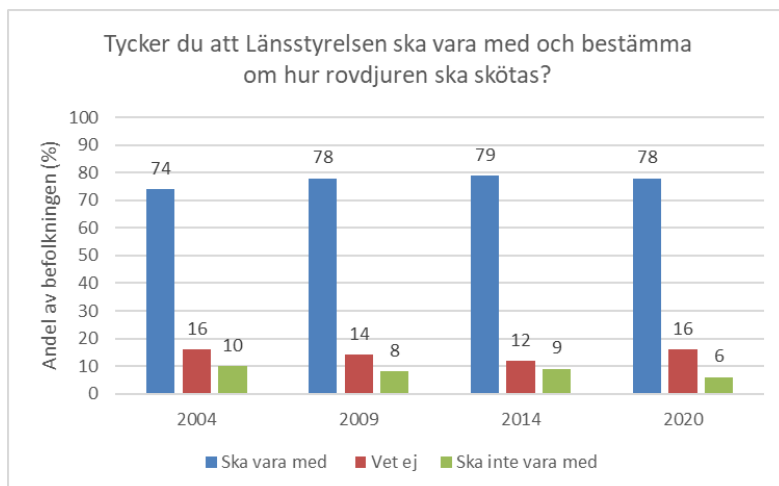
Länsstyrelsen har under många år arbetat intensivt med att bygga upp och upprätthålla en rovdjursförvaltning som ska klara såväl fluktuerande rovdjursstammar som allt större krav och förväntningar från samhället kring dessa frågor.

Rovdjursarbetet omfattar idag cirka 8 årsarbetskrafter och involverar cirka 25 personer på Länsstyrelsen. Det externa kommunikations- och samverkansarbetet mot bland andra samebyar, intresseorganisationer (jakt, naturvård, friluftsliv med flera), kommuner, polis, utbildnings- och forskningsinstitutioner, centrala myndigheter, media och allmänheten är mycket omfattande. En kompetent och trovärdig kommunikation och information om rovdjur och deras förvaltning är en av grundpelarna för en god acceptans för rovdjur (bild 1) och för medborgarnas förtroende för förvaltningen (bild 2).

Figur. Acceptans för björn bland Västerbottningar.

Andelen av Västerbottens befolkning som accepterar björn i Sverige respektive i sin egen närhet. Resultat från attitydundersökningar som med cirka fem års mellanrum genomförs av Sveriges Lantbruksuniversitet (SLU) och Umeå universitet.

Figur. Andel av Västerbottens befolkning som har förtroende för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning.

Andelen av Västerbottens befolkning som har förtroende för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning. Resultat från attitydundersökningar som med cirka fem års mellanrum genomförs av SLU och Umeå universitet.

Fysiska möten med människor som berörs av rovdjur är en viktig del av Länsstyrelsens rovdjursarbete. Under 2022 har särskilt möten med samebyarna kring arbetet med toleransnivån för rennäringen kunnat göras i större omfattning än tidigare.

Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört följande större insatser kring stora rovdjur:

Inventering

Länsstyrelsen har genomfört inventeringar av lo, järv, kungsörn och varg. Inventeringsresultaten är de viktigaste underlagen för förvaltningsåtgärder och för rovdjursersättningarna till samebyarna. Det har bedrivits en fortsatt samverkan med Sveriges lantbruksuniversitet (SLU), Naturhistoriska riksmuseet och Naturvårdsverket för att utveckla användningen av Rovbase för dokumentation av kungsörnsinventeringens resultat i länet. Det har förts fortsatta diskussioner om resultaten från björnsjällningsinventeringen 2019 med SLU, Naturvårdsverket och Björnforskningsprojektet med resultatet blivit ett säkerställande av en hög kvalitet av siffrorna.

Kunskaps- och metodutveckling

Länsstyrelsen har genomfört en studie i samverkan med SLU om användningen av automatiska kameror vid inventering av lodjur. Länsstyrelsen har även initierat, administrerat och i samverkan med SLU påbörjat en studie om effektiva analyser av inspelningar av kungsörnsläten vid inventering av denna art. Syftet med dessa metodutvecklingsinsatser är att förse Naturvårdsverket och länsstyrelserna med bättre verktyg för att fastställa rovdjurens antal och utbredning, som underlag för de förvaltningsbeslut som behöver fattas.

Länsstyrelsen har i samverkan med SLU och Lunds universitet genomfört två studier om örnars predation på renkalvar och om effektiviteten av förebyggande åtgärder. Resultaten är viktiga för att länsstyrelserna ska kunna hantera problemen som rennäringen upplever med örnar och minska skadorna som kan uppstå. Exempelvis har åtgärder testats i en sameby i länet. Resultatet är inte entydigt utan behöver följas upp med fler studier.

Länsstyrelsen har tagit fram en kunskapssammanställning om vargen i renkötselområdet från 1970-talet och framåt i syfte att ge en mer fullständig och nyanserad bild av vargen och dess effekter i norra Sverige. Detta ger länsstyrelserna möjligheten att bättre kunna förutse och hantera de problem som kan uppstå när vargar dyker upp.

Länsstyrelsen har deltagit i produktionen av en internationell bok om relationen mellan björn och människa genom tiderna, som ska publiceras 2023. Boken kommer att bredda, fördjupa och komplettera forskningens och förvaltningens kunskapsbas om björnen. En bra kunskap om björnen är en förutsättning för en adaptiv och framgångsrik förvaltning av arten.

Förvaltningsbeslut och åtgärder

Länsstyrelsen har under året beslutat om:

- Skydds jakt på 10 björnar (9 fällda), 9 lodjur (6 fällda) och 3 järvar (3 fällda). Skyddsjakten på järv tilläts för att förebygga skador i ett problemområde i en av länets samebyar.
- Licensjakt på 91 björnar, vilket är en drastisk ökning från tilldelningen 2020 (25 björnar) och även högre än tidigare toppåret 2021 (85 björnar). Ökningen är en följd av den ökning av björnstammen som har konstaterats i länet.
- Licensjakt på 5 lodjur, där för tredje året i rad användning av snöskoter för att leta efter lodjur inte var tillåten under jakten.

Samverkan och kunskapsutbyte

Länsstyrelsen har arrangerat och deltagit i flera möten inom det norra rovdjursförvaltningsområdet för att samordna, stärka och strukturera samarbetet mellan länsstyrelserna i de fyra nordligaste länen. Länsstyrelsen har också aktivt deltagit i en nationell arbetsgrupp för översynen av den nationella förvaltningsplanen för stora rovdjur i Sverige och en arbetsgrupp för nya beskattningsmodellen för björn, samt deltagit i olika nationella och skandinaviska rovdjursmöten. Det har även diskuterats förvaltning av björn, varg och järv i Sverige på möten med forskare, förvaltare, rennäringen, lantbruksorganisationer, jägarkåren och journalister från Norge, Finland, Tyskland och Frankrike. Länsstyrelsen har fortsatt att representera Sverige i internationella naturvårdsorganisationen IUCN:s Bear Specialist Group och deltagit i undersökningar och möten som har genomförts inom denna grupp.

Myndigheten har informerat om rovdjur och deras förvaltning på olika kurser på Umeå universitet och SLU Umeå samt deltagit i handledningen av en Masters-uppsats vid universitetet i Sørøst-Norge. Syftet är att öka kunskapsnivån om viltförvaltningen hos studenterna, att göra dem medvetna om likheter och skillnader mellan Sverige och Norge samt att öka deras intresse för viltfrågor. På lång sikt ökas därmed rekryteringsgrundlaget för nya viltförvaltare på länsstyrelserna och samverkan mellan forskning, undervisning och förvaltning stärks.

Länsstyrelsen har under året fortsatt samarbetet med polisen om illegal jakt på stora rovdjur, med fokus på licensjakt efter lodjur och björn, i syfte att kontrollera och öka regelefterlevnaden hos jägarna. Kontrollerna har i och med detta ökat under 2022. Inga större regelöverträdelser har skett.

Jakt och viltvård

Sedan 2010 finns Viltförvaltningsdelegationen (VFD) placerad hos Länsstyrelsen. Delegationen beslutar och ger råd i viltfrågor.

Delegationsarbetet har under de fem möten som genomförts 2022 vad gäller stora rovdjur, i huvudsak bestått av löpande information om skyddsjakter och licensjakter. En ny beskattningsmodell för björn har presenterats. Länsstyrelsen har upprepade gånger informerat om det aktuella vargläget i länet och redogjort för inventeringsresultat för länets rovdjur. Utöver detta har det förts förberedande diskussioner om uppdateringen av de regionala förvaltningsplanerna och framtagandet av nya miniminivåer.

Rörande övrigt vilt- och klövviltsförvaltning så har information getts löpande kring aktuella frågor, exempelvis har älgjaktens resultat och måluppfyllelse diskuterats återkommande.

Klövviltsförvaltningen har genomfört större insatser

Under 2022 har arbetet med registreringsförändringar av licensområden och älgskötselområden fortsatt. Länet består till stor del av älgskötselområden. Länsstyrelsen har sedan det nya administrativa systemet JaktAdm kommit på plats arbetat successivt med att digitalisera länets alla älgjaktsområden. Denna digitalisering är slutförd och nu genomförs endast de årliga revideringarna av jaktområden.

Arbetet med att förbättra verktyget JaktAdm i övrigt har skett genom ett aktivt deltagande i utvecklingsarbetet och förvaltningen av systemet genom en 25 procents tjänst kopplad till Länsstyrelsens gemensamma förvaltningsobjektsarbete.

Länsstyrelsen har fattat ett beslut om jakttiden för älg för de tre kommande jaktåren. Beslutet innebär en jakttid med uppehåll under älgens brunst och är dessutom samordnad med jakttiden för älg i Jämtland och Västernorrland.

Länsstyrelsen har i år beslutat och fastställt helt nya treåriga älgförvaltningsplaner i länets fem älgförvaltningsområden. I samband med planarbetet i älgförvaltningsgrupperna har myndigheten deltagit och stöttat i ett par fall där förvaltningsgruppen haft svårigheter i sitt arbete. Utöver detta har de flesta älgskötselområden kommit in med nya planer för fastställande, vilket säkerställer att en god måluppfyllnad uppnås. Förvaltningen har granskat och beslutat om reviderade kronhjortsskötselplaner för länets kronhjortsskötselområden. Totalt planerades att fälla 453 kronhjortar.

Älgförvaltningen fattade under 2022 beslut om älgjakt på 7 040 vuxna älgar och 4 963 kalvar i länets jaktområden.

Hantering av viltskador

Naturvårdsverket har under 2022 beviljat Länsstyrelsen 704 508 kronor för att täcka bidrag och ersättningar för viltskador på annat än fisk, fiskeredskap och ren. Länsstyrelsen har under året hanterat och beslutat i 18 ärenden om ersättning och bidrag för samma summa.

Länsstyrelsen har under 2022 även beviljats 560 000 kr i extramedel för att fortsätta arbetet med att förebygga och minska skadorna på gröda från storfågel, ett arbete som Länsstyrelsen inledde 2019. Det finns idag tre arbetsgrupper inom länet som aktivt arbetar med att förebygga och minska skadorna från storfågel. Arbetsgrupperna har planerande möten, arbetsmöten och uppföljande möten. Länsstyrelsen har under 2022 stöttat arbetsgrupperna i deras arbete, bland annat i form av planering och genomförande av skrämsel, planering av grödor, skydds jakt, avledningsåkrar och stödutfodring. Arbetsgrupperna hjälper i sin tur alla lantbrukare i länet som är i behov av hjälp. Länsstyrelsen har under året även genomfört en regional uppföljning och utvärdering arbetet för perioden 2019–2022.

Sedan projektets start 2019 har de totala kostnaderna för skador reducerats med över 80 procent. Även om man lägger till de förebyggande kostnaderna, har de totala kostnaderna i länet minskat med nästan 60 procent. Lantbrukarna är dock bekymrade över att populationerna av stora betande fåglar fortfarande ökar.

Länsstyrelsen Västerbotten har under året genomfört en länstäckande inventering av häckande och rastande skarv. Syftet med inventeringen är att få en uppdaterad bild av hur stor skarvpopulationen är, samt var större förekomster av skarv finns i förhållande till skadekänsliga områden. Inventeringen utgör ett viktigt kunskapsunderlag inför beredning av beslut om skydds jakt, samt för att på sikt kunna utveckla en mer robust och långsiktig förvaltningsstrategi. Arbetet har genomförts i samråd med länets kustkommuner och yrkesfiskare.

Resultatbedömning

Allmänna val

Länsstyrelsen har med stöd av erfarenheter från valen 2018 och 2019 utvecklat valorganisationen vid myndigheten. Länsstyrelsen har i stor utsträckning kunnat använda medarbetare med erfarenhet från valen 2018 och 2019. Myndighetens utvärdering av valen 2022 visar att utbildningen för kommunernas valnämnder överlag uppfyllde nämndernas behov. Den slutliga rösträkningen genomfördes inom utsatt tid. Länsstyrelsen bedömer sammantaget att arbetet med valen till riksdag, kommun- och regionfullmäktige genomfördes rättssäkert och effektivt.

Bygdemedel

Tidigare värdeflödesanalys och effektivisering av handläggningen har nu gett ett gott resultat. Hanteringen av bygdemedel har successivt förbättrats och gjorts mer rättssäker och effektiv. Handläggningstiden har blivit kortare både för ansökan om stöd och ansökan om utbetalning.

Rovdjursförvaltning

Rovdjursförvaltningen kännetecknas av adaptivitet och nytänkande samt en stor vilja att samordna, utveckla och förbättra förvaltningen, både inom länet, i norra rovdjursförvaltnings-området och nationellt. De satta målen är väl genomtänkta, avvägda och samordnade med grannlänen. Licens- och skydds jakter syftar till att målen ska kunna uppnås och bibehållas. Länsstyrelsens arbete med björnförvaltningen har exempelvis lett till en ökad acceptans för arten, trots ökad population. Andelen av länets befolkning som har förtroende för Länsstyrelsens rovdjursförvaltning är mycket hög. Arbetet med toleransnivån om maximalt 10 procent förluster inom rennärningen har intensifieras igen efter pandemin.

Samtliga inkomna ärenden och arbetsuppgifter som åligger Länsstyrelsen inom rovdjursförvaltningen har genomförts under året och inom utsatt tid. Ingen tillståndsprovning har krävt oskäligt lång väntetid för den sökande.

Arbetet med rovdjuren har mycket väl följt de uppsatta målen. Resultatet bedöms på det övergripande planet vara utmärkt.

Jakt och viltvård

Samtliga inkomna ärenden och arbetsuppgifter som åligger Länsstyrelsen inom viltförvaltningsområdet har hanterats under året och inom utsatt tid. Ingen tillståndsprovning har krävt oskäligt lång väntetid för den sökande.

Arbetet med älgförvaltningen går åt rätt håll. De genomförda älgstamsberäkningarna indikerar en fortsatt nedgång av älgstammen mot en lägre numerär och förhoppningsvis lägre skadenivåer. Det borgar för att utvecklingen för älgstammen fortsätter i önskad riktning och att förutsättningar för att uppnå effektmål skapas.

Arbetet med jakt och viltvård har mycket väl följt de uppsatta mål som finns för olika delar inom ämnesområdet. Resultatet bedöms på det övergripande planet vara utmärkt.

Hantering av viltskador

Samtliga inkomna ärenden och arbetsuppgifter som åligger Länsstyrelsen inom hanteringen av viltskador har genomförts under året och inom utsatt tid. Inga ansökningar om ersättning eller bidrag har krävt oskäligt lång väntetid för den sökande.

Den regionala utvärderingen av storfågelprojektet visar att de insatser som genomförts för att förebygga och minska skadorna på gröda från storfågel har fungerat mycket bra kortsiktigt. Projektets koncept, med

arbetsgrupper som samordnar arbetet med avledningsåkrar, utfodring, skrämning och en begränsad skydds jakt, har fungerat mycket bra. Lantbrukarna upplever att de har ett arbetssätt som fungerar för att begränsa skadorna. Samarbetet har hos alla parter även ökat förståelsen kring skadeproblematiken. Det förebyggande arbetet är väldigt krävande och bedöms dock inte vara en långsiktig lämplig lösning, med hänsyn till de kontinuerligt ökande populationerna.

Det skadeförebyggande arbetet i länet, samt hanteringen av bidrag och ersättningar, har väl följt de uppsatta mål som finns. Resultatet bedöms på det övergripande planet vara utmärkt.

Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p2 Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Länsstyrelseinstruktion
4 a§ Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m.	Länsstyrelseinstruktion
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet kan delas in i områdena livsmedelskontroll, djurskydd, smittskydd, allmänna veterinära frågor, foder och animaliska biprodukter, samt tillsyn av hund och katt. Tillstånd och prövning, tillsyn och kontroll, samverkan och samordning samt information är de arbetsmetoder som används för att genomföra uppdragen.

Inom livsmedelskontroll genomförs bland annat kontroll av verksamhetsutövare med primärproduktion av livsmedel, samt revision av kommunal livsmedelskontroll.

Djurskyddsverksamheten omfattar planerade kontroller som anmälningskontroller, riktade både till verksamheter där djur ingår och till privatpersoner som håller djur. Även förprovning av djurstallar samt handläggning av tillståndsärenden ingår.

Smittskydd innehåller samverkans- och samordningsuppdrag kopplade till bland annat epizooti- och smittskyddslagens sjukdomar, hälsoövervakning samt kontroll av seminverksamhet.

Inom allmänna veterinära frågor bedrivs bland annat tillsyn av djurhälsopersonal, kontroll av läkemedel på gård, samt kontroll av hästpass och avelsorganisationer.

Inom foder och animaliska biprodukter genomförs bland annat kontroll riktad till verksamhetsutövare med primärproduktion av foder, samt till verksamheter där animaliska biprodukter hanteras.

Ärenden inom ramen för lagen om tillsyn av hund och katt är händelsestyrda och omfattar i allt väsentligt ärenden där hundar orsakat, eller riskerar att orsaka, skada.

Många av de nationella målen inom området framgår av den nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP). I NKP finns mål för olika områden. För djurskydd finns bland andra mål beträffande riskbaserad kontroll, resurseffektivitet och effekt av kontroll, samt service. För foder och livsmedel inom primärproduktionen finns bland annat mål beträffande kontroll av primärproduktion.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor (28)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	12,8	12,2	11,8
Antal årsarbetskrafter kvinnor	9,6	9,1	8,4
Antal årsarbetskrafter män	3,3	3,1	3,4
Antal ärenden, inkomna och upprättade	2 164	1 967	1 774
Antal beslutade ärenden	2 162	1 894	1 766
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	6	5	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	15 741	13 864	14 188
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel genomförda normalkontroller (i förväg planerade och riskbaserade kontroller) i förhållande till anmälningskontroller (kvot)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	≥1	1,87	2,49	2,68
Andel kontrollobjekt med livsmedelsproducerande djur som ingått i planerad normalkontroll (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Djurskydd	DUS ¹⁾	10 %	11%	13,6%	12,9%
Andel utförda av tilldelade primärproduktionskontroller (%)	Nationella kontrollplanen för livsmedelskedjan (NKP)	Livsmedelskontroll	PRIMÖR ²⁾	100 %	100%	91%	-

1) Register, Jordbruksverket

2) Register, Länsstyrelsen

Under 2021 och 2022 har förstärkning skett för att kompensera för den undanträngningseffekt som uppstått bland annat på grund av tillsyn enligt den tillfälliga pandemilagen, för att efterkomma regeringens beslut om satsningar inom primärproduktionsområdet samt för att hantera den ökande belastningen inom tillsyn av hund och katt.

Den nationella kontrollplanen för primärproduktion infördes 2020, med aktivering under kontrollåret 2021. Dessförinnan finns inga uppgifter om utfall. Andelen kontrollerade objekt med livsmedelsproducerande djur baseras på det antal objekt som fanns i djurskyddskontrollregistret vid ingången av år 2020. Detta beräkningsätt är förankrat med Jordbruksverket och utförs på samma sätt i hela landet. Det har sin bakgrund i att ett stort antal kontrollobjekt felaktigt har påförts länen i samband med införandet av krav på anläggningsregistrering i bestämmelserna om djurhälsa.

Resultatredovisning

Inför verksamhetsåren 2020–2022 har länsstyrelserna tilldelats tio miljoner kr per år i riktade medel för kontroll inom området primärproduktion av livsmedel och foder. Nationellt har målet satts att kontrollera 1 000 företag inom primärproduktionen. Länsstyrelserna ska utföra kontroller i primärproduktionen av livsmedel och foder. Livsmedelsverket gör ett riskbaserat urval av 1 000 kontrollobjekt utifrån branscherna och fördelar ut per län.

Länsstyrelserna gör utifrån tilldelningen ett riskbaserat urval av företag inom respektive bransch i systemet Primör för sitt län. Kontrollerna utförs utifrån framtagna branschspecifika checklistor. Efter utförd kontroll registreras resultatet i Primör. Under 2021 flyttades registret över foderföretag från Jordbruksverket till Primör. Primör är länsstyrelsernas IT-stöd för registrering av livsmedels- och foderföretag, samt för registrering av kontroll. Kontrollen innebär att företagare inom primärproduktionen blir uppmärksammade på krav som ställs inom produktionen. Kontrollen är viktig för att upprätthålla en produktion som ger säkra livsmedel och foder för människor och djur.

Flytten av foderregistret från Jordbruksverket har även under 2022 medfört ett stort behov av registervård, eftersom registret hade många felaktiga och inaktuella uppgifter registrerade. Tillförlitligheten i registret är begränsad och det är vanligt att företag som upphört inte har blivit avregistrerade. Svårigheter att göra relevanta kontrolluttag har uppstått på grund av detta.

Prestationer och effekter

Coronapandemin har även under 2022 medfört att delar av planerad samverkan med branscher och andra myndigheter har fått skjutas upp eller ställas in. Kontrollverksamheten har på det stora hela utförts enligt plan, förutom att fler kontroll- och tillsynsbesök än tidigare har genomförts i administrativ form.

Arbetet med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen har samordnats av länsveterinär och tillsynen har utförts av länsveterinär och handläggare inom djurskydds- och livsmedelsområdet. Personal har rekryterats för att undvika undanträngningseffekter, men det har inte varit möjligt att förstärka länsveterinärområdet. Trots den belastning som coronapandemin inneburit även under 2022, har Länsstyrelsen förmått att genomföra absoluta merparten av kontrollverksamheten inom respektive verksamhetsområde.

Under 2022 har även effekter av kriget i Ukraina, till exempel de regelverk som införts om införsel av hundar, katter och illrar medfört en ökad arbetsbörda för länsveterinärerna.

Länsstyrelsen upplever ett allt större intresse från allmänheten för ärenden relaterade till djurhållning. Det handlar till exempel om stora mängder e-postmeddelanden och kommentarer/inlägg på sociala medier, samt vid kontroller. I vissa fall är det frågan om försök till otillbörlig påverkan och till och med hot. Detta är oroande och behöver noggrant följas och hanteras.

Livsmedel

Alla de 31 kontroller som tilldelats genom den nationella kontrollplanens uttag har utförts. Utöver de kontroller som tilldelats via den nationella kontrollfördelningen har Länsstyrelsen utfört ytterligare nio fysiska kontroller, samt åtta administrativa - totalt 48 kontroller.

Provtagning av bevattningsvatten i två anläggningar med hydroponiska odlingssystem har genomförts och dessa har visat på god vattenkvalitet. Dessutom har Länsstyrelsen tilldelats 49 extra kontroller av tvärvillkor, utöver de åtta ordinarie fullständiga tvärvillkorskontrollerna inom området livsmedel och foder. Detta extra uttag inom tvärvillkorsområdet har inneburit en hög belastning och lett till att andra arbetsuppgifter prioriterats ned – till exempel nätverkande om fusk och brott inom livsmedelsområdet. Kontrollerna visade på i huvudsak god regelefterlevnad men avvikelser har noterats vid nio anläggningar. De avvikelser som förekom har rört registrering, rengöringsrutiner för bärhantering och vid mjölkning, material i kontakt med livsmedel samt spårbarhet av fröer. Länsstyrelsen bedömer dock att det inte har uppstått stora risker för livsmedelssäkerheten och samtliga brister har åtgärdats. Sanktionsavgift har beslutats i två fall, båda gällde bristande registrering.

Under året har Länsstyrelsen Västerbotten arrangerat samverkansmöten för kontrollpersonal i livsmedelskedjan (kommuner, Livsmedelsverket och Länsstyrelsen) - ett digitalt möte och ett fysiskt. Länsstyrelsen bedömer att länsmötena är mycket viktiga för att samordna livsmedelskontrollen i länet, inte minst nu när revisionerna av kommunernas livsmedelskontroll nationellt är satta på paus tills vidare. Länsstyrelsen har även spelat in en informationsfilm som riktar sig till både allmänhet och aktörer inom primärproduktion av livsmedel och foder. Den handlar om vikten av att registrera primärproduktionsverksamhet och beskriver varför kontroll av de första leden är viktig för livsmedelssäkerheten genom hela livsmedelskedjan. Filmen finns tillgänglig bland annat på Youtube.

Foder

Kontroller och provtagningar av foder har genomförts vid 17 verksamheter uttagna via den offentliga kontrollens nationella planering, samt tolv verksamheter uttagna på tvärvillkorskriterier. Länsstyrelsen tilldelades dessutom 49 extra kontroller av tvärvillkor, utöver de ordinarie tjugo fullständiga tvärvillkorskontrollerna inom området livsmedel och foder. Kontrollerna visade på god regelefterlevnad med få avvikelser. De avvikelser som förekom har rört spårbarhet och ofullständig registrering.

Registervård kommer dock fortsatt vara viktigt för att kunna göra ett relevant kontrolluttag. De resurser som lagts inom området anser Länsstyrelsen vara väl använda. Även fortsättningsvis förväntas det vara svårt att få aktörer att meddela Länsstyrelsen när de avslutat eller ändrat sin primärproduktion. Genom den film som tagits fram och publicerats, har Länsstyrelsen arbetat för att uppnå en ökad kunskap bland foderföretagarna om livsmedelssäkerhet, registrering och kontroll.

För att få en bättre effekt av utförda kontroller av till exempel foderhygien och andra parametrar, skulle sannolikt ett uttag som korrelerar till djurskyddskontrollens riskpoäng ge ett mer relevant uttag av objekt för kontroll. I de ärenden där det finns djurskyddsproblematik återfinns inte sällan avvikelser från foderregelverkens krav. Med ett annat sätt att ta ut objekt för kontroll inom foderområdet skulle resurserna riktas dit där de gör bäst nytta.

Djurskydd

Fokus har legat på att utföra normalkontroll, framför allt av livsmedelsproducerande djur. De mål som rör de länsgemensamma resultatindikatorerna har uppfyllts. Kontroll av anmälningsärenden som bedömts som mindre allvarliga har utförts via telefon eller brev. Effekten har bedömts som god eftersom aktörerna i de flesta fall har åtgärdat bristerna efter kontakt. Uppföljning av brister har oftare än tidigare gjorts genom att aktörerna har fått skicka in bilder eller film i stället för ett fysiskt besök. Effekten av kontrollen har varit att djurhållare rättat bristerna. I de fall där det bedömts utsiktslöst att rättelse ska ske har djur omhändertagits och 15 beslut om djurförbud har meddelats, vilket är ett högre antal jämfört med tidigare år.

Handläggarna har även i år haft ett brett utbildningsprogram under året för att förbättra branschkunskap, kunskap om lagstiftning och utförande av kontroll. Effekterna av detta är av mer subtil och långsiktig karaktär, men programmet har uppskattats av handläggarna eftersom det förbättrar förutsättningarna för att kunna föra en fördjupad diskussion med djurhållarna.

Tillfällen för förebyggande arbete riktat till olika aktörer har varit färre än normalt, eftersom flera fysiska träffar ställts in till följd av pandemin. Dock har diverse träffar med branschen och andra aktörer hållits, till exempel samverkansmöten med Lantbrukarnas riksförbund och Norrmejerier. Informationsutskick till jaktarrangörer och till draghundshållare har i år efterföljts av kontroll av verksamhetsutövare i dessa grupper. Det kan konstateras att många har god djurhållning, medan andra inte har tagit till sig av informationen och heller inte anpassat sina verksamheter till gällande krav i lagstiftningen.

Djurhälsa och smittskydd

Länsstyrelsen har under året handlagt de ärenden som kommit in till myndigheten, samt utfört kontroller fysiskt och administrativt. Jordbruksverket har utfört revision av Länsstyrelsens arbete inom seminområdet. Resultatet visade på mycket god regelefterlevnad och gott arbetssätt, och inga rekommendationer gavs. Kontrollerna som Länsstyrelsen utfört inom semin visar i huvudsak på god regelefterlevnad, men det finns enstaka nötbosättningar som saknar tillstånd för egensemin. Trots detta har de försetts med material för att kunna utföra semineringar. Det beror sannolikt på att det under de senaste åren har skett stora förändringar och rätt veterinärbrist bland de organisationer/aktörer som ansvarar för tillsyn av egenseminering och som tillhandahåller material. Aktörerna har uppmärksamats på detta och uppföljning kommer att ske. Vissa av kontrollerna på hästseminsidan har skjutits på till nästa säsong, då dessa aktörer haft mycket liten eller ingen verksamhet innevarande år.

Sjukdomen Chronic Wasting Disease finns fortfarande kvar i länet. Det innebär att restriktioner för hjortdjur ligger kvar, gällande till exempel vissa transporter. Detta medför svårigheter för vissa verksamhetsutövare inom rennäringen och besöksverksamheter med hållande av hjortdjur.

Kräftpest har konstaterats i Skellefteälven. Detta kommer att för lång tid påverka beståndet av flodkräfta, både i älven och i närliggande vattendrag. Under vårvintern konstaterades fler fall av salmonella hos katt och tularemi (harpest) bland vilda smådjur än på flera år, men ingen specifik orsak till detta kan ses. En smittspårning, initierad av Jordbruksverket med anledning av misstanke om brucella canis (brucellos) har genomförts i länet under året. Den aktuella hunden var inte smittad av sjukdomen.

Allmänna veterinära frågor

Tillsyn av cirka en tredjedel av länets djurhälsopersonal har under året utförts administrativt eller fysiskt.

Tillsynen har framför allt varit inriktad mot veterinärer. Endast ett fåtal brister har noterats och djurhälsopersonalen har åtagit sig att åtgärda dessa. Avvikelserna handlade i huvudsak om dokumentation av olika slag. Till exempel har noteringar i hästpass inte gjorts vid behandling med preparat med livstids karens, och besöksintervallerna vid villkorad läkemedelsanvändning har varit för långa. Uppföljning kommer i huvudsak att göras under kommande år eller vid nästa ordinarie kontroll. De djurhållare vars läkemedelsbehandlingar har kontrollerats, har i stort uppfyllt lagstiftningens krav och de mindre brister avseende dokumentation som uppmärksammats har snabbt rättats till, vilket säkerställer att livsmedel är säkra och att läkemedel används ansvarsfullt. Det kan dock konstateras att tillgången till veterinär, framför allt för lantbrukets djur, blir alltmer kritisk, vilket riskerar att påverka tillgången till djursjukvård i stora delar av länet.

Animaliska biprodukter

Information och rådgivning till kommuner och allmänheten har löpande och vid behov lämnats. I samband med revision av djurskyddsarbetet vid fem slakterier har en inventering utförts av hur hantering av animaliska biprodukter sker vid varje anläggning. Detta har även omfattat kontroll av att aktörerna har de tillstånd som de behöver ha och att de dokumenterar transporter korrekt. Kontrollerna visade på god regelefterlevnad med endast enstaka avvikelser.

Tillsyn av smittskydd på serveringsställen

Två samverkansmöten har arrangerats av Länsstyrelsen Västerbotten för länets kommuner i syfte att ge vägledning kring arbetet med tillsyn av smittskydd på serveringsställen. Arbetet, i kombination med regionala och nationella rekommendationer för coronapandemin, har fått effekten att antalet besökare på serveringsställen har minskat och att avståndet mellan sällskapen har ökat, vilket minskat risken för smittspridning i dessa miljöer. Kommunerna har vid samverkansmötena diskuterat bedömningar av vad som ska betraktas som avvikelse och vilka åtgärder som kan komma att behöva vidtas vid bristande efterlevnad. Vid mötena har även representanter från Region Västerbottens smittskydds-enhet deltagit, vilket har varit väldigt bra för att till exempel snabbt kunna utbyta information och för att få kvalificerad rådgivning från smittskyddsläkare.

Resultatbedömning

Livsmedel

Resultatet bedöms som utmärkt. Länsstyrelsen har med god marginal utfört de riskbaserade kontrollerna enligt den nationella kontrollplaneringen och har dessutom utfört ett stort antal kontroller inom tvärvillkorsområdet, utfört registervård och tagit fram information till allmänhet och livsmedels- och foderaktörer.

Foder

Resultatet bedöms som utmärkt. Länsstyrelsen har utfört de riskbaserade kontrollerna enligt den nationella kontrollplaneringen och har dessutom utfört ett stort antal kontroller inom tvärvillkorsområdet, utfört registervård och tagit fram information till allmänhet och livsmedels- och foderaktörer.

Djurskydd

Resultatet bedöms som utmärkt. Länsstyrelsen uppnår de nationella målen och målen enligt den regionala kontrollplanen, eftersom fokus på normalkontroll har varit tydligt och väl förankrat i arbetsgruppen – detta i kombination med en väl inarbetad modell för fördelning och planering av arbetet i sexveckorssprintar. Trots att stora delar av arbetsgruppen varit involverade i arbetet med tillsyn enligt den tillfälliga pandemilagen, och att en stor extra tilldelning av tvärvillkorskontroller tillkommit, har alltså målen nåtts. God arbetsmiljö och god kommunikation har varit en framgångsfaktor, bedömer Länsstyrelsen, både internt och i förhållande till djurhållarna.

Djurhälsa och smittskydd

Resultatet bedöms som utmärkt. Länsstyrelsen har hanterat både de inkomna ärendena och det behov av information och samverkan som uppstått vid vissa situationer under året. De kontroller som utförts har visat på i huvudsak god regelefterlevnad. De avvikelser som noterats har eller kommer att följas upp under kommande år.

Allmänna veterinära frågor

Resultatet bedöms som utmärkt. En mycket stor personalomsättning bland de kliniskt verksamma veterinärerna

gör kontrolluttaget komplicerat, eftersom personerna alltför ofta stannar endast korta perioder innan de byter arbetsplats. När det gäller utförandet av administrativa kontroller har kontrollmetodiken utvecklats, men det finns ännu utrymme för förbättringar. Till exempel blir ett resonemang kring sparsam läkemedelsanvändning och förebyggande av antibiotikaresistens svårare att föra vid administrativ kontroll, eftersom Länsstyrelsen inte har tillgång till journalsystem och liknande uppgifter när tillsynen inte sker på plats vid kliniken. Tillsyn av läkemedel på gård har delvis riktats mot samma aktörer som varit uttagna för primärproduktionskontroll och/eller har villkorad läkemedelsanvändning, eftersom regelverken till viss del går in i varandra.

Animaliska biprodukter

Resultatet bedöms som gott. Länsstyrelsen behöver fortfarande mer vägledning från Jordbruksverket för att kunna utföra kontrollen riskbaserat, eftersom de fåtaliga aktörerna utgör kontrollobjekt i flera län.

Tillsyn av smittskydd på serveringsställen

Kommunerna rapporterar att efterlevnaden av bestämmelserna inom området har utvecklats mycket positivt under perioden med restriktioner. I vilken mån Länsstyrelsens tillsynsvägledning har bidragit till detta är svårbedömt, men kommunerna och Region Västerbotten har deltagit i mycket hög grad vid mötena, vilket har uppskattats av alla parter. Polismyndigheten har deltagit eller tagit del av minnesanteckningar, vilket har varit konstruktivt eftersom en del tillsynsobjekt sammanfaller. Sammantaget bedöms effekten som utmärkt.

Regional tillväxt och infrastrukturplanering

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p3 Regional tillväxt	Länsstyrelseinstruktion
3§ p4 Infrastrukturplanering	Länsstyrelseinstruktion
4§ p2 Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Länsstyrelseinstruktion
4§ p4 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p5 Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381) (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
4§ p6 I utpekade län vara ansvarig för kontroller enligt... (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20)	Länsstyrelseinstruktion
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdpolitiken (Länsstyrelserna ska redovisa hur myndigheterna har bidragit till genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdpolitiken. Länsstyrelserna ska även redovisa inom vilka områden samverkan och gemensam finansiering av insatser, inklusive samverkan över lands- och länsgränser, har skett under året med regionerna och Gotlands kommun. Länsstyrelserna ska också redovisa vilka resultat denna samverkan har medfört eller förväntas medföra. Se fördjupad instruktion från Tillväxtverket)	Regleringsbrev
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelsen ska:

- Samordna och skapa förutsättningar för samverkan mellan viktiga aktörer i syfte att för att skapa tillväxt i länet.
- Fördela bidrag och stöd för strategiska utvecklingsinsatser i länet.
- Bevilja ekonomiskt omsättningsstöd till enskilda näringsidkare och handelsbolag vars omsättning har minskat i större omfattning till följd av covid-19-pandemin.
- Fysisk planering av vägar och järnvägar genom att tillhandahålla statliga planeringsunderlag, utgöra samrådspart i planprocessen, ta beslut om betydande miljöpåverkan och godkänna miljökonsekvensbeskrivningar.
- Ingå i strukturfondspartnerskap för de regionala programmen för europeiska regionala utvecklingsfonden och för de regionala handlingsplanerna för Europeiska socialfonden.

Målet för den regionala utvecklingspolitiken är utvecklingskraft med stärkt lokal och regional konkurrenskraft för en hållbar utveckling i alla delar av landet, vilket inkluderar statliga myndigheters medverkan i det regionala tillväxtarbetet.

Den regionala utvecklingspolitiken ska även bidra till att nå andra mål genom att:

- Bidra till att nå det långsiktiga klimatmålet och de nya etappmålen för minskad klimatpåverkan samt bidra till att nå övriga relevanta miljömål.
- Bidra till att uppnå landsbygdpolitikens mål.

Transportpolitikens övergripande mål är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Utöver det övergripande målet finns ett funktionsmål om tillgänglighet och ett hänsynsmål om säkerhet, miljö och hälsa.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen är förvaltande myndighet för de två Interregprogrammen Norra Periferin och Arktis och Botnia-Atlantica.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Regional tillväxt och infrastrukturplanering (30, 34)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	11,9	12,4	13,2
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,3	6,1	8,0
Antal årsarbetskrafter män	5,6	6,3	5,2
Antal ärenden, inkomna och upprättade	145	188	194
Antal beslutade ärenden	166	169	205
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	15	19	13
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	23 774	22 858	22 880
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	122 073	136 788	178 878

Under 2023 har arbetsomfånget varit något mindre än tidigare år med tanke på att handläggningen av regionala utvecklingsmedel gått över till Region Västerbotten, samtidigt som arbetet med Botniabanan minskat i omfång under 2022. Ökningen av verksamhetskostnaderna kan huvudsakligen härledas till verksamheterna inom Interreg, infrastruktur och grundläggande betaltjänster.

Resultatredovisning

Regional tillväxt

Länsstyrelsens främjandeverksamhet för regional tillväxt omfattar projekt-, företags- och investeringsstöd, att leda strategiska processer i länet, att verka kunskapsfrämjande gentemot kommunerna, att ta fram kunskapsunderlag, samt att samordna aktörer i länet som har betydelse för länets utveckling.

Länsstyrelsen samordnar staten regionalt genom att skapa arenor för samverkan mellan kommunerna och nationella myndigheter och bistå statliga myndigheter i samverkan med Region Västerbotten. Ett exempel är landshövdingens expertgrupp Landsbygdsutveckling. Ett annat exempel är analysuppdraget Statlig närvaro där dialog med övriga statliga myndigheter är i fokus.

Länsstyrelsen och Region Västerbotten har påbörjat ett samordningsarbete med arbetsnamnet Forum för grön omställning. Det första arbetsområdet är regional samordning av energifrågor gällande vindkraft, vätgas, elnät och incitament till lokal hållbar utveckling.

Infrastruktur - trafiklösningar, bredband, och betaltjänster

Väg- och järnvägsplanering

De yttranden Länsstyrelsen lämnat på väg- och järnvägsplaner i länet har påverkat lokalisering och utformning, samt bidragit till att större hänsyn tagits till de miljö- och riskfrågor som myndigheten bevakar. Det gäller bland annat de vägplaner som håller på att tas fram för att mötesseparera E4 i länet. Två samverkansträffar med Trafikverket Investering har genomförts. Träffarna bedöms bidra till att handläggarna på Länsstyrelsen får bättre kännedom om vägplaneringen i länet samt att Trafikverket förbättrar sin kompetens i olika miljöfrågor.

I arbetet med Norrbotniabanan har Länsstyrelsen tillstyrkt den sjätte och sista järnvägsplanen mellan Dåva och Skellefteå C. De sex planerna mellan Dåva och Skellefteå har därför kunnat fastställas av Trafikverket under året, vilket är en viktig milstolpe i projektet. Länsstyrelsen har även haft inledande samråd om en ny järnvägsplan för Norrbotniabanan, Skellefteå C- Degerbyn.

I början av året genomfördes ett erfarenhetsseminarium tillsammans med Norrbotniabaneprojektet och Länsstyrelsen i Norrbottens län. Syftet med seminariet var att informera om det aktuella läget i projektet samt att reflektera över erfarenheter från arbetet med järnvägsplanering och följdprövningar i Västerbottens län. Detta bedöms kunna bidra till en bättre samordning mellan Trafikverket och de båda länsstyrelserna i den fortsatta järnvägsplaneringen mellan Skellefteå och Luleå. Länsstyrelsen har även haft tre samordningsmöten mellan Länsstyrelsen och projekt Norrbotniabanan med syftet att få framdrift i projektet.

En ny förordning (2022:41) om ersättning till en länsstyrelse för arbete med ett omfattande infrastrukturprojekt har börjat att gälla under 2022 och Länsstyrelsen har skickat in en första ansökan om medel för arbetet med Norrbotniabanan. Detta är positivt och innebär att Länsstyrelsen ges bättre förutsättningar att ligga i fas med Trafikverkets arbete. Under året har Länsstyrelsens arbete med arkeologi kopplat till Norrbotniabanan inte kunnat hålla jämna steg med projektet på grund av högt ärendeflöde. Detta riskerar att fortsätta även kommande år då arbete enligt kulturmiljölagen ej ersätts med den nya förordningen.

Bredband

Enligt Post- och telestyrelsen (PTS) ligger Västerbotten i Sverigetoppen vad gäller tillgång till bredband. PTS bredbandskarta visar att 95 procent (2021) av hushållen i Västerbottens län har tillgång till, eller absolut närhet till, fast bredband med hastigheten 100 Mbit/s. Länsstyrelsens satsningar på bredband har finansierats genom Landsbygdsprogrammet 2014–2020. Tillgänglig budget för bredbandsprojekt intecknades i december 2020 och Länsstyrelsen har därmed inte kunnat bevilja ytterligare stöd under 2021 eller 2022. Tidigare beviljade bredbandsprojekt pågår dock i hela länet, även i de glesa områdena i Västerbottens inland.

Utbyggnadstakten i länets femton kommuner är relativt hög, med undantag för vissa projekt där det förekommer svårigheter med samförläggning, tillståndsprocesser, brist på entreprenörer, konkurser och personalomsättning. Även pandemin har bidragit till förseningar. Länsstyrelsen har under programperioden 2014–2020 beviljat projektstöd om sammanlagt nästan 230 mnkr till totalt 81 bredbandsprojekt. Kommunerna är projektägare till merparten av projekten, medan två projekt ägs av bredbandsföreningar. Av de 81 beviljade projekten är för närvarande 48 projekt slutredovisade och Länsstyrelsen har hittills betalat ut drygt 150 mkr.

Grundläggande betaltjänster

Arbetet med grundläggande betaltjänster har under året fokuserat på dialog med kommuner, befintliga betaltjänstombud och andra aktörer som kopplar till betaltjänstmarknaden. Samverkan med de övriga tre norrlandsläna utmynnade i den gemensamma konferensen ”Robusta betaltjänster i Norr, del II”.

Idag har Länsstyrelsen sex pågående ombudsinsatser som beviljats statligt stöd. Under våren avslutade ombudet i Kittelfjäll sitt engagemang och under hösten har även ombuden i Lövånger och Åmsele, som en direkt följd av nedstängningen av Kassagirot, upphört som betaltjänstombud. Under året har ytterligare fyra lokala bankkontor i länet stängts ned med följderna att sex kommuner i länet (Bjurholm, Dorotea, Robertsfors, Sorsele, Vindeln och Åsele) nu helt saknar bankkontor, och att fem av länets 15 kommuner bara har ett bankkontor kvar.

Kombinationen av bankavveckling och ombudsavslut innebär ännu sämre tillgänglighet till betaltjänster i länet. Det statliga ombudsstödet har varit länsstyrelsernas verktyg för att motverka den negativa utvecklingen. Dessa insatser klarar dock inte längre av att upprätthålla tillgängligheten till de grundläggande betaltjänsterna i länet. Under året har de vita fälten på betaltjänstkartan blivit större och fler medborgare kan få problem med att sköta sin vardagsekonomi.

Barentssamarbetet

Länsstyrelsen erhåller årligen ett anslag på 1,4 mnkr för egna och andras insatser för att stärka Barentssamarbetet. Med hjälp av anslaget ger Länsstyrelsen stöd till externa bilaterala och multilaterala projekt inom Barentsregionen, vilket har stor betydelse för samarbetet. Stödet är i många fall helt avgörande för västerbottniska insatser i Barentssamarbetet. Kultur-, näringslivs- och ungdomsfrågor är särskilt prioriterade områden. Länsstyrelsen ger även stöd till andra aktörer för att möjliggöra deltagande i olika arbetsgrupper kopplade till Barentssamarbetet.

Året kom starkt att präglas av Rysslands anfallskrig mot Ukraina. Ryssland suspenderades från Barentssamarbetet i mars och allt samarbete upphörde. Utbytet med Ryssland har historiskt varit en betydelsefull del av Barentssamarbetet för Västerbotten. Västerbottens län och den ryska republiken Karelen har sedan 1994 haft ett aktivt vänlänssamarbete. Sedan 1998 är Swedish Karelian Business and Information Centre (SKBIC) etablerat i Petrozavodsk. Kontorets uppgift är bland annat att samordna aktiviteter mellan Västerbottens län och Karelska republiken. Kontoret finansieras av Länsstyrelsen Västerbotten, Region Västerbotten och Umeå kommun. Efter 24 års verksamhet har kontoret under året avvecklats.

Efter att Ryssland suspenderades från deltagande i Barentssamarbetet fortsatte det konkreta och medborgarnära Barentssamarbetet mellan de nordiska länderna, berörda regioner och EU/EEAS. Västerbotten var den sista nordiska region som var ordförande i Barents, ryska Nenets Autonomous Okrug tog över ordförandeskapet hösten 2021. Med den bakgrunden har Länsstyrelsen under året aktivt deltagit i dialog med det finska nationella ordförandeskapet och övriga regioner om hur det regionala samarbetet ska utformas under de nya omständigheterna. Regionrådet, Regionkommittén, arbetsgrupper och andra delar av Barentsstrukturen har efter några månaders stiltje under hösten kommit i gång och arbetar nu för att hitta sin nya roll i en nordisk kontext. Under året skedde också ett närmande till nordiskt samarbete i andra kontexter, bland annat till Föreningen Norden och till relevanta arbetsgrupper inom det Nordiska Ministerrådssamarbetet.

Med det årliga anslaget har Länsstyrelsen under året medfinansierat ett antal mindre projekt kopplat till ungdomar, jämställdhet, dans, kultur, journalism, litteratur och gruvor. Dessutom beviljades Länsstyrelsen extramedel för projekt kopplade till det avslutade ordförandeskapet. Sammanlagt beviljades Länsstyrelsen 2,9 miljoner kronor i ytterligare Barentsmedel från Utrikesdepartementet för att i samarbete med organisationer i Barentsområdet i en koordinerande roll genomföra fem projekt, varav ett är inriktat på fortsatta aktiviteter inom journalistik (1 500 000 kronor), ett avseende fortsatt verksamhet för att öka unga kvinnors deltagande inom innovation och teknik (450 000 kronor) samt därutöver tre projekt med fokus på biosfärsområden, kultur och jämställdhet (950 000 kronor). Samtliga projekt har tonvikt på samarbete med Finland och Norge.

Länsstyrelsen har sedan tidigare år beviljats medel från Utrikesdepartementet för projektet Equal Barents som drivs tillsammans med Ombudsmannen för mänskliga rättigheter och Generalkonsulatet i St. Petersburg. Detta projekt har under åter skiftat fokus från Ryssland till Finland. Det Interreg Kolarctic finansierade Transportprojektet Barents Regional Transport and Logistics som pågått de senaste tre åren har avslutats under året. Under slutet av året har en projektidé för en fortsättning av detta projekt lämnats in till Interreg Aurora-programmet för synpunkter.

Förvaltande och attesterande myndigheter

Vid Länsstyrelsen Västerbotten ligger två förvaltande myndigheter för Interreg-program, Norra Periferin och Arktis samt Botnia-Atlantica. Båda programmen arbetar med avslut av programperioden 2014–2020 och Norra Periferin och Arktis arbetar parallellt med uppstart av den nya programperioden. Botnia-Atlantica kommer att upphöra och ersätts av det nya Aurora-programmet som även innefattar det tidigare Nord-programmets geografi. Aurora förvaltas av Länsstyrelsen i Norrbotten men har en sekretariatspunkt på Länsstyrelsen i Västerbotten.

Under 2022 har Norra Periferin och Arktis haft ett stort arbete med uppstart av det nya programmet 2021–2027. Det första mötet med nya Övervakningskommittén ägde rum i september, de första tre projektutlysningarna har genomförts och de första projektbesluten har fattats. En uppstartskonferens har hållits där också resultat från det pågående programmet presenterades. I samband med årskonferensen genomfördes en utbildningsinsats för beviljade projekt under temat Youth in the NPA. Ett nytt ärendehanteringssystem finns på plats och nya rutiner och processer för projekthantering har tagits fram.

Inom programmen 2014–2020 har insatserna varit fokuserade på avslut av de sista pågående projekten som avslutade sin verksamhet per sista september för Norra Periferin och Arktis och per sista oktober för Botnia-Atlantica. Arbetet som återstår är beredning av slutrapportering från projekten, slututbetalningar och hantering av revisioner.

Botnia-Atlantica har under året, tillsammans med Nordprogrammet, hållit en avslutskonferens där resultat från de båda programmen presenterades kombinerat med en uppstartskonferens för det nya Auroraprogrammet.

Inom ramen för det arktiska samarbetet har en utlysning av det årliga Arctic Awards hållits. Prisutdelningen sker i januari 2023 i Uleåborg.

Nationell kontroll och bedrägeribekämpning

Under året har totalt 116 intyg utfärdats och 4 kontrollbesök på plats har genomförts. Kontrollerna har gjorts för att godkänna utgifter som betalas av EU. Korrigeringar har utförts för att följa gällande förordningar och regler. Dessa uppgår till cirka 3 procent (3 procent år 2021) av redovisade utgifter.

Ingen verksamhet har ägt rum inom ramen för uppdraget som behörig myndighet. Det faktum att Länsstyrelsen inte blivit kontaktad av den Europeiska byrån för bedrägeribekämpning måste tolkas som att kontrollerna inte funnit några alarmerande fel. Då inga ärenden kommit in till behörig myndighet finns inga resultat att rapportera.

1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken

Bidrag till genomförande av den regionala utvecklingspolitiken och den sammanhållna landsbygdspolitiken
Länsstyrelsen arbetar för hållbar tillväxt i hela Västerbotten. Myndigheten har ambitionen att integrera landsbygdsfrågorna och de regionala utvecklingsfrågorna i hela myndighetens verksamhet. Västerbotten utgörs till stor del av landsbygder vilket skapar en naturlig grund för ett stort landsbygdsfokus i det regionala utvecklingsarbetet. Då Västerbottens kustland rider på en kraftfull grön omställningsvåg och strålkastarljuset är riktat mot tillväxtområdena ser Länsstyrelsen sin roll att rikta blicken mera mot inlandet och frågan om hur tillväxten som sker längs kusten kan komma att gagna hela länets utveckling. Åtta av de 23 kommuner som Landsbygdsutredningen pekade ut som extra viktiga att stötta ligger i Västerbotten. Att på olika sätt särskilt stötta dessa kommuner är en viktig del av Länsstyrelsens arbete.

Länsstyrelsen bidrar inte bara indirekt när det gäller arbetstillfällen, boende och företagande i länets landsbygder. Myndigheten söker om möjligt att gynna länets företag och företag i glesbygd. Länsstyrelsen har sedan länge haft personal anställd som utgår ifrån andra orter än residensstaden Umeå. Myndigheten bidrar därmed med statlig närvaro vid flera orter i länet. Under våren 2023 gavs majoriteten av medarbetarna vid Länsstyrelsen möjlighet att skriva avtal om distansarbete upp till 60 procent av arbetstiden. Länsstyrelsen kan i detta fungera som en inspiratör för andra arbetsgivare. Ökade möjligheter till distansarbete möjliggör nya boende- och pendlingsmönster, vilket på sikt kan stärka länets landsbygder.

Kunskapsbyggande rörande landsbygder

Arbete har under 2022 genomförts för att skapa en gemensam kunskapsbas som en grund för fortsatt hållbar landsbygdsutveckling. Exempel på kunskapshöjande insatser är det digitala seminarium med fokus på landsbygder i förändring som genomfördes under våren samt höstens konferens vid namn Landsbygdsforum, en brett anlagd landsbygdskonferens som genomfördes i samverkan med Lycksele kommun, Leader Lappland och skogsprogrammet för Västerbotten.

Landshövdingens expertgrupp för landsbygdsfrågor är ett annat exempel på kunskapsbyggande där representanter från forskarsamhället, kommuner, den ideella sektorn, politiska företrädare, branschorganisationer bjuds in för att behandla frågor som rör landsbygd och landsbygdsutveckling kopplat till Länsstyrelsens uppdrag, och för att främja samverkan mellan kommuner, regioner, statliga myndigheter och andra aktörer i länet.

Agenda 2030 – Landsbygd

Under året har Länsstyrelsen deltagit i ett referensgruppsarbete drivet av Tillväxtverket för att utveckla verktyg för stärkta landsbygdsperspektiv med fokus på att koppla ihop Agenda 2030-målen med den nationella landsbygdspolitiken målsättningar. Parallellt med deltagandet i den nationella diskussionen har ett internt arbete påbörjats för att synliggöra landsbygdsperspektivet och de geografiska dimensionerna i myndighetens samlade stöddirektiv för verksamhetsplanering.

Dialog och samverkan med regioner och länsstyrelser

Arbete med landsbygdsfrågor och regionala utvecklingsfrågor med utgångspunkt i den nationella landsbygdspolitiken och dess mål och de regionala utvecklingsmål som finns på olika nivåer är långsiktigt, kräver tid och uthållighet och är i hög grad beroende av strategisk samsyn internt och även samverkan mellan aktörer både på kommunal och regional nivå för att åstadkomma resultat.

Länsstyrelsens omfattande samverkan för länets bästa beskrivs mera omfattande i avsnittet Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030.

Intern dialog hos myndigheten

Länsstyrelsen som är en myndighet med verksamhet som spänner brett har tagit ett första avstamp internt vid myndigheten. Under 2022 har myndighetens ledningsgrupp vid ett flertal planeringsdiskussioner och workshops

diskuterat hur myndighetens olika verksamhetsområden bidrar till en hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling.

Samverkan i länet

Under året påbörjades en kartläggning av länets resurser på landsbygdsområdet, framför allt vid kommuner i form av funktioner, projekt och pågående samverkansformer och projektsamarbeten. Avsikten var att få en bild av länets samlade insatser på området landsbygd och därigenom få vägledning att rätt rikta egna insatser.

Samverkan mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten är bred utifrån myndigheternas olika uppdrag. Nämnas kan till exempel den fruktsamma samverkan som finns mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten rörande livsmedel, turismutveckling och folkhälsa. Länsstyrelsen och Region Västerbotten har även påbörjat ett samordningsarbete med arbetsnamnet Forum för grön omställning. Fokus för detta är regional samordning av energifrågor gällande vindkraft, vätgas, elnät och incitament till lokal hållbar utveckling.

Samverkan nationellt

Samverkan mellan länsstyrelserna bedrivs på flera olika nivåer. Västerbotten och Norrbotten är två län som står varandra nära och som har en mycket tät samverkan inom nära nog samtliga verksamhetsområden på så väl tjänstemanna- som ledningsnivå. Utvidgar man geografien så är det de fyra nordligaste länen som har många gemensamma beröringspunkter och som samverkar brett.

Länsstyrelsen deltar i länsstyrelsernas nationella Landsbygdsdirektörsnätverk respektive Nätverk för hållbar utveckling. Dessa nätverk fungerar som plattformar för informationsspridning, koordinering, kalibrering, och inte minst ger de myndigheterna möjlighet att tillsammans kraftsamla på specifika frågor och uppdrag. Genom nätverken får Länsstyrelsen en viktig kanal till nationella myndigheter.

Länsstyrelsen Västerbotten medverkar i Tillväxtverkets myndighetsnätverk för hållbar utveckling och landsbygdsfrågor. Länsstyrelsen medverkar även i Tillväxtverkets Plattform för miljödriven näringslivsutveckling och Regional innovationsplattform om smart specialisering. Länsstyrelsen är inbjuden gäst till RegLabs konferenser.

Ytterligare exempel på genomförda insatser under 2022 av relevans för den regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken som redovisas på andra ställen

Länsstyrelsen påverkar genom sitt arbete förutsättningarna för hållbar regional utveckling och landsbygdsutveckling. Här beskrivs övergripande ett antal sådana områden som redovisas i andra delar av denna årsredovisning.

Arbetet med Landsbygdsprogrammet och arbetet med den nationella och regionala livsmedelsstrategin som redovisas under avsnittet Areella näringar är just ett sådant område där insatserna riktas rakt mot företagen i länets landsbygder.

Länsstyrelsen arbetar på flera sätt för att skapa hållbara och attraktiva livsmiljöer i hela länet. Inom många av myndighetens olika uppdrag ges det möjlighet att med geografiska glasögon applicerade, arbeta för att nå detta mål. En redovisning av Länsstyrelsens insatser finnes i årsredovisningens avsnitt om Hållbar samhällsplanering och boende.

Årligen tar Länsstyrelsen fram en bostadsmarknadsanalys för Västerbotten. Länsstyrelsens roll i arbetet för flera bostäder består i att lämna råd, information och underlag till kommunen för deras planer för bostadsförsörjning. Stödet som ges till kommunerna skiljer sig utifrån deras olika förutsättningar.

Möjligheten till vattennära bostadsbyggande ses av många kommuner som en möjlighet för att öka boendeattraktiviteten. Vid myndigheten har det inrättats en särskild arbetsgrupp med fokus på strandskydd för att hålla samman myndighetens arbete inom området och skapa samsyn.

Social hållbarhet är en viktig aspekt för en hållbar och attraktiv livsmiljö. Länsstyrelsen stöttar kommuner och företag i jämställdhetsfrågor och insatser rörande våld mot kvinnor och våld i nära relationer. Förutsättningarna

skiljer sig mellan länets kommuner och Länsstyrelsens vägledande och stödjande insatser ser därför olika ut beroende på om det är för de starkt tillväxande områdena med eller för länets glesare regioner. I avsnittet om folkhälsa, jämställdhet och integration beskrivs myndighetens arbete inom detta område.

Länsstyrelsen hanterar många frågor, där olika intressen ställs mot varandra. Ibland ställs stad mot landsbygd och intresseområde mot intresseområde. Vissa frågor är av en sådan art att särskilda råd och delegationer inrättats för att ge utrymme för dialog och samverkan. Exempel på sådana delegationer är Rennäringsdelegationen samt Viltförvaltningsdelegationen och Fjälldelegationen. Arbetet med denna typ av delegationer beskrivs i avsnittet om areella näringar respektive naturvård och miljöskydd.

Närhet till natur skapar förutsättningar för attraktiva boendemiljöer, rik fritid och medföljande effekter på folkhälsa. Detta gäller oavsett om man bor i en tätort eller i gles landsbygd även om förutsättningarna ser olika ut. Länsstyrelsen arbetar med ett friluftslivsuppdrag för att leda och samordna insatser för att nå de nationella friluftslivsmålen, friluftslivsarbetet beskrivs under avsnittet om naturvård och miljöskydd. Samverkan med kommunerna och ideella krafter är en mycket viktig del i detta arbete. I Västerbottens fjällkommuner är en mycket stor andel av ytan skyddad som naturreservat vilket påverkar kommunernas möjlighet att planera och styra över marken. Tillsammans med dessa kommuner har därför Länsstyrelsen sedan en lång tid tillbaka kallat till särskilda möten två gånger per år med fokus på reservatens fortsatta förvaltning och utveckling, detta för att ge kommunerna möjlighet att vara med och styra över områdenas utveckling.

Tillgång till service är en viktig fråga för landsbygderna. Serviceuppdraget som tidigare låg hos Länsstyrelsen har gått över till Region Västerbotten. Länsstyrelsen har fortsatt som uppgift att följa och dokumentera tillgången till betaltjänster i länet. Utvecklingen vad gäller betaltjänster är negativ. Servicetjänster behandlas mera utförligt tidigare i detta avsnitt.

Infrastruktur och goda kommunikationsmöjligheter är viktiga för en hållbar positiv landsbygdsutveckling. Länsstyrelsen har under 2022 jobbat med infrastruktur på lite olika sätt. Länsstyrelsen har bland annat utrett frågan om trafiken till Holmön för att framöver tillsammans med berörda parter kunna hitta en acceptabel lösning på ny ansvarsfördelning för driften av trafiken mellan fastland och Holmön. Tidigare i detta avsnitt beskrivs även myndighetens insatser i samband med Norrbotniabanan. Tillkomsten av denna nya bansträckning kommer att bidra med flera hållbara transporter och ökad rörlighet vilket medför möjlighet till förstärkt kompetensförsörjning.

1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.

Anslag 1:1 och den regionala utvecklingsstrategin

Som ett led i utfasningen av Länsstyrelsens hantering av regionala projektmedel minskade det årliga anslaget detta år till 1 500 tkr. I regleringsbrevet framgår att inga nya 1:1-beslut får fattas, varför årets verksamhet enbart handlat om utbetalningar. Anslagsmedlen har använts till finansiering av utgifter inom det sista kvarvarande regionala projektet. Slutrekvisitionen medförde en utbetalning om 10 553 kr och innebar att utfasningen av de regionala projektmedlen därmed var slutförd. Det sista projektet har följt projektplanen och slutrapporten redovisade tillfredsställande utfall.

Resultatbedömning

Regional tillväxt

Resultatet för Länsstyrelsens arbete med regional tillväxt under 2022 bedöms som gott. Myndigheten samverkar och deltar i det regionala tillväxtarbetet och bidrar till att utveckla området med lite nya angreppssätt. I och med att de regionala utvecklingsmedlen (1:1-anslaget) i sin helhet överförs till Region Västerbotten saknar dock myndigheten tidigare möjlighet att stödja regionala initiativ och finansiera framtagandet av mera omfattande kunskapsunderlag.

Infrastruktur

Resultatet av årets arbete med väg- och järnvägsplaner bedöms som gott. Arbetet med järnvägsplaner för Norrbottenbanan har inte varit lika intensivt som tidigare år då de sex planerna mellan Dåva och Skellefteå legat inne för fastställelse hos Trafikverkets planprövning under större delen av året. Länsstyrelserna har därför i högre grad än tidigare år kunnat möta Trafikverkets tidplaner i väg- och järnvägsplaneringen samt haft möjlighet att arbeta mer proaktivt med tidiga samråd.

Under året har nedstängningen av lokala bankkontor i länet fortsatt, samtidigt som flera aktörer har försvunnit eller är på väg att avveckla sina tjänster på betaltjänstmarknaden. Vid sidan av detta minskar antalet statligt stödda betaltjänstombud i länet med följderna att tillgängligheten till grundläggande betaltjänster försämrats under året. Länsstyrelsen bedömer den egna insatsen under året som god, men ser dock ett utvecklingsbehov och efterfrågar ett nytt statligt angreppssätt för det framtida arbetet med tillgången på grundläggande betaltjänster.

Länsstyrelsens arbete med bredband har under 2022 främst utgjorts av utbetalningar och ändringar av tidigare beviljade stöd inom Landsbygdsprogrammet. Så kommer det att vara även nästa år då myndigheten under kommande programperiod inte längre skall hantera stöden till bredband. Genomförandet under 2022 bedöms som gott.

Barentssamarbetet

Länsstyrelsen bedömer att målen med Barentsuppdraget uppfyllts på ett utmärkt sätt. Länsstyrelsen har kunnat stödja en lång rad aktiviteter genomförda av såväl Länsstyrelsen som andra aktörer för att främja ett ökat Barentssamarbete. Arbetet har hela tiden skett i nära samarbete med Utrikesdepartementet. Barentsanslaget är grunden för finansieringen av arbetet men huvuddelen av finansieringen kommer från andra källor.

Länsstyrelsen noterar att det regionala Barentssamarbetet att det pragmatiska och framgångsrika mellanfolkliga samarbetet i regionen ofta lyfts fram.

Interreg

Programperioden 2014–2020 går mot sitt slut och Norra Periferin och Arktis samt Botnia-Atlantica har beslutat upp sina respektive programs medel till projekt som uppfyller respektive programs mål. Genom att programadministrationerna har erbjudit utbildningstillfällen och också bistått projekten när de har behövt hjälp, har genomförandet förenklats för stödmottagarna. Programmen har haft ett välutvecklat samarbete mellan flera Interreg-program, bland annat inom Arctic Cooperation. Verksamheten hos de förvaltande och attesterande myndigheterna uppnår sitt syfte och programmets uppsatta mål, genomförandet bedöms därför som gott.

I den nya programperioden fortsätter Norra Periferin och Arktis att erbjuda projekten stöd. Samarbetet mellan Interreg-programmen fortsätter också men kommer att förändras utifrån att flera av samarbetsprogrammen inom Arctic Cooperation fallit bort (Karelia, Kolarctic och Botnia-Atlantica).

Programmen har också nått ut med information i programgeografierna om resultat av innevarande program samt med information om de nya programmen som startats upp under året.

Under året har kontrollinsatser genomförts för att säkerställa korrekta utgifter inom programmen Botnia-Atlantica och Norra Periferin och Arktis. Länsstyrelsens anser att uppdraget för nationell kontroll har fullföljts enligt gällande lagar och regler och resultatet bedöms därför som gott.

Anslag 1:1 och den regionala utvecklingsstrategin

Årets arbete med regionala projekt finansierade med medel från anslag 1:1 Regionala tillväxtåtgärder har begränsats till en slututbetalning. Den planerade utfasningen av de regionala projektmedlen har slutförts och resultatet bedöms därför som gott.

Regionala utvecklings- och landsbygdspolitiken

Länsstyrelsen bidrar i genomförandet av den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken genom de uppdrag som följer med länsstyrelseinstruktion och berörda regleringsbrevsuppdrag. Myndigheten arbetar för att politiken skall integreras i hela myndighetens arbete och med Agenda 2030-målen som ett övergripande paraply. Myndigheten deltar i Tillväxtverkets nätverksarbete och strävar efter att bidra till den vidare utvecklingen av området. Under året har myndigheten på flera sätt bidragit till en ökad kunskap rörande landsbygdsrelaterade frågor bland berörda aktörer i länet. Länsstyrelsens insats för den regionala utvecklingspolitiken och landsbygdspolitiken bedöms som god.

Hållbar samhällsplanering och boende

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p5 Hållbar samhällsplanering och boende	Länsstyrelseinstruktion
5§ p9 Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Länsstyrelseinstruktion
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Regleringsbrev
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- Samordna de planeringsunderlag som olika myndigheter tar fram som stöd till kommunens planläggning (natur- och kulturvärden, infrastruktur, militära intressen, vattenfrågor).
- Samordna sina uppdrag om rådgivning och vägledning till kommunerna inom ramen för tidig dialog för ökat bostadsbyggande.
- Utveckla sitt arbete med digital samhällsbyggnadsprocess.
- Samordna och ta tillvara statens intressen i den kommunala översiktsplaneringen och vid detaljplaner och områdesbestämmelser inom ett flertal områden.
- Pröva översikts- och regionplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser, överklagande av kommuners beslut, tillsyn, vägledning och uppföljning enligt plan- och bygglagen.
- Ansvara för att analysera och rapportera hur bostadsmarknaden ser ut i länet, t ex tar vi varje år en regional bostadsmarknadsanalys.
- Ge stöd till hyresbostäder och bostäder för studenter och till bostäder för äldre, samt stöd till energiåtgärder.
- Samordna arbetet med klimatanpassning, strandskyddsdispenser och havsplanering.

Det övergripande målet för området samhällsplanering, bostadsmarknad, byggande och lantmäteri verksamhet är att ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö. För området bostadsmarknad är målet långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.

Länsstyrelserna ska även verka för genomslag av andra nationella mål, som gestaltad livsmiljö och miljömålet god bebyggd miljö.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen Västerbotten har under året haft i uppdrag att erbjuda kommuner som står inför stora industrietableringar ett särskilt planeringsstöd. Stödet har riktats till Skellefteå, Malå, Norsjö och Robertsfors.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Hållbar samhällsplanering och boende (40–41)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	9,5	8,2	9,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	6,8	5,2	5,4
Antal årsarbetskrafter män	2,7	3,0	3,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	985	1 245	1 500
Antal beslutade ärenden	1 047	1 370	1 541
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	5	10
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	11 431	9 163	10 082
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal påbörjade bostäder (st)	Ge alla människor i alla delar av landet en från social synpunkt god livsmiljö där en långsiktigt god hushållning med naturresurser och energi främjas samt där bostadsbyggande och ekonomisk utveckling underlättas. Långsiktigt väl fungerande bostadsmarknader där konsumenternas efterfrågan möter ett utbud av bostäder som svarar mot behoven.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Målvärde saknas	1 419 ³⁾	2 731 ⁴⁾	1 290 ⁴⁾
Antal färdigställda bostäder (st)	Se mål ovan.	Årlig analys och rapport om läget i länet på bostadsmarknaden	SCB ¹⁾	Målvärde saknas	374 ³⁾	931 ⁴⁾	633
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel avgjorda inom 80 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	75%	81%	71 %	62 %
Länsstyrelsens handläggningstid för överklagade bygglov för bostäder, dock inte fritidshus; andel ärenden avgjorda inom 120 dagar (%)	Se mål ovan.	Prövning enligt plan- och bygglagen	Platina ²⁾	90%	100%	100%	92%

1) Statistiska centralbyråns statistik: Nybyggnad av bostäder.

2) Ärendehanteringssystem, Länsstyrelsen.

3) Statistiken för antal påbörjade respektive färdigställda bostäder kv1-kv3 2022 (preliminär statistik). Jämförelser med föregående år blir därför missvisande. Länsstyrelsen hänvisar till kommande bostadsmarknadsanalys som baseras på statistik för hela året.

4) Årsstatistiken avseende 2020 och 2021 skiljer sig mot tidigare angivet antal på grund av preliminär statistik som sedan dess korrigerats.

Resultatet för handläggningstiderna har blivit ännu bättre än de tidigare åren och de båda målen nås med god marginal. Genom att kontinuerligt följa upp och prioritera att hålla inriktningsmålen för handläggningstiderna vid överklagade bygglov för bostäder kan Länsstyrelsen bidra till att processen för bostadsbyggande inte fördröjs orimligt länge med anledning av myndighetens handläggning i dessa ärenden.

Resultatredovisning

Råd och stöd till länets kommuner

I delar av Västerbottens län sker mycket stora klimatrelaterade investeringar i ny industri. Northvolts etablering av en batterifabrik i Skellefteå var ett viktigt startskott för utvecklingen och där delar av verksamheten nu är på plats. De stora investeringarna påverkar kommuner och människor i Västerbottens län och i flera av länets kommuner finns ett stort behov av samhällsutveckling och bostadsbyggnation. Från Länsstyrelsen Västerbotten deltar vi aktivt i dialog med berörda kommuner samt med Länsstyrelsen i Norrbotten i syfte att underlätta arbetet med nödvändig samhällsplanering och bostadsförsörjning. Länsstyrelsen Västerbotten har också etablerat en nära dialog med regeringens samordnare för samhällsplanering; Eva Nordström och samverkan leder till ett mer fokuserat och effektivt arbete. Länsstyrelsen Västerbottens arbete med det särskilda planeringsstödet för större industrietableringar riktat till berörda kommuner har bland annat resulterat i att Länsstyrelsen uppmärksammat behov av bättre planeringsunderlag och samordning mellan statliga aktörer. Uppdraget har även inneburit att kommunerna fått tidig och snabb återkoppling i frågor kopplat till den kommunala planeringen. Behoven i kommunerna som står inför stora planeringsutmaningar är långsiktigt omfattande.

Under 2022 har Länsstyrelsen Västerbotten även jobbat aktivt med rådgivning och stöd till länets övriga kommuner i tidiga faser. Insatser i tidiga skeden förväntas bidra till en mer effektiv planeringsprocess med färre konfliktpunkter, en bättre förankring av statliga och regionala mål, samt en tydligare integrering av miljö- och riskfrågor. Arbetet bidrar till ökad kunskap och förståelse för aktuella planfrågor mellan kommuner och Länsstyrelsen. Mötena har i ökande grad skett digitalt.

Länsstyrelsen Västerbotten har under 2022 initierat en intern strandskyddssamordningsgrupp. Gruppens syfte är att ensa bedömningar och beslut i ärenden som berör strandskydd i Västerbotten.

Stärkt regional och nationell samverkan

Under året har den regionala samverkan utvecklats på flera områden. Bland annat har medverkan i Viable Cities regeringsuppdrag rörande den regionala nivåns roll i att påskynda klimatomställningen resulterat i att arbete med mer varaktiga strukturer för samverkan med Region Västerbotten har initierats. Arbetet med att formalisera detta samarbete kommer fortsätta under nästa år. Ett stärkt samarbete och en förbättrad dialog mellan Länsstyrelsen och Region Västerbotten kan bidra till att mer effektivt samordna och koordinera de olika initiativ som pågår för att accelerera den pågående gröna omställningen i Norra Sverige.

Gemensamma uppdrag och de regionala förutsättningarna har bidragit till närmare samarbete med Länsstyrelsen Norrbotten kopplat till samhällsplanering. Genom återkommande avstämningar så har Länsstyrelserna kunnat dra lärdom av varandra och fördelat arbete mellan sig som bedöms ha ökat effektiviteten i arbetet med den gröna omställningen.

Länsstyrelsen Västerbotten har medverkat i arbetet med både Ramverk för nationell fysisk planering och deltar sedan slutet av 2022 i expertgruppen kopplat till Rådet för hållbara städer. Effekten av att Länsstyrelsen Västerbotten deltar i dessa nationella sammanhang är att berörda sektorsmyndigheter får bättre förståelse för länsstyrelsens roll i den samhällsomvandling som sker i norr, behovet av tidig dialog samt tydliga och avvägda underlag för att underlätta för kommunerna att planera.

Insatser i syfte att tillgodose behovet av bostäder

Länsstyrelsen har haft särskilt fokus på de kommuner som under året påbörjat arbete med riktlinjer för bostadsförsörjning genom att genomföra tidiga dialoger och lämna underlag och synpunkter på material som kommunerna har tagit fram. Samtliga kommuner har fått ta del av information om ny lagstiftning kopplat till den kommunala bostadsförsörjningen men det är för tidigt att bedöma hur den nya lagstiftningen påverkar kommunernas arbete med riktlinjerna.

Länsstyrelsen Västerbotten genomför tillsynsuppdrag för investeringsstöd för hyresbostäder och bostäder för studerande samt stöd för renovering och energieffektivisering genom en särskild granskningsmodell som har tagits fram med stöd av den Nationella samordningen för energi- och bostadsstöd. Denna modell består av ett antal riskfaktorer, vilka bland annat utgår från villkoren i förordningarna, som kontrolleras för samtliga ärenden

där stöd har betalats ut. Granskning enligt modellen görs enligt bestämda tidsintervall under hela 15- respektive 10-årsperioden.

Tillhandahållande av relevanta planeringsunderlag

Länsstyrelsen Västerbotten har under året kontinuerligt publicerat underlag i länsstyrelsernas gemensamma katalogtjänst som kan vara relevanta för översiktsplaneringen. Insatser har också genomförts för att uppdatera och ajourhålla det digitala översiktsplaneunderlaget på Länsstyrelsen Västerbottens webbplats. Underlaget är utformat som en fördjupad vägledning kring de punkter som ska lyftas av länsstyrelsen enligt plan- och bygglagen inför kommunernas arbete med att ta fram en planeringsstrategi.

Digital samhällsbyggnadsprocess

Länsstyrelsen arbetar kontinuerligt med att effektivisera och öka möjligheterna till en digital samhällsbyggnadsprocess. Förutom de gemensamma länsstyrelseinitiativen med Plaza och Processo som är under utveckling, och bland annat kommer att möjliggöra hantering av digitala detaljplaner, har Länsstyrelsen under året bland annat infört möjlighet för kommunerna att använda e-tjänster för inlämnande av kommunala strandskyddsdispenser för granskning. Processerna för samråd och granskning av översiktsplaner och detaljplaner sker numera helt digitalt vilket har lett till kortare ledtider och mer effektiva processer.

Resultatbedömning

Länsstyrelsens bedömning är att uppdrag inom området Samhällsplanering och boende utförts väl. Detta trots vakanser under våren, tillkommande uppdrag och hög arbetsbelastning som en följd av många pågående översikts- och detaljplaner hos kommunerna. Insatser som riktar sig mot att stödja länets kommuner med vägledning och underlag i tidiga planeringsskeden och krävande planärenden har så långt som möjligt prioriterats i syfte att kunna höja plankvaliteten och tillgodose att nationella och regionala intressen får genomslag i den fysiska planeringen.

Utifrån förutsättningarna bedöms resultatet vara gott, även om det proaktiva utvecklingsarbetet i viss mån har fått prioriterats bort för att hinna med ärendehandläggningen.

Energi och klimat

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p6 Energi och klimat	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsernas uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet sammanfattas i nedanstående punkter.

Länsstyrelserna ska:

- samordna och leda det regionala arbetet med genomförande av energi- och klimatstrategierna
- administrera och vägleda länets aktörer för effektiva klimatinvesteringar genom arbete med Klimatklivet
- samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat utifrån uppdrag i förordningen om myndigheters klimatanpassningsarbete (2018:1428) samt målen i den nationella strategin för klimatanpassning.

Målen för klimat- och energipolitiken innebär att Sverige senast år 2045 inte har några nettoutsläpp av växthusgaser, för att därefter uppnå negativa utsläpp. Energimålet omfattar att skapa villkor för en effektiv och hållbar energianvändning. Den svenska energiförsörjningen ska vara kostnadseffektiv, med låg negativ påverkan på hälsa, miljö och klimat.

Regeringens mål för samhällets anpassning till ett förändrat klimat är att utveckla ett långsiktigt hållbart och robust samhälle, som aktivt möter klimatförändringar genom att minska sårbarheter och ta tillvara möjligheter.

Det finns även andra relevanta mål för verksamhetsområdet, exempelvis under generationsmålet i miljömålssystemet. I årsredovisningen redovisar vi information av väsentlig betydelse i förhållande till dessa mål.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen Västerbottens klimat- och energistrategi uppdaterades 2020. Den innehåller fem fokusområden:

- Förnybara transporter
- Hållbar industri- och tjänstesektor
- Ansvarstagande offentliga verksamheter
- Klimatmedvetna hushåll, inklusive livsmedel
- Framtidens skogsbruk och jordbruk.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Energi och klimat (42)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	3,3	6,7	9,0
Antal årsarbetskrafter kvinnor	2,8	4,7	6,3
Antal årsarbetskrafter män	0,5	2,1	2,7
Antal ärenden, inkomna och upprättade	92	63	37
Antal beslutade ärenden	88	66	39
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0	0	0
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	4 410	10 465	10 800
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	224	1 938	1 555

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Ärendemängden inom verksamhetsområde Energi och klimat följer tydligt antalet inkomna ansökningar inom Klimatklivet de senaste åren. Andelen årsarbetskrafter minskade 2022 då projektet Fossilfria transporter i Norr avslutades under hösten 2021.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal inlämnade ansökningar under året inom Klimatklivet per 10 000 invånare (st)	Sveriges klimatmål	Stöd till klimatinvesteringar	Naturvårdsverket ¹⁾	Målvärde saknas	2,5	1,46	0,77

1) Naturvårdsverkets ärendehanteringssystem.

Antalet inkomna ansökningar för 2022 visar en ökning med faktor 1,5 jämfört med 2021. Detta förklaras delvis genom att fler och fler får kännedom om möjligheten att söka stöd. Klimatklivet, i kombination med den gröna nyindustrialiseringen som sker i Västerbotten, skapar synergier som tillsammans avspeglas i en ökad vilja att driva på arbetet med den regionala klimatomställningen.

Statistiken avspeglar även ett minskat antal ansökningar inom laddinfraåtgärder, vilket kan förklaras med en ny ansökningsordning för laddinfra inom Klimatklivet. Nyordningen ställer mycket högre krav på laddstationerna, vilket gör det mycket svårare för huvuddelen av länets aktörer att uppfylla dessa.

Resultatredovisning

Samordning av det regionala klimat- och energiarbetet

I september 2022 fick Länsstyrelsen uppdraget att stötta länets kommuner och Region Västerbotten i att genomföra energibesparingsåtgärder. Länsstyrelsen har haft dialog med kommunerna, uppdaterat informationen på vår hemsida och arrangerat ett öppet webinarium med brett deltagande och över 100 anmälda - huvudsakligen från kommuner, länsstyrelser och regionförbund från både Västerbotten och andra län. Frågor om energibesparingsuppdraget har också hanterats inom Länsstyrelsens samverkan kring det säkerhetspolitiska läget. Varje månad har uppdraget diskuterats under de regionala samverkanskonferenserna, där aktörer från kommuner och andra regionala myndigheter och organisationer deltar.

Energibesparingsuppdraget gällde även Länsstyrelsens egna lokaler. Med anledning av det har en dialog genomförts med fastighetsägaren. Olika åtgärder har vidtagits och elförbrukningen har inrapporterats varje månad, enligt uppdragsbeskrivningen.

Under 2022 har Länsstyrelsen bidragit till Energimyndighetens uppdrag att bevilja stöd till regionala elektrifieringspiloter. Länsstyrelsen har i samband med det nya stödet spridit information och uppmanat aktörer inom området att ansöka om bidrag. Länsstyrelsen har också hanterat de ansökningar som inkommit. Totalt beviljades åtta ärenden i länet stöd från Energimyndigheten.

Länsstyrelsen har under 2022 initierat ett arbete med att starta ett forum för grön omställning. Forumet ska verka som en katalysator för en accelererad grön omställning i länet. Genom att agera som en samlade kraft kan relevanta aktörer samlas på en gemensam plattform, där olika aspekter av den gröna omställningen allteftersom kommer att rymmas under forumets paraply.

Under året har Länsstyrelsen deltagit i ett arbete med att ta fram regionala klimatkontrakt. Regelbundna möten och dialoger har genomförts tillsammans med Region Västerbotten och projektet Viable Cities. Resultatet av arbetet har mynnat ut i en prototyp för ett regionalt klimatkontrakt och en viljeinriktning som tas vidare i Forumet för grön omställning.

Under 2022 har vätgas blivit högaktuellt i Västerbotten, vilket avspeglas i planerade etableringar av tankstationer och produktionsanläggningar. Det finns dock ett stort behov av samordning inom denna sektor för att kunna påskynda utvecklingen. Länsstyrelsen har därför under året etablerat dialog med olika aktörer som är aktiva inom vätgassektorn i länet.

Länsstyrelsen har tagit fram en utredning om laddstationer till ett antal vägsträckor i länet. Utredningen täcker bland annat hur många laddstolpar som behövs längs olika vägsträckor, samt lämpliga lokaliseringar. Utredningen analyserar en del tidsknutna frågetecken, samt normer/beteenden och beteendeförändringar som kan komma att krävas för omställningen till en fossilfri fordonsflotta. Utredningen tittar också på förutsättningarna för att få till fler elektrifierade tunga transporter i länet. I underlaget utreds vilka stråk och målpunkter som är viktiga för elektrifieringen av tunga fordon, samt vilken kapacitet som behövs när det gäller laddinfrastrukturen.

Under 2018–2019 fick Uppsala universitet i uppdrag att sammanställa en koldioxidbudget för Västerbottens län, som en del i ett forskningsprojekt som bedrevs av universitet. Under 2022 har Länsstyrelsen tillsammans med Klimatsekretariatet genomfört en ombearbetning av länets koldioxidbudget med ny uppdaterad statistik som inkluderar IPCC AR6.

Kopplat till arbetet med den regionala koldioxidbudgeten är Länsstyrelsen Västerbotten en del av referensgruppen i projektet Integrering av regionala koldioxidbudgetar i regional klimatpolitik. Projektet, där Västerbotten är ett av tre fokuslän, drivs av Uppsala universitet. Under 2022 har Länsstyrelsen i samverkan med projektet arrangerat den första av tre workshoppar med tema rådighet, där regionala organisationer och företag med mandat över potentiellt stora regionala utsläppsminskningar deltog.

Länsstyrelsen har under året också tagit fram energibalanser för samtliga 15 kommuner i länet och för länet som helhet. Det är en värdefull uppdatering av tidigare rapport om energibalanser som togs fram 2019.

Främja effektiva klimatinvesteringar

Arbetet med Klimatklivet har utmynnat i ett flertal stora och komplexa ansökningar under året. Ansökningarna har handlat om bland annat vätgasproduktion. De har kommit från både små- och storskalig industri och rör verksamheter lokaliserade i flertalet av länets kommuner, både kust-, inlands- och fjällkommuner. Årets tredje ansökningsomgång genererade ansökningar med en total investeringskostnad på cirka 2,5 miljarder, vilket åskådliggör en stor vilja att bidra till klimatomställningen hos både befintliga och nyetablerade aktörer i länet.

Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört ett antal informationsinsatser. Till exempel arrangerades tillsammans med länsstyrelserna i Norrbotten, Jämtland och Västernorrland fyra informationswebbinarier i anslutning till årets ansökningsomgångar till Klimatklivet. Syftet var att sprida information och inspirera till klimatinvesteringar. Länsstyrelsen arrangerade och deltog även i annan informationsspridning där målgrupperna bland annat var länets kommuner. Där lyftes också information om Klimatklivet och goda exempel om klimatinvesteringar.

Övriga insatser

Verksamheten har skapat en god samverkan med länsstyrelserna i Norrbotten, Jämtland och Västernorrland genom att ordna regelbundna möten, där synergier mellan länens verksamheter diskuteras och genomförs. Under 2022 arrangerade Länsstyrelsen Västerbotten en fysisk träff för att gemensamt reflektera över erfarenheter från året som gått, samt planera för gemensamma insatser under 2023.

Resultatbedömning

Årets arbete har resulterat i breda dialoger och värdefullt planeringsunderlag, samt många och stora ansökningar till Klimatklivet. Det händer mycket positivt inom klimat- och energiområdet i Västerbotten, samtidigt som exempelvis utbyggnaden av laddinfrastrukturen i länet inte är heltäckande och dessutom går för långsamt. Det arbete som genomförts under året har på ett gott sätt mött de utmaningar och behov som finns i länet, med en tydlig vilja att föra arbetet vidare.

Energibesparingsuppdraget kom med kort varsel och utan finansiering, samtidigt som det externa behovet av stöd inom området var stort. Med hjälp av intern samverkan genomförde dock Länsstyrelsen uppdraget på ett utmärkt sätt genom att anordna regionala samverkanskonferenser, samt ett välbesökt webinarium om ämnet.

Sammantaget har värdefulla underlag och möjligheter till dialog tagits fram under året, och arbetet har utifrån förutsättningarna genomförts med ett tillfredsställande och gott resultat. Det ska dock poängteras att två viktiga uppdrag - samordningsuppdraget för klimat och energi och energibesparingsuppdraget - har saknat finansiering. Resultatet av dessa uppdrag har under rådande förutsättningar blivit gott. Det finns dock stor efterfrågan på en regional samordning inom området med behov som är svåra att möta på ett tillfredsställande sätt utan finansiering.

Kulturmiljö

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p7 Kulturmiljö	Länsstyrelseinstruktion

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamheten består av tillsyn och tillstånd enligt kulturmiljölagen och miljöbalken, samt prövning av kulturmiljöbidrag till vård, information, kunskapsuppbyggnad och tillgänglighetsåtgärder. Kulturmiljöhänsyn tas till stor del i annan lagstiftning än i kulturmiljölagen. Samverkan genom dialog är ett viktigt verktyg för att främja, utveckla och förnya kulturmiljöarbetet i samverkan med länets aktörer.

Varje länsstyrelse har tagit fram en kulturmiljöstrategi där prioriteringar anges.

De fyra nationella kulturmiljömålen är:

- ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas
- människors delaktighet i kulturmiljöarbetet och möjlighet att förstå och ta ansvar för kulturmiljön
- ett inkluderande samhälle med kulturmiljön som gemensam källa till kunskap, bildning och upplevelser
- en helhetssyn på förvaltningen av landskapet som innebär att kulturmiljön tas tillvara i samhällsutvecklingen.

Kulturmiljöarbetet utgår också från fyra prioriterade miljö kvalitetsmål:

- God bebyggd miljö
- Levande sjöar och vattendrag
- Ett rikt odlingslandskap
- Levande skogar.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen Västerbotten har nedanstående regionala mål för verksamheten:

Förvaltning och användning av kulturmiljöer

Målområdet omfattar bland annat handläggning av ärenden som rör bidrag till kulturmiljövård samt tillstånd till åtgärder i skyddade kulturmiljöer, vilket innefattar byggnadsminnen, kyrkliga kulturminnen, fornlämningsmiljöer och kulturresevat. Dessutom ingår insatser inom förvaltning av kulturresevat, tillsyn av skyddade kulturmiljöer, arkeologiska uppdrag, hantering av interna och externa remisser som på olika sätt berör kulturmiljön, samt uppdrag inom miljömålsarbetet.

Kommunikation och tillgänglighet

Arbetet med information och kommunikation kring kulturmiljöer sker i bred samverkan och dialog med länets kommuner, museer, hembygdsförbundet, Region Västerbotten samt ett flertal olika privata och ideella aktörer. Verksamheten består i att ta fram och förmedla tryckt och digitalt informations-, väglednings- och utbildningsmaterial om kulturmiljön för allmänheten eller för specifika målgrupper. Dessutom ingår arbete med riktade insatser för fysisk och kognitiv tillgänglighet till och i utvalda kulturmiljöer.

Urval av kulturmiljöer

Här ingår utredningsarbete, dialog och förhandlingar inför beslut, samt beslut om lagskydd av kulturmiljöer enligt kulturmiljölagen och miljöbalken. Här ingår även översyn och revidering av beslut och skyddsbestämmelser för redan skyddade miljöer. Målområdet inkluderar också större strategiska satsningar på att lyfta fram särskilt angelägna och förbisedda kulturmiljöer.

Förutsättningar och metoder för kulturmiljöarbetet

I målområdet inryms den kunskaps- och metodutveckling som behövs för att klara uppdragen med effektivitet, rättssäkerhet och god kvalitet. Det kan vara fortbildningar avseende utvecklade administrativa system inom handläggningen, utveckling av former och rutiner för samverkan och internremisser samt deltagande i utbildningar eller kunskapsfrämjande nätverk. Här ingår även utveckling av strategier för kulturmiljöarbetet samt medverkan i externa kunskapsutvecklande projekt.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Kulturmiljö (43)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	4,5	4,5	6,7
Antal årsarbetskrafter kvinnor	3,8	2,9	4,7
Antal årsarbetskrafter män	0,7	1,6	2,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	453	472	355
Antal beslutade ärenden	411	448	391
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	9	9	9
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	6 146	5 994	8 755
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	8 678	6 971	6 720

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal registrerade fornlämningar, exkl marina lämningar (st)	Ett hållbart samhälle med en mångfald av kulturmiljöer som bevaras, används och utvecklas	Skydd av fornlämningar och deras kulturhistoriska information.	Fornreg ¹⁾	Målvärde saknas	11 018	10 846	10 764

1) Register, Riksantikvarieämbetet. Siffran anger antal registrerade fornlämningar per den 14 december 2022.

Antal årsarbetskrafter: För att integrera kulturmiljöfrågorna i de processer som pågår inom andra delar av Länsstyrelsens verksamhet deltar vi flitigt i tvärsektoriell samverkan inom myndigheten, främst via internsamråd. Av den redovisade tiden för personal som är knuten till sakområdet kulturmiljö har cirka 1 560 timmar redovisats på andra sakområden, vilket motsvarar cirka 0,9 årsarbetskraft.

Resultatredovisning

Sakområdet kulturmiljö har under 2022 fortsatt varit ansträngt. Handläggning av ärenden knutna till kulturmiljölagen och bidragsförordningen har därför prioriterats, liksom arbetet med interna och externa samråd och remisser i frågor som berör kulturmiljöer. Den pågående och omfattande utbyggnaden i Västerbotten av infrastruktur, bostadsområden och energiotvinning har lett till en stor ärendeinströmning och en ökad efterfrågan av Länsstyrelsens medverkan inom kulturmiljöområdet. Det är mycket positivt att betydelsen av kulturmiljöfrågor på detta sätt uppmärksammas i tidiga skeden och i olika sammanhang, men innebär samtidigt att resurserna inte räcker till i den utsträckning som de efterfrågas.

Fördelning av statligt stöd till vård och förvaltning av kulturmiljöer

Under året har hanteringen av kulturmiljöbidraget riktats till byggnadsvård, vård av fornlämningar, kulturresevat och landskap samt till kunskapsunderlag, kommunala kulturmiljöunderlag och information om kulturmiljöer. Totalt har ca 9,6 miljoner kronor kunnat betalas ut för dessa insatser. I tabellen ovan ingår endast de belopp som betalats ut direkt till bidragsmottagare. Medel som avsatts för egeninitierade projekt eller senare utbetalningar har inte medräknats, varför det beslutade beloppet i ASK-bidrag (länsstyrelsernas bidragshanteringssystem) är högre än vad som framgår av tabellen.

Bidragfördelningen till byggnadsvård sker enligt vår bidragsstrategi, där ambitionen är att minska fördelningen till de resursstarka kustkommunerna till förmån för de resurssvagare inlands- och fjällkommunerna. Syftet är att i högre utsträckning än tidigare fördela bidragen till hela länet och därmed öka kunskapsnivån om, och förståelsen för, mångfalden av kulturmiljöer. I och med det ökar också möjligheterna till ett långsiktigt bevarande. Några exempel på de miljöer som fått bidrag är en militärhydda/-koja i Storumans kommun, en benstamp i Sorsele kommun, Missenträsks bönhus i Skellefteå kommun och en fäbod i Dorotea kommun. Det har emellertid varit vissa svårigheter för sökandena att finna hantverkare till åtgärderna, framför allt i inlandet, vilket är ett allvarligt problem om det kvarstår.

Tillstånd och prövning av fornminnesärenden

En återkommande stor arbetsinsats är att handlägga ärenden i enlighet med bestämmelserna i Kulturmiljölagens 2 kap om skydd av fornlämningar. Då Västerbottens län har stora skogsområden är många ärenden knutna till att skydda kvarvarande kända fornlämningar från att påverkas av skogsbruket. Skogsstyrelsens hänsynsuppföljning för kulturmiljöer i skogen visar tyvärr att Länsstyrelsens beslut i alltför hög grad inte efterlevs, med skador på fornlämningar som följd.

Ytterligare stora arbetsinsatser har lagts på handläggning av arkeologiärenden med anledning av detaljplaner, infrastruktursatsningar (bland annat Norrbottenabanan) och energi- och materialutvinning. Arkeologiska undersökningar behövs för att ta fram planeringsförutsättningar och samtidigt bevara fornlämningar i meningsfulla miljöer. Resultaten från årets undersökningar har ökat kunskapen om bland annat stenålderns lämningar längs den dåtida Västerbottenskusten och skapat goda förutsättningar för både bevarande av fornlämningar och kunskapen om dem.

Länsstyrelsens handläggning av uppdragsarkeologi är tidskrävande. Trafikverkets tidplan för byggstart av Norrbottenabanan är emellertid väldigt ambitiös och Länsstyrelsens arbete med arkeologi kopplat till Norrbottenabanan har inte kunnat hålla jämna steg med projektets tidplan på grund av högt ärendeflöde.

Fornlämningsförklaring

Ett av länsstyrelsernas uppdrag är att tillvarata och utforma skydd för kulturmiljöer som är särskilt värdefulla, men som saknar lagskydd. Under året beslutade Länsstyrelsen Västerbotten för första gången om en fornlämningsförklaring. Det gäller flottningslämningar i Laisälven, Sorsele kommun. Eftersom älven rinner genom både Norr- och Västerbotten utfördes arbetet tillsammans med Länsstyrelsen i Norrbottens län. Lämningsarna som visar flottnings betydelse för framväxten av sågverksindustrin är därmed lagskyddade.

Arbete med ytterligare en fornlämningsförklaring har inletts under året.

En kulturmiljö som tidigare inte varit känd är vraket efter ångfartyget Annie som förläste 1891 utanför Umeås kust. Vid sjömätning 2021 påträffades vraket, som är i ovanligt gott skick. Efter kontakt med Statens maritima och transporthistoriska muséer har Länsstyrelsen lämnat bidrag till dokumentation av vraket samt en vård- och skyddsplan. Tillsammans bildar dessa underlag för den fornlämningsförklaring av vraket som Länsstyrelsen avser att genomföra under 2023.

Tillsyn

Förutsättningarna för att bedriva tillsyn inom kategorierna fornlämningar, byggnadsminnen och kyrkomiljöer har varit ytterst begränsade under året. Utebliven tillsyn innebär till exempel att risken för skador på fornlämningar ökar, samt att ändringar på byggnadsminnen och kyrkomiljöer inte utförs på ett tillräckligt varsamt sätt. För att i viss mån ändå försöka begränsa skaderisken på vissa fornlämningar, har Länsstyrelsen därför prioriterat att utföra nödvändiga arkeologiska besiktningar i fält där lämningar med oklar status kommer att beröras av planerade markberedningar. Effekten av denna prioritering kan sägas vara att vi arbetat reaktivt och inte på det förebyggande sätt som egentligen fordras, men att våra beslut i de aktuella ärendena fått den rättssäkra hantering som de kräver.

Kulturmiljöunderlag

De kulturmiljöunderlag som kommunerna behöver i sin översiktsplanering är något som Länsstyrelsen fortsätter att stötta. I första hand kan kommunerna behöva hjälp med att tydliggöra vilken typ av kunskapsunderlag som de behöver och därefter stöd vid utformning av upphandlingsunderlag. Länsstyrelsen har under året fortsatt att

uppmuntra kommunerna att ta fram nödvändiga underlag, väglett i processen med förfrågningsunderlag och beviljat bidrag för kulturmiljöunderlagens framtagande. Nya och förbättrade kommunala kunskapsunderlag öppnar för att kulturmiljöerna bättre tas tillvara i den kommunala planeringen och att allmänheten får större tillgång till kunskap om sitt kulturarv.

Konsultationsordning

Från 1 mars 2022 gäller en ny lag om konsultation i frågor som rör det samiska folket. Länsstyrelsen är som myndighet skyldig att konsultera samiska företrädare i frågor som kan få direkt inverkan på till exempel samernas kultur. Länsstyrelsen genomförde under försommaren sin första konsultationsförfrågan som ställdes till berörd sameby, Sametinget och Svenska Samers Riksförbund. Ärendet gällde ansökan om tillstånd till ingrepp i fornlämningar som bedömts som samiska lämningar. Konsultationen innebar dels att Länsstyrelsen kunde bevilja ansökan, dels att viktiga erfarenheter om konsultationsprocessen kom oss till godo.

Samverkan och samordning

I regleringsbrevet för 2021 framgår att kustlänsstyrelserna ska ta fram planeringsunderlag för kulturmiljöer till den nationella havsplaneringen (RB 3.B.4). Länsstyrelserna inom havsområde Bottniska viken (Norrbotten, Västerbotten, Västernorrland, Gävleborg och Uppland) har under året samarbetat med uppdraget, där vi tillsammans tagit fram en gemensam mall för upphandlingsunderlag till en gemensam konsult för det efterfrågade underlaget. Länsstyrelserna bedömer att underlaget på det viset blir likvärdigt och jämförbart mellan länen, samt att arbetet inte kräver lika stora resurser som om länen arbetade var för sig.

Ett annat samarbete mellan länen är en arkeologisk metodkonferens som genomfördes under hösten. Efterfrågan av en sådan konferens har varit stor bland arkeologiska institutioner i länet. Länsstyrelserna i Norrbotten, Västerbotten, Jämtland och Västernorrland uppdrog därför gemensamt till läns museerna i nämnda län att anordna konferensen. Länsstyrelserna avsatte bidragsmedel för museernas arbete samt till konferensens genomförande. Syftet med konferensen var, förutom att stärka kompetensen hos de olika institutionerna, att även stimulera samarbete mellan dem.

Under året har ett nationellt nätverk bildats genom Kulturmiljöforum (länsstyrelsernas kulturmiljöenheters forum) inför länsstyrelsernas aktualiserade arbete med utmärkning av kulturegendom enligt Haagkonventionen. Nätverket syftar till att lära av varandra i processen, vara varandras bollplank och få en gemensam syn på urvalskriterier inför vilka objekt/miljöer som bör märkas ut. Som en del i detta har ett mindre nätverk bildats av länsstyrelserna inom Sápmi. Här är syftet att gemensamt välja ut objekt/miljöer som bör märkas ut för att säkerställa att Sápmi ses som en helhet.

Länsstyrelsen deltar tillsammans med några övriga länsstyrelser och Riksantikvarieämbetet i en nationell samverkansgrupp som arbetar strategiskt med frågor som rör kulturmiljöer i vatten. Under det senaste året har arbetet i huvudsak fokuserat på kulturmiljöfrågorna i arbetet med Nationella planen för omprövning av vattenkraften (NAP). Resultatet av arbetet har bland annat inneburit att kulturmiljöfrågan tydliggjorts, både i samverkan med verksamhetsutövare och inom Länsstyrelsen. Arbetet har även inneburit att resurser tillförts för att ta fram kunskapsunderlag om kulturmiljöerna.

Resultatbedömning

Den samlade bedömningen av årets resultat visar att uppsatta mål inte kunnat uppfyllas helt eller i vissa fall ens delvis. Det kvarstår ett utvecklingsbehov inom kulturmiljöområdet, och med de begränsade resurser som står oss till buds kan arbetet inte utföras proaktivt och framåtsyftande på det sätt som vi önskar. Det är framför allt det angelägna arbetet med att lyfta och belysa kulturmiljöfrågan i kommunernas planeringsarbeten som släpar efter. Med ett högt ärendeinflöde kopplat till den snabba utbyggnadstakten i länet är det svårt att upprätthålla ambitionen att delta tidigt i processerna. Det kan på sikt innebära att kulturmiljöfrågan i de enskilda fallen väcks för sent. Sammanfattningsvis är bedömningen att kulturmiljöområdet fortsatt har ett utvecklingsbehov.

Samhällsskydd och beredskap

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p8 Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Länsstyrelseinstruktion
7§ Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Länsstyrelseinstruktion
7 a § Civilområdesansvar	Länsstyrelseinstruktion
7 b § Beredskapsmyndighet	Länsstyrelseinstruktion
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Regleringsbrev
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelsegemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Verksamhetsområdet omfattar skydd mot olyckor, krisberedskap och civilt försvar och totalförsvaret. Nedanstående punkter sammanfattar de viktigaste uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- vara sammanhållande inom krisberedskapen före, under och efter en kris inom sitt geografiska ansvarsområde, samt verka för en gemensam inriktning och vidta nödvändiga åtgärder
- utgöra civilområdesansvariga myndigheter från 1 oktober 2022 (gäller sex utpekade länsstyrelser). De andra länsstyrelserna är skyldiga att samverka med dessa för att bidra till det gemensamma arbetet inom respektive civilområde
- ansvara för att vid behov ta över kommunal räddningstjänst (gäller civilområdesansvariga länsstyrelser)
- ansvara för räddningstjänst och sanering efter utsläpp av radioaktiva ämnen från kärnteknisk anläggning
- ansvara för att ständigt ha en tjänsteman i beredskap och en förmåga att snabbt upprätta en krisledningsorganisation, samt vid behov en krigsorganisation
- ansvara för uppföljning av kommunernas arbete med krisberedskap och civilt försvar
- ansvara för att bevaka riskhänsyn i samhällsplaneringen
- hantera uppdrag enligt Sevesolagen.

Målet för Sevesotillsynen är att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, samt att säkerställa en nödvändig skydds nivå ur miljö- och säkerhetssynpunkt. En annan viktig målsättning är att säkerställa att den kommunala räddningstjänsten har kunskap, bemanning och beredskap för Sevesoolyckor.

Målet för skydd mot olyckor är att, med hänsyn till de lokala förhållandena i hela landet, ge människors liv, hälsa, egendom och miljö ett tillfredsställande och likvärdigt skydd mot olyckor.

Målen för samhällets krisberedskap är att:

- minska risken för olyckor och kriser som hotar vår säkerhet
- värna människors liv och hälsa samt grundläggande värden som demokrati, rättssäkerhet och mänskliga fri- och rättigheter genom att upprätthålla samhällsviktig verksamhet, samt hindra eller begränsa skador på egendom och miljö när olyckor och krissituationer inträffar.

Mål för det civila försvaret är att ha förmåga att:

- värna civilbefolkningen
- säkerställa de viktigaste samhällsfunktionerna
- upprätthålla en nödvändig försörjning
- bidra till det militära försvarets förmåga vid väpnat angrepp eller krig i vår omvärld
- upprätthålla samhällets motståndskraft mot externa påtryckningar och bidra till att stärka försvarsviljan
- bidra till att stärka samhällets förmåga att förebygga och hantera svåra påfrestningar på samhället i fred
- bidra till förmågan att delta i internationella fredsfrämjande och humanitära insatser med tillgängliga resurser.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen redovisar årligen tillsyn, intäkter och kostnader för Sevesoverksamheter till Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB). Detta styrs i enlighet med förordningen (2016:986) om avgifter för tillsyn av åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor. MSB sammanställer och gör en årlig uppföljning av utförd Sevesotillsyn, och resultatet redovisas till regeringen i april varje år.

Under avsnittet Naturvård och miljöskydd redovisas antalet tillsynsobjekt och tillsynsinsatser för Sevesotillsynen under rubriken Resultatredovisning.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Samhällsskydd och beredskap (45)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	16,6	18,8	20,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	11,3	13,4	13,3
Antal årsarbetskrafter män	5,3	5,3	6,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	253	225	264
Antal beslutade ärenden	226	256	245
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	2	4	3
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	21 558	22 384	23 428
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0	0	0

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Civilområde (46) ¹⁾	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	0		
Antal årsarbetskrafter kvinnor	0		
Antal årsarbetskrafter män	0		
Antal ärenden, inkomna och upprättade	0		
Antal beslutade ärenden	0		
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	0		
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	0		
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	0		

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

1) VÅS 46 tillkom 1 oktober 2022 och redovisas därför i separat tabell, med utfall för oktober – december 2022.

Minskningen av årsarbetskrafter sedan 2020 beror till stor del på att hanteringen av covid-19 minskat i omfattning och att personal från olika delar av myndigheten, som på olika sätt varit involverade i hanteringen, har återgått till

ordinarie linjeverksamhet. Minskningen beror även på att personal slutat på myndigheten, och att ny personal inte har kunnat tillsättas i samma takt.

I Civilområde Norr, där Länsstyrelsen Västerbotten ingår, har Länsstyrelsen Norrbotten utsetts till civilområdesansvarig och de har också påbörjat uppbyggnaden av ett kansli. För Västerbottens del har arbetet under 2022 i första hand handlat om deltagande i möten som syftat till informationsdelning om uppbyggnaden av kansliet i Norrbotten, samt att komma med synpunkter och förslag kopplat till detta. Länsstyrelsen Västerbotten har inte avsatt några egna resurser, och inte heller upprättat några ärenden, för arbetet med det nya civilområdet.

Resultatredovisning

Stärkt räddningstjänstförmåga och ökat skydd mot olyckor

Länets aktörer har fått bättre förutsättningar att hantera en kärnteknisk olycka

Alla länets 15 kommuner har tillsammans med Länsstyrelsen Västerbotten mottagit det nya strålningsmätningsskylten Saphyr från MSB. En utbildning om detta har också genomförts. Länsstyrelsen har, tillsammans med aktörer i länet, arbetat fram en mall för en kommunal plan som ska användas vid larm om kärnteknisk olycka. Länsstyrelsen har också uppmanat kommunerna att revidera sina egna planer på området. Detta arbete inkluderar att se över de tidpunkter vid vilka strålningsmätning ska genomföras var sjunde månad, samt planer för hur mätning ska ske vid en inträffad händelse.

Länsstyrelsen har också genomfört en larmövning för kärnteknisk olycka, där de deltagande parterna kunde identifiera förbättringsmöjligheter. Detta arbete fortsätter under 2023. Sammantaget har länets förmåga inom delområdet kärnenergiberedskap höjts under året.

Räddningstjänstförmågan har stärkts genom utbildnings- och övningsverksamhet

I och med Rysslands krig mot Ukraina sköts övningen Barents Rescue, som var planerad att genomföras 2022, upp. Men planeringen från svenskt håll var redan långt framskriden och därför togs ett nationellt beslut om att inte ställa in, utan att ställa om. Resultatet blev att svenska aktörer genomförde en egen övning i Kiruna - övning Giron. Länsstyrelsen deltog både i planeringen och genomförandet av övningen tillsammans med MSB, Länsstyrelsen Norrbotten, Socialstyrelsen, Polismyndigheten, med flera. Länsstyrelsen Västerbotten övade även sin egen personal.

I Länsstyrelsen Västerbottens planering inför Giron togs det fram en kommunikationsplan med budskap och talepunkter, samt en kriskommunikationsplan. Pressmeddelande skickades ut till medierna inför övningsveckan. Vid genomförandet av övningen deltog operativ personal från blåljusmyndigheterna samt strategisk personal från olika myndigheter. Att operativ personal och personal på strategisk nivå kunde mötas och interagera under ett och samma tillfälle, skapade en förståelse för helheten kring krishantering och bidrog i hög grad till förmågehöjning på alla nivåer.

Stärkt krisberedskapsförmåga

Länsstyrelsens arbete har bidragit till att stärka samverkan och förmågan att hantera samhällsstörningar i länet. Länsstyrelsen har under året reviderat och rapporterat in risk- och sårbarhetsanalys för Västerbottens län. En analys av informationspåverkan och vilka konsekvenser detta kan få i länet har adderats till risk- och sårbarhetsanalysen. Befintliga analyser av bland annat kärnteknisk olycka, störning i elförsörjningen på grund av effektbrist samt pandemins påverkan, har reviderats. Analysen identifierar även utvecklingsområden när det gäller myndighetens och hela länets samlade förmåga att förebygga och hantera samhällsstörningar.

Under året har Länsstyrelsen Västerbotten, tillsammans med länets krisberedskapsaktörer, genomfört en översyn och omarbetning av publikationen Överenskommelse om samverkan före, under och efter samhällsstörningar i Västerbottens län, med tillhörande bilaga. Överenskommelsen beskriver övergripande gemensamma rutiner och arbetsformer för samverkan vid samhällsstörningar i länet. I bilagan till överenskommelsen ges förtydliganden kring hur samverkan ska ske på en mer detaljerad nivå. Syftet med överenskommelsen är att skapa goda förutsättningar för länets krisberedskapsaktörer att kunna samverka vid en samhällsstörning som kräver samordnade insatser. Avsikten med att samverka över organisationsgränser vid samhällsstörning är att helheten av åtgärderna ska möta hjälpbehoven i samhället på bästa möjliga sätt.

I den revidering som genomförts har det bland annat förtydligats att även perspektivet höjd beredskap ingår. Avsnitt om hur arbetet bidrar till hållbarhet, om säkerhetsklassning samt erfarenhetsåterföring efter en samhällsstörning, har skrivits in. Även erfarenheterna från hanteringen av pandemin har inkluderats i dokumenten.

Samverkansrutinerna för kommunikatörer i Västerbottens län har också reviderats under året, tillsammans med aktörer från kriskommunikationsnätverket.

Syftet med samverkansrutinerna är att underlätta samverkan inom det regionala kriskommunikationsnätverket. Den ska också fungera som stöd till kommunikatörerna i länet före, under och efter en samhällsstörning. Målet är att aktörer i kriskommunikationsnätverket ska få förståelse för vad kriskommunikationssamverkan innebär och därmed stärka sin förmåga att gemensamt med andra aktörer samordna information och kommunikation till allmänhet och media.

Samverkansrutinerna har, förutom genomgång av text, fått tillägg som behandlar riskkommunikation, informationspåverkan och alternativa kanaler vid störda förhållanden.

Sammantaget har de revideringar av överenskommelser, planer och andra strategiska dokument som skett under året, bidragit till att ytterligare höja länets aktörers krisberedskapsförmåga inför framtida samhällsstörningar. De har också stärkt den internationella samverkan som bedrivs inom området.

Samarbetet med Norge och Finland har stärkts

Länsstyrelsen har sedan 2016 ett samarbete med Länsstyrelsen Norrbotten, Regionförvaltningsverken i Lappland och Norra Finland, samt Statsförvaltaren i Nordland och Troms och Finnmark. Samarbetet syftar till att stärka samverkan mellan myndigheterna inför, vid och efter kriser i fredstid, samt att göra utbyte av erfarenheter. Under 2022 har en revidering av avtalet som styr samarbetet påbörjats. Målet är att det även ska omfatta samverkan inför och under höjd beredskap och krig.

Länsstyrelsen Västerbotten initierade och samordnade även under året upprättandet av ett kriskommunikatörsnätverk inom ramen för samarbetet, bland annat utifrån erfarenheter under coronapandemin. Upprättandet av detta nätverk har bidragit till att ytterligare förstärka samverkan inom de norra regionerna i Sverige, Norge och Finland.

Länsstyrelsens arbete har bidragit till stärkt krisberedskapsförmåga hos andra aktörer

Länsstyrelsen har under året genomfört ett digitalt uppföljningsbesök, samt skriftliga uppföljningar utifrån lag 2006:544 - om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap. Uppföljningarna är en del av Länsstyrelsens stöd till kommunerna för att stärka deras lokala krishanteringsförmåga. Det har bidragit till att öka kommunernas kunskap om deras uppgifter och ansvar enligt gällande lagstiftning.

Under året har Länsstyrelsen genomfört nätverksträffar för beredskapssamordnare vid regionen och i länets kommuner. En av nätverksträffarna genomfördes tillsammans med länets kriskommunikatörer. Träffarna har gett aktörerna ökad kunskap inom olika aktuella områden, samt bidragit till att stärka den lokala krisberedskapsförmågan och kontakten mellan deltagarna.

Länsstyrelsen anordnade under hösten en erfarenhetskonferens om hanteringen av covid-19 för länets krisberedskapsaktörer, där aktörernas förmåga att hantera en samhällsstörning stärktes ytterligare genom erfarenhetsutbyte av en större och längre händelse.

Förmågan har stärkts genom utbildnings- och övningsverksamhet

Holger är ett årligen återkommande träningstillfälle, där Länsstyrelsen tillsammans med länets aktörer - bland annat kommuner, regionen och andra myndigheter - tränar på länets överenskommelse om hur vi ska agera före, under och efter en samhällsstörning. Under 2022 var scenariot en kärnteknisk olycka. Vid tillfället erbjöds kompetenshöjande pass inom områdena kärnenergiberedskap och kärnteknisk olycka.

Träningsstillfallet har bidragit till att höja kunskapsnivån hos länets aktörer om samverkansrutinerna, samt inom områdena kärnenergi-beredskap och kärnteknisk olycka, liksom hur en sådan händelse skulle kunna påverka vårt län.

Länsstyrelsens samordningsarbete har gett en effektivare hantering vid inträffade händelser. Länsstyrelsen har sedan mars samordnat arbetet med hanteringen av det säkerhetspolitiska läget inom ramen för det upprättade regionala samordningskansliet. Kansliet ansvarar för regional samverkan med länets krisberedskapsaktörer med utgångspunkt i länets regionala överenskommelse om samverkan vid samhällsstörningar.

Samordningskansliet har under året varit motorn i den regionala samverkan rörande hanteringen av det säkerhetspolitiska läget, samt genomfört regelbundna samverkanskonferenser utifrån de behov som har uppstått i länet. I det gemensamma arbetet har samlade lägesbilder tagits fram. Dessa har fungerat som beslutsunderlag för inriktning och prioriterade åtgärder. De samlade lägesbilderna har även regelbundet rapporterats till länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli för vidare rapport till Regeringskansliet.

Länsstyrelsens tidigare stöddokument för integrering av ett barn- och jämställdhetsperspektiv i lägesbildsrapporteringen har också under året reviderats och anpassats till nuvarande händelse. På så sätt har den underlättat för länets aktörer att integrera dessa perspektiv i såväl rapporteringen som hanteringen av händelsen.

Stärkt förmåga inom civilt försvar

Länsstyrelsen har stärkt sin egen förmåga att lösa sina uppgifter under höjd beredskap. Under 2022 har former och planering för Länsstyrelsens krigsorganisation utvecklats. De övergripande delarna av dokumentet Plan för höjd beredskap – Grundplan, som beskriver Länsstyrelsens ansvar, organisation och verksamhet vid höjd beredskap, har tagits fram och godkänts av landshövdingen. Planen riktar sig till Länsstyrelsens personal och övrig personal som kan komma att ingå i Länsstyrelsens krigsorganisation vid höjd beredskap. Det övergripande målet med planen är att Länsstyrelsen ska kunna fullfölja sina uppgifter vid höjd beredskap. I planen anges och förklaras även den tänkta strukturen för krigsorganisationen.

Vidare under 2022 har landshövdingen beslutat om former och ansvar för fortsatt internt arbete med beredskapsplanering. Planeringsansvaret för olika tillkommande uppgifter är nu fördelat mellan enheterna, och från 2023 kommer varje enhet att ha en utpekad samordnare för arbetet med beredskapsplanering. Arbetet hålls samman av en koordinator som rapporterar till Länsstyrelsens ledning via beredskapsdirektören.

Länsstyrelsens arbete har bidragit till stärkt förmåga hos andra aktörer

Under det gångna året har Länsstyrelsen Västerbotten genomfört internkontroll hos länets kommuner. I samtliga kommuner och hos regionen finns en förmåga att hantera och utbyta information med hjälp av filkrypto PGBI. I samband med internkontroller har även kunskapshöjande aktiviteter genomförts. Ett nätverk för säkerhetsskyddschefer inom kommunerna och Region Västerbotten har startats upp under året. Syftet är att möjliggöra erfarenhetsutbyte och stärka aktörernas interna säkerhetsskyddsarbete. En behovsanalys har genomförts som ligger till grund för kommande aktiviteter i säkerhetsskyddschefernätverket.

Länsstyrelsen har vid en nätverksträff för beredskapssamordnare i länets kommuner och Region Västerbotten genomfört en workshop om krigsorganisation. Utgångspunkten var det goda exemplet som Linköpings kommun utgör. Tillsammans med Försvarsmakten Norra militärregionen har Länsstyrelsen i en skrivelse till länets kommuner, samt Region Västerbotten, rekommenderat att stärka uthålligheten (lokal lagerhållning av råvaror och livsmedel) i livsmedelsberedskapen för de verksamheter som ansvarar för måltider för brukare, patienter och skolelever. Med hjälp av Livsmedelsverket genomförde sedan Länsstyrelsen Västerbotten workshopen med kostchefer och beredskapssamordnare i länet. Uppföljning har visat att en klar majoritet av kommunerna och Region Västerbotten följt rekommendationen och att fler kommer nå upp till den under första halvåret 2023.

Beredskap för testning och vaccination covid-19

I början av året var Länsstyrelsens coronakansli fortfarande operativt. Kansliet hade då beredskap för att återuppta arbetet med att bistå regionen med flöden för storskalig testning och vaccination vid behov. Beredskapen övertogs dock av det regionala samordningskansliet, som inrättades för att hantera det säkerhetspolitiska läget likväl som

kvarvarande uppdrag med att bistå Region Västerbotten med att öka vaccinationstäckningen. Länsstyrelsen har fortsatt att delta vid möten med Region Västerbottens samordningsgrupp för vaccinationer, samt med dialoggruppen med hälsocentralerna. Syftet är att ha en proaktiv beredskap och att kunna agera tidigt vid behov.

Resultatbedömning

Mot bakgrund av resultatbeskrivningen under rubriken Resultatredovisning ovan, bedömer vi att resultatet av arbetet inom området skydd mot olyckor är som helhet gott.

Mot bakgrund av resultatbeskrivningen under rubriken Resultatredovisning ovan, bedömer vi att resultatet av arbetet inom området krisberedskap är som helhet gott till utmärkt.

Mot bakgrund av resultatbeskrivningen under rubriken Resultatredovisning ovan, bedömer vi att resultatet av arbetet inom området för civilt försvar är gott.

Mot bakgrund av resultatbeskrivningen under rubriken Resultatredovisning ovan, bedömer vi att beredskapen för att återuppta arbete med att bistå regionen med flöden för storskalig testning och vaccination är utmärkt.

Naturvård och miljöskydd

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p9 Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Länsstyrelseinstruktion
6§ Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Länsstyrelseinstruktion
14§ Miljöprövningsdelegation	Länsstyrelseinstruktion
19§ Fjälldelegation	Länsstyrelseinstruktion
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Regleringsbrev
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Regleringsbrev
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Regleringsbrev
1A7 Tillsyn strandskydd	Regleringsbrev
1A8 Förorenade områden	Regleringsbrev
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Regleringsbrev
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m. (exklusive delar av vilt- och rovdjursförvaltningen)	Regleringsbrev
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Regleringsbrev
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Regleringsbrev
3C2 Förstudie vägledning miljö tillståndsprövning m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D. Länsstyrelse gemensamt arbete redovisas samlat i bilaga E.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

- Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:
- samordna det regionala miljömålsarbetet, utarbeta åtgärdsprogram samt följa upp och redovisa det regionala läget för miljömålen. De ska också utarbeta miljöövervakningsprogram och genomföra miljöövervakning
- samordna och stimulera arbetet med de nationella friluftslivsmålen samt samordna, stimulera och lämna bidrag till lokala naturvårdssatsningar och vattenvårdsprojekt
- skydda områden och arter genom bland annat beslut om områdesskydd samt utarbetande av förvaltningsplaner och åtgärdsprogram
- bevara och förvalta naturvärden i skyddade områden
- besluta om tillstånd och dispenser för naturskydd, skydd för djur och växtarter, terrängkörning och vilthägn samt ansvara för samråd enligt 12 kap 6 § miljöbalken
- ansvara för prövning och tillsyn av vattenverksamhet och markavvattning
- samordna vattenförvaltningsarbetet genom de fem vattenmyndigheterna
- ansvara för samråd, yttranden och tillstånd för mineralfyndigheter, miljöfarlig verksamhet, kemiska produkter och avfall
- planera och genomföra tillsyn, ansvara för regional samordning och tillsynsvägledning samt vidareförmedling av statliga bidrag
- samordna, följa upp och utvärdera kommunernas tillsynsverksamhet inom miljö- och hälsoskydd
- kartlägga, undersöka, utreda och riskklassa förorenade områden
- genomföra restaurering av försurade, näringsrika och värdefulla vatten.

Generationsmålet är det övergripande målet för miljöpolitiken. Det innebär att vi till nästa generation ska lämna över ett samhälle där de stora miljöproblemen är lösta, utan att man orsakar ökade miljö- och hälsoproblem utanför Sveriges gränser. De 16 miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i den svenska miljön som miljöarbetet ska leda till.

Miljömålen är också centrala för att visa vägen mot en hållbar utveckling, samt för att nå den miljömässiga delen av Agenda 2030. När Länsstyrelsen bidrar till att nationella mål får genomslag i länet bidrar vi också till genomförandet av Agenda 2030.

Utöver miljömålen och dess preciseringar är nedanstående nationella mål av väsentlig betydelse för länsstyrelsernas miljöarbete:

- Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med äldre tillstånd enligt miljöskyddslagen vara omprövade enligt miljöbalken.
- Tillsyn ska ske i sådan omfattning att den bidrar till att regelefterlevnaden överlag är god och att alla inkommande ärenden handläggs med tillfredsställande kvalitet.
- En effektiv och enhetlig miljötillsyn är avgörande för att säkerställa en hållbar utveckling. Nuvarande och kommande generationer ska leva i en hälsosam och god miljö.
- Tillsynsvägledande myndigheter ska aktivt verka för samordning och samverkan i frågor om tillsynsvägledning. Länsstyrelserna ska ge tillsynsvägledning i länet.
- Det övergripande målet för friluftslivspolitikerna är att stödja människors möjligheter att vistas i naturen och utöva friluftsliv med allemansrätten som grund.
- Samtliga omprövningar av vattenkraft ska genomföras under 2022–2042.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Naturvård och miljöskydd (50–58)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	133,5	129,2	117,1
Antal årsarbetskrafter kvinnor	69,6	62,6	53,3
Antal årsarbetskrafter män	64,0	66,6	63,8
Antal ärenden, inkomna och upprättade	3 167	3 223	3 080
Antal beslutade ärenden	3 173	3 046	3 057
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	133	116	86
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	211 143	192 341	170 889
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	133 284	122 817	48 440

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Antal miljöfarliga verksamheter där ursprungstillståndet är från Miljöskyddslagen, dvs tillståndet är äldre än 20 år (st)	Senast 2015 ska alla miljöfarliga verksamheter med tillstånd enligt Miljöskyddslagen vara omprövade enligt Miljöbalken	Miljöprövning	NikiTA ¹⁾	0	18	18	19
Areal strikt skyddad natur (nationalparker (NP), naturreservat (NR), naturvårdsavtal (NVA), biotopskyddsområden (BSO)) (ha)	Levande sjöar och vattendrag, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmarker, Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Storslagen fjällmiljö, Ett rikt växt- och djurliv	Verka för att miljömålen nås (6§ länsstyrelseinstruktionen)	NVR (Naturvårdsregistret) ²⁾	Målvärde saknas	1 040 456	992 640 ³⁾	970 126 ³⁾

1) Ärendesystem, Länsstyrelsen

2) Utdrag från Naturvårdsverkets system

3) Siffrorna för år 2020 och 2021 har korrigerats i tabellen jämfört med motsvarande siffror i årsredovisning 2021 som var felaktiga pga bristande underlagsmaterial.

Ökningen i skyddad areal under 2022 är över 40 000 hektar och består till stora delar av fjällbjörkskogar, fjällhed och kalvfjäll i det stora fjällreservatet Södra Gardfjället i Vilhelmina kommun.

Resultatredovisning

Miljömål (§6)

Den årliga regionala utvärderingen av miljömålen visar att av de 13 miljömål som bedöms på regional nivå, är Grundvatten av god kvalitet samt Ingen övergödning nära att nås. En positiv utveckling ses också för God bebyggd miljö och Levande sjöar och vattendrag, även om de inte bedöms kunna uppnås till 2030. För Storslagen fjällmiljö har bedömningen ändrats från ”nära” till ”nej”. Detta efter fördjupad analys av Artdatabankens information kring flertalet av de arter på kalvfjället som är hotade på grund av klimatförändringarnas effekter. De övriga miljökvalitetsmålen bedöms inte kunna nås till 2030 med de beslutade styrmedel och pågående åtgärder som finns idag. För målen Levande skogar, Ett rikt odlingslandskap och Ett rikt växt- och djurliv bedöms utvecklingen i miljön vara negativ. Utvärderingen bygger på ett omfattande samråd inom Länsstyrelsen Västerbotten, men har också inkluderat kontakter med kommuner och sakkunniga utanför myndigheten.

Följande insatser har särskilt bidragit till att närma sig Generationsmålet:

- samverkan inom det Regionala skogsprogrammet för att ta fram indikatorer för biologisk mångfald i Västerbotten, vilket kan bidra till att följa upp ekosystemens återhämtning
- informationsportalerna Hålla Hus och Spår från 10 000 år, som drivs i samverkan inom kulturmiljö. De visar på kulturmiljövården som en resurs i utvecklingen mot ett hållbart samhälle. De vänder sig till både allmänhet, företag och organisationer
- en familjedag som Länsstyrelsen Västerbotten anordnade vid Mårdseleforsen i samverkan mellan miljömålsgruppen, projektet Grip on Life och Biosfärsområdet Vindelälven- Juhttátahkka, med aktiviteter om natur, kultur och historia kring älven
- ett omfattande åtgärdsarbete som sker i länets vattendrag med restaurering, borttagande av dammar och byte av trummor.

Länsstyrelsen har i samverkan med länets kommuner och aktörer tagit fram uppdaterade regionala miljömål. Rapporten innehåller en kort beskrivning av läget i länet för varje miljömål, samt en mer utförlig bild av läget för etappmålen, se rapport Samverkan för hållbar utveckling i Västerbottens län- Regionala miljömål 2023–2030.

Under året har fokus legat på att implementera Länsstyrelsens regionala åtgärdsprogram för miljömålen hos Västerbottens kommunledningar och politiker. Intresset för miljömål och hållbar utveckling är stort i kommunerna och åtgärdsprogrammet upplevs som ett stöd i fortsatta prioriteringar av åtgärder i kommunerna. Region Västerbotten och Skogsstyrelsen är också delaktiga i arbetet. En effekt av arbetet med åtgärdsprogrammet är att ett kommunalt nätverk för miljömål och hållbarhet har bildats i Västerbotten. En digital träff om hållbarhetsarbete för kommunerna har arrangerats av Länsstyrelsen, och en digital utbildning i förändringsledning har erbjudits till kommunerna för att stärka deras kapacitet inom hållbarhetsarbetet.

Länsstyrelsen anordnade också en skrivarestuga och fysisk träff för att inspirera till och stötta projektansökningar inom lokala vattenvårdsprojekt (LOVA), lokala naturvårdsprojekt (LONA) och landsbygdsprogrammet, där personer från kommuner, organisationer och företag deltog. En förväntad effekt är att träffen ska resultera i fler ansökningar om bidrag från de nämnda projekten. Det åtgärdsarbete som sker är mycket viktigt för att miljökvalitetsmålen Levande sjöar och vattendrag, Ingen övergödning, Friluftslivspreciseringarna, Myllrande våtmarker, samt kulturmiljömålen ska uppnås.

Under årets SEE Hållbarhetsvecka anordnades cirka 140 aktiviteter i hela länet, varav cirka 80 var unika. Under veckan arrangerade Länsstyrelsen Västerbotten en digital inspirationsföreläsning om minskat matsvinn, där ungefär 700 personer var anmälda. Den ovan nämnda familjedagen vid Mårdseleforsen som anordnades ihop med Biosfärsområdet Vindelälven-Juhttátahkka och Grip on Life, genomfördes under just SEE Hållbarhetsveckan och hade cirka 60 deltagare.

Länsstyrelsen har internt arbetat med att inspirera till hållbara val och ökad kompetens om hållbarhet genom en temaförmiddag om cirkulär ekonomi – detta i samband med världsmiljödagen. Senare under året hölls även en inspirationstävling om återbruk inför julhandeln.

Länsstyrelsen har under året använt sig av olika digitala kanaler för att öka kunskapen om miljömålen och hållbar utveckling, samt om behovet av åtgärder för att nå målen. Det har skett via Länsstyrelsens webbsida, sociala medier, nyhetsbrev och en Storymap, alltså en interaktiv webbsida med berättande kartor och visuella element. Fem digitala nyhetsbrev har skickats ut för att sprida goda exempel från länets företag, kommuner och organisationer.

Miljö kvalitetsmålen följs upp och bedöms varje år. Resultatet av uppföljningen har kommunicerats som en nyhet på webben, i sociala medier och i pressmeddelanden. Detta har plockats upp av flera lokala medier,

För att nå en bredare förankring av hållbarhetsarbetet i länet samverkar Länsstyrelsen inom nätverket Hållbara Västerbotten, där Region Västerbotten, Umeå universitet, Umeå kommun och Samforma ingår. Syftet är att tillsammans planera för gemensamma aktiviteter, exempelvis under SEE Hållbarhetsveckan, och att ta fram gemensamma konferenser som Agenda 2030 Forum.

Miljöövervakning

Under hösten 2022 anordnade Länsstyrelsen den nationella konferensen Miljöövervakningsdagarna i Umeå. Årets tema var ”Hur ser miljö tillståndet ut, och mäter vi rätt?”. Miljöövervakningsdagarna är årets största mötesplats för alla som arbetar med miljöövervakning på länsstyrelser, myndigheter och organisationer. Konferensen är ett tillfälle att träffas och samverka för att fördjupa sig i aktuella frågor tillsammans med kollegor runt om i landet. Den genomförda konferensen har bidragit till stärkt samverkan och dialog inom miljöövervakningen i Sverige. 160 miljöövervakare från hela Sverige deltog fysiskt, medan ett fyrtiotal deltog digitalt.

Länsstyrelsen har förnyat och anpassat den regionala miljöövervakningen till rådande behov genom följande åtgärder:

- Ny utrustning för sedimentprovtagning har införskaffats för att kartlägga förekomst av miljögifter inom ramen för vattenförvaltningens framtida miljöövervakningsarbete. De första egna sedimentproven togs under året i Bureälvs systemet i Skellefteå kommun.
- Det pågående programmet inom fladdermusövervakning har utökats med fasta stationer i Skellefteå och Robertsfors kommun. Under året har tester pågått i Lycksele kommun (Mårdseleforsen) och i Storuman kommun (Blattnicksele). Vid en befintlig station i Sorsele kommun (Ammarnäs) indikerar mätningarna att en för länet ny fladdermusart påträffats (ännu så länge obekräftad).
- Ett tvåårigt utvecklingsprojekt pågår för att ta fram en metod som ska användas för övervakning av vegetationsklädda grunda vikar i Bottniska viken. Slutsatsen av projektet är att det behövs fler fysiskt påverkade områden i ett övervakningsprogram än vad som antagits hittills i projektet. Projektet avslutas och rapporteras under 2022.
- Ett utvecklingsprojekt för att kartlägga artförekomst av pollinatörer på landskapsnivå i norra Sverige har genomförts under året.

2022 var sista året för det projekt som bedrivits inom miljöövervakningen och som finansierats med särskilda medel från Havs- och vattenmyndigheten. Dessa aktiviteter har bidragit till utökad kartläggning av:

- vattenkemisk status i sjöar
- övergödningspåverkan i grunda havsvikar
- vandringshinder i vattendrag
- grundvattennivåövervakning
- miljögifter i sjöar och vattendrag.

Miljöövervakningsprogrammets verksamhet rapporteras årligen in till Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. En stor mängd miljöövervakningsdata har också tillgängliggjorts genom leverans till nationella datavärddar och databaser.

Lokala Vattenvårdsprojekt (LOVA)

Länsstyrelsen har under 2022 avslutat 15 projekt och beviljat förlängning av ett projekt till 2023. Fyra projekt innebar fysisk restaurering och fria vandringsvägar, medan två bidrar till att minska övergödning. Resterande nio projekt var förberedande projekt med framtagande av underlag för eventuellt kommande åtgärdsansökningar. Miljöeffekterna av färdiga projekt 2022 har resulterat i förbättrande lek- och uppväxtnöjligheter för lax (1 ha) i Malåforsen i Vindelälven, manuell restaurering i biflöden till Åbyälven, fria vandringsvägar i Klintforsån (biflöde Skellefteå älven) och Vormbäcken, kvalitetssäkring små avlopp, Umeå kommun samt återskapande av Selstjärnen utanför Lövånger. Rapportering av alla LOVA-projekt sker också till Havs- och vattenmyndighetens projektkatalog.

Tillstånd och prövning

Västerbotten är en av de större miljöprövningsdelegationerna, räknat till både inkommande och antal beslutade ärenden. Antalet beslutade ärenden i miljöprövningsdelegationen 2022 har stigit jämfört med tidigare år. Däremot ligger antalet beviljade tillstånd på ungefär samma nivå som under 2021. Den stora förändringen ligger i antalet övriga ärenden. Totalt har 204 ärenden beslutats under VÄS-kod 551. Det omfattar alla beslut som rör miljöprövningsärenden - till exempel beslut i prövningsärenden, beslut om ekonomiska säkerheter och beslut i samråd, men också yttranden till domstol och andra instanser i såväl tillståndsprövningar som överklagade beslut från miljöprövningsdelegationen. Av dessa har 96 varit beslut i prövningsärenden eller beslut om ekonomisk säkerhet. 34 av miljöprövningsdelegationens beslut har varit annat än tillstånd eller beslut om ekonomisk säkerhet, till exempel avslag eller avvísning. Beslutens fördelning mellan beviljade tillstånd och övriga beslut finns i tabellen nedan.

Beslut i Miljöprövningsdelegationen	2022	2021	2020	2019	2018
Tillstånd för täktverksamhet	11	10	16	28	20
Tillstånd för vindkraft	2	2	2	2	3
Tillstånd för övrig miljöfarlig verksamhet	8	3	10	8	11
Villkorsändring och prövotidsavgöranden	6	13	22	4	10
Säkerheter*	35	18	22	7	5
Övrigt	34	17	13	38	39
Totalt antal beslut	96	63	85	87	88

Tabellen visar en sammanställning av de beslut som fattats i Miljöprövningsdelegationen i Västerbotten.

*Hanteringen av säkerheter har förändrats under åren och sedan 2020 tas dessa beslut alltid som ett eget ärende. Därför är siffrorna från 2018 och 2022 inte jämförbara.

Det pågår fortsatt många prövningar av så kallade A-verksamheter (industrier med stor miljöpåverkan) i Mark- och miljödomstolen i länet, något som är avgörande för flertalet investeringar.

Det pågår 20 tillståndsprövningar av vattenverksamheter i Mark- och miljödomstolen. Elva av dessa rör vattenkraftsverksamheter, varav fyra ansökningar om omprövning för moderna miljövillkor.

Tillsyn och kontroll

Tillsynen kan omfatta hela områden och/eller avgränsade objekt. I tabellen nedan syns antalet miljötillsynsobjekt inom aktuella områden där Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet. Med tillsynsinsatser menas besök på plats och möten med verksamhetsutövaren.

Tillsynsområde	Antal objekt	Tillsynsinsatser 2022
Miljöfarlig verksamhet (exklusive täkter och vindkraft)	45	44
Vindkraft	30	8
Seveso (6 på högre nivå och 40 på lägre nivå)	46	10
Tillståndspliktiga täkter	68	54
Förorenade områden (Riskklass 1 och 2)	41	5
Dammsäkerhet (Konsekvensklass A, B och C)	51	9
Vattenskyddsområden	113	11
Vattenverksamhet (exklusive markavvattningsföretag)	1 221	8
Torvtäkter	4	0

Tabell över tillsynsområden och antal tillsynsobjekt, 2022.

Tillsynsinsatser vad gäller miljöfarlig verksamhet (exklusive täkt och vindkraft) har utförts enligt tillsynsplanen. Mycket tillsynstid har lagts på Northvolt där det pågår byggnationer och förberedande tester av anläggningen, vilket resulterat i ett stort antal tillsynsärenden under året. Överlag har det under året lagts mycket tid på yttrande till domstol, medverkan vid samråd och domstolsförhandlingar avseende tillsynsobjekt som ligger inne för prövning.

Inom naturtillsyn har fem dispenser kontrollerats enligt planen för år 2022. Resultatet visar att verksamhetsutövarna i hög utsträckning efterlever villkoren i Länsstyrelsens beslut. Utöver det har Länsstyrelsen Västerbotten också:

- genomfört en tillsynskampanj gällande eventuella avverkningar i naturreservat
- deltagit i Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynskampanj för strandskyddstillsyn och naturreservatstillsyn vid grunda havsvikar
- genomfört en mindre tillsynskampanj i ett naturreservat, där vi tittat på eventuella överträdelser kopplade till naturreservatsföreskrifterna och strandskyddet.

Sammanlagt har ett femtiotal kontroller genomförts där Länsstyrelsen gått vidare med ett tiotal tillsynsärenden.

Tillsynstiden för vindkraft har under året fördelats mellan tillsyn av vindkraftsparker under uppbyggnad och parker där temporära ytor ska återställas inför driftfasen. Under 2022 har uppförande av turbiner slutförts vid tre parker. Återställningsarbeten har utförts vid två av dessa. Länsstyrelsen har sedan pandemin återgått till fysiska träffar och under 2022 har fyra fysiska träffar (tre i fält och en på Länsstyrelsen) genomförts, samt tre digitala möten. Utöver detta har också frågor gällande masshantering i samband med återställning av temporära ytor i en park handlagts. Insatserna har lett till minskad påverkan på naturmiljön, genom förändringar av planerade layouter för vindkraftsparker samt ett effektivt återbruk av resurser i form av rena massor.

Efter en dom från Mark- och miljööverdomstolen (MÖD 2021:14) kan Länsstyrelsen inte längre hantera djupborrning i prospekteringsyfte som samråd, enligt 12 kap. 6 § miljöbalken, utan åtgärden ska i stället anmälas till berörd kommun enligt miljöprövningsförordningen. Detta har inneburit en ökad arbetsinsats, då kommunerna i många fall önskar stöd av Länsstyrelsen i bedömningen av eventuell påverkan på naturmiljön och skyddade arter. Dessutom kan vi på Länsstyrelsen inte längre använda oss av det system som vi utvecklat för att ta gemensamma beslut för anmälan av samråd enligt 12:6 och ansökan om terrängkörningsdispens.

Tillsynsvägledning

Uppföljning och utvärdering av miljöbalkstillsyn har gjorts i fyra kommuner under 2022. Resultatet visar att det framkommit brister vid en kommun. Den har under 2022 förelagts att vidta åtgärder.

I Skellefteå genomfördes evenemanget Miljödagarna, där ett fyrtiotal miljöinspektörer deltog under två hela dagar i oktober. Digitala tillsynsvägledningsmöten för kommunerna har också genomförts - en med fokus på granskning av miljörapporter för täktverksamheter, och en om tillsyn av flyktingboenden. Även ett par digitala träffar med information från centrala myndigheter - Naturvårdsverket och Folkhälsomyndigheten - har anordnats för länets inspektörer.

Samtliga kommuner inom Norrlänssamverkan för tillsynsvägledning för förorenade områden har bjudits in till en digital vägledningsträff om riskvärdering. Den arrangerades av Länsstyrelsen Gävleborg. Utöver detta har länets kommuner erbjudits att delta vid informations- och samverkansmöte om handlingsplaner för tillsyn av förorenade områden.

Vattenförvaltning

Länsstyrelsen fortsätter arbetet med att genomföra de tolv åtgärder i Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram som riktar sig till länsstyrelserna. Ett särskilt fokus under året har varit att internt förankra det nya åtgärdsprogrammet för 2022–2027. Arbetet med avrinningsområdesvisa planer har fortsatt och en digital karttjänst, Storymap, med utgångspunkt från aktuell statusklassning har tagits fram. Åtgärderna som ska genomföras av Länsstyrelsen förankras hos samtliga sakområden. En verksamhetsplanering, med en lista över enhetsövergripande aktiviteter, ska tas fram och genomföras.

Inför den fjärde vattenförvaltningscykeln görs en nationell översyn av vattenförekomster. Detta har inneburit en regional process med granskning och kvalitetssäkring av förslag till vattenförekomstindelning. Indelningen av vattenförekomster är basen för en fungerande förvaltning av vatten och en grund för beslut om rättsligt bindande miljökvalitetsnormer. De nya vattenförekomsterna utgår från ett mer detaljerat kartunderlag, vilket kommer att ge bättre och mer precisa bedömningar av vattnets status.

Under 2022 pågick också översyn och vidareutveckling av gemensamma metoder mellan länen för identifiering och bedömning av påverkan på vattenförekomster. Länsstyrelsen har också lämnat synpunkter på vägledningar kopplade till normsättning för kraftigt modifierade vatten och vatten med mindre stränga krav, samt belyst länspecifika problem. Insamlade miljögiftsdata för kustvatten har levererats till datavärden Sveriges Geologiska Undersökning. Fokus har varit att leverera data från regional övervakning och verksamhetens egenkontroll.

Övervakningen av övergödningen i Avan har fortsatt under året och Länsstyrelsen har i samråd med markägare tagit fram konkreta åtgärdsförslag för att minska övergödningen.

Länsstyrelsen har initierat eller gett bidrag till flera lokala vattenvårdsprojekt med fokus på övergödning och restaurering av vattendrag via LOVA-bidraget. Större EU-finansierade projekt har bedrivits av myndigheten, där arbetet med åtgärdssamordning i ett avrinningsområdesperspektiv är centralt. I dessa projekt ligger fokus på restaurering av flottningspåverkade vattendrag, samt åtgärdsplanering för att nå god vattenstatus och samtidigt skapa förutsättningar att utveckla en hållbar livsmedelsproduktion. Detta sammantaget bidrar till att nå miljökvalitetsnormer för vatten och miljömålen.

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med utökad provtagning, analys och kartläggning av vattenmiljöer. Det kommer att leda till säkrare klassningar av status för provtagna vattenförekomster. Verifieringsstudier har genomförts med utgångspunkt från miljöproblemen övergödning, miljögifter och fysisk påverkan och har omfattat bland annat vattenprovtagning i sjöar och kustvatten, samt provtagning av kiselalger i kustmynnande vattendrag.

Inom Interreg Botnia Atlantica-projektet KLIVA har kunskapen ökat om omfattningen av påverkan från sura sulfatjordar och ett förändrat klimat i Hertsångersälven. Det ger ett bättre underlag för statusklassning av vattenförekomster och ett bättre underlag för åtgärdsplanering. Resultaten från projektet har sammanfattats i en Storymap.

Vattenkemisk provtagning genomförs inom Bureälvens avrinningsområde för att verifiera status och stärka underlaget för åtgärdsplanering. Modelleringsstudier av hydromorfologisk påverkan i Bureälven och Tavelån utgör ett viktigt underlag för vidare åtgärdsplanering i övergödda vatten.

Länsstyrelsen har också stöttat de så kallade vattenråden – detta genom deltagande vid möten och aktiviteter för att uppmuntra till fler åtgärder. Några vattenråd har inkommit med ansökningar till LOVA (lokala vattenvårdsprojekt).

Vattenvård och projekt

Inom vattenvård och projektverksamhet har Länsstyrelsen genomfört omfattande åtgärder med stor effekt. I tabellen nedan redovisas respektive projekt med resultat, effekt eller förväntad effekt. De projekt som Länsstyrelsen bedriver bidrar till att miljömålen Levande sjöar och vattendrag och Ingen övergödning kan nås, samt EU:s ramdirektiv för vatten och EU:s art- och habitatdirektiv. De bidrar också till att Agenda 2030-målet Ekosystem och biologisk mångfald kan uppnås. Projekten skapar också direkta och indirekta arbetstillfällen, samt bidrar till en utveckling av landsbygden.

Projekt	Resultat	Effekt/Förväntad effekt
ReBorN-LIFE Restoration of boreal Nordic rivers 2016 – 2022	<p>Det EU-finansierade vattenvårdsprojektet ReBorN-LIFE med en budget på cirka 124 miljoner kronor har färdigställt och avslutats. När det påbörjades 2016 var det Sveriges största återställningsprojekt av sötvattensmiljöer i Norr- och Västerbotten. Som effekt av de storskaliga återställningarna i Lögdeälven (Västerbotten) förväntas populationerna av öring och lax öka. Ökning av flodpärlmusslan förväntas då den har en lång livscykel. Resultatet redovisas på projektets hemsida www.rebornlife.org och redovisas även kortfattat i en så kallad lekmannarapport.</p> <p>Resultat i korthet för både Norr- och Västerbottens län: 243 kilometer återställda vattendrag 109 hektar återskapat strömhabitat 14 679 anlagda lekbottnar fyra demonstrationsområden 121 träffar där 9640 personer har deltagit</p> <p>Projektets alla uppsatta mål har nåtts.</p>	<p>Under nästa bedömningscykel för vattendirektivet kommer Lögdeälven och dess återställda biflöden att få sin ekologiska status höjd, från "måttlig" till "god".</p> <p>Strömhabitatet, som är vattendragens motorer, har ökat med 20 procent jämfört med innan återställning.</p> <p>Den vattenhushållande förmågan i berörda avrinningsområden har ökat.</p> <p>Antal lokaler med förekomst av utter har ökat med 58 procent jämfört med referensvattendraget.</p>
GRIP on LIFE	<p>I Trollbergsprojektet har uppföljning av restaureringsåtgärder i Stormyrån, Vindeln, fortsatt med huvudfokus på hydrologi och vattenkemi. En plattform har byggts på myren som en del av demonstrationslingen.</p> <p>Flertalet utbildningsinsatser och kompetensutvecklingstillfällen har arrangerats under hösten:</p> <p>Fältundervisning med cirka 40 jägmästarstudenter. Familjedag vid Mårdseleforsen. Temaworkshop i Stockholm på temat "Där land möter vatten".</p> <p>Workshop: Framtagande av arbetsbeskrivning om hur kulturmiljövärden kan inventeras och dokumenteras med stöd av drönare.</p> <p>Inventering av flodpärlmussla i Harträskbäcken, som tidigare restaurerats.</p> <p>Filmning och redigering av instruktionsfilmer för restaurering vattendrag samt framtagande av digital manual för vattendragsrestaurering.</p>	<p>Projektet har skapat en ny forskningsinfrastruktur i området som ger möjlighet att studera effekter av våtmarksrestaurering, dikesrensning och kantzonsavgränsning. Doktorand- och forskningsprojekt bedriver forskning på området. Detta kommer att ha stor betydelse för kunskapsutvecklingen i dessa frågor.</p> <p>Insatserna har lett till ökad förståelse om behovet av hänsyn till vattenmiljöer, samt hur vi i framtiden ska arbeta med övergångsmiljöer mellan vatten och land.</p> <p>Bidragande till kunskap hur restaureringsåtgärder påverkar bestånd och reproduktion av flodpärlmussla.</p>
Samverkansprojekt Rickleån	<p>Samverkansprojekt Rickleån (finansierats av Havs- och vattenmyndigheten) 2017–2022. Projektet är en kombination av samverkan och åtgärder. Finansiering 9,6 miljoner kronor samt att Robertsfors och Skellefteå kommun har varit mycket delaktiga i projektet och kunnat utöka finansieringen från bl.a. LOVA, Jordbruksverkets fiskerifond, projektlistan, särskilda åtgärdsmedel (SÅS).</p> <p>Aktiviteter:</p> <p>En bussexkurs för lokala intressenter och myndigheter där vi tittade på både genomförda och kvarvarande åtgärder inom avrinningsområdet.</p> <p>Utflygning av 350 ton lekgrus i Rickleåns huvudfåra, Robertsfors kommun och Länsstyrelsen, vilket fick stor medial uppmärksamhet i tv och tidningar.</p> <p>En tidningsbilaga för projektet har producerats och delats ut till alla brevlådor inom Mellanbygdens spridningsområde. I bilagan uttalar sig flertalet aktörer om Rickleåns framtid.</p>	<p>Projektet avslutas nu efter fem år och har varit mycket framgångsrikt. Samverkan har skett brett inom avrinningsområdet med Robertsfors kommun, markägare, kring kulturmiljöer och friluftsliv samt med vattenkraftsbolag.</p> <p>En stor mängd fysiska åtgärder som restaurering och borttagande av dammar har genomförts. En kultur- och naturstig har upprättats i närheten av Robertsfors samhälle.</p> <p>Arbetet inom området kommer att fortsätta tack vare det engagemang hos kommunerna, Robertsfors och Skellefteå, markägare och lokala aktörer som projektet har skapat.</p>
Kultsjödalen	<p>Under 2022 har stödåtgärder för flodpärlmussla genomförts i Stalon-, Daina- och Gäddbäcken. Manuell restaurering av Stalonbäcken har genomförts på en sammanlagt stäcka av cirka 160 meter.</p> <p>Biotopkartering i Gäddbäcken inför kommande restaureringsåtgärder.</p>	<p>Kortsiktigt har stödåtgärden ökat antalet öringar med mussellarver på restaurerade sträckor av bäckarna. Långsiktig effekt är spridning av musslan vilket stärker bestånden på sikt.</p> <p>Den manuella restaureringen ökade våtbredden och den laterala konnektiviteten som i sin tur förbättrat uppväxtområden för öringen.</p>
Ecostreams for LIFE 2021–2027	<p>Ecostreams for Life, (finansieras via EU-medel och HaV) har haft en framgångsrik inledning där många åtgärder redan genomförts. Restaureringar och</p>	<p>Under nästa bedömningscykel (2027) kommer Öreälven att höja den ekologiska statusen från "måttlig" till "god".</p>

	<p>damnmåtgärder har under 2022 genomförts i större omfattning än förväntat vilket gör att projektet som helhet ligger mycket bra till i genomförandegrad.</p> <p>I Öreälvens avrinningsområde, har 20,7 km vattendragssträcka återställts och sju dammar som har utgjort vandringshinder för vandrande fisk åtgärdats.</p>	
<p>KLIVA – Vattenbalans, ekosystemtjänster och metalltransport i ett förändrat klimat. Interreg Botnia Atlantica projektet</p>	<p>KLIVA har genomförts och avslutats 2022. Alla mål har uppnåtts.</p> <p>Vattenkemiprover har tagits och analyserats kontinuerligt på flera platser i Hertsångersälvens avrinningsområde och för uppföljning av en restaurerad våtmark i Bygdeå.</p> <p>En workshop har hållits om Ekosystemtjänster. Projektet har också jämställdhetsintegrerats.</p>	<p>Inom KLIVA har kunskapen förbättrats om omfattningen av påverkan från sura sulfatjordar och ett förändrat klimat i Hertsångersälven. Det ger ett bättre underlag för statusklassning av vattenförekomster och bättre underlag för åtgärdsplanering.</p> <p>Kommunikationsarbetet har fortsatt med informationsmaterial. En gemensam Storymap med Finland är klar.</p> <p>Modellering av den totala tillrinningen i Hertsångersälven har visat att en ökning av arealen våtmarker i avrinningsområdet skulle kunna leda till en förändring av säsongsvariationen i tillrinning.</p> <p>En något minskad tillrinning under våren och en något högre tillrinning under sommarmånaderna är en förändring som kan innebära en ökning av landskapets vattenhushållande förmåga.</p>
<p>Projektlistan 2022</p>	<p>Finansieras av Havs- och vattenmyndigheten (HaV), Aktiviteter:</p> <ul style="list-style-type: none"> • En manuell restaurering av delar av Stalombäcken har genomförts, samt åtgärder av vandringshindrande dammar. • Skellefteå kommun har tillsammans med Länsstyrelsen lagt ut 500 ton lekgrus i Risån. 	<p>Effekter av arbetet är framför allt att det nu finns fler fria vandringsvägar och bättre lekplatser för vattenlevande organismer i ett flertal vattendrag i Västerbotten</p>

Kalkning

Verksamheten med kalkning av försurade sjöar och vattendrag är omfattande och inriktad på vattendrag i Västerbottens östra del. Kalkeffektuppföljningen innefattar provtagning av vattenkemi och bottendjur, samt provfiske. De senaste åren ses en betydande försämring av det vattenkemiska utfallet i kalkade vattendrag. Måluppfyllelsen har sjunkit från närmare 90 procent till strax över 60 procent för 2020 och 2021. Orsaken till den negativa trenden är att kalkmängderna reducerades för mycket under åren runt millenniumskiftet, vilket blir tydligt under år med höga höstflöden.

Under 2022 var flödena blygsamma, särskilt under hösten. Under sådana förhållanden är kalkningen tillräcklig. I takt med ökade energipriser har kostnaderna för att kalka ökat avsevärt. Om ytterligare medel inte skjuts till kommer kalkmängderna att behöva reduceras under 2023, vilket då ökar försurningen och kan påverka djurlivet negativt i de vattendrag där kalkning skulle behöva minskas. Miljömålet Bara naturlig försurning uppnås inte och problemen kvarstår i länets östra delar.

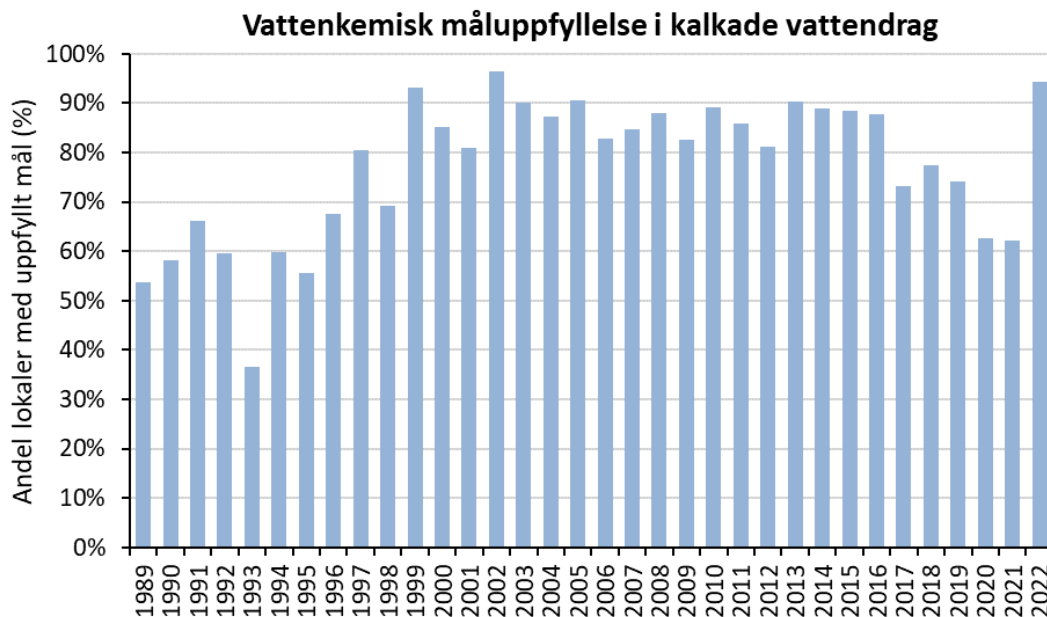

Diagram över andel lokaler i kalkade vattendrag där den vattenkemiska målsättningen uppnåtts.

Regleringsbrevsuppdrag

19§ Fjälldelegation

Under 2022 var landshövdingen i Dalarnas län ordförande och ansvarade därmed för planeringen och genomförandet av delegationens möten.

Nedan följer några exempel på frågor som behandlats:

- miljömålet Storslagen fjällmiljö
- turism och hållbar utveckling i fjällen
- förvaltning av statens mark och naturskyddade områden
- småviltjakten på statens mark
- terrängkörningsfrågor
- faunafrågor
- Renmarkskommitténs utredning.

Under året har delegationen sammanträtt två gånger.

Delegationen har under året bland annat deltagit med underlag till Renmarkskommitténs arbete med utredning om jakt och fiske på statens mark i fjällen.

1A4 Bevarandeplaner för Natura 2000-områden

Under 2022 har Länsstyrelsen arbetat särskilt med uppdatering av bevarandeplanerna för Åbyälven, Sävarån, Vindelälven och Öreälven. Dessa kommer att fastställas under 2023. En översyn har påbörjats angående vilken påverkan som finns på Natura 2000-områdena inom Ångermanälvens avrinningsområde, framför allt ett antal fjällområden. Nya bevarandeplaner för Åströmsforsen och Klubben-Rickleå har fastställts under 2022 inför omprövningarna i Rickleån.

1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor

Länsstyrelserna har i uppdrag att arbeta för att den nationella planen för moderna miljövillkor för vattenkraften genomförs i sin helhet. En viktig del av detta arbete är intern samverkan på myndigheten som bland annat omfattar sakområdena vattenförvaltning, fiske, kulturmiljö och Natura 2000. Gruppen har under året genomfört ett förbättringsarbete gällande såväl domstolsprocessen som samverkansprocessen.

Länsstyrelsen har under året avslutat samverkan inom Kågeälvens, Åbyälvens och Tavelåns provningsgrupper. Samverkan inom Öreälvens provningsgrupp har skett löpande under året. I maj hölls ett fältbesök vid anläggningarna tillsammans med verksamhetsutövarna, kommunerna och övriga parter. Samverkan har också påbörjats inom Ångermanälvens och Vojmåns provningsgrupper, liksom arbetet med samverkan inom Vindelälvens provningsgrupp. Samverkan i provningsgrupperna fungerar mycket olika. Vissa verksamhetsutövare deltar aktivt i diskussionerna om miljöanpassningen av vattenkraften, medan andra är mer passiva och ställer sig tveksamma till behovet av miljöanpassningar.

I april inleddes myndighetssamverkan inför provningen av vattenkraftsanläggningarna inom Rickleåns provningsgrupp. I myndighetssamverkan deltar Havs- och vattenmyndigheten, Kammarkollegiet och Vattenmyndigheten Bottenviken. För att förbättra bedömningen av förekommande regleringspåverkan i Rickleån gjordes en inventering av vattenväxter i tio sjöar.

Länsstyrelsen har under året deltagit i nationella möten om Nationella planen för moderna miljövillkor (NAP) och handläggarringen Vattenkraft och dammar vars huvudfokus var NAP-arbetet.

Länsstyrelsen har också fortsatt samarbetet med NAP-samordnarna i Norrlandsläna (Norrbottnen, Västernorrland och Jämtland). Syftet med samarbetet är att förbättra samverkansprocessen inom provningsgrupperna och planera för hantering av gemensamma provningsgrupper.

1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur

Grön infrastruktur är stommen i det naturvårdsarbete som Länsstyrelsen bedriver idag. Det är ett strukturellt arbete som behövs för att kunna genomföra övrigt naturvårdsarbete på effektivast möjliga sätt. Arbetet med grön infrastruktur bistår även andra sakområden, såsom fysisk planering och klimatanpassning med kunskapsunderlag. Att implementera detta i verksamheten är nödvändigt för att kunna nå både miljömålen och våra internationella naturvårdsmål.

Länsstyrelsen arbetar med att genomföra den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur. Det främsta resultatet av årets arbete är att ett tydligare landskapsperspektiv lyfts fram, både i den egna verksamheten och i den vägledning som myndigheten bidrar med i planeringen av mark- och vattenanvändning. Allt fler aktörer, framför allt stora aktörer och andra myndigheter, ser nyttan med ett helhetsperspektiv. Grön infrastruktur fyller här en viktig roll som ett paraply över allt som rör biologisk mångfald och ekosystemtjänster, oavsett om det rör sig om samhällsplanering, vattenfrågor, skog, våtmarker, provning, tillsyn eller klimatanpassning.

Underlagsmaterialet, bland annat värdeetrakter för en rad naturtyper, har inneburit en bättre prioritering av åtgärder och blivit en tydlig utgångspunkt för samverkan med andra myndigheter, organisationer och föreningar. Exempel på detta är den samverkan som görs för att stärka gräsmarkernas gröna infrastruktur på Holmön, där Länsstyrelsen genomfört rådgivning kring skötsel och finansiering. Även längs Vindelälven sker samverkan för att restaurera gräsmarker i värdeetrakter. Under året har markägare och djurhållare i samverkan med Länsstyrelsen påbörjat arbete med röjning och stängsling för att kunna återuppta bete på tre platser.

Kring skogliga frågor sker en kontinuerlig samverkan med Skogsstyrelsen och andra aktörer, såsom skogsbolag, för att stärka den boreala skogens gröna infrastruktur. Länsstyrelsen har tillsammans med Skogsstyrelsen och Umeå kommun som markvärdar genomfört en inspirationsdag om hyggesfritt skogsbruk i tätortsnära miljöer. Tillsammans med Skogsstyrelsen, Sveaskog och SCA som markvärdar ordnade Länsstyrelsen en träff om värdeetrakten Tjäderberget för att diskutera och se exempel på genomförda åtgärder i den brukade skogen på temat Mer löv i landskapet och hyggesfritt skogsbruk.

Länsstyrelsens eget naturvårdsarbete utgår i stora delar från den regionala handlingsplanen för grön infrastruktur. Till exempel används värdeetrakterna för skog som ett viktigt underlag i prioritering av områdesskydd. En stor del av den restaurering av vattendrag och våtmarker som sker i länet sker i värdeetrakter för limniska miljöer eller våtmarker. Kompetensutvecklingsinsatser inom ängs- och betesmarker förläggs till värdeetrakter för gräsmarker. Under 2022 har två lieslätterkurser genomförts. I samband med granskning av översiktsplaner och annan fysisk planering beaktar Länsstyrelsen hur värdeetrakterna kommer att påverkas av planförslagen.

Åtgärderna i den regionala handlingsplanen bygger på frivillighet och samverkan mellan olika aktörer. Det kunskapsunderlag som tagits fram ska underlätta för aktörer i landskapet att själva arbeta med grön infrastruktur. Det kan emellertid uppstå konsekvenser för äganderätt och markvärden när de kunskapsunderlag som tas fram inom arbetet med grön infrastruktur används som stöd i olika myndighetsbeslut. Den grundlagsskyddade äganderätten påverkas dock inte. Eftersom underlagen tas fram på landskapsnivå syftar de inte till att peka ut enskilda områden eller markägare. Underlagen ligger inte enskilt till grund för ett beslut, utan används tillsammans med andra kunskapsunderlag. Konsekvenserna vid ett myndighetsbeslut kan bli både positiva och negativa för äganderätt och markvärden.

Länsstyrelsen tar hänsyn till äganderätt och markvärde genom att arbetsmetoden bygger på frivillighet, samverkan och dialog, där Länsstyrelsens roll framför allt är att stötta och samverka med länets aktörer. Kunskapsunderlagen ska vara ett stöd i aktörernas egen planering och prioritering av långsiktigt hållbara åtgärder inom exempelvis de areella näringarna och samhällsplanering. Detta proaktiva arbetssätt ska bidra till att skapa en tryggare och mer förutsägbar situation för markägare.

1A7 Tillsyn strandskydd

Länsstyrelsen Västerbotten har under år 2022 deltagit i Miljösamverkan Sveriges nationella tillsynskampanj för strandskyddstillsyn vid grunda havsvikar. Under projektet har ett trettiotal kontroller genomförts inom strandskyddsområden i fyra naturreservat. Av dessa har Länsstyrelsen gått vidare med ett tiotal tillsynsärenden, där man informerat om gällande lagstiftning eller förelagt om rättelse. Länsstyrelsen har även genomfört en mindre tillsynskampanj där nio kontroller gjordes inom strandskyddat område i ett naturreservat vid Umeälven. Alla som berördes av tillsynskampanjen har blivit informerade om gällande lagstiftning. Två av dessa har resulterat i tillsynsärenden. Länsstyrelsen har också ingått i Miljösamverkan Sveriges arbetsgrupp för utökad strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning, där syftet har varit att bidra till en fungerade och utökad strandskyddstillsyn och tillsynsvägledning vid alla länsstyrelser.

Under 2022 har Länsstyrelsen granskat cirka 270 strandskyddsdispenser, och av dessa har 13 överprövats. Av de överprövade har 6 dispenser upphävts av Länsstyrelsen.

År	Antal överprövade dispenser	Antal upphävda dispenser	Andel upphävda överprövade dispenser (%)
2022	13	6	46
2021	22	11	50
2020	13	9	69

Jämförelse mellan antalet överprövade och upphävda strandskyddsdispenser 2020–2022.

För att också i fortsättningen hålla nere antalet dispenser som måste överprövas håller Länsstyrelsen en löpande dialog med länets kommuner och ger råd, stöd och vägledning till dessa. Länsstyrelsen upplever att samarbetet med kommunerna fungerar bra. Antalet överprövade strandskyddsdispenser blir färre för varje år som går och i allt högre utsträckning leder överprövningsprocessen till att dispenser kan beviljas. Länsstyrelsen upplever att antalet uppenbart felaktiga strandskyddsdispenser har minskat, och att överprövning främst sker för att oklarheter i kommunens beslutsunderlag behöver klargöras eller kompletteras. Bedömningen är att Länsstyrelsen och kommunerna successivt och på ett aktivt sätt alltmer går mot en gemensam syn på strandskydd och dispensgivning.

1A8 Förerenade områden

Länsstyrelsens målsättning är att ha en aktiv roll i samtliga bidragsprojekt för att verka för att statens pengar används till åtgärder där de gör mest miljönytta. Detta innebär ett deltagande i projektens styr- och projektgrupper, samt att ha en nära dialog med huvudmän och Naturvårdsverket. Länsstyrelsen har under året på olika sätt informerat huvudmännen om de ändrade förutsättningarna för att ansöka om medel enligt den nya förordningen om statligt stöd för åtgärder. Arbetet har resulterat i att medel under 2022 beviljats till ett större åtgärdsprojekt samt till en fastighetsvärdering.

Kommunerna har tillsynsansvar vid majoriteten av de förerenade områdena i länet. För att åtgärdstakten ska öka krävs att de bedriver en aktiv tillsyn. Länsstyrelsen anordnade därför en träff för länets kommuner under hösten

2022 som ett första led i arbetet med att stötta kommunerna i att ta fram handlingsplaner för sin strategiska tillsyn, enligt 10 kapitlet miljöbalken. Vid träffen berättade Umeå kommun hur de arbetat med sin handlingsplan. Länsstyrelsen har även hållit separata träffar med länets två största kommuner, där bland annat potentiella bidragsobjekt diskuterades. Ett strategiskt tillsynsarbete leder till fler ansvarsutredningar och i förlängningen till fler privat- som statligt finansierade åtgärder.

1B2 Miljökvalitetsnormer luftkvalitet

Genomförande av åtgärder i Umeå kommun

Umeå kommun saknar för närvarande ett åtgärdsprogram för luft. Umeå kommuns tidigare åtgärdsprogram fastställdes den 7 oktober 2015 av Länsstyrelsen Västerbotten och gällde fram till år 2021. Programmet rörde överskridande av kvävedioxidhalter. Umeå kommuns uppföljningsrapport för 2021 är den senaste redovisningen från kommunen av hur väl genomförandet har gått med de åtgärder som fanns i tidigare åtgärdsprogrammet Renare luft i Umeå. Åtgärdsprogrammet innehöll 13 åtgärder som var bindande och sex åtgärder som inte var bindande. Flera av åtgärderna i åtgärdsprogrammet är fortsatt pågående. Ett nytt åtgärdsprogram är under framtagande, då miljökvalitetsnormen för kvävedioxid fortfarande överskrids.

Åtgärdsprogrammet Renare luft i Umeå 2015–2021	Länsstyrelsens bedömning
Fysisk planering	
Färdigställa ringleden (Trafikverket)	Åtgärden är inte genomförd. Arbetet pågår. Byggstart 2018 och förväntat färdigställande 2023. Stor betydelse för framtida utvecklingen i kommunen.
Omvandla trafikleder innanför ringen (Umeå kommun)	Åtgärden är inte genomförd. Ett stadsutvecklingsprogram har tagits fram i augusti 2018. Projektstart 2021. Åtgärden beroende av Västra länkens färdigställande.
Översyn av trafiksignaler på Västra esplanaden (Trafikverket, Umeå kommun)	Åtgärden är genomförd.
Gång- och cykeltrafikprogram (Umeå kommun)	Åtgärden är genomförd.
Cykelbro mellan Lundäkern och Bölesholmarna (Umeå kommun)	Åtgärden är genomförd.
Beteendepåverkan	
Mobility management (Umeå kommun)	Åtgärden genomförs och pågår fortsatt.
Kollektivtrafikprogram (Umeå kommun, Umeå kommunföretag)	En strategi har tagits fram. Program återstår. Åtgärder pågår kontinuerligt.
Öka andelen hållbara resor inom kommunkoncernen	Åtgärden pågår kontinuerligt.
Översyn av snöhanteringen (Umeå kommun)	Åtgärden pågår men är inte helt genomförd.
Genomförande av parkeringsprogram (Umeå kommun, Upab)	Åtgärden genomförd och utveckling fortsätter.
Renare resor	
Elbussar (Umeå kommunföretag)	Åtgärden genomförd. 25 elbussar var i trafik 2021.
Information om tomgångskörning (Umeå kommun)	Åtgärden är genomförd och pågår kontinuerligt.
Utredning och utbyggnad av laddinfrastruktur	Åtgärden genomförs och pågår kontinuerligt.
Önskvärda åtgärder (icke bindande)	
Gemensam pendlingsstrategi för Umeå regionen	En strategi håller på att tas fram.
Forskning om luftkvalitet och hälsa	Pågår.
Utbyggd järnvägsinfrastruktur	Åtgärden är inte genomförd, men påbörjad.
Påverkansarbete	Kommunen har uttryckt synpunkter i olika remisser. Åtgärden pågår.
Teknikutveckling	Åtgärden pågår.
ITS Umeå	Åtgärden är genomförd, men har fungerat dåligt.

Tabell över Länsstyrelsens bedömning av Umeå kommuns åtgärdsprogram för perioden 2015–2021.

Effekter av åtgärder i Umeå kommun

Störst effekt förväntas av de åtgärder som innebär avlastning av trafik på väg 503. Dessa åtgärder, som inkluderar ny vägsträckning utanför staden (Västra länken) samt omvandling av trafikleder innanför ringen, förväntas minska fordonstrafiken upp till 30 procent. Införandet av stor andel elbussar i lokaltrafiken bedöms ha haft en stor effekt, med en minskning om 5–7 procent. I övrigt bedöms att miljözon, genomfartsförbud för tung trafik, omledning av trafik via Kolbäcksvägen (nya E4:an), samt ökad användning av kollektivtrafik har varit viktiga åtgärder för att minska utsläppen i centrala Umeå. Användningen av kollektivtrafik minskade under pandemin, men fram tills pandemiutbrottet var trenden ökande vad gäller antal resenärer.

Halterna av kvävedioxid i förhållande till miljö kvalitetsnorm

Länsstyrelsen gör bedömningen att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid kommer kunna klaras innan 2030, förutsatt att de viktigaste åtgärderna genomförs. Ett exempel är att väg 503 byggs om till stadsgata, vilket skulle leda till betydande trafikavlastning. Risk finns emellertid att andra redan idag belastade stadsgator, som exempelvis Östra kyrkogatan, får en ökad trafik och att luftkvalitetsproblemen flyttas dit i stället.

Genomförande av åtgärder i Skellefteå kommun

Skellefteå kommun saknar för närvarande åtgärdsprogram för luft, men ett nytt är under framtagande. Nytt sedan 2021 är att Skellefteå kommun överskrider miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10). Naturvårdsverket meddelade i juni 2021 att de bedömer att Skellefteå kommun behöver ett åtgärdsprogram även för partiklar. Länsstyrelsen Västerbotten har därefter beslutat att åtgärdsprogram för luft för Skellefteå kommun även ska gälla partiklar. Åtgärdsprogrammet ska vara upprättat senast 2023.

Effekter av åtgärder i Skellefteå kommun

Då åtgärdsprogram för luft saknas har uppföljning av eventuella åtgärder ej kunnat genomföras. De åtgärder som varit aktuella sedan tidigare inom dåvarande åtgärdsprogram (2010–2016), har sannolikt haft viss effekt, men det är oklart hur stor. I Skellefteå pågår för närvarande en kraftig industriell expansion, vilket påverkar den tunga trafiken som förväntas öka de närmaste åren. Byggnationen av Norrbottenbanan kommer att göra intrång på staden. Effekten av detta kan bli en tillfällig försämring av luftkvaliteten, eftersom vägtrafiken belastas ytterligare av tung trafik samt att vissa vägar kommer stängas av och därmed störa trafikflödet.

Halter av kvävedioxid och partiklar (PM10) i förhållande till miljö kvalitetsnorm

I Skellefteå har miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid överskridits under fyra år (2011, 2012, 2014 och 2018) längs Viktoriagatan (E4:an), som går genom centrala staden. Miljö kvalitetsnormen för partiklar (PM10) överskreds för första gången under 2021 på samma plats.

Länsstyrelsen har endast kunnat ta del av preliminära luftkvalitetsdata för 2022 från Skellefteå kommun. Preliminära data för 2022 visar att dygnsmedelvärdet för kvävedioxid inte har överskridits.

Skellefteå kommun har inte rapporterat till Länsstyrelsen om överskridanden enligt Europaparlamentets och Rådets direktiv 2004/107/EG gällande arsenik, kadmium, kvicksilver, nickel och PAHer.

Länsstyrelsen gör bedömningen att miljö kvalitetsnormen för kvävedioxid kommer kunna klaras till 2030 eftersom det idag inte utgör det största problemet, samt att miljö kvalitetsnormen endast överskrids vissa år. Den generella trenden är också att halterna av kvävedioxid minskar. Gällande partiklar (PM10) råder motsatt förhållande. Därför är det oklart om miljö kvalitetsnormen för partiklar kan klaras till 2030.

1B3 Naturvård, biologisk mångfald

Artbevarande, åtgärdsprogram för hotade arter och biologisk mångfald

Länsstyrelsen har fortsatt arbetet med bevarandeåtgärder för den starkt hotade fjällräven. Efter förra årets ökning i antalet kullar ökade antalet i länet ytterligare från 19 kullar 2021 till 31 kullar 2022. Det, tillsammans med 2015 då det också registrerades 31 kullar, är det högsta antalet kullar som någonsin noterats i Västerbotten. Fortsatt fodring, rödrävsjakt och skabbövervakning har gjort att de vuxna fjällrävarna kunnat svara på det ökade antalet sork, ripa och lämmel under 2022. För att motverka skabbutbrott har det utförts gemensamma jaktinsatser med Länsstyrelsen Jämtland, anställd ytterligare en person som jagar rödräv samt genomförts en lockjaktkurs för lokala jägare i Västerbotten. I år har inget utbrott av skabb noterats i länet.

Länsstyrelsen har samarbetat med Projekt Fjällgås kring avläsning av ringar på ringmärkta fjällgäss i Ammarnäsdeltat. I år kläcktes sex kullar i kärnområdet, vilket är den högsta noteringen sedan 2011. Ökningen beror främst på att uppfödda fåglar utplanteras till populationen, samt att fåglarna överlever under sina vår- och höstflyttningar mellan häckplatserna i Sverige och vinterlokalerna i södra Europa. Tillsammans med Projekt Fjällgås gjordes även insatser för att se om det finns häckningsområden i Västerbotten. Tyvärr gav inte insatsen något svar kring detta.

Länsstyrelsen har utvärderat den flytt av 1 500 flodpärlmusslor uppströms om kärnområdet i Gäddbäcken som genomfördes 2021. Utvärderingen visade att musslorna trivs i sin nya miljö. Dessutom testades det om det var möjligt att infektera infångade öringar med mussellarver genom att ha öring i kar placerade i bäckar tillsammans med köns mogna flodpärlmusslor. Experimentet gav ett mycket bra resultat och 89 respektive 82 musselinfekterade öringar släpptes ut Stalon- och Dainabäcken i år.

Länsstyrelsen har samarbetat med Skellefteå kommun kring hanteringen av det stora utbrottet av kräftpest i Skellefteälven som skedde i början av sommaren. Trots omfattningen kunde utbrottet isoleras till Skellefteälven. För att uppmärksamma allmänheten om flodkräfta och konsekvenserna av att sätta ut signalkräfta i vattendrag inför kräftsäsongen, publicerades ett pressmeddelande i början av augusti. Nyheten uppmärksammades av flera nyhetskanaler i länet.

Länsstyrelsen ordnade tillsammans med Artdatabanken en digital och en fysisk kurs om makrofyter och hur man identifierar dem, som ett led i åtgärdsprogrammet för hotade makrofyter. Den digitala kursen hade en hög andel deltagare från länsstyrelserna i främst mellersta och nordliga delen av landet. På fältmomentet deltog ett tjugotal personer.

Inom arbetet med rikkärr har en inventering med fokus på att identifiera rikkärr genomförts. Cirka 30 objekt inventerades och 21 rikkärr hittades. Rapporten från inventeringen kommer ligga som underlag till våtmarksrestaureringen 2023 och framöver. För några av de identifierade objekten har restaurering redan påbörjats under vintern 2022.

Tillsammans med arbetet med vilda pollinatörer, invasiva arter och grön infrastruktur inleddes ett samverkansprojekt i Bygdeträskområdet i Skellefteå kommun. Området är ett äldre jordbrukslandskap som länge har utmärkt sig som en plats där flera hotade arter trivs, som till exempel fjärilsarten violett guldvinge och växtarten låsbräken. Med hjälp av riktade samverkansinsatser mot både större aktörer och privata markägare är målet att tillsammans utveckla Bygdeträskets gräsmarker och bevara de höga naturvärdena. För andra året anordnades en lieslätterkurs i området för att öka intresset för att hävda gräsmarkerna. Dessutom har det inventerats efter violett guldvinge i utpekade områden. Även om det inte gjordes några fynd av fjärilen har intressanta områden för vidare undersökning kunnat pekats ut. Fältbesök har även gjorts tillsammans med ordförande för vägföreningen i Hömyrafallet. Under besöket diskuterades framtida skötsel av de värdefulla vägkanterna för att bevara de populationer av violett guldvinge som förekommer där. I november genomfördes en ängsröjning i det nybildade reservatet Malören för att förbättra habitatet för violett guldvinge. Malören inhyser en av länets starkaste populationer av violett guldvinge. Sedan 2017 då lokalen hittades, har det årligen observeras 20–30 friflygande individer.

Under sommaren har ängen Norrland slagits med häst för att gynna låsbräknar. Trots ängens ringa storlek på knappt 1 hektar hyser den fyra arter av låsbräknar och är en av Västerbottens finaste lokaler. Marken ägs av Holmen skog, men har sedan 2016 skötts av Länsstyrelsen inom åtgärdsprogrammen för hotade arter. Tanken är att hästrampet, utöver själva slåttern, ska gynna låsbräknarna genom att bilda luckor i grässvålen, där de och andra ängsväxter kan gro.

Länsstyrelsen har i samarbete med Projekt vitryggig hackspett stödutfodrat arten under vintern 2021/2022. Under våren utförde Länsstyrelsen en inventering av vitryggig hackspett och hittade då totalt 33 vuxna individer, varav 18 fåglar bildade nio potentiella par. Av dessa nio par gick fem vidare till häckning och lyckades producera flygga ungar. I hela Sverige, inklusive Västerbotten, finns det cirka 60 vuxna bofasta individer och elva par som lyckades få ut ungar. Västerbotten står därmed för drygt hälften av Sveriges hela vitryggspopulation. De fem

paren i Västerbotten, tillsammans med ett par i Norrbotten, är dessutom de enda paren i Sverige som består av vilda fåglar. I mellersta Sverige har de häckande fåglarna i stället fötts upp i fångenskap och släppts ut.

Länsstyrelsen har fortsatt att samverka med kommuner och skogsbolag kring skötsel av lövträdsmiljöer med potential att hysa vitryggig hackspett. Under 2021 inleddes ett samverkansprojekt mellan Länsstyrelsen Västerbotten och Skogsstyrelsen med målet att genom frivilliga insatser från privata markägare bevara det lövrika skogsområdet Harrsjön. Området består i dag av knappt 700 hektar lövskogar med potentialen att bli den högsta värdeklassen av vitryggsbiotop. Samarbetet har fortsatt under 2022 och det har anordnats ytterligare en fältträff för privata markägare. Under fältträffen diskuterades områdets värde och skötselbehov. Dessutom demonstrerades åtgärder för att gynna lövet på en anlagd slinga på Holmen Skogs marker, som 2021 anlades med Grön Infrastrukturs pilotprojektmedel.

Skydd av värdefull natur

Länsstyrelsen har under året vid ett flertal tillfällen haft möten med Skogsstyrelsen, Statens fastighetsverk, samtliga större skogsbolag och även representanter för Västerbottens allmanningsskogar. Där har parterna diskuterat och planerat ansvarsfördelningen för bevarandet av värdefulla skogar och samordningen mellan formellt och frivilligt skydd. Samverkan med skogsbolagen har också genomförts om värdetrakter och behovet av samplanering och gemensamma insatser utifrån ett grön infrastruktur-perspektiv. Under 2022 har också en tätare samverkan inletts med stora skogsägare om hur vattenmiljöer med särskilt höga naturvärden kan bevaras och skötas på deras egna markinnehav. Länsstyrelsen arrangerar även träffar med representanter för statliga skogsförvaltare, skogsbolag och allmanningsskogar. Där får deltagande aktörer information, samtidigt som träffarna även fungerar som en plattform för diskussion om vilka vattendrag och sjöar som har högst naturvärden och hur de kan bevaras och skötas. Ambitionen är att ett stort antal av de här vattenmiljöerna kan detaljplaneras i samråd mellan Länsstyrelsen och markägarna, så att dess naturvärden kan bevaras och utvecklas.

Under året har Länsstyrelsen fattat fem beslut om bildande av naturreservat, omfattande totalt 41 660 hektar, varav cirka 2 040 hektar är produktiv skogsmark:

- Det absolut största området, Södra Gardfjället, omfattar ett vidsträckt fjällandskap.
- Malören-Vånören är huvudsakligen ett marint naturreservat.
- Gubbräskbäckens och Närmstbergets områden har skyddats främst för att bevara värdefulla naturskogar.
- Nedre Sävarån är ett limniskt inriktat naturreservat där beslutet innebar en mindre utökning av befintligt område.

Länsstyrelsen har under 2022 tecknat över 50 separata avtal om markersättning till ett värde av cirka 220 miljoner kronor med berörda markägare, inom cirka 30 olika framtida naturreservat.

Länsstyrelsen har inventerat potentiellt skyddsvärda skogar i länet. Totalt inventerades omkring 60 områden med en areal på över 12 000 hektar. Cirka 60 procent av de inventerade områdena bedömdes ha höga naturvärden. Sammantaget har inventeringen resulterat i att 50 skyddsvärda områden med en areal på totalt 8 500 hektar har identifierats. Resultatet av inventeringen kompletterar befintliga kunskaper och skapar ett bättre underlag för rumslig geografisk planering och strategisk optimering av skogsskyddet. Dessutom utgör inventeringen ett viktigt underlag i den pågående dialogen med skogsbrukets aktörer för att på ett bra sätt kunna koordinera formellt skydd och frivilliga avsättningar.

Länsstyrelsen Västerbotten har under året hanterat över 210 avverkningsanmälningar som berört områden med höga eller potentiellt höga naturvärden som Länsstyrelsen har kännedom om. Handläggningen av ärendena har inneburit att Länsstyrelsen bedömt den planerade avverkningens påverkan på området, samt gjort en bedömning av om området är aktuellt för reservatsbildning eller annat alternativt skydd. Handläggningen har resulterat i en dialoginriktad process med markägare och ibland även Skogsstyrelsen om ett bevarande av naturvärden för ett stort antal områden.

Under året har Länsstyrelsen hanterat intresseanmälningar från markägare om formellt skydd av skog. 60 anmälningar omfattande totalt 34 200 hektar har inkommit, i huvudsak från fjällområdet, från skogsägare som velat ta initiativ till formellt skydd av sina skogsmarker.

Länsstyrelsen har under året ökat skyddet av värdefulla marina miljöer genom att fatta beslut om två nya marina naturreservat. Naturreservatet Malören–Vånören i Skellefteå kommun är ett naturskönt kust- och skärgårdsområde med många grunda vikar, vackra klipphällar, fina skogar och spännande fornlämningsmiljöer. Bredvid Malören ligger Skallöns naturreservat som bildades redan 1998, men Länsstyrelsen har under året reviderat beslutet så att även de marina naturvärdena i området får ett fullgott skydd. I bestämmelserna för de nya reservaten har Länsstyrelsen som mål att säkra en hög biologisk mångfald, både under och ovanför havsytan, samt att skydda viktiga lek- och uppväxtområden för många fiskarter, såsom abborre, gädda och sik. Länsstyrelsen har fördelat riktade medel från Naturvårdsverket för inventering av marina naturvärden i syfte att peka ut nya naturreservat. I Västerbotten har bland annat riktade inventeringar gjorts av viktiga uppväxtområden för bland annat sik.

Reservatsförvaltning

Den särskilda satsningen på våtmarksrestaurering inom skyddade områden har fortsatt. Effekten av detta blir att den biologiska mångfalden ökas, utsläpp av växthusgaser minskas och vattenflöden blir jämnare. Under 2022 har åtgärdernas omfattning (i antal meter åtgärdade diken respektive areal restaurerad mark) jämfört med 2021 ökat med drygt 30 procent.

Ängsmarker är en av våra mest artrika miljöer och skötsel i form av hävd ökar den biologiska mångfalden i dessa naturtyper. Under 2022 har Länsstyrelsen restaurerat åtta slåtterängar i bland annat Blaikfjällets, Vojmsjölandets och Klippfäbodarnas naturreservat. Fyra av dessa områden har även slåtrats för första gången på väldigt länge.

De senaste tre åren har restaurering pågått inom Gärdefjärdens naturreservat i Skellefteå kommun. Strandängarna har öppnats upp och ska framledes skötas med betande djur. Detta kommer bland annat att gynna rastande och häckande fåglar. Under 2022 arrangerades en ny invigning av området som lockade 250 besökare, främst från närområdet. De fick se resultatet av restaureringen och höra landshövdingen invigningstala. I samband med restaureringsarbetet i naturreservatet har även anläggningar för friluftslivet iordningställts. Ett fågeltorn, ett gömsle och en utsiktsplattform där man kan se ut över de restaurerade markerna med betande djur har byggts upp.

Under 2022 har beslut och skötselplaner för 16 naturreservat reviderats. Den främsta anledningen till detta är att Länsstyrelsen under åren får ny kunskap om hur värdefull natur bäst ska skötas för att öka den biologiska mångfalden. Revideringen har möjliggjort att Länsstyrelsen under året bland annat har kunnat genomföra våtmarksrestaureringar och ta bort invasiva arter där detta tidigare inte var möjligt.

Länsstyrelsen har färdigställt två nya utställningar på Naturum som, förutom att lyfta fram Vindelfjällens unika natur, fokuserar på att möta behovet av den ökade fjällturismen. De nya utställningarna fokuserar mycket på allemansrätt och fjällsäkerhet. Även fjällvett lyfts i utställningarna, där hänsyn till rennäringen utgör en stor del. I samband med Naturummens förnyelse har man också byggt nya ledentréer till Kungsleden i Ammarnäs och till Kungsleden/Lapplandsleden/Drottningleden i Hemavan.

Två övernattningsstugor har också färdigställts under året. Dessa är Torpet i Vilhelmina kommun, som ligger vid en av entréerna till den fem mil långa Urskogsleden, samt Källmokojan, som ligger i naturreservatet Låjtavare i Dorotea kommun.

Under året har nya marina restaureringsåtgärder testats. Länsstyrelsen har börjat undersöka metoder för att leta och plocka upp så kallat spökgarn med hjälp av specialanpassade ekolod. Spökgarn är förlorade fiskeredskap som blivit kvar i havet och fortsätter fånga fisk och andra djur. Ett mindre försök till restaurering av en harrlekplats i havet har genomförts inom Holmöarnas naturreservat.

Invasiva främmande arter

Av de EU-listade främmande invasiva arterna berörs länet av jättebalsamin, jätteloka, tromsöloka, smal vattenpest, mårhund, bisam och kinesisk ullhandskrabba. Det är ännu oklart om den nyligen EU-listade arten syrenslide förekommer i länet. En kinesisk ullhandskrabba fångades av en privatperson och avlivades. Inga fler rapporter har inkommit.

Under 2022 har Länsstyrelsen främst arbetat med bekämpning, inventering och kunskapsspridning vad gäller främmande invasiva arter. Årets inventeringar har skett längs två vattendrag, Öreälven och Tavelån, på 40 grunda havsbottnar längs kusten samt längs ickestatliga vägar ovan odlingsgränsen. Kartläggning av bäckröding genom kontakt med bland annat fiskevårdsföreningar har påbörjats och kommer fortsätta även under 2023. Länsstyrelsen har fått en ökad kunskap om förekomster tack vare genomförda inventeringar. Även riktade informationsinsatser om invasiva arter och vikten av inrapportering har bidragit till den ökade kunskapen.

Interreg Botnia Atlantica-projektet INSPECT förlängdes till den 30 oktober 2022. Tack vare det kunde bekämpning av vresros och jättebalsamin fortsätta ytterligare en fältsäsong. Projektet har bland annat producerat två bekämpningshandböcker och ett digitalt rådgivningsverktyg som båda riktar sig till allmänheten och markägare.

Bekämpningsåtgärder av jättebalsamin, bisam, vresros, bäckröding, sandlupin, blomsterlupin, videkornell och vattenpest har genomförts i skyddade områden eller områden i direkt anslutning till skyddade områden.

Art	Antal naturreservat som berörs av bekämpningsinsatser
Jättebalsamin	6
Bisam	1
Blomsterlupin	3
Sandlupin/Tärnalupin	1
Vresros	4
Videkornell	3
Vattenpest	1
Bäckröding	1

Den för Sverige relativt nya arbetskraftsmetoden talko har genomförts vid två tillfällen under 2022. Fokus låg på bekämpningen av lupiner i fjällen, med ett tillfälle i Ammarnäs och ett i Hemavan/Tärnaby. Metoden bygger på att intresserade frivilliga samlas och utför ett arbete tillsammans. I anslutning till dessa hölls föreläsningar om invasiva arter. Talkona bidrog till en effektiv bekämpningsinsats av lupiner, ökad inrapportering av lupiner samt ökad kunskap hos medborgare om invasiva arter. Bekämpningsinsatserna gav en långsiktig effekt, bekämpningen i Ammarnäs har fortgått under sommaren och i Hemavan/Tärnaby har ett första initiativ tagits för att hitta gemensamma mål och möjligheter till samverkan mellan fastighetsägare, kommun och Trafikverk.

För att få fler att aktivt börja bekämpa sina förekomster av invasiva främmande arter har riktade informationsinsatser genomförts. Informationsbrev har skickats ut till alla fastighetsägare med kända förekomster av jätteleka och tromsöloka, samt alla fastighetsägare från Lycksele och västerut som har förekomst av jättebalsamin. Länsstyrelsen har även medverkat på Norrlands största trädgårdsmässa, Nolia trädgård, med monter och föreläsningar samt medverkat på HUGÅ:s höstmässa, ett trädgårdsforum i Hörnefors. Vid båda tillfällena var intresset stort för arbetet mot invasiva arter.

För att minska spridningen av vattenlevande invasiva arter har en informationsbroschyr tagits fram som delas ut till de som köper fiskekort digitalt via iFiske. Även en folder om landlevande invasiva arter har producerats. Sådant informationsmaterial har delats ut på mässor och föreläsningar. Länsstyrelsen bedömer att årets informationsinsatser ökat medvetandet hos allmänheten om invasiva främmande arter och de problem som de orsakar, samt om olika bekämpningsmetoder. Exempelvis har årets inrapportering av jättebalsamin ökat från 348 rapporter föregående år till 558 rapporter under året som gått.

Fokus har även varit att begränsa spridning av arter som ännu förekommer i liten utsträckning i länet, såsom mördarsnigel, jättesliden och videkornell. Fastighetsägare med mördarsnigel har till exempel erbjudits gratis konsultation och hembesök av ett hundekipage med specialsökande hund. Mördarsnigel kunde konstateras på 23 av 25 fastigheter.

Dialogen med kommuner och aktörer som Trafikverket har stärkts vad gäller de främmande invasiva arterna. Gemensamma insatser mellan de nordligaste länen har genomförts, exempelvis vägledningmöte med kommuner i Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland och Jämtland.

Friluftsliv

Länsstyrelsen har sedan 2016 haft regeringsuppdrag att leda det regionala samordnings- och utvecklingsarbetet för de tio nationella målen för friluftsliv. Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt det långsiktiga arbetet med att stötta planering och utveckling av hållbart friluftsliv i länet, samt att informera om allemansrätt och om hur man gör i naturen. Ett nytt område är att leda utvecklingen av regional samverkan för vandringsleder.

Under 2022 har Länsstyrelsen fortsatt att i samverkan med kommuner och destinationer sprida information om allemansrätt och naturvett med tryckt material, webbsidor och flera serier med inlägg i sociala medier. Tidigare framtagna vykort med information om allemansrätt och naturvett har spridits i hela länet, särskilt under vårvinter och sommar. För att underlätta för allmänheten att ta sig ut i naturen utan bil har länsstyrelsen tagit fram information om vilka naturreservat som är möjliga att nå med kollektivtrafik.

I det regionala nätverk för friluftsliv som Länsstyrelsen samordnar sker en stor del av det långsiktiga arbetet med att ge stöd till kommuner, destinationer, föreningar och andra aktörer som arbetar med friluftslivsfrågor. Förutom att sprida nyheter och goda exempel är det viktigt att fånga upp och bemöta frågor och behov. Hälften av länets kommuner har fortsatt sitt arbete med kartering av friluftslivsområden med stöd från Länsstyrelsen. Arbetet med hur friluftsliv ska behandlas i nya översiktsplaner och fördjupade översiktsplaner utvecklas också. Vidare har alla kommuner i länet ett eller flera projekt igång för utveckling av låglandsleder. Under 2022 har det nationella kunskapsmaterialet Tillgång till friluftsliv är bra för folkhälsan blivit klart. Där har Länsstyrelsen haft en aktiv del i arbetet. Vid lanseringswebbinariet i maj var det stort deltagande från länets kommuner, föreningar och företag.

Under hösten 2022 har Länsstyrelsen varit huvudman för ett projekt för utveckling av regional samverkan om vandringsleder. Projektet är finansierat av Naturvårdsverket. Målet för 2022 har varit att ta fram en gemensam utgångspunkt för regional samverkan om vandringsleder. Under 2023 ska detta omsättas i aktiviteter. Materialet som tagits fram inom projektet Nationellt ramverk för vandringsleder är en viktig utgångspunkt för det gemensamma arbetet. Samverkansparter är alla länets kommuner, Region Västerbotten turism, Biosfärområdet Vindelälven-Juhttatahka, VIKOM (Vindelälvs kommunerna ekonomisk förening), Visit Umeå, Gold of Lapland och Visit Skellefteå.

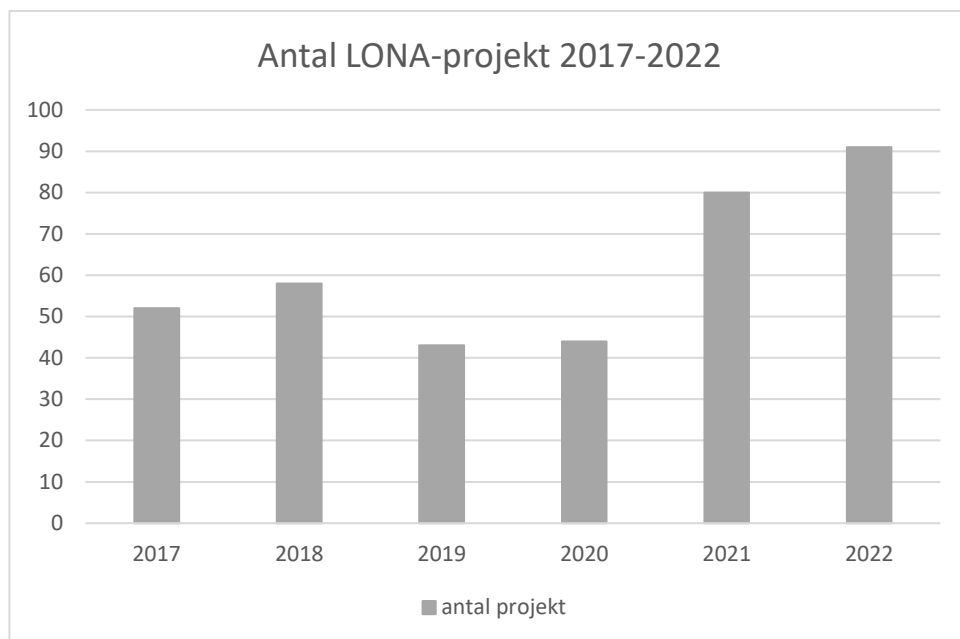
Lokala naturvårdsbidrag (LONA)

Under 2022 har Länsstyrelsen beviljat bidrag till 24 nya LONA-projekt. Tillsammans med de 66 sedan tidigare pågående projekten innebär det en ökning till totalt 90 pågående projekt. Ökningen beror till största delen på att projekt har förlängts, eftersom det har varit svårt att genomföra åtgärder under coronapandemin. Under 2022 har alla kommuner i länet haft pågående LONA-projekt. Därmed nås alla länets medborgare av projektens resultat. Av de totalt 90 aktiva projekten är tolv inom den särskilda satsningen LONA pollinering och nio inom den särskilda satsningen för att återskapa våtmarker. Av de pågående projekten har fem avslutats under året. Totalt har drygt 4,5 mnkr delats ut i bidrag till LONA-projekt under året och det totala värdet av insatserna i de beviljade projekten är knappt 9 mnkr. Den höga nivån beror till ungefär hälften på de särskilda satsningarna på våtmarker och vilda pollinatörer. Det totala värdet av åtgärderna i alla pågående projekt överstiger 28 mnkr.

Inför ansökningsperioden i december genomfördes en mycket uppskattad skivastuga för LONA, LOVA och andra bidragsformer. Målet var att ge projektens initiativtagare nya idéer, möjligheter till samverkan och större visioner. Ett flertal funktioner från Länsstyrelsen var representerade, bland annat miljömålen, Grön Infrastruktur och LOVA-bidraget. Av de som var med och svarade på utvärderingen ville samtliga att Länsstyrelsen skulle arrangera ännu en skivastuga. Trots att alla hade med sig egna idéer till träffen fick de flesta en eller flera nya idéer.

De projekt som pågått hela eller delar av 2022 är fördelade på följande huvudsakliga syften:

- 37 projekt gäller leder eller anordningar för friluftsliv
- 14 projekt har gällt kartering av friluftslivsområden och planering för friluftsliv
- 28 projekt har gällt naturvårdsåtgärder (varav tolv för pollinering och nio för våtmark)
- Tolv projekt har gällt information/utbildning om naturvård och friluftsliv.

1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter

Länsstyrelsens regleringsbrev och den nationella tillsynsstrategin är styrande i Länsstyrelsens arbete mot avfallsbrottslighet. Länsstyrelsen har som mål att utveckla både det övergripande arbetet och tillsynsvägledningen inom avfallsområdet, i syfte att förebygga och motverka brottslighet. Arbetet ska ske genom bredare samverkan internt och med andra myndigheter, samt genom vägledning och stöd till länets kommuner.

Då Länsstyrelsen är i uppstartsfasen i arbetet med avfallsbrottslighet har fokus under 2022 främst varit att delta vid de möten som den nationella samverkansgruppen har kallat till. Eftersom det i dag inte finns något annat forum blir mötena ett bra tillfälle att samverka med andra län. Syftet med mötena har varit att arbeta för en bredare samverkan mellan länsstyrelserna och att inspirera varandra samt utbyta erfarenheter.

Nationellt har det efterfrågats vägledning från Naturvårdsverket för att kunna komma i gång med tillsynen tillsammans med kommunerna. Enligt vad Länsstyrelsen förstår kommer Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Polismyndigheten samt Åklagarmyndigheten att genomföra en seminarieturné i vissa utvalda län under 2023. Länsstyrelsens arbete med att ta fram en handlingsplan kommer att slutföras under 2023.

1D4 Förvaltningsverktyget för rovdjur

Förvaltningsverktyget för rovdjur består av tre komponenter: toleransnivån, produktionsmodellen för beräkning av förlusten av renar på grund av rovdjur, samt samråd. Verktyget är ett strukturerat arbetssätt för att bland annat komma ner mot den beslutade toleransnivån på maximalt 10 procents förlust av ren på grund av rovdjurspredation. För att veta om toleransnivån är nådd behöver aktuell skadenivå vara känd. Sådan kunskap behövs också när effekten av åtgärder ska utvärderas.

Sametingets och Naturvårdsverkets gemensamma webbverktyg för produktionsmodellen finns tillgängligt för samtliga samebyar, men det är endast två samebyar i Västerbotten som meddelat Länsstyrelsen om att skadenivåer finns tillgängliga, nämligen Vilhelmina södra och Vilhelmina norra samebyar. Inga slutgiltiga

förlustsiffror har dock presenterats sedan 2019. Vilhelmina norra sameby har även varit aktiv och arbetat med utkast gällande förlustsiffror i Sametingets verktyg under året, men ingen slutgiltig version har meddelats Länsstyrelsen Västerbotten.

Vilhelmina norra samebys förlust för hela samebyns renhjord:

- 2018–2019: 25 procent
- 2017–2018: 29 procent
- 2016–2017: 25 procent

Vilhelmina södra samebys förlust för hela samebyns renhjord:

- 2017–2018: 47 procent
- 2016–2017: 30 procent
- 2015–2016: 7 procent

Sedan 2019 har inga samebyar i länet redovisat sina slutgiltiga skadenivåer för specifika år. De underlag som Länsstyrelsen erhållit i samband med skyddsjaktsansökningar visar dock på att skadenivåerna i Vilhelmina norra sameby fortsatt ligger högt över toleransnivån på tio procent. Utifrån tidigare data, den kända rovdjursförekomsten och de samtal som förts med Vilhelmina södra sameby bedömer Länsstyrelsen att den samebyn sannolikt också fortsatt ligger över toleransnivån. I övrigt finns inga uppdaterade siffror för övriga samebyar, vilket gör att det inte är möjligt att uttala sig om skadenivån där. Samråd och samtal som Länsstyrelsen fört med enskilda samebyordföranden, inventeringssamordnare och renskötare från länets samebyar ger alla bilden av att förlusterna är stora.

Under 2022 har Länsstyrelsen genomfört flertalet samråd med samebyar gällande arbetet med förvaltningsverktyget. På samråden har fokus legat på samebyarnas rovdjurssituationer, problemområden och skadebilder, samt diskussion kring uppdraget att rapportera skadenivåer med hjälp av Sametingets verktyg. Länsstyrelserna ser ett behov av att även Naturvårdsverket och Sametinget lägger mer resurser på detta arbete, så att möjligheterna för ett gott samarbete kan öka. Koordinering och vägledning från de centrala verken krävs för att komma framåt med förvaltningsverktyget på ett effektivt sätt.

Åtgärder som Länsstyrelsen har genomfört är bland annat att besluta om skyddsjakter på björn, lo och järv. Skyddsjakterna på alla dessa arter har under året varit relativt få i antal. De flesta beviljades på grund av akuta uppkomna skador, men Länsstyrelsen beslutade även om två förebyggande skyddsjakter, en gällande lo och en gällande järv. Länsstyrelsen har haft löpande kontakt med Sametinget angående deras möjlighet att bistå i arbetet med alternativa åtgärder gällande problemen som rovdjuren orsakar. Länsstyrelsen är aktiv i genomförandet av två olika studier om örnars predation på ren i två av länets renkalvningsområden – i Vilhelmina norra samt Rans sameby.

3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.

Länsstyrelsen har samrått med Naturvårdsverket i uppdraget Förstudie vägledning om behov av myndighetsgemensam vägledning om miljötillståndsprövning och miljöbedömningsprocessen, via digitala möten. Utifrån erfarenheter från arbetet med att bidra till att förenkla och effektivisera för verksamhetsutövare inom livsmedelskedjan, samt regeringsuppdraget om samråd, har vi kommit med inspel till Naturvårdsverket.

Resultatbedömning

Sammanfattande bedömning av miljötilståndet

I Västerbotten pågår en grön industriell omställning med stora investeringar för en fossilfri framtid. En utveckling som kommer att bidra till flera miljömål och en cirkulär utveckling, men som samtidigt innebär utmaningar kring bland annat markanvändning.

Utvecklingen under de senaste åren indikerar en samhällsomställning och en positiv utveckling för flera miljömål, medan inriktningen för ekosystemtjänster, natur- och kulturmiljön är negativ.

Stora delar av naturen i Västerbotten är påverkade av en intensiv mark- och vattenanvändning. Många naturtyper och arter saknar gynnsam bevarandestatus. Takten i arbetet med att skydda och sköta områden har ökat, men fortfarande avverkas skogar med höga naturvärden, och landskapet blir alltmer fragmenterat. Flera gamla gruvor och andra förorenade områden behöver åtgärdas.

För odlingslandskapet är utvecklingen i miljön negativ på grund av stora förluster av brukad åkermark och minskat antal nötkreatur och jordbruksföretag.

För Storslagen fjällmiljö har miljömålsbedömningen ändrats till att målet inte kommer att nås. Detta efter fördjupad analys av Artdatabankens information kring flertalet av kalfjällets arter som är hotade på grund av de effekter som klimatförändringarna innebär.

Havsmiljön i länet har problem med bland annat förhöjda halter av miljögifter, högt exploateringsstryck, lokala problem med övergödning och påverkade fiskpopulationer. Den fysiska påverkan på våra vattendrag är väldigt omfattande.

Allt fler vattenskyddsområden i Västerbotten inrättas och revideras. Kunskapen om grundvattnets kvalitet ökar och mer hänsyn tas till grundvatten i planeringsprocesser.

Länsstyrelsens sammanställning av miljömålsåtgärder i länet visar att många bra insatser görs av kommuner, organisationer, näringsliv, myndigheter och region, där samarbete och lokalt engagemang har varit och är en viktig nyckel till framgång.

Länsstyrelsen bedömer att det arbete som genomförs har god kvalitet och genomförs på ett utmärkt sätt. Däremot så behöver många fler åtgärder genomföras för att vi ska uppnå ett bra miljötilstånd.

Tillstånd och prövning

Västerbotten är ett län med en pågående industriell expansion både inom traditionell industri, vindkraft och infrastruktur, vilket gör att resurser saknas för att klara önskade handläggningstider. Trots detta bedömer Länsstyrelsen att tillståndsverksamheten fungerat gott utifrån givna förutsättningar.

Tillsyn och kontroll

Länsstyrelsens tillsynsverksamhet har fungerat gott utifrån givna förutsättningar. Enligt framtagna behovsutredning täcker Länsstyrelsens tillsynsverksamhet endast cirka 70 procent av behovet, vilket ställer krav på tydliga prioriteringar. Målsättningen är att tillsynen i stort ska prioriteras utifrån miljöpåverkan, men andra faktorer påverkar också prioriteringen. Länsstyrelsens tillsynsverksamhet fokuserar på att öka verksamhetsutövarnas förståelse för regelverket och att via egenkontroll själva identifiera och åtgärda sina brister. Trots att Länsstyrelsen har noterat en del brister och lagöverträdelser under året, är bedömningen att resultatet av tillsynen varit tillfredsställande och ökat verksamhetsutövarnas regelefterlevnad.

Förvaltning och Skydd

Länsstyrelsen bedömer att verksamheten fungerat utmärkt utifrån givna förutsättningar och att uppsatta mål har uppnåtts. Betydande insatser har kunnat genomföras inom förvaltning och skydd, tack vare stora tillskott av medel inom dessa områden.

Samverkan, samordning och kunskapsfrämjande

Verksamheten bedrivits enligt plan och uppsatta mål har uppnåtts. Länsstyrelsen har, trots fortsatt rådande läge med pandemi och kris, genomfört verksamheten och uppdragen på ett utmärkt sätt. Områden som har varit av betydelse för länets aktörer, som åtgärder i fält och bidragsutbetalningar, har prioriterats eftersom de bidrar till arbetstillfällen.

De verksamhetsområden som ska verka för samverkan, samordning och kunskapsfrämjande har under senare delen av 2022 anordnat fysiska träffar igen. Samtidigt har Länsstyrelsen fortsatt att arbeta med nya tekniker. Kommunerna i Västerbottens län tycker att digitala möten är det nya normala och de medför också att de oftare kan delta.

Resultatet för Länsstyrelsens samordningsinsatser avseende miljömålsarbetet bedöms över lag vara gott. Länsstyrelsen prioriterar kommunikationsinsatser i miljömålsarbetet och Agenda 2030. Det regionala uppföljningsarbetet är välorganiserat och miljömålsuppdraget har brutits ned och anpassats till regionala förutsättningar. Utmaningar i samordningsinsatser beror på att länets många små glesbygdskommuner saknar resurser för miljöstrategiskt arbete.

Areella näringar

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p10 Lantbruk och landsbygd	Länsstyrelseinstruktion
3§ p11 Fiske	Länsstyrelseinstruktion
4§ p1 Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Länsstyrelseinstruktion
16§ Delegation för rennäringsfrågor	Länsstyrelseinstruktion
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Regleringsbrev
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Regleringsbrev
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Regleringsbrev
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Regleringsbrev
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Regleringsbrev
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Regleringsbrev
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Följande punkter sammanfattar delar av uppgifterna och uppdragen inom verksamhetsområdet. Länsstyrelserna ska:

- besluta om och kontrollera jordbrukarstöd till jordbruksföretagare som direktstöd och stöd inom Landsbygdsprogrammet
- kontrollera vissa andra stödformer till jordbrukare som Jordbruksverket handlägger, till exempel stöd för djuromsorg
- inom ramen för landsbygdsprogrammet besluta om olika landsbygdsstöd som företagsstöd, miljöinvesteringar och projektstöd, samt arbeta med samarbetsprojekt kopplat till livsmedelsstrategin
- erbjuda kompetensutveckling, information och rådgivning till lantbrukare och företagare på landsbygden
- ansvara för ängs- och betesmarksinventering
- ansvara för behörighetsutbildningar för att yrkesmässigt använda växtskyddsmedel utomhus
- ansvara för tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare
- ansvara för regionalt genomförande av de fiskeripolitiska målen för yrkesfiske och vattenbruk, samt hållbar förvaltning och skydd av fiskbestånd
- ansvara för handläggning av jordförvärvsärenden vid köp av jord- och skogsbruksfastigheter
- förordna fisketillsynspersoner och ansvara för olika fiskevårdsåtgärder
- handlägga stöd inom Europeiska havs-, fiskeri- och vattenbruksfonden (EHFVF).

Målet för areella näringar, landsbygd och livsmedel är att insatserna ska bidra till goda förutsättningar för arbete, tillväxt och välfärd i alla delar av landet. De gröna näringarna ska vara livskraftiga och bidra till klimatomställningen och att naturresurserna används hållbart.

Riksdagen har även beslutat om ett övergripande mål för livsmedelskedjan:

- En konkurrenskraftig livsmedelskedja där den totala livsmedelsproduktionen ökar, samtidigt som relevanta nationella miljömål nås i syfte att skapa tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i hela landet. Produktionsökningen, både konventionell och ekologisk, bör svara mot konsumenternas efterfrågan. En produktionsökning skulle kunna bidra till en ökad självförsörjningsgrad av livsmedel. Sårbarheten i livsmedelskedjan ska minska.

Det övergripande målet för fiskepolitiken är att bidra till livskraftiga fisk- och skaldjursbestånd, ett hållbart fiske och hälsosamma ekosystem, samt att stärka måluppfyllnaden i Maritima strategin och Livsmedelsstrategin.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsens arbete inom sakområde Fiske utgår huvudsakligen från fiskeripolitiken och fiskelagstiftningen. Länsstyrelsen ska bistå med expertkompetens i frågor som bland annat kan beröra fiskerinäring och verksamheter/åtgärder, som kan beröra fisk och dess livsmiljöer.

Under 2021 färdigställdes både Jordbruksverkets och Havs- och vattenmyndighetens strategier och handlingsplaner för svenskt yrkesfiske, vattenbruk, fritidsfiske och fisketurism. Dessa strategier håller fortsatt på att implementeras i Länsstyrelsens arbete. En annan viktig inriktning i arbetet är den nationella målsättningen att fiskförvaltningen ska sträva mot att vara ekosystembaserad.

Upplåtelse och förvaltning av fisket på statens mark ovan odlingsgränsen, med utgångspunkt från rennärlingslagstiftningen, är en omfattande uppgift som även den hanteras av sakområdet.

Länsstyrelsen har i många fall en viktig samordningsroll. I denna roll har Länsstyrelsen inlett ett arbete med att samordna laxförvaltningen i länet. Inom länsstyrelserna sker också en samordning av bland annat det register som ska hållas över länets fiskevårdsområdesföreningar, och en gemensam hantering för förordnande av fisketillsynspersoner.

Länsstyrelsen fördelar bidrag för fisketillsyn och fiskevårdsåtgärder i framför allt vatten där allmänheten har rätt att fiska fritt. Länsstyrelsen har en samordnande roll gällande fisketillsyn efter kusten och förordnar även fisketillsynspersoner i länet.

Regionalt har Länsstyrelsen ett samordnande uppdrag i arbetet med den nationella planen för omprövningen av vattenkraft (NAP). Detta är ett komplext arbete, där vattendragens ekologi, fiskfauna och fiske har en framträdande betydelse. Det kräver ett stort engagemang av sakområdet.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Areella näringar (60–62)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	26,2	25,4	24,9
Antal årsarbetskrafter kvinnor	13,6	13,2	12,9
Antal årsarbetskrafter män	12,6	12,2	12,0
Antal ärenden, inkomna och upprättade	8 309	8 314	8 414
Antal beslutade ärenden	9 427	8 459	8 473
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	26	898	918
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	29 751	28 932	28 268
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	11 592	14 051	13 264

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP, ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket.

Under 2022 har Länsstyrelsen, allt eftersom möjligheter givits i Jordbruksverkets IT-system, systematiskt arbetat för att handlägga och besluta i de ärenden som kvarstått från tidigare år. Jämfört med de två tidigare åren, är antalet beslutade ärenden under 2022 således högre. Antalet ärenden som är äldre än två år har dessutom minskat avsevärt.

För att kunna hantera det ökande antalet ansökningar om utbetalningar av stöd i samband med det tidigare landsbygdsprogrammets avslut sattes extra resurser in under året. För 2022 höjdes kontrollfrekvensen för jordbrukarstöd från 3% till 5% vilket också påverkat kostanderna för personal och resor i länet. Den höjda kostnaden för drivmedel har också påverkat kostnaden för kontrollarbetet.

Resultatindikator	Mål	Uppgift eller uppdrag	Källa	Målvärde	År 2022	År 2021	År 2020
Andel ekologisk brukad jordbruksmark (%)	En konkurrenskraftig livsmedelskedja	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	Målvärde saknas***	*	12,8%	13%
Areal betesmarker och slåtterängar (ha)	Miljömål Ett rikt odlingslandskap	Jordbrukarstöd Miljöersättningar Kompetensutveckling och rådgivning	Jordbruksverket ¹⁾	Målvärde saknas***	2 254	2 250	2 271
Sammanlagda antalet renar i vinterjord i förhållande till högsta tillåtna antalet (%)**	En hållbar rennäring i balans med betesmarkernas produktionsförmåga	Rennäring	Samebyarnas årliga renlängder och fastställda högsta renantal ²⁾	56 800	52 951	52 556	52 671

* Det saknas färdig statistik för 2022 när det gäller ekologiskt brukad mark.

** Redovisas endast av Norrbotten, Västerbotten och Jämtland. Uppgiften om antalet renar i vinterjord avser resultatet från den senaste renräkningen. Renräkningen sker årligen under perioden oktober – februari och redovisas till länsstyrelsen senast 1 juli innevarande år.

*** Länsstyrelsen Västerbotten har inga regionala målvärden för dessa resultatindikatorer

1) Jordbruksverkets statistikdatabas.

2) Länsstyrelsens register.

Resultatredovisning

Lantbruk och landsbygd

Jordbrukarstöd

Länsstyrelsen i Västerbottens län tog 2022 emot 1 953 SAM-ansökningar. Totalt har 7 261 beslut fattats. Måluppfyllelsen för utbetalningsärendena är hög. Antalet lantbrukare som sökt jordbrukarstöd är samma som 2021. Inriktningen på jordbruket som bedrivs i länet förändras inte mycket över åren. Efterfrågan på ekologiska produkter fortsätter att minska till förmån för svensk- och lokalproducerat, vilket har gjort att utvecklingen saktat av vad gäller ekologisk produktion.

Ett ofullständigt IT-system har under innevarande programperiod inneburit att Länsstyrelsens ärendebalans varit hög. Nu finns de flesta IT-funktioner på plats och Länsstyrelsen har haft möjlighet att besluta många ärenden under året. En del av de kvarvarande ärendena går inte att avsluta i systemet. För några av dessa ärendetyper har Jordbruksverket inplanerat driftsättning under början av 2023.

Landsbygdens programmetts investeringsstöd för ökad konkurrenskraft

Efterfrågan på investeringsstöd för ökad konkurrenskraft till jordbruksföretag har varit mycket stor under hela programperioden, så även under förlängningsåret 2022. Den goda investeringsviljan bland länets jordbrukare har ställt höga krav på prioritering av ansökningar med hänsyn till den begränsade budgeten. Länsstyrelsen har tillämnat tre beslutsomgångar per år, och budget för respektive beslutsomgång har fastställts med utgångspunkt i en jämn fördelning av budgeten under programperioden. Under 2022 har Länsstyrelsen med hänsyn till knappare tid för beslut av återstående medel innan årsskiftet, i stället hanterat ansökningar löpande. Under programperioden inklusive förlängningsåren har 206 ansökningar beviljats stöd om drygt 173 mnkr. Drygt 144 mnkr har hittills betalats ut.

Rådgivning och kompetensutveckling till lantbruket

Under 2022 har verksamheten i stort kunnat återgå till det normala efter att pandemirestriktionerna hävts. Inom hållbarhetsprojektet Greppa näringen har Länsstyrelsen genomfört två upphandlingar av rådgivning. Länsstyrelsen har också i egen regi genomfört en rådgivning med inriktning mot häst. Vidare har fem fältvandringar genomförts: tre med inriktning mot vallodling i samarbete med Svenska vallföreningen och två med inriktning mot spannmål i samarbete med Jordbruksverkets växtskyddscentral i Uppsala. Inom området rikt odlingslandskap har Länsstyrelsen genomfört egen rådgivning och kompetensutveckling.

Tillsyn av flyghavre och vissa skadegörare

Länsstyrelsen bedriver viss tillsyn rörande flyghavre och karantänskadegörare som riskerar att påverka jordbruket

negativt på ett påtagligt sätt. Under 2022 hade vi en anmälan om misstänkt potatiskräfta. Provtagning och analys av den misstänkta knölen visade dock att ingen smitta förelåg.

Livsmedelsstrategi för Västerbotten

Den regionala livsmedelsstrategin har arbetats fram i samverkan mellan parterna Region Västerbotten, LRF Västerbotten och Länsstyrelsen Västerbotten. Den beslutades i maj 2021. Av uppdraget framgår att Region Västerbotten, som huvudman, har ett samordningsansvar för genomförande och uppföljning av strategin, men att det kan ske i samverkan med övriga parter.

Styrgruppen för strategin består av företrädare från Region Västerbotten, Länsstyrelsen Västerbotten och LRF Västerbotten. Gruppen har under året som gått träffats vid ett tillfälle. En hemsida för den regionala livsmedelsstrategin är upprättad (www.vasterbottensmat.se). Det regionala livsmedelsarbetet beskrivs mera ingående under redovisningen av RB-uppdrag 1A2.

Värnande av jordbruksmarken

Länsstyrelsen arbetar för att jordbruksmarken i länet ska bevaras och brukas. Länsstyrelsen har ett pågående projekt med fokus på länets ängs- och betesmarker. En uppmärksam del av projektet är en betesförmedling, där Länsstyrelsen försöker koppla samman betesdjur med betesmarker. Denna förmedling omfattar numera såväl förmedling av betesmark, som förmedling av mark för odling. En viktig del i Länsstyrelsens arbete för jordbruksmarken är de kompetensutvecklings- och rådgivningsinsatser som genomförs med stöd av Landsbygdsprogrammet.

En annan typ av insats är att öka förståelsen för jordbruksmarkernas värde i samhällsplaneringen, exempelvis vid samråd inför exploateringar och fastighetsregleringar. Under 2022 har ett omfattande antal samråd genomförts med Lantmäteriet, med anledning av fastighetsregleringar som påverkar brukbarhet av jordbruksmark. Genom att delta med lantbrukskompetens i arbetet inför större exploateringar såsom Norrbottniabanan, ges möjlighet till ökad hänsyn till jordbruksvärden.

Jordförvärv

Länsstyrelsen handlägger och beslutar i jordförvärvsärenden i enlighet med Jordförvärvslagen och Jordförvärvsförordningen. Lagstiftningens främsta syfte är att främja sysselsättning och bosättning i glesbygd, samt att bevara ägarbalansen mellan fysiska och juridiska personer.

Västerbotten är ett av de län som årligen har flest antal jordförvärvsärenden i landet, då länet till största del utgörs av glesbygd. 2022 beslutades 50 ärenden med juridisk person som markförvärvare och 283 ärenden där enskild person varit förvärvare. Trots lagstiftningens ambition att främja bosättning och sysselsättning i glesbygd, så är det i dagsläget ytterst sällsynt att någon utbo nekas förvärvstillstånd till förmån för någon lokal glesbygdsbo. I syfte att tydliggöra förvärvslagstiftningens mening, har Länsstyrelsen fortsatt att synliggöra de fastigheter där utbor söker förvärvstillstånd, utan att ha för avsikt att bosätta sig permanent i det aktuella glesbygdsområdet. Detta har bidragit till ett ökat lokalt intresse och att fler anmält sitt intresse för de berörda fastigheterna. För myndigheten så har det förändrade arbetssättet även inneburit en effektivare ärendehantering.

Fiske

Länsstyrelsen är den regionala utföraren av väsentliga delar inom det EU-gemensamma datainsamlingsprogrammet (DCF), som delfinansieras av EU. Den data som samlas in och levereras av Länsstyrelsen, ligger till grund för årliga beslut gällande den gemensamma förvaltningen av laxbestånden inom EU. Detta är också en del av EU:s gemensamma fiskeripolitik. Uppgifterna är grundläggande för den löpande nationella och regionala förvaltningen av landets lax- och havsöringbestånd. Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) är nationellt ansvarig för programmet. Enligt SLU är Länsstyrelsens nätverk, personal, utrustning och tidigare erfarenheter av att utföra de specifika arbetsuppgifterna avgörande för ett fungerande datainsamlingsprogram. Verksamheten har genomförts under året i enlighet med upprättat kontrakt. Det innefattar bland annat elfiske, insamling av fiskestatistik och räkning av lax- och havsöringsmolt i Öreälven. Uppdraget har rapporterats till SLU.

Länsstyrelsen har under många år prioriterat frågor kopplade till förvaltning och restaurering av laxvattendrag. Arbetet är nära kopplat till Havs- och vattenmyndigheten (HaV), som är nationellt ansvarig myndighet. Under året har Länsstyrelsen, som en av huvudparterna, fortsatt arbetet med att driftsätta en nationell digital laxportal. Uppdraget innebär även att Länsstyrelsen ska ansvara för driften av portalen, med stöd av medel från HaV. Portalens syfte är kort sammanfattat att vara ett nationellt nav, där alla fakta om laxbeståndet i landets vattendrag ska sammanställas och löpande uppdateras. Den ska vara tillgänglig för olika grupper av intressenter, från forskare till intresserad allmänhet.

I arbetet med att implementera en ekosystembaserad fiskförvaltning drivs nu ett arbete i länet med att organisera lokala förvaltningsråd, tillsammans med ett regionalt råd. Initialt kommer förvaltningen av lax och havsöring att prioriteras. Syftet är bland annat att minska klyftan mellan fiskerättsägare och myndigheter, samt att förmedla aktuell kunskap. Ett ökat samarbete med, och inflytande från, de lokala fiskerättsägareorganisationerna är en nödvändighet när förvaltningen ska struktureras till ett system som i större utsträckning utgår från de enskilda bestånden. Som ett led i laxförvaltningen har Länsstyrelsen under året slutfört ett projekt med syfte att ta fram underlag och i rapportform redovisa ett förslag till kommande förvaltning av Ume-/Vindelälvens lax- och havsöringsbestånd. Länsstyrelsen har under året även påbörjat arbetet med att ta fram en fiskförvaltningsplan för Öreälven i samarbete med de berörda fiskevårdsområdesföreningarna samt aktuella kommunerna.

Flodkräftan i Sverige är idag rödlistad som en akut hotad art. Det största hotet utgörs av illegala utplanteringar av signalkräfta. År 2022 fanns endast flodkräfta kvar på cirka 600 lokaler i landet, varav Skellefteälvens bestånd var rikt i antal och väl spritt. Under maj månad konstaterades ett massivt utbrott av kräftpest vid en lång sträcka av Skellefteälven. Länsstyrelsen inledde snabbt ett intensivt arbete där i första hand omfattningen av utbrottet kartlades. Området beslutades med stöd av 2 kap 10 § förordningen om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen (SFS 1994:1716) för kräftpestsmittat.

I samband med det arbetet gjordes stora informationsinsatser för att sjukdomen inte skulle spridas till andra vatten. Detta var en stor utmaning, då stora industrisatsningar sker i Skellefteå. Många arbetare är av utländskt ursprung, och informationen fick därför tas fram på ett flertal språk. I ett mycket tidigt skede etablerades ett nära samarbete mellan Länsstyrelsen och Skellefteå kommun, där kommunens arbete var oerhört värdefullt.

Under 2022 har Länsstyrelsen samordnat och fördelat medel för fisketillsyn till tre kustkommuner. Länsstyrelsen bedriver ingen egen tillsyn efter kusten, men har i samarbete med kommunerna under året fortsatt arbetet med en utökad och mer strukturerad tillsyn. En effekt av en ökad tillsyn är bland annat fler samtal från allmänheten med frågor om fiskeregler, vilket medför ett större behov av lättillgänglig information. I samband med tillsynen har även noteringar av skarvförekomst gjorts under året. Syftet är att Länsstyrelsen ska öka kunskapen om häckningsplatser och storleken på populationen på populationen efter länets kust.

Medel till fiskevårdsåtgärder fördelas till länen genom HaV:s anslag 1:11. Under året har Länsstyrelsen beslutat om bidrag till kommuner och organisationer för bedrivande av fisketillsyn och andra fiskevårdsåtgärder. Den totala summan som utbetalats är cirka 690 000 kronor, varav cirka 480 000 kr gått till fisketillsynsåtgärder. Förutom detta har i storleksordningen 1 100 000 kr från bidraget använts för åtgärder som kopplar till arbete med att skapa en regional förvaltningsmodell för ekosystembaserad fiskförvaltning.

Tillsyn över fastighetsinnehav

Tillsynen av dödsbon omfattar bevakning av uppkomna dödsbon med innehav av lantbruksenheter. Ett sådant innehav måste avvecklas inom fyra år efter att ägaren avlidit. Länsstyrelsen skickar ut påminnelser, förelägganden och vitesförelägganden enligt fastställda tidsgränser. Under bevakningscykelns gång utsorteras de fall där avveckling sker. Det visar sig ofta att inblandade parter har svårt att hantera de formella kraven vid dödsboupplösning. I sådana fall lämnas viss rådgivning för att underlätta processen. Berörda parter hänvisas också till aktörer som kan hjälpa till med det praktiska genomförandet.

Under året har 327 bouppteckningar för dödsbon som innehar lantbruksenheter inkommit från Skatteverket. Dessa fastighetsinnehav ska vara avvecklade senast den 1 januari 2027. Länsstyrelsens tillsynsinsatser bidrar till att lantbruksenheter som annars stannat i dödsbon får nya ägare som kan bruka fastigheterna.

Förvaltning och markärenden ovan odlingsgränsen

Länsstyrelsen kan upplåta marken ovan odlingsgränsen för bland annat jakt och fiske. Under 2022 har upplåtelse av älg-, björn-, lo- och småviltsjakt, samt husbehovs- och sportfiske genomförts. För dessa upplåtelser har ett antal insatser genomförts under 2022:

- Samverkan med Norrbottens och Jämtlands län beträffande ensning av ramvillkoren för småviltsjakten
- Inventering av ripbeståndets numerär och reproduktionsframgång med hjälp av linjetaxering i tre fjällområden. Resultaten från inventeringarna bestämmer sedan högsta tillåtet jakttryck för det kommande jaktåret
- Upplåtelse av totalt cirka 13 500 jakt dagar för småviltsjakt på statens mark ovan odlingsgränsen. Utländska jägare stod för cirka 30 procent av jakt dagarna, en återhämtning av andelen till nivåer innan pandemin. Under de första tre veckorna av småviltsjakten har jägare som bor i Sverige företrädde, samt utländska jägare som kan uppvisa närmare anknytning till Sverige
- Fisketillsyn som omfattat cirka 140 tillsyntimmar, 358 kontroller av fiskekort och tre polisanmälningar rörande fiske utan tillstånd
- Upplåtelse av totalt cirka 40 000 fiskedagar för sportfiske. Tillstånd för husbehovsfiske till cirka 500 familjer som bor ovan odlingsgränsen har upplåtits. Fisketillstånd har förmedlats till fisketuristentreprenörer för cirka 2 000 fiskedygn i 54 sjöar
- Ökad tillsyn på statens mark ovan odlingsgränsen, samt kontroll av 46 jaktkort (varav 1 polisanmälan) och 20 kontroller av terrängkörning (varav 4 polisanmälningar)
- En större insats gällande tillsyn av terrängkörning på snö (förbudsområden), tillsammans med polisen i Marsfjällsområdet. En gemensam kampanj har även genomförts med polis och Länsstyrelsens djurskyddare, i samverkan med naturbevakare och med fokus på hundhållning och jakttillsyn under småviltsjakten i Saxnäs
- Produktion av informationsfilm till allmänheten om terrängkörning på snö i Västerbottensfjällen.

Det statliga ledsystemet

Länsstyrelsen förvaltar på uppdrag av Naturvårdsverket cirka 120 mil sommar-, vinter- och skoterleder i fjällen. Länsstyrelsen Västerbotten har egen personal för tillsyn och underhåll av det statliga ledsystemet, men köper även många tjänster, som vid exempelvis större underhållsarbeten. De leder som Länsstyrelsen förvaltar framgår av Naturvårdsverkets rapport Det statliga ledsystemet i fjällen, från 1986. Längs lederna finns broar, spänger, parkeringar, vindskydd och övernattningsstugor med mera. Under de senaste åren har ett stort upprustningsarbete genomförts genom extra resurser från regeringen. Upprustningsarbetet har varit framgångsrikt, men är med något undantag nu avslutat.

Viktiga insatser under 2022 har varit:

- Säkerställande av vinterledernas farbarhet, som genomfördes inför vecka 7 (inför kommande vintersäsong)
- Säkerställande av sommarledernas farbarhet, som genomfördes under maj/juni (inför sommarvandringssäsongen)
- Justeringar av Lapplandsleden, en 19 mil lång sammanhållen skid- och vandringsled mellan Hemavan och Borgafjäll
- Fortsatt upprustning och underhåll av anläggningar som hör till ledsystemet (broar, spänger, stugor och skyltar), där endast det sista utbytet av ett par hängbroar på Kungsleden återstår
- Anläggande av nya entréer för Kungsleden.

Delegation för rennäringsfrågor

I länsstyrelseinstruktionen framgår att det ska finnas en rennäringsdelegation inom länsstyrelserna i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län. Rennäringsdelegationen avgör frågor inom ansvarsområden som Länsstyrelsen fastställt. Syftet med rennäringsdelegationen är att stimulera ömsesidigt informations- och kunskapsutbyte för att nå en långsiktigt hållbar rennäring i länet.

Under 2022 har rennäringsdelegationen haft ett möte där bland annat följande frågor diskuterats: krisstöd till rennäringen, riktlinjer för upplåtelse av mark, jakt och fiske, rovdjursfrågor samt veterinära frågor.

Regleringsbrevsuppdrag 1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete

Länsstyrelsens riktade livsmedelsarbete går under namnet Matkompassen. Årets arbete har tagit avstamp från de regionala utmaningar och möjligheter som ringats in i den regionala livsmedelsstrategin och som nationellt lyfts som viktiga. Samverkan har varit en särskilt viktig metod i arbetet med att bidra till den nationella livsmedelsstrategins måluppfyllelse, samt till Agenda 2030. Denna samverkan har handlat om såväl att bygga upp interna strategiska strukturer, som att jobba med externa parter för att i riktade samordnade insatser nå uppsatta mål.

Det övergripande målet i arbetet har varit att bidra till en konkurrenskraftig och lönsam livsmedelskedja i Västerbotten, där den totala livsmedelsproduktionen ökar samtidigt som relevanta nationella miljömål nås. Syftet är att skapa tillväxt, sysselsättning och hållbar utveckling i hela Västerbotten.

Livsmedelsstrategi - från strategi till handling

För att bidra med en god måluppfyllelse i den nationella livsmedelsstrategin är det av stor vikt att ta hänsyn till de utmaningar och möjligheter som identifierats i den regionala livsmedelsstrategin. Det är också viktigt att följa vad som händer i vår omvärld. Det har därför varit angeläget för Länsstyrelsen att initiera insatser under året som varit behovsstyrda och som ligger i linje med aktuella utmaningar.

Ett sätt är att utarbeta en lokal handlingsplan, med sikte på målen i både den regionala och nationala livsmedelsstrategin. En handlingsplan med konkret prioritering och planering av insatser för perioden 2023–2025 har utformats och kommer att slutföras i januari 2023.

Länsstyrelsen har sedan tidigare gjort en kartläggning som visar på strategiska områden där det går att påverka utvecklingen. Denna interna prioritering utgör idag en vägvisare för Länsstyrelsens riktade arbete mot en ökad efterfrågan av mat från Västerbotten.

Många av de frågor som Länsstyrelsen hanterar påverkar möjligheten att producera mer mat i Västerbotten på ett hållbart sätt. Inom ramen för arbetet med Matkompassen har därför en livsmedelsgrupp utformats med deltagare från myndighetens olika enheter. Samarbetet syftar till att öka entusiasmen för målen i den nationella livsmedelsstrategin, samt visa på vinsterna med att fler blir medvetna om hur ett samordnat handlande kan bidra till ökad effektivitet.

Under året har Länsstyrelsen arrangerat ett matsvinnseminarium med cirka 600 deltagande från det offentliga köket. Arrangemanget är i linje med såväl strategins mål som Agenda 2030. Dessutom arrangerade Länsstyrelsen en träff med offentlig kostpersonal. Fokus låg på livsmedelsfrågan inom krisberedskapen.

Länsstyrelsesamverkan

Samarbetet med de sex nordliga länsstyrelserna, som initierades redan under år 2021, har fortsatt. De funktioner som ingår i denna samverkansform verkar i sitt vardagliga arbete för tillväxt inom livsmedelskedjan i det egna länet. Under 2022 har samverkan genererats i ett gemensamt digitalt seminarium med temat Hållbar blå tillväxt i norra Sverige.

Aktiviteter inom projektform för att nå målen i livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen Västerbottens uppdrag är att arbeta för en utveckling där miljö, tillväxt och goda levnadsvillkor går hand i hand. Länsstyrelsens riktade livsmedelsarbete Matkompassen har under året 2022 även bedrivits i projektform med medel från Landsbygdsprogrammet och Kungliga skogliga lantbruksakademin.

Livsmedelsproduktionen behöver vara efterfrågestyrd. Samtidigt behöver fler bli medvetna om den lokala matens mervärden, liksom behovet av att minska matsvinn. Länsstyrelsen Västerbotten har därför inom ramen för EU-projektet Inspiration och motivation skapat Producentsidan - en undersida på mötesplatsen www.matkompassen.info. Sidan ska genom att lyfta goda exempel inspirera och motivera företag till utveckling och/eller diversifiering av den egna verksamheten. Med Länsstyrelsens interaktiva tjänst - Hitta lokal mat - kan

länets producenter marknadsföra sin verksamhet och sina produkter. På så sätt minskas avståndet mellan producent och konsument.

Genom att delta i digitala seminarier och ta del av producerade filmer har producenter också getts möjlighet att lära mer om nya försäljningskanaler, relationsmarknadsföring och hur man gör för att öppna gårdsbutik, samt hur man skapar tillväxt inom så kallade blå näringar.

Inom ramen för projektet Inspiration och motivation har det under året arrangerats ett koncept med namnet Växtkraft Västerbotten. Vid del ett fick ett urval producenter råd av en expertpanel om hur de skulle kunna utveckla sina företag. Vid del två inspirerades producenter i länet av hur företag under handledning av Hallands matgille valt olika vägar till diversifiering och utveckling. Under en workshop, som Länsstyrelsen arrangerade, fick producenterna därefter identifiera framgångsfaktorer för en framtida regional B2B-mässa (business to business).

Det har under året varit en viktig uppgift att tillgängliggöra framtaget skyltmaterial som visar vägen till den lokala maten i butikerna. Genom sociala medier har länsinvånare och andra regionala aktörer löpande gjorts medvetna om att det vi väljer att lägga på tallriken påverkar landskapet där vi bor.

Samverkansprojektet Matkompassen – fler unga till branschen avslutades under våren 2022. Länsstyrelsen har varit projektägare och även projektlett processen. Länets ungdomar har vid Exploratoriet Science Center Skellefteå fått tillgång till en interaktiv utställning och ett digitalt skolmaterial. Projektet syftar till att få fler unga i länet att intressera sig för att bli framtidens matproducenter, samt bli medvetna om att den mat de väljer också påverkar länets utveckling. Utställningen och skolprogrammet kommer att vara tillgängligt till och med år 2027. Under Hållbarhetsveckan, uppgav Exploratoriet att samtliga bokningsbara besök var fulltecknade.

Fortlöpande myndighetsarbete som stödjer den nationella livsmedelsstrategin

Länsstyrelsen har under året arrangerat löpande erfarenhetsträffar, så kallade ERFA-träffar, med något som sedan år 2019 går under namnet Gröna Gruppen. Den består av företrädare från LRF Västerbotten, SLU, Biosfärområde Vindelälven-Juhtadahka, RISE region Nord, Västerbottens Hushållningssällskap, Institutionen för Kost- och måltidsvetenskap vid Umeå universitet, Forslunda Naturbruksgymnasium och Länsstyrelsen.

I övrigt arbetar Länsstyrelsen även aktivt för länets livsmedelsförsörjning inom ramarna för myndighetens övriga uppdrag. Exempel på detta är:

- Det regionala genomförandet av landsbygdsprogrammet
- Tillsyns- och kontrollarbete inom livsmedelskedjan
- Arbete för att bevara och stärka länets jordbruksmarker, ängar och betesmarker
- Vägledning för kommunal planering i anslutning till jordbruksmark
- Bevakandet av jordbruksmark som allmänintresse med stöd av Miljöbalkens hushållningsregler vid olika typer av exploateringar, verksamheter och fastighetsregleringar
- Arbete för att öka kommunernas livsmedelsberedskap vid händelse av eventuell kris
- Myndighetens arbete med fiske, jakt och rennäring
- Myndighetens arbete med folkhälsa
- Myndighetens arbete för klimatanpassning
- Myndighetens arbete med miljömål och Agenda 2030
- Myndighetens arbete med naturvård såsom grön infrastruktur och hotade arter

Länsstyrelsens arbete med livsmedel engagerar och ger viktiga synergier. Att arbeta behovsstyrt och agera på frågor som är viktiga i livsmedelskedjan ger effekt, eftersom vi på så sätt kan fylla kunskapsglapp momentant.

Övrigt riktat livsmedelsarbete med medial spridning

Sveriges samtliga län inbjöds under år 2022 att delta med ett förslag på en landskapsmåltid till Gastronomiska Akademiens, Måltidsakademiens och Kungl. Skogs- och Lantbruksakademiens gemensamma initiativ Svenska Landskapsrätter.

Länsstyrelsen Västerbotten deltog i samverkan med Länsstyrelsen Norrbotten, eftersom landskapet Lappland sträcker sig genom båda länen. Förslaget från Västerbotten, som paketerades i filmformat, har fått särskilt stor spridning - både nationellt och internationellt. Filmen syftar till att väcka nya generationers intresse för landskapens betydelse för råvarorna, samt för svensk måltidskultur och landsbygdsutveckling. Måltiden har under året serverats för internationella gäster. En uppföljning kommer att göras, utifrån de möjligheter som filmen har genererat.

Även olika typer av ärtor har under året tilldelats landskapen, detta vid en tillställning i Nyköping i samverkan med Kålrotsakademien. Västerbottens landskapsärta har odlats och förädlats, från jord till bord, för att väcka intresse för hur vi kan odla och äta hållbart i framtiden, samt för att skapa ett ökat intresse för vårt odlade kulturarv. En film producerades där landshövdingen i Västerbotten berättar om hur ärtan kan vara ett naturligt och självklart matval.

Regleringsbrevsuppdrag 1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd

Insatser som genomförs för att effektivisera och minska de administrativa kostnaderna

Länsstyrelsen i Västerbotten samverkar om resurser och kompetenser med andra myndigheter för ett effektivt genomförande av Landsbygdsprogrammet. Samarbetet mellan de fyra nordligaste länen är väl utvecklat. Länsstyrelsen deltog i maj vid en fylänskonferens som anordnades av Länsstyrelsen Norrbotten. Där avhandlades pågående och kommande programperiod tillsammans med handläggare från Västerbotten, Norrbotten, Västernorrland och Jämtland.

Länsstyrelsernas samverkan och samordning genom Landsbyggsdirektörernas nätverk ökar myndigheternas gemensamma kapacitet och skapar en ökad effektivitet för myndigheterna på en övergripande nivå. Länsstyrelsen bidrar med kompetens till Jordbruksverkets arbete genom deltagande i olika arbetsgrupperingar och omfattande remisshantering.

Fortlöpande planerings- och utvecklingsarbete för att effektivisera handläggning och kontroll har lett till att Länsstyrelsen Västerbotten har förhållandevis låga kostnader för genomförandet av Landsbygdsprogrammet. Handläggarna arbetar med ständig utveckling och förbättring av rutiner, förtydligande av instruktioner som tydliggör mål och tidsåtgång, samt skapar flexibilitet inom arbetsgruppen för att vid behov kunna byta arbetsuppgifter och ge stöd vid överbelastade arbetssituationer.

Effektivisering och förenkling för företag och myndigheter

Även 2022 nådde Länsstyrelsen målen för internetanvändning, eftersom samtliga ansökningar om direktstöd till jordbruket (SAM-ansökan) skickades in digitalt. Identifiering genom e-legitimation underlättar användningen av webbansökan. Ansökan via internet ger fördelar både för den sökande och för Länsstyrelsen, eftersom e-tjänsten har sparrar mot vissa felaktiga registreringar.

I syfte att underlätta för lantbrukarna att använda internetansökan ger Länsstyrelsen råd och stöd vid hantering av webbansökan och användning av e-legitimation. Under 2022 kunde Länsstyrelsen inte erbjuda lantbrukarna hjälp vid fysiska möten som vanligt utom i ett fåtal ärenden. I stället bistod Länsstyrelsen lantbrukarna med att göra SAM-ansökan 2022 genom en utökad telefonsupport. Under ansökningstiden för SAM 2022 deltog Länsstyrelsen också vid ett digitalt dialogmöte för intresserade lantbrukare.

Informationsinsatser

Tidningen Norrbruk ges ut gemensamt med Länsstyrelsen Norrbotten och kommer ut med fem nummer per år. Tidningen har använts för att informera om stöden, både inför inlämning av SAM-ansökan och löpande under året. Ur det mycket omfattande informationsmaterialet kring de olika stöden i Landsbygdsprogrammet har de delar som är av särskilt intresse för länets jordbrukare sållats ut och beskrivits på ett begripligt sätt. I tidningen finns även reportage från olika projekt som erhållit stöd från Landsbygdsprogrammet och som kan fungera som inspirationskällor för övriga. Publikationen sprids numera via flera olika kanaler utifrån prenumeranternas önskemål. Artiklarna från Norrbruk finns även finns tillgängliga på båda myndigheternas webb-sidor.

En annan informationskanal är det nyhetsbrev på Länsstyrelsens externwebb som lantbrukare och andra intresserade kan prenumerera på. Genom detta nyhetsbrev kan vi snabbt och direkt nå 1 347 intresserade, när vi har nyheter och information om jordbrukarstöden och annat som kan vara av intresse.

Utbildningar för kontrollanter av jordbrukarstöd

Länsstyrelsen genomförde utbildningar av stödkontrollanter för register- och arealkontroller inför årets säsong, samt deltog i en gemensam arealkontrollkurs tillsammans med länsstyrelserna i Västernorrland, Jämtland, Norrbotten, Dalarna och Gävleborg. Kontrollsamordnarna har hållit möten både inom länet och med de fyra nordligaste länen för att utbyta erfarenheter och upprätthålla kvalitén på stödkontrollerna.

Gemensam telefonsupport skapar bättre tillgänglighet

Länsstyrelsen Västerbotten är ansluten till den gemensamma telefonlösningen En väg in (EVI) med ett gemensamt telefonnummer för telefonsupport, där Jordbruksverket och alla länsstyrelser bidrar. En gemensam kundservice med fyra telefonister, placerade i Växjö, har medfört att trycket på Länsstyrelsens telefonservice minskat. Under semesterveckorna har landets stödhandläggare turats om att bemanna EVI. Västerbotten bemannade landets semester-EVI under en vecka.

Prioriteringar för att få ut stöden så tidigt som regelverken tillåter

Länsstyrelsen har under året fokuserat på att direktstöd till jordbruket, miljöersättningar och kompensationsstöd inom Landsbygdsprogrammet ska betalas ut så tidigt som myndigheten förmår och som regelverket och IT-systemen tillåter - allt enligt SUSS-planen som detaljstyr arbetet. Länsstyrelsen Västerbotten har planerat och gjort prioriteringar i sitt arbete och nått samtliga uppställda utbetalningsmål och rekommendationer. De prioriteringar som tagits fram gemensamt av länsstyrelserna och Jordbruksverket har legat till grund för myndighetens prioriteringar.

Insatser för att minimera felaktigheter i handläggningen

Länsstyrelsen har under året följt Jordbruksverkets rutiner för intern styrning och kontroll. Det har inneburit ett omfattande arbete med handläggningskontroller och kvalitetssäkring av stödhantering, samt fältkontroller för att säkerställa att all hantering är korrekt utförd. Detta arbete medför att risken för finansiella korrigeringar minimeras. Länsstyrelsen har deltagit i Jordbruksverkets möten för stödsamordnare och superanvändare för att få del av nyheter och annan ny kunskap.

Regleringsbrevsuppdrag 1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet

Jordbrukarstöden och SUSS-JBR

En SAM-ansökan består vanligtvis av ansökan om flera olika stödformer och betalas ut i flera omgångar. Det medför att en enskild SAM-ansökan genererar flera beslut.

Jordbruksverkets så kallade SUSS-plan vägleder Länsstyrelsens arbete med handläggning och kontroll av jordbrukarstöd. I den framgår att minst 95 procent av direktstöden samt 90 procent av miljöersättningar, stöd till ekologisk produktion och kompensationsstöd ska vara klara för utbetalning inom december månad. Länsstyrelsen hade i december 2022 betalat ut 100 procent av direktstöden, 98 procent av ekologiskt stöd, 100 procent av kompensationsstödet och 96 procent av miljöersättningarna.

För övriga miljöersättningar, det vill säga ersättningarna för betesmarksrestaurering, fåbodar samt våtmarker har det för 2022 inte kommit in några nya ansökningar om åtaganden. Det har inte längre varit möjligt att söka nya restaureringsåtaganden på grund av övergångsregler inför den nya programperioden. För 2022 har vi gjort utbetalningar för samtliga nio pågående åtaganden, samt slutbesiktat ett restaureringsåtagande.

Tvårvillkor är en del av sanktionssystemet. I SUSS-planen för 2022 framgår att Länsstyrelsen skulle ha hanterat 70 procent av tvårvillkorsärendena till vecka 48. Länsstyrelsen hade vid detta tillfälle hanterat 100 procent av ärendena ifråga.

Inför 2022 kvarstod delar av handläggningen från 2015–2021 års jordbrukarstödsansökningar, vilket har inneburit ett merarbete för Länsstyrelsen under 2022. Under året har Länsstyrelsen fattat 1 141 utbetalningsbeslut för

stödåren 2015–2021, inklusive nedskrivningar av återkrav till 0 kr relaterade till stödåren 2015–2021. Vi har även beslutat återkrav för 49 ärenden för denna period.

Kontroll av jordbrukarstöden

Kontrollfrekvenserna höjdes för 2022 till samma frekvenser som innan pandemin. Det innebär 5 procent för de arealbaserade stöden och 6 procent för CDB-registerkontroller. För fullständiga tvärvillkorskontroller, där alla gårdens verksamhetskrav och normer kontrolleras, var frekvensen 1 procent, med utökning för foder- och livsmedel samt växtskydd. Länsstyrelsen hade genomfört alla kontroller innan sista datum 31 oktober, samt de extra tvärvillkorskontrollerna före sista datum 31 oktober.

Övriga landsbygdsprogramsstöd

Genomförandeläget för landsbygdsprogrammet i Västerbottens län är god. Länsstyrelsen har per den 31 december 2022 beviljat 98 procent av tillgänglig budget om nästan 605 mnkr. Vad gäller utbetalning av stöd har Länsstyrelsen hittills betalat ut nästan 73 procent av beviljat stöd, motsvarande cirka 441 mnkr. För ansökan om stöd har Länsstyrelsen under året främst hanterat företagsstöd med hänsyn till att merparten av projektstöden sedan länge intecknats. Efterfrågan har dock fortsatt varit stor på projektstöd som fulltecknats och är stängda för ansökan. Frågor om det nya programmet och möjligheten till stöd från sökanden, konsulter och andra berörda har varit omfattande under det gångna året.

Länsstyrelsen har under året arbetat avsevärt med förberedelser inför kommande programperiod. Länsstyrelsen har yttrat sig i en rad remisser från Jordbruksverket och deltagit i samråd gällande föreskrifter, urvalskriterier, stödåtgärder, budgetfördelning, rutiner, med mera. Länsstyrelsen har under året även arbetat med utveckling av interna rutiner genom bland annat värdeflödesanalyser, arbetsfördelning och förbättringsförslag för att ytterligare effektivisera hanteringen av stöden inför kommande program.

Länsstyrelsen har efter uppföljning av befintligt program under året genomfört informationsinsatser gentemot sökanden, konsulter och andra berörda för att återstående medel i vissa stödåtgärder som inte fulltecknats ska kunna nyttjas. Länsstyrelsen har även genomfört riktade insatser gentemot stödmottagare som ännu inte rekviderat medel - dels för att utreda eventuella outnyttjade medel som kan återföras och i stället nyttjas till andra investeringar, dels för att undvika flaskhalsar i hanteringen för utbetalning i senare skede. Under 2022 har ansökan om utbetalning av stöd ökat markant, och fortsätter enligt prognos att öka under kommande år. Pandemin och problemen med leveranser av olika varor som en följd av kriget i Ukraina har lett till att många stödsökanden begärt förlängning. De flesta av dessa förlängningsansökningar har godkänts.

I augusti samlades de fyra nordligaste länen på fyränsträff. Under sammankomsten diskuterades avslutningen av det befintliga programmet och innehållet i det kommande. I anslutning till mötet besökte Länsstyrelsen Västerbotten en jordbruksmessa, samt genomförde två studiebesök på lantbruksgårdar. Länsstyrelsen har under året haft kontinuerlig dialog och hållit möten med det regionala företagsstödet vid Region Västerbotten, med hänsyn till att vissa projektstöd framledes kommer att hanteras där. Myndigheterna har även haft kontinuerlig dialog specifikt vad gäller stöd till kommersiell service. Detta då båda myndigheterna hanterar stöd till liknande ändamål. Eftersom budgeten för det stödet har varit mycket knapp under 2022, har samordningen mellan myndigheterna gjort det möjligt att hitta den bästa lösningen för sökanden.

Efter revision av EU-kommissionen beslutade Jordbruksverket hösten 2021 om ändrade handläggningsrutiner för att tillmötesgå kommissionen. De förenklingar som började tillämpas under 2018 för rimlighetsbedömning av utgifter togs i och med det bort. De nya rutinerna, som innebär att samtliga utgifter i ansökan om stöd ska rimlighetsbedömas, har inneburit förlängda handläggningstider. Bestämmelserna gäller även för tidigare beslutade ärenden som därmed behöver rimlighetsbedömas på nytt i samband med ansökan om utbetalning.

Under 2020 och början av 2021 hade Länsstyrelsen brist på medel i flera av programmets åtgärder, inte minst på grund av indragningar av budget som Jordbruksverket genomförde under 2020 för att få programmets övergripande budget i balans. Medelsbristen innebar att ärendebalanser ackumulerades i avvaktan på nya medel. Det har medfört att handläggningstiden för ansökan om stöd påverkats negativt. Under 2022 har Länsstyrelsen till stor del kommit i kapp med ärendebalanserna, samtidigt som de nya rutinerna för rimlighetsbedömning i sig

inneburit längre handläggningstider. För ansökan om utbetalning är måluppfyllelsen för handläggningstid i likhet med tidigare år relativt god, med hänsyn till att Länsstyrelsen kunnat arbeta mer oavbrutet med detta ärendeslag.

Vad gäller Havs- och fiskeriprogrammet har Länsstyrelsen under 2022 beviljat stöd till två ansökningar, och budgeten om drygt 2 mnkr för programperioden har i och med det förbrukats. Sammanlagt har tolv ansökningar beviljats stöd under programperioden.

Regleringsbrevsuppdrag 1A11 EUs gemensamma jordbrukspolitik

Under 2022 har länsstyrelserna på olika nivåer aktivt medverkat i arbetet med EU:s gemensamma jordbrukspolitik för 2023–2027. På chefsnivå har länsstyrelserna medverkat i den strategiska beredningen på Jordbruksverket genom två landsbygdsdirektörer och länsstyrelsernas reformledare. Vidare har sju medarbetare från länsstyrelserna arbetat inom de tvärfunktionella grupperna i Jordbruksverkets reformarbete. Till det har ytterligare 36 medarbetare medverkat i olika arbetsgrupper eller uppdrag.

Länsstyrelsens medarbetare i tvärfunktionella grupper, arbetsgrupper och uppdrag är verksamhetsexperter. De har bidragit med kunskap om genomförandet av dagens jordbrukspolitik, för att på så sätt hjälpa till med att utveckla arbetssätt och metoder för ett effektivt genomförande av den gemensamma jordbrukspolitiken för 2023–2027.

På årets lantbruksmessa på Elmia, Jönköping, hade Jordbruksverket och länsstyrelserna en gemensam monter för att möta lantbrukare och andra stödsökande tillsammans inför införandet av den nya politiken.

Länsstyrelserna har även deltagit i Jordbruksverkets arbete med att skapa ett effektivare målstyrningssystem för den strategiska planen. Länsstyrelserna har ingått i både styrgruppen och i flera arbetsgrupper under framtagandet. Under slutet av året har länsstyrelserna gjort ett eget arbete för att bemanna upp med kompetens på olika nivåer inom den nya målstyrningsprocessen.

För att skapa samsyn och förbereda alla länsstyrelserna på den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 har ämnet återkommit regelbundet på länsstyrelsens nätverksträffar för landsbygdsdirektörer. Nätverket har arbetat för att skapa så goda förutsättningar som möjligt för länsstyrelserna inför införandet. Det gemensamma arbetet skapar även förutsättningar för bra service till lantbrukarna inför 2023.

Länsstyrelsen Västerbotten har deltagit i det länsstyrelsegemensamma arbetet, bland annat genom chefsnätverket LD21, men också genom delaktighet i utvecklingsinsatser för såväl handläggning som kontroll av jordbrukarstöd.

Regleringsbrevsuppdrag 1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen

Markupplåtelser och förvaltning av statens mark ovan odlingsgränsen

Länsstyrelsen prövar upplåtelser på statens mark enligt rennäringslagen. Upplåtelseerna rör jakt och fiske samt andra markupplåtelser som vindkraft, stugor, friköp av mark, med mera. För markupplåtelser har följande större insatser genomförts 2022:

- En större översyn av alla markupplåtelser och uppräknning av samtliga arrendeavgifter utifrån KPI 2021
- En större översyn av samtliga kronotorp och ett fortsatt arbete med avtal om nyttjanderätt för ett tiotal av dessa med Statens fastighetsverk
- Rättsutredningar i friköpsärenden på remiss från Statens fastighetsverk
- Handläggning av remisser om ledningsrätt/servitut på statens mark ovan odlingsgränsen från SFV.

Regleringsbrevsuppdrag 1D5 Hållbar rennäring

Berörda länsstyrelser ska redovisa sitt arbete med en långsiktigt hållbar rennäring enligt rennärlagen (1971:437) utifrån betesresurser och renantal, samt uppföljningen av den gränsöverskridande renskötseln. Länsstyrelsen har flera uppgifter inom rennäring, till exempel att genomföra renräkning, upprätta renlängd, fastställa högsta renantal, utöva tillsyn av förekomst av strövrenar, göra provning/förslag till beslut och utbetalning av rennäringens bygdemedel, fördela Samefondens medel för anläggningsunderhåll och hantera renskötselåtgärder som berör Västernorrlands län.

Under 2022 har ett möte med rennäring delegationen genomförts, samt det årliga mötet med länets samebyordförande. Samtal med enskilda samebyordföranden, med inventeringssamordnare och renskötare från samtliga länets samebyar har däremot förts i betydande omfattning löpande.

Tillsyn högsta renantal samt strövrenar

Länsstyrelsens tillsyn om nya högsta renantal för länets sju samebyar utgår från 2017 års beslut om högsta renantal för länets sju samebyar. Detta högsta renantal tar utgångspunkt i de betesresurser som finns för renskötseln i Västerbotten och ska bidra till att säkra en långsiktigt hållbar rennäring. Länsstyrelsen har under 2022 utövat tillsyn av högsta renantal genom inhämtande och granskning av samebyarnas renräkningar, samt leverans av renlängder till Sametinget. Det samlade renantalet i länet håller sig under högsta tillåtna antal.

Under 2022 har Länsstyrelsen hanterat ett flertal ärenden om strövrenar och hanterat dessa enligt praxis. Samtliga ärenden har lösts med dialog som verktyg.

Övriga ärenden rörande rennäring

Länsstyrelsen har deltagit i olika sammanhang där frågor som berört rennäringen förekommit, exempelvis forskningsprojekt och regionala analysarbeten. Vidare har rennäringens riksintressen beaktats enligt Miljöbalken 3:5 i tillståndsprövningar gällande ärenden och ansökningar som till exempel vindkraft, täkter och gruvor.

Samebyarnas bygdemedel

Länsstyrelsen administrerar löpande samebyarnas bygdemedel. Administrationen innebär att yttra sig över samebyarnas ansökningar till Sametinget som är beslutande instans. Länsstyrelsen kontrollerar därefter rekvisitioner och redovisningar, samt administrerar utbetalningar till samebyarna.

Länsstyrelsen har under 2022 lämnat in 13 yttranden till Sametinget över nya ansökningar som inneburit att cirka 2,3 mnkr har kunnat fördelas till olika projekt. Länsstyrelsen har vidare administrerat dessa projekt och genomfört utbetalningar för ett antal pågående eller under året avslutade projekt.

Samefonden

Länsstyrelsen administrerar samefondsmedel för de anläggningar som fonden tidigare åtagit sig att underhålla. Anläggningar som kan få medel är byskiljande stängsel, stugor, slakterier och vägar.

Behovet av underhåll av anläggningar är stort och samefondsmedlen är begränsade. Därför har Länsstyrelsen under senare år endast kunnat ge medel till byskiljande stängsel. Medlen räcker endast till löpande underhåll och behov som finns av att föra upp nya stängsel på vissa delsträckor kan inte täckas av Samefonden.

Länsstyrelsen har under 2022 äskat 1,6 mnkr från Samefonden till byskiljande stängsel utifrån beslut om maximalt belopp, det vill säga 2 procent av anläggningarnas återanskaffningsvärde. Myndigheten har vidare fördelat årets beviljade medel om 0,9 mnkr till länets samebyar, administrerat utbetalningar efter rekvisition och sedermera återrapporterat till Samefonden hur medlen förbrukats.

Regleringsbrevsuppdrag 1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap

Länsstyrelserna ska redovisa uppgifter om det stöd som enligt 11 § viltskadeförordningen (2001:724), lagen (2013:388) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler och förordningen (2016:605) om tillämpning av Europeiska unionens statsstödsregler, lämnats för ersättning för skada på fisk och fiskeredskap av respektive länsstyrelse till Havs- och vattenmyndigheten.

Länsstyrelsen redovisade ovanstående uppdrag till Havs- och vattenmyndigheten 3 juni 2022.

Resultatbedömning

60 Lantbruk och Landsbygd

Länsstyrelsens bedömning är att årets verksamhet genomförts med ett utmärkt resultat.

Länsstyrelsen har nått samtliga av målen för handläggning och kontroll av jordbrukarstöden som Jordbruksverket satt.

För de övriga stöden inom landsbygdsprogrammet är 98 procent av tillgänglig budget för perioden till och med december 2022 beslutade vid utgången av 2022. Vad gäller handläggningstider för ansökan om stöd och ansökan om utbetalning av stöd ligger Länsstyrelsen Västerbotten på motsvarande nivå som föregående år.

Länsstyrelsens resultat med avseende på jordförvärvsärenden är utmärkt. Myndigheten har en effektiv ärendehantering och har under året uppmärksamats för sitt transparenta sätt att hantera ärenden genom annonsering på myndighetswebben.

Länsstyrelsen arbetar för att i samverkan nå målluppfyllelsen inom den nationella livsmedelsstrategin. Länsstyrelsen bedriver ett internt arbete för att öka kunskapen om hur de olika uppdragen tillsammans kan skapa målluppfyllelse. Länsstyrelsen samverkar med civilsamhället, kommunerna, näringslivet och övriga regionala aktörer i olika aktiviteter. Målen nås i denna samverkan och resultatet för myndighetens livsmedelsarbete bedöms som utmärkt.

61 Allmänt och övergripande inom rennäring och fjällförvaltning

Länsstyrelsens samlade bedömning är att årets verksamhet genomförts på ett gott sätt och att målen för verksamheten nåtts. Länsstyrelsen bedömer att högsta renantal för länets samebyar efterlevs och är tillfredställande. Ärenden kring strövrenar har hanterats genom dialog med tillfredsställande resultat. Myndigheten har hanterat yttranden om medel från bygdeavgifterna på ett gott sätt.

62 Fiske

Länsstyrelsens bedömning är att målsättningarna för sakområdet har uppfyllts på ett gott sätt. Handläggningen av ärenden har skett inom ramarna för uppställda mål. Inom verksamheten tas initiativ att arbeta mot mål som sätts upp av centrala myndigheter, som exempelvis en ekosystembaserad fiskförvaltning.

Folkhälsa, jämställdhet, integration m.m.

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
3§ p12 Folkhälsa	Länsstyrelseinstruktion
3§ p13 Jämställdhet	Länsstyrelseinstruktion
3§ p14 Integration	Länsstyrelseinstruktion
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Regleringsbrev
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Regleringsbrev
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Regleringsbrev
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Verksamhetens uppgifter, uppdrag och mål

Uppgifter och uppdrag inom verksamhetsområdet omfattar områdena folkhälsa, jämställdhet, mänskliga rättigheter och integration. Nedanstående punkter sammanfattar uppgifterna och uppdragen. Länsstyrelserna ska:

- samordna och utveckla det förebyggande arbetet mot alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel (ANDTS) i länet. Länsstyrelserna har även ett regionalt tillsynsansvar inom alkohol och tobak
- samordna och ge stöd inom jämställdhetsområdet genom att kartlägga och följa utvecklingen av jämställdhet i länet
- ansvara för att den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor får genomslag i länen
- samverka och samordna arbetet med mänskliga rättigheter, inklusive stöd till andra aktörer som arbetar med mänskliga rättigheter inom områdena barnets rättigheter och barnkonventionen, funktionshinder, nationella minoriteter och minoritetsspråk samt rasism i arbetslivet
- samordna och samverka när det gäller att driva och delta i planering, organisering, genomförande och uppföljning av integrationsinsatser
- bevilja statsbidrag till kommuner för personligt ombud
- ansvara för att utveckla det brottsförebyggande arbetet på regional nivå.

Följande punkter sammanfattar målen inom verksamhetsområdet:

- Det övergripande målet för folkhälsopolitiken är att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation.
- Målet för alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiken (ANDT) är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma både samhället och sina egna liv. Det finns också sex jämställdhetspolitiska delmål.
- Målet för politiken för mänskliga rättigheter är att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter.
- Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas.
- Målet för politik mot diskriminering är ett samhälle fritt från diskriminering.
- Det övergripande målet för integrationspolitiken är lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund.
- Målet för samhällets insatser mot spelberoende är att minska skadeverkningarna av överdrivet spelande.
- Målet för kriminalpolitiken är att minska brottsligheten och att öka människors trygghet. Verksamheten omfattar även brottsförebyggande arbete.

Regionala uppgifter, uppdrag och mål

Länsstyrelsen Västerbotten har under året samordnat länsstyrelsernas uppdrag med att kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldsutsatta personer att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende. Den samlade redovisningen lämnades till regeringen den 30 mars 2022.

Verksamhetens resultat

Bedömningsgrunder

Nyckeltal: Folkhälsa, Jämställdhet, integration m.m. (70, 80–85)	År 2022	År 2021	År 2020
Antal årsarbetskrafter totalt	16,5	15,8	13,3
Antal årsarbetskrafter kvinnor	15,2	13,3	11,4
Antal årsarbetskrafter män	1,3	2,5	1,9
Antal ärenden, inkomna och upprättade	201	167	164
Antal beslutade ärenden	226	147	161
Antal ej beslutade ärenden äldre än två år	4	6	2
Verksamhetskostnad inkl. OH (tkr)	22 580	22 881	17 601
Lämnade bidrag där Länsstyrelsen gör utbetalningen (tkr)	4 759	4 320	5 502

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP och ärendehandläggningssystemet Platina.

Under 2022 har social hållbarhet haft ett något högre antal årsarbetskrafter än åren innan och vi har därmed kunnat hantera ett högre antal ärenden under året. Rysslands anfallskrig mot Ukraina ledde till en betydligt högre arbetsbörda för till exempel integration. En extra resurs sattes in både på integrations- och på jämställdhetsområdet, men på grund av uppsägningar blev de extra resurserna endast ersättningar av redan befintlig personal. På hösten 2022 tillkom en personalresurs då en Agenda 2030 samordnare på 50 % som arbetar för hela myndigheten placerades på social hållbarhet. De övriga 50 % avlastade delar av Integration, mänskliga rättigheter samt staben som tidigare hanterade nationella minoriteter.

Resultatredovisning

Folkhälsa

Regeringsuppdragen inom ANDTS, brottsförebyggande arbete och jämlik hälsa utgör grunden för myndighetens arbete med folkhälsa. Arbetet utgörs av regional och nationell samverkan, samt stöd till kommuner i form av samverkande forum, rådgivning, arbetsgrupper/nätverk och kompetenshöjande insatser. Länsstyrelsen har under året samverkat med andra aktörer och stöttat kommunernas folkhälsoarbete i syfte att utveckla ett kunskaps- och problembaserat lokalt och regionalt folkhälsoarbete. Länsstyrelsen bedömer att samarbetet och erfarenhetsutbytet mellan berörda aktörer utvecklats på lokal och regional nivå i syfte att förebygga brott samt förebygga skadligt bruk av alkohol, narkotika och doping. Det bidrar till minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk. Samverkan främjar även en social hållbar samhällsutveckling med en god och jämlik hälsa.

Myndigheten har under året arbetat med att stödja kompetensutveckling och gemensamma tvärssektoriella utbildningsinsatser inom folkhälsoområdet, liksom med att stödja och initiera kommunöverskridande förebyggande åtgärder inom ANDTS, brottsförebyggande arbete och jämlik hälsa. Några exempel på årets arbete är:

- Länsstyrelsen har tillsammans med Region Västerbotten och länets kommuner anordnat återkommande nätverksträffar med lokala folkhälsostrateger med syfte att stödja det lokala folkhälsoarbetet.
- Länsstyrelsen har anordnat nätverksträffar för länets alla ANDTS-samordnare samt alkohol- och tobakshandläggare, med syftet att främja samverkan genom så kallad case-baserad workshop i prövning av barnets bästa. Fokus har legat på tillståndsprocessen av försäljningstillstånd och serveringstillstånd.
- Länsstyrelsen har i samverkan med Region Västerbotten fortsatt och fördjupat arbetet med Forum för folkhälsa i Västerbotten, vilket utgör en struktur för samverkan som både främjar och stödjer dialog, informations- och erfarenhetsutbyte, utveckling och utbildning. Detta bidrar till en uppföljning av folkhälsoarbetet i länet.

- I samverkan med Region Västerbotten ger Länsstyrelsen varje månad ut nyhetsbrevet Jämlik hälsa Västerbotten. Det riktar sig till de som ansvarar för, arbetar med eller är intresserade av Västerbottens folkhälsoarbete och folkhälsans utveckling i länet.
- Inom ramen för Forum för folkhälsa i Västerbotten har Länsstyrelsen genomfört en regional folkhälsokonferens med rubriken Tillsammans för psykisk hälsa. Målet är att stärka samverkan samt förutsättningarna för länets lokala och regionala folkhälsoarbete. Konferensen, vars fokus var psykisk hälsa, syftade till att skapa möjligheter till nätverkande, erfarenhetsutbyte och att sprida kunskap om pågående arbete för psykisk hälsa i Västerbotten.

Effekten av myndighetens arbete med folkhälsa under året har blivit en fördjupad samverkan mellan folkhälsoaktörer på lokal, regional och nationell nivå. Den har även medfört att kunskaperna om prövning av barnets bästa har höjts. Fler har tagit del av goda exempel på framgångsrikt folkhälsoarbete. Fler verksamheter, organisationer och professioner har också deltagit under året i aktiviteter som anordnats inom folkhälsoområdet.

Jämställdhet

Länsstrategin för jämställdhetsintegrering, länsstyrelseinstruktionen samt förordningen om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor är grunden för myndighetens strategiska arbete med att regionalisera jämställdhetspolitiken. Arbetet bedrivs i nära samverkan med Region Västerbotten, kommuner, myndigheter, näringsliv och civilsamhälle. Länsstyrelsens stöd till regionala och lokala aktörer är diversifierat eftersom målgruppernas förkunskaper och behov är fortsatt varierande. Myndigheten lyfter i detta avsnitt ett antal väsentliga insatser som gjorts inom hela jämställdhetsuppdraget.

Under året har Länsstyrelsen arbetat med att ta fram en ny länsstrategi, tillsammans med nätverk och forum som är knutna till jämställdhetsuppdragen, internt såväl som externt. Länsstrategin baserar sig på hela jämställdhetspolitiken och inkluderar den nationella strategin för att bekämpa och motverka mäns våld mot kvinnor. En ny strategi ska syfta till att samla länets aktörer kring ett antal regionala mål - detta för att flytta fram ambitionerna och positionerna när det gäller jämställdhetsfrågor i Västerbotten.

Framtagandet av de regionala målen, förankringsprocessen samt att göra strategin uppföljningsbar har varit prioriterat under senare delen av året. En expertgrupp som utgjorts av forskare, processtöd och utvärderare har deltagit genom hela processen. Ett antal strategiska aktörer och verksamheter har också löpande kommit med inspel under arbetet. Strategin ska lanseras under första kvartalet 2023, varför strategins innehåll varit ute på bred remiss för att förankra de regionala prioriteringarna och dess nyckeltal.

Länsstyrelsen bedömer att samhällsomvandlingen med sina stora industrietableringar, samt utmaningar med kompetensförsörjning, kommer att påverka jämställdheten i negativ riktning såvida inte jämställdhetsarbetet intensifieras i länet. Områden som lönegap, utbildningsnivåer, ojämn fördelning av hem- och omsorgsarbete, könssegregerad arbetsmarknad samt arbetskraftsbrist påverkar vart kvinnor och män vill bo och arbeta, liksom huruvida de får god tillgång till omsorg och jämlik vård.

I och med den samhällsomvandling som sker har Länsstyrelsen prioriterat resurser för att långsiktigt förstärka arbetet i den norra länsdelen. Primärt inriktat mot industrin, men även mot myndigheter, lärosäten, region, fackliga organisationer och kommuner. Länsstyrelsen Västerbotten erbjuder även ett fördjupat processtöd till ett antal industrier i syfte att stärka kunskaper och arbetssätt i frågor om ledning och styrning, arbetskraftsexploatering, våld som arbetsgivarfråga, uppföljning och implementering.

Länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten har också samlat till tre högnivåmöten, där förutsättningarna kring ett aktivt jämställdhetsarbete i relation till samhällsomvandlingen har diskuterats. Resultatet av dessa möten är att de båda länsstyrelserna tillsammans med tillverkande industri och regionala aktörer gemensamt arbetar fram en avsiktsförklaring under parollen Jämställd industri.

Länsdelegationen i jämställdhet har träffats tre gånger under detta år och arbetat utifrån den gemensamma inriktningen som antogs 2021. Länsdelegationen leds av landshövdingen och är Länsstyrelsens strategiska forum för jämställdhetsfrågor. Delegationen har under året varit delaktig i framtagandet av den nya länsstrategin. Utöver det har delegationen fokuserat på teman som hållbar stadsplanering, våld som arbetsgivarfråga samt

jämställdhet i relation till den gröna omställningen. Delegaterna har redovisat arbete inom sina respektive organisationer i syfte att få ett lärande mellan de olika organisationerna.

Länsdelegationen tillsatte även en arbetsgrupp inför En vecka fri från våld för att samla de olika aktiviteterna som genomfördes i länet. Under veckan lyftes teman som barn och ungas våldsutsatthet, arbetsgivarperspektivet, maskulinitet och våldsprevention. Det genomfördes även en metodworkshop kopplat till maskulinitet med praktiska exempel på verksamhetsnära metoder.

Under 2022 har de fyra nordliga länen fortsatt att genomföra nätverksträffar mellan de regionala nätverken inom jämställdhet och mäns våld mot kvinnor. Syftet med utbytet är att stärka genomförandet av samtliga delmål inom jämställdhetspolitiken på regional och lokal nivå. Under året har fokus varit på ekonomisk jämställdhet samt jämställdhetsintegrerade beslut. Vid de två träffarna har forskning, metoder och praktiska exempel presenterats med tyngdpunkt på ett regionalt och lokalt perspektiv. Dessa nätverksträffar mellan strategier och praktiker är uppskattade och stärker lärandet och utbytet mellan länsgränserna.

Länsstyrelsen bedömer så som föregående år att det fortfarande finns myndigheter att nå inom JiM (jämställdhetsintegrering i myndigheter) för att erbjuda dessa stöd regionalt. Samtliga JiM och JiHU (jämställdhetsintegrering i högskolor och universitet) som finns i länet har varit remissinstanser för den kommande länsstrategin. Arbetet med jämställd skogssektor pågår främst inom ramen för Skogsprogrammet Västerbotten, där metodmaterial och arbetet med Jägarförbundet och Träbransch norr varit i fokus under året. Länsstyrelsen deltar även i Skogsstyrelsens nationella jämställdhetsråd med tillhörande arbetsgrupper.

Länsstyrelsen fortsätter sitt arbete med att sprida lärande exempel inom jämställdhetsområdet inom ramen för Barentsarbetet. Under året har fokus varit att stärka samverkan med finska Karelen och starta upp utbyten med forskare och tjänstepersoner mellan regionerna. Fokusområden är arbetsmarknad, då länen har likartade utmaningar med kompetensförsörjning, samt kvinnors och mäns hälsa. Equal Barents kommer att fortsätta kommande år och är en del av Länsstyrelsen Västerbottens internationella arbete.

Länsstyrelsen har under året tagit fram två filmer - Våldsprevention Västerbotten och Ett jämställt Västerbotten - för att sprida kunskap och information kring utvecklingen i länet. Filmen Ett jämställt Västerbotten belyser viktiga politiska reformer, mål och beslut, samt gör nedslag i regional könsuppdelad statistik som visar på kvinnors och mäns livsvillkor i länet.

Nyhetsbrevet Aktuellt om jämställdhet skickas ut tio gånger per år och uppmärksammar aktuell information om Länsstyrelsen Västerbottens, samt andra aktörers, jämställdhetsarbete. Allmänheten kan ta del av nyhetsbrevet på Länsstyrelsens webbsida.

Våldsprevention Västerbotten är, likt tidigare år, ett mycket uppmärksammat och framgångsrikt samverkansinitiativ. Syftet är att bidra till hur ett våldsförebyggande arbete med genusförändrande ansats i glesbygdskommuner kan byggas upp. Målet är att bli självförsörjande kring den kompetensen i länet.

Under året har det också genomförts ett nationellt erfarenhetsutbyte med andra kommuner och deras processledare för att stärka lärandet i arbetet med Våldsprevention Västerbotten. Länsstyrelsen har påbörjat framtagandet av ett pedagogiskt koncept som för samman metoder från de vålds- och brottspreventiva fälten. Detta ska användas för att introducera nya kommuner till arbetet under nästa år. Utöver detta har myndigheten sammanställt alla insatser och beslut som kommunerna har tagit under en fyraårsperiod. Dessa visar på goda resultat, samt hur ett processinriktat stöd från Länsstyrelsen till kommunerna blir mindre sårbart om stödet pågår under en längre tid. Då arbetet har gett tydliga resultat finns ett stort internationellt intresse för detta arbetssätt.

Under året initierades ett utbyte med Österrike. Vid ett besök i Wien presenterades Våldsprevention Västerbotten för ett flertal ambassader, ideella organisationer och FN. Besöket i Österrike har utmynnat i digitala erfarenhetsutbyten som är av intresse såväl för Länsstyrelsen som för de fyra våldspreventionskommunerna i länet. Inom ramen för En vecka fri från våld var Länsstyrelsen värd för den nationella konferensen Prevention – Makt, ledarskap och ansvar, där goda exempel från länet presenterades. Månadsavstämningar med de fyra kommunerna fortgår och inkluderar nu även Skellefteå kommun.

Länsstyrelsen Västerbotten delfinansierar regionkoordinatorerna mot prostitution och människohandel i polisregion Nord och har löpande avstämningar med dessa. Utöver det operativa arbetet har regionkoordinatorerna genomfört ett flertal utbildningar, bland annat i syfte att öka identifikationen av utsatta. Länsstyrelsen konstaterar att arbete kopplat till det nya A-krim-centret tar en växande andel av regionkoordinatorernas arbetstid i anspråk. Länsstyrelsen menar att det är viktigt att arbetet mot arbetskraftsexploatering inte tillåts ske på bekostad av arbetet mot prostitution och människohandel för sexuella ändamål.

Länsstyrelsen deltar som en av fyra länsstyrelser i det nationella forskningsprojekt som mäter effekter av behandlingsmetoder vid sju KAST-mottagningar. Länets två KAST-mottagningar, i Umeå och Skellefteå, ingår i studien. Syftet med utvärderingen är att stärka kvaliteten i mottagningarnas verksamhet.

Länsstyrelsen har fortsatt att sprida kunskap om den nya lagstiftningen avseende återfallsförebyggande insatser, bland annat genom en informationsdag för yrkesverksamma i norrlänen kring att samtala med våldsutövare. Det har även genomförts tre olika utbildningar i samverkan med Region Västerbotten om att bemöta och motivera personer som utövar våld, samt om behandling av våldsutövare. Deltagarna utgjordes främst av personal från socialtjänst och sjuk- och hälsovård, men även från Kriminalvården, Polismyndigheten och frivilligorganisationer.

Utifrån uppdraget att kartlägga kommuners insatser för att hjälpa våldsutsatta personer att ordna stadigvarande boende efter vistelse i skyddat boende, har det regionala resultatet bland annat presenterats i en digital föreläsning under Delaktighetsveckans temadag om jämställdhet. Länsstyrelsen har även under året haft dialog med FoU socialtjänst om hur arbetet kan vidareutvecklas gemensamt under kommande år.

Under året har länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten tillsammans med NCK (nationellt centrum för kvinnofrid) vid Uppsala universitet, anordnat en uppdragsutbildning om 7,5 högskolepoäng. Syftet var att stärka kompetensen i att utbilda vuxna om hedersrelaterat våld och förtryck – detta för att höja den lägsta kunskapsnivån i länen. Målgrupper för uppdragsutbildningskursen var den operativa spetsgruppen Resursgrupp Heder, samt andra yrkesverksamma i länen som i sin yrkesroll utbildar eller ska utbilda om hedersrelaterat våld.

Integration

Målen för integrationspolitiken är att lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter ska gälla för alla, oavsett etnisk eller kulturell bakgrund. För Länsstyrelsen innebär det att verka för flexibel beredskap och kapacitet att ta emot nyanlända, ensamkommande barn och asylsökande i länet.

Länsstyrelsen för kontinuerligt över året en dialog med kommuner, regioner, organisationer ur civilsamhället, andra myndigheter, näringslivet via migrationsråd, nätverksträffar och verksamhetsbesök. Majoriteten av träffarna med aktörer i länet har fortsatt att ske digitalt även efter att restriktionerna från pandemin upphävts. Två fysiska nätverksträffar har kunnat genomföras under året.

Länsstyrelsen har under året bjudit in till träffar med olika tematiska inriktningar. En aktivitetsdag inom integration och Agenda 2030 genomfördes lokalt i en av länets kommuner, med möjlighet till digital medverkan. Temat för dagen var Ingen fattigdom. En nätverksträff har genomförts gällande föräldraskapsstöd i hederskontext. Träffen riktade sig till yrkesverksamma i länet som kan komma i kontakt med hedersrelaterad brottslighet. Nätverksträffen för länets flyktinghandläggare och migrationsråd hade arbetsmarknad som tema, då det är av stor vikt för integrationen i samhället att tidigt komma in i arbete. Samtliga träffar bedöms höja både kunskapsnivå och incitament för ett fortsatt utvecklingsarbete i länets kommuner.

Sedan krigsutbrottet i Ukraina har verksamhetsområdet Integration arbetat nära Länsstyrelsens regionala samordningskansli, men även med andra myndigheter och länets kommuner. Länsstyrelsens fokus har varit att stödja kommunerna i den nya roll som de fått i mottagandet av målgruppen skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Det har exempelvis skett genom regelbundna informations- och dialogträffar. Under våren samverkade Länsstyrelsen Västerbotten med Länsstyrelsen Norrbotten gällande dialogträffar med kommunerna av mer praktisk karaktär. Under hösten hålls dialogträffarna inom det egna länet.

Länsstyrelsens arbete med att anpassa beredskapen i länet för mottagande av nyanlända, samt arbetet med samverkande insatser som stödjer detta, underlättas av att insatser kan finansieras genom 37§ och 37a§ i förordning (2010:1122) om statlig ersättning för insatser för vissa utlänningar. Länsstyrelsen har under året kunnat genomföra två utlysningar. Ansökningar långt över disponibla medel har inkommit, vilket indikerar både stora behov i länet och att Länsstyrelsens information når berörda aktörer. Skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet omfattades tidigt som målgrupp för Länsstyrelsens olika medel, vilket också indikerar det ökade behovet av insatser. Det ökade behovet av extern finansiering till kommunerna bedöms bero på att kommunernas egna resurser minskat de senaste åren, men även på att det finns stora behov hos flera målgrupper. Dessa målgrupper har nu utökats genom skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet.

Länsstyrelsen noterar att flera kommuner har omorganiserat sitt arbete på grund av det lägre mottagandet och att kommunernas grundersättning har avskaffats. Detta har inneburit att det i vissa kommuner har varit svårt att bibehålla och tillsätta kompetens för att samordna mottagandet i kommunen. Länsstyrelsen menar att grundersättningen bör återinföras för att på det sättet säkra att kommunerna kan anställa en samordnande funktion för mottagande av nyanlända.

Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända

Vid beslut om 2023 års kommunal för nyanlända har Länsstyrelsen Västerbotten utgått från den fördelning som beräkningen enligt anvisningsmodellen ger. Länsstyrelsen har detta år inte kunnat tillmötesgå kommunernas önskemål avseende kommunal. Majoriteten av kommunerna önskar ett större mottagande än vad länsstalet möjliggör. Det låga antalet nyanlända som ska bosättas, samt ramarna som lagen (2016:38) och förordningen (2016:39) fastslår, är inte förenliga med kommunernas önskemål om omfördelningar och högre mottagande. Länsstyrelsen har fattat beslut om kommunal i enlighet med anvisningsmodellen, samt informerat om möjligheten till omfördelningar under 2023. Länsstyrelsen har också informerat kommunerna om möjligheten att göra en omfördelning av anvisningsandelar för ensamkommande barn, innan de fastställs av Migrationsverket. I länet har fyra kommuner valt att ha kvar sina andelar. En kommun (Umeå kommun) har valt att överta andelar från övriga tio kommuner i Västerbotten.

Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering

Regeringsuppdraget inom mänskliga rättigheter utgör grunden för myndighetens arbete med mänskliga rättigheter och icke-diskriminering. Arbetet utgörs av regional och nationell samverkan, samt stöd till kommuner i form av rådgivning, arbetsgrupper/nätverk och kompetenshöjande insatser.

Under året har en väsentlig del av Länsstyrelsens arbete inom mänskliga rättigheter även utgjorts av uppdrag som redovisas i särskild ordning, så som barnrätt, Agenda 2030, nationella minoriteter, föräldraskapsstöd, funktionshinderspolitiken, demokratiuppdrag samt personligt ombud. En anledning till det utökade arbetet som genomförts inom mänskliga rättigheter under året har varit samverkan mellan dessa uppdrag och med andra delar av Länsstyrelsens verksamhet. För ytterligare beskrivning av detta arbete, se avsnitt Integrering av tvärsektoriella frågor, Länsstyrelseinstruktion 5§ p5 Integrera mänskliga rättigheter.

I och med arbetet med Agenda 2030 får mänskliga rättigheter ständigt förnyad aktualitet. I samband med hanteringen av coronapandemin, kriget i Ukraina och den säkerhetspolitiska situationen i Europa har Länsstyrelsen synliggjort hur olika grupper av människor i samhället har påverkats tillsammans med de grundläggande värdena (som inkluderar människors fri- och rättigheter).

Länsstyrelsen Västerbotten och Länsstyrelsen Norrbotten lanserade under året kunskapsstöd och vägledning för ett rättighetsbaserat integrationsarbete. Det syftar till att underlätta det rättighetsbaserade arbetssättet i arbetet med länsstyrelsernas integrationsuppdrag. Det ska därmed stärka asylsökandes, nyanländas och ensamkommande barns rättigheter i vardagen. Vägledningen har spridits till samtliga länsstyrelser, samt presenterats vid MR-dagarna 2022. Vägledningen erbjuder ett konkret och verksamhetsnära stöd som visar på hur det rättighetsbaserade arbetssättet kan tillämpas i det dagliga arbetet.

En central uppgift är att samverka med och stödja andra aktörer, samt stötta kommunernas arbete. Under året har bland annat följande prestationer genomförts:

- Länsstyrelsen har i samverkan med Bris anordnat två utbildningar i metoden Expertgrupp Barn för länets kommuner. Totalt deltog 60 personer från 13 av länets 15 kommuner, från Region Västerbotten samt representanter för en rad olika organisationer i civilsamhället. Utbildningen syftade till att ge konkreta instruktioner och tips, vägledning från planering till verklig förändring, samt kunskap om barnets rättigheter med fokus på inflytande och delaktighet. Alla som deltar i utbildningen kommer framöver att ingå i den regionala barnrättsgruppen för att fortsätta utbyta erfarenheter, ge varandra stöd och identifiera behov där utveckling krävs.
- Länsstyrelsen har inom ramen för uppdragen i sakområdet Mänskliga rättigheter fortsatt driva arbetet med en dialoggrupp inom mänskliga rättigheter under året. Syftet med denna grupp är att samla expertis från hela länet - från både kommun, region, myndighet och civilsamhälle - för att möta och ha en nära dialog med aktörer i länet som arbetar med frågorna på en mer operativ nivå. På så sätt kan Länsstyrelsen fånga upp lokala inspel, målgruppernas behov och andra viktiga frågor.
- Länsstyrelsen har stått värd för en av fyra regionala nodkonferenser inom mänskliga rättigheter. De genomfördes i samverkan med SKR och Uppsala universitet med fokus på vikten av samverkan över organisationsgränser för att uppnå resultat.
- Länsstyrelsen har lämnat inspel på bland annat Umeå kommuns bostadsförsörjningsplan samt reviderad lokal utvecklingsstrategi för Skellefteå kommun för att stärka perspektiven kring mänskliga rättigheter.
- Länsstyrelsen har bjudit in forskare från flera av landets universitet, bland annat Stockholms universitet, Mittuniversitetet och Göteborgs universitet, för att presentera forskning inom området för att stärka konventionsefterlevnaden i länet.
- Länsstyrelsen ingår från och med hösten i ett samverkansprojekt tillsammans med Region Västerbotten och Funktionsrätt Västerbotten i syfte att stärka den regionala samverkan kring frågor om mänskliga rättigheter och funktionsrätt. Målet med projektet är att öka kunskapsnivån i frågorna, samt stärka det tvärssektoriella arbetet för att på sikt bidra till att Västerbotten är en länk med en stark demokrati där mänskliga rättigheter står i centrum.
- Länsstyrelsen har kontinuerligt under året gjort nyhetsutskick, där pressmeddelanden, rapporter, utbildningar, metodstöd och andra tips har sammanfattats och presenterats överskådligt för att öka kunskapsläget inom rättighetsfrågorna. Dessutom har proaktivt arbete bedrivits för att fler aktörer ska känna till Länsstyrelsen Västerbottens uppdrag inom mänskliga rättigheter, så som att utöka sändlistor och nätverk. Även kompetenshöjande litteratur har under året skickats ut till aktörer för att stödja en positiv utveckling i länet inom rättighetsfrågor.

Effekten av ovanstående prestationer är att fler har tagit del av olika perspektiv inom mänskliga rättigheter, fått ökad kunskap inom området och tagit del av de goda exemplen på framgångsrikt arbete. Resultatet är också att fler verksamheter, organisationer och professioner har deltagit under året - exempelvis valnämnder, biblioteksutvecklare, IM (Individuell Människohjälp) och Kriminalvården. Det ger effekt i form av nya samarbeten, nya infallsvinklar i frågor och en ökad förståelse för det förebyggande arbete som lägger grunden för ett samhälle utan diskriminering.

Det som genomgående lyfts fram under året är vikten av att uppmärksamma målgrupper som står längre ifrån samhällets stöd och därmed riskerar att få sina rättigheter kränkta. Övriga saker som diskuterats under året som ett resultat av prestationerna är samverkan inom och utom den egna organisationen, samverkan med civilsamhället och att dialogen med målgruppen måste utökas ytterligare. Trots högt deltagande under åren och utvärderingar som visar att man fått ökad kunskap inom frågorna, är det också tydligt att fortsatt arbete krävs och att mer kunskap behöver spridas både internt på Länsstyrelsen och externt i länet.

Länsstyrelsen har också deltagit i det nationella arbetet genom länsstyrelsernas olika nationella nätverk, samt i en projektgrupp för ett samordnings- och utvecklingsarbete avseende en digital utveckling av det rättighetsbaserade arbetssättet (RBA). Förstudien utförs i samarbete mellan länsstyrelserna i Uppsala, Värmlands, Västerbottens och Örebro län. Genom denna samverkan ökar länsstyrelserna förutsättningarna för att bättre kunna anpassa arbetssättet så att rättighetsfrågorna får det likvärdiga och tvärssektoriella genomslag som de bör ha.

En fortsatt oroande utveckling i länet är att kommunerna signalerar om sämre ekonomi. Det finns en risk att de preventiva insatserna framöver inte kommer att prioriteras, eller att de redan har avvecklats. Det kan få negativa konsekvenser, då det förebyggande arbetet är viktigt för att förhindra senare kostnader för exempelvis

kriminalitet, ofullständiga betyg, missbruk och ohälsa, men också för att säkerställa att rättigheter kan åtnjutas för alla medborgare, i hela länet.

Resultatbedömning

Inom folkhälsa är Länsstyrelsens bedömning att myndigheten genomfört årets verksamhet med ett gott resultat. Folkhälsoarbetet bedrivs i enlighet med regeringens mål och inriktning. Kunskaperna ökar när det gäller viktiga områden så som spel, tobakslagen, brottsförebyggande arbete, arbete med tillsyn av alkohol och tobak, samt arbete med att samordna länets främjande och förbyggande arbete för jämlikhet i hälsa.

En positiv trend är att fler kommuner nu har en särskild tjänsteperson med ansvar för folkhälsofrågor, samt att flera kommuner påbörjat eller startat upp det politiska och strategiska arbetet för en god och jämlik hälsa. En oroande trend som förstärkts under året är att medborgarna i mindre kommuner generellt sett har lägre utbildningsnivå, vilket ofta ger sämre förutsättningar både vad gäller levnadsvanor och hälsoutfall. Den lägre utbildningsnivån hänger i sin tur i stor utsträckning ihop med både en alltför begränsad arbetsmarknad och en avsaknad av akademiska traditioner. I kombination med kommunernas krympande resurser och en alltmer ansträngd samhällsekonomi innebär det en risk för att det främjande och förbyggande arbetet inte kommer att prioriteras framöver. Detta kan få långsiktiga konsekvenser, då det förebyggande arbetet är viktigt för att förhindra senare kostnader i form av exempelvis kriminalitet, missbruk, ohälsa och socialt utanförskap.

För verksamheten inom jämställdhet bedömer Länsstyrelsen Västerbotten arbetet som gott. Det finns fler kontaktpersoner än tidigare inom såväl jämställdhetsintegrering som kvinnofrid. Länets aktörer efterfrågar såväl grundläggande som fördjupad kompetens inom en rad områden, som exempelvis ledning och styrning samt våldsprevention. I år har fler personer fått fördjupade kunskaper gällande återfallsförebyggande arbete, samt hedersrelaterat våld och förtryck. Länsstyrelsen bedömer att samverkan med regionala aktörer, såsom Region Västerbotten, flertalet kommuner samt näringsliv har fördjupats ytterligare - särskilt i framtagandet av den nya länsstrategin. För att länet ska få en hållbar utveckling i och med den pågående samhällsomvandlingen bedömer Länsstyrelsen att arbetet behöver förstärkas när det gäller jämställdhetsintegrering inom såväl offentlig som privat sektor. Länsstyrelsen ser behovet att fler verksamheter arbetar mer strategiskt och samordnat för att upptäcka, förebygga och motverka mäns våld mot kvinnor.

För Länsstyrelsens uppdrag inom integration är bedömningen att länets beredskap och kapacitet för att ta emot nyanlända fortfarande är god och att Länsstyrelsens arbete med integration har bidragit till ett gott mottagande av nyanlända under 2022 - såväl kvantitativt som kvalitativt. Kommunerna klarar mottagandet via anvisningar, trots att de under året även fått ett ökat ansvar för att anskaffa boende till skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet. Länsstyrelsen uppmärksammar dock att det utifrån de låga kommunal som nu beslutats inför nästkommande år finns en reell risk att flera av de mindre kommunerna kommer att få stora utmaningar i att bibehålla en organisation för mottagande. Länsstyrelsen bör vara drivande i att ordna mötesforum för att stärka mellankommunal samverkan, samt att stödja kommunerna i att bibehålla en mottagandekompetens. Länsstyrelsen har en upparbetad god grund för samverkan med kommuner, myndigheter och civilsamhälle. Myndigheten håller därmed en hög nivå på de insatser som genomförts.

Gällande ensamkommande barn har det låga mottagandet under de senaste åren resulterat i att endast ett fåtal kommuner nu har en organisation för detta. Övriga kommuner ges möjlighet att teckna överenskommelse om mottagande med annan kommun inom länet. Länsstyrelsens resultatbedömning är att uppdraget kring anvisningsmodellerna har utförts i enlighet med uppdragens utformning och de lagar och förordningar som styr arbetet. Resultatet bedöms vara gott. Länsstyrelsens bedömning är dock att lagen (2016:38) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, samt förordningen (2016:39) om mottagande av vissa nyanlända invandrare för bosättning, behöver ses över mot bakgrund av det låga antal nyanlända som nu ska bosättas.

För verksamheten inom mänskliga rättigheter, inklusive icke-diskriminering, barnrätt och rasism på arbetsmarknaden, är bedömningen att Länsstyrelsen har upparbetat en god grund för samverkan och att myndigheten håller en hög nivå på de insatser som genomförts. En positiv utveckling har skett inom området under året både när det gäller kapacitet och i form av utökad samverkan, vilket fortsatt kommer att vara i fokus under nästa år. Trots en positiv utveckling under året är bedömningen att det finns ett fortsatt utvecklingsbehov.

Övrig redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppgift/Uppdrag	Källa till uppgift/uppdrag
2 kap. 4§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
3 kap. 1 och 2§§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Avsnittet innehåller information som Länsstyrelsen bedömer är av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning enligt 2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag samt uppgifter enligt 3 kap. 1 § och 2 § i samma förordning.

Information av väsentlig betydelse

Verksamhetsåret har präglats av fortsatt krishantering och krissamverkan, dels som en följd av pandemin, dels som en följd av Rysslands anfallskrig i Ukraina. Myndighetens erfarenheter från pandemihantering från såväl regional som nationell nivå har lagt grunden för hur arbete med samordning, lägesbild och kommunikation bedrivs som en konsekvens av det försämrade omvärldsläget.

Kriget i Ukraina har medfört en fortsatt gemensam hantering genom samordningskansliet Mats (Stockholms län). Detta har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i hanteringen.

Fokus grön omställning

En omfattande samhällsomvandling pågår i norra Sverige. Att genomföra detta utvecklingsarbete och bygga upp ett fossilfritt välfärdssamhälle som är mindre omvärldsberoende är mot bakgrund av kriget i Ukraina av stor betydelse. Omvandlingstrycket och förväntningarna på snabba och friktionsfria tillståndsprocesser är stort. Under året har Länsstyrelsen Västerbotten delrapporterat ett regeringsuppdrag var syfte är att utveckla och förenkla de processer som handlar om prövningar och tillstånd. En slutsats är att det finns goda förutsättningar att förenkla och förkorta processerna utan att göra avkall på rättssäkerheten. Nyckel till detta är dialog och transparens. I maj genomförde Länsstyrelsen, tillsammans med Regeringskansliet och Skellefteå kommun, högnivåmötet Tillsammans för ny industrialisering och hållbar samhällsomvandling i Skellefteå.

Norrbotniabanan viktig för nationell utveckling

I mars tillsköt regeringen medel till de länsstyrelser som handlägger ärenden kopplat till Norrbotniabanan, till exempel järnvägsplaner och arkeologiska undersökningar. Det är fortsatt av yttersta vikt att resurserna tillförs på den nivå som krävs för att Norrbotniabanan ska kunna färdigställas enligt tidplan.

Under 2022 fastställde Länsstyrelsen den sjätte av totalt sju järnvägsplaner som ligger i området mellan Umeå och Skellefteå. Näringslivet planerar att investera över 700 miljarder kronor i Norr- och Västerbotten fram till år 2035. Norrbotniabanan är en förutsättning för att Sverige ska kunna dra nytta av den starka ekonomiska utvecklingen i norra landsändan och få avkastning på de investeringar som görs i området.

Utvecklade förbindelser mellan fastlandet och Holmön

Regeringen har givit Länsstyrelsen och Trafikverket i uppdrag att utvärdera hur förbindelserna till och från Holmön fungerat hittills och om de bör ändras. I arbetet deltar även Region Västerbotten och Umeå kommun. Arbetet har under 2022 övergått i ett intensivare skede inriktat på att uppdatera beslutsunderlag och etablera dialog. Ett arbete med att inventera vilka transportlösningar som finns på andra platser med nordiskt klimat mellan fastland och öar pågår.

Regionala noder för träbyggande

Landshövding Helene Hellmark Knutson är ordförande i Trästad Sverige. Trästad arbetar för att stimulera till ökad samverkan mellan offentliga beslutsfattare och beställare, näringslivets entreprenörer, samt resurser inom forskning och utbildning. Under 2022 tilldelades Trästad 2 miljoner kronor för att utveckla regionala noder för trähusbyggande.

Jämställdhet en nyckel för samhällsomvandling och tillväxt

I Skellefteå och norra Sverige sker många och stora industrietableringar. Samtidigt pågår en stor omställning från fossilbränslen till mer miljövänliga alternativ. Jämställdhet är en viktig komponent för att lyckas med samhällsomvandlingen. För att lyckas med tillväxten i och omvandlingen av samhället krävs det att både kvinnor och män attraheras av Västerbotten och länets arbetsplatser. Nätverket 4K består av företagande kvinnor som äger och driver verksamhet i Västerbotten. Under 2022 har nätverket bedrivit kunskapshöjande insatser samt tagit fram kunskapsunderlag som belyser utmaningar och möjligheter för näringsliv och företagare i Västerbotten.

Landsbygden - en resurs för omställning, krisberedskap och näringslivsutveckling

Landsbygden och dess betydelse för regional utveckling, krisberedskap och omställningen av samhället, har blivit alltmer tydlig under året. Under verksamhetsåret arrangerade Länsstyrelsen tillsammans med Lycksele kommun, Leader Lappland och Skogsprogrammet Västerbotten Landsbygdsforum. Deltog gjorde organisationer, ideella föreningar, företag, beslutsfattare, tjänstepersoner, och andra intresserade av landsbygds- och utvecklingsfrågor. Landsbygdsforum lyfte bland annat skogens och matens betydelse för regional utveckling. Senare under året lanserades också Västerbottens landsskapsrätt, ett smakprov på vad länets råvaror kan skapa i händerna på engagerade och kreativa företagare.

Nya möjligheter till samverkan mellan Västerbotten och provinser i Kanada

Under hösten (25 september – 1 oktober) genomfördes en delegationsresa till Kanada. Delegationen från Västerbotten, under ledning av landshövding Helene Hellmark Knutsson, bestod av representanter för Umeå kommun, SLU, Arcum, World Forest Forum, och Region Västerbotten. Delegationen, som besökte provinserna British Columbia och Yukon samt staden Vancouver, initierade flera samarbeten mellan Västerbotten och de aktuella provinserna. Skoglig forskning, hållbar utveckling, student- och forskningsutbyten, och dialog med urfolk är några av de områden där det finns stora möjligheter till synergier via gemensamma utvecklingsprojekt.

En god folkhälsa

En god folkhälsa är en grundpelare i ett samhälle som utvecklas. Under 2022 bildade Länsstyrelsen och Region Västerbotten Forum för folkhälsa i Västerbotten - ett nav i länets folkhälsoarbete. Bakgrunden till forumet är ett regeringsuppdrag som Länsstyrelsen i samverkan med regionen och följeforskare från Umeå universitet har arbetat med från 2019 till 2021. Länsstyrelsen har under året samordnat arbetet med att utveckla metoder och arbetssätt för regional samordning av arbete för en god, jämställd och jämlik folkhälsa.

Sammanställning av väsentliga uppgifter

Sammanställningarna är gjorda enligt 2 kap. 4 § Förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag.

Belopp angivna i tkr.

Sammanställning väsentliga övriga uppgifter	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Låneram i Riksgälden	10 000	13 000	13 500	12 200	9 100
Utnyttjad Låneram i Riksgälden	6 455	3 693	5 132	5 630	7 668
Beviljad Räntekontokredit i Riksgälden	5 000	5 000	5 000	5 200	6 200
Utnyttjad Räntekontokredit i Riksgälden	0	0	0	0	0
Ränteintäkter Räntekonto	883	0	0	0	0
Räntekostnader Räntekonto	-37	0	-4	-230	-423
Budget Avgiftsintäkter som disponeras	4 213	3 825	5 065	4 500	3 870
Utfall mot budget Avgiftsintäkter som disponeras	7 368	5 147	3 927	4 794	5 030
Utfall enligt resultaträkning Avgiftsintäkter som disponeras	28 575	25 071	18 014	19 087	20 918
Budget Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 330	13 280	13 750	13 115	12 100
Utfall Avgiftsintäkter som inte disponeras	13 647	13 126	12 493	12 940	13 918
Antal årsarbetskrafter ¹⁾	285	279	266	251	253
Medeltal anställda ²⁾	309	302	292	281	274
Driftkostnad per årsarbetskraft	1 263	1 218	1 181	1 175	1 145
Årets kapitalförändring	268	-327	-2 777	-543	10 738
Balanserad kapitalförändring	11 618	11 945	14 723	15 266	4 527

1) Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid 1 710 timmar.

2) Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100%. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagskredit	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 020 Länsstyrelserna m.m. Västerbottens län	4 549	4 645	4 119	4 129	4 081
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 005 Länsstyrelserna m.m. Västerbottens län	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 005 Barentssamarbete	0	0	0	0	0
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 005 Barentssamarbete	0	0	0	0	0
Beviljad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder	75	185	240	624	7 190
Utnyttjad Anslagskredit: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder	0	0	0	0	62

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Sammanställning väsentliga uppgifter anslagssparande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 01 Rikets styrelse 01 05 001 020 Länsstyrelserna m.m. Västerbottens län	7 802	7 668	4 379	3 848	4 328
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 05 Internationell samverkan 05 01 011 005 Barentssamarbete	10	3	85	0	14
Summa anslagssparande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder	1 071	900	1 247	1 049	-62
Därav in-tecknade åtaganden med stöd av anslagssparande	0	0	0	0	0

Sammanställning väsentliga uppgifter tilldelade bemyndigande/åtaganden inom bemyndigande	År 2022	År 2021	År 2020	År 2019	År 2018
Tilldelade bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder	100	600	16 000	20 000	90 000
Åtaganden inom bemyndigande: Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder	0	47	2 472	5 674	77 248

Avgiftsbelagd verksamhet

Avgiftsbelagd verksamhet redovisas i enlighet med 3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Tabellerna i avsnittet visar intäkter, kostnader och utfall för länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet, enligt den indelningen för återrapportering som framgår av budgeten för avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras i regleringsbrevet.

Belopp angivna i tkr.

Avgifter - Offentligrättsliga avgifter

Verksamhet	2020 ackumulerat utfall	2021 utfall intäkter	2021 utfall kostnader	2021 netto utfall	2022 budget intäkter	2022 utfall intäkter	2022 budget kostnader	2022 utfall kostnader	2022 netto budget	2022 netto utfall	2022 ackumulerat utfall
Registreringsavgift för jaktområden	0	83	83	-0	85	65	85	62	0	3	3
Djur och lantbruk (avgift för extra kontroller m.m.)	-205	411	291	120	350	532	400	509	-50	23	-62
Delgivning	0	18	37	-18	28	16	10	87	18	-72	-90
Övrig offentligrättslig verksamhet	1 405	1 747	1 627	120	1 750	2 473	2 000	2 641	-250	-169	1 356
Summa offentligrättsliga avgifter	1 200	2 259	2 037	221	2 213	3 085	2 495	3 300	-282	-215	1 206

Avgifter - Uppdragsverksamhet

Verksamhet	2020 ackumulerat utfall	2021 utfall intäkter	2021 utfall kostnader	2021 netto utfall	2022 budget intäkter	2022 utfall intäkter	2022 budget kostnader	2022 utfall kostnader	2022 netto budget	2022 netto utfall	2022 ackumulerat utfall
Resurssamordning	-22	1 030	1 086	-57	1 000	2 426	922	2 530	78	-104	-182
Fjällförvaltning	1 594	1 858	2 618	-759	1 000	1 857	1 200	952	-200	905	1 740
Summa avgifter uppdragsverksamhet	1 573	2 888	3 704	-816	2 000	4 283	2 122	3 482	-122	801	1 557

Tabellerna visar intäkter, kostnader och utfall av länsstyrelsens avgiftsbelagda verksamhet i jämförelse mot budget. Uppställningen utgår från indelningen av avgiftsbelagd verksamhet där intäkterna disponeras enligt punkt 6.1 i länsstyrelsernas regleringsbrev.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till tabeller avgiftsbelagd verksamhet

Djur och lantbruk: Kostnaderna brukar årligen vara högre än intäkterna. Detta är orsakat av: 1) Vid vissa kontroller behövs två kontrollanter av arbetsmiljöskäl, men regelverket tillåter bara debitering motsvarande en person. 2) När vi hanterar ärenden där djur saknar ägare finns ingen part att debitera. 3) Vissa djurägare har svårt att betala sin kontrollavgift vilket genererar kundförluster.

Delgivning: Kostnaderna utgörs av medarbetarnas arbetstid inom ärendeslaget. Underskottet visar att den nedlagda arbetstiden inte täcks av ansökningsavgiften.

Övrig offentligrättslig verksamhet: Verksamheten avser enbart dammsäkerhetstillsyn år 2021, under 2022 avser posten dammsäkerhetstillsyn samt ersättning för arbete med Norrbotniabanan. Länsstyrelsen kommer under 2023 vidta åtgärder för att minska det ackumulerade utfallet med koppling till dammsäkerhetstillsyn.

Resurssamordning: Varierar mellan åren beroende på hur många medarbetare som arbetar med våra länsstyrelse gemensamma uppdrag.

Fjällförvaltning: Utfallet för intäkterna varierar mellan åren beroende på hur mycket det jagas och fiskas. Utfall intäkter 2022 ligger på samma nivå som 2021 och blev även detta år högre än bedömt. Kostnaderna varierar mellan åren beroende på vilka åtgärder som genomförs. Under 2022 har inga större insatser genomförts på anläggningar utan endast normala driftskostnader belastat anslaget.

Året i siffror

Avsnittet innehåller redovisningar och återrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
3 kap. 2§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2 kap. 4§ förordning om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Regleringsbrev

Regleringsbrevsuppdrag som ska redovisas i särskild ordning finns listade i bilaga D.

Tabell A - Verksamhetskostnader 2020-2022

Belopp angivna i tkr.

Verksamhetsområde	År 2022	År 2021	År 2020
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	6 199	8 556	6 611
201 Allmänna val	2 665	191	69
25 Trafikföreskrifter	536	374	341
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 688	10 368	10 711
30 Regional tillväxt	17 855	17 703	17 542
34 Infrastrukturplanering	1 817	1 362	1 101
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 020	5 737	6 049
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 069	829	1 196
42 Energi och klimat	3 321	8 078	8 235
43 Kulturmiljö	4 653	4 543	6 746
45 Samhällsskydd och beredskap	16 011	16 571	17 297
46 Civilområde	0	-	-
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	27 359	18 662	21 425
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	85 960	72 089	61 133
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 528	4 080	3 035
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 614	13 723	10 861
54 Mineralfyndigheter	28	16	32
55 Miljöfarlig verksamhet	16 673	13 894	11 613
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	97	159	76
57 Förenade områden, efterbehandling	2 904	3 124	2 487
58 Restaurering	19 767	30 456	28 278
60 Lantbruk och landsbygd	16 063	14 720	13 419
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 909	3 374	3 645
62 Fiske	2 783	3 681	4 238
70 Folkhälsa	4 815	7 492	5 843
80 Jämställdhet	7 463	5 444	3 534
81 Nationella minoriteter	26	17	73
82 Mänskliga rättigheter	2 588	2 013	1 698
85 Integration	2 218	2 816	2 353
10 Myndighetsövergripande verksamhet	23 243	19 748	17 268
11 Administration och intern service	55 338	51 958	49 659
99 Resurssamverkan ²⁾	1 958	830	596
20-85 Summa produktion	281 630	270 070	249 639
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl resurssamverkan	360 211	341 776	316 566
10-99 Total verksamhetskostnad ³⁾	362 169	342 606	317 162

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20–21) fr o m 2018.

2) Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

3) Totalsumma verksamhetskostnader ska överensstämma med verksamhetskostnader enligt resultaträkningar.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B1, B2 - Verksamhetskostnader och myndighetsgemensam verksamhet

Belopp angivna i tkr.

Tabell B1 - Verksamhetskostnader 2022

Verksamhetsområde	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH (%)	OH-kostnad (tkr)	OH-kostnad (%)	Kostnad inkl. OH (tkr)	Kostnad inkl. OH (%)
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	6 199	1,72%	2 214	2,84%	8 413	2,34%
201 Allmänna val	2 665	0,74%	1 119	1,44%	3 784	1,05%
25 Trafikföreskrifter	536	0,15%	231	0,30%	767	0,21%
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	11 688	3,24%	4 053	5,20%	15 741	4,38%
30 Regional tillväxt	17 855	4,96%	3 693	4,74%	21 548	5,99%
34 Infrastrukturplanering	1 817	0,50%	409	0,53%	2 226	0,62%
40 Hållbar samhällsplanering och boende	7 020	1,95%	2 892	3,71%	9 912	2,76%
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1 069	0,30%	450	0,58%	1 519	0,42%
42 Energi och klimat	3 321	0,92%	1 089	1,40%	4 410	1,23%
43 Kulturmiljö	4 653	1,29%	1 492	1,92%	6 146	1,71%
45 Samhällsskydd och beredskap	16 011	4,44%	5 547	7,12%	21 558	6,00%
46 Civilområde	0	0,00%	0	0,00%	0	0,00%
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	27 359	7,60%	7 373	9,47%	34 732	9,66%
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	85 960	23,86%	14 100	18,11%	100 060	27,83%
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	4 528	1,26%	1 886	2,42%	6 414	1,78%
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	12 614	3,50%	4 757	6,11%	17 371	4,83%
54 Mineralfyndigheter	28	0,01%	12	0,02%	39	0,01%
55 Miljöfarlig verksamhet	16 673	4,63%	6 837	8,78%	23 510	6,54%
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	97	0,03%	42	0,05%	139	0,04%
57 Förorenade områden, efterbehandling	2 904	0,81%	1 201	1,54%	4 105	1,14%
58 Restaurering	19 767	5,49%	5 005	6,43%	24 772	6,89%
60 Lantbruk och landsbygd	16 063	4,46%	5 918	7,60%	21 981	6,11%
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	2 909	0,81%	1 004	1,29%	3 913	1,09%
62 Fiske	2 783	0,77%	1 074	1,38%	3 857	1,07%
70 Folkhälsa	4 815	1,34%	1 837	2,36%	6 652	1,85%
80 Jämställdhet	7 463	2,07%	1 850	2,38%	9 314	2,59%
81 Nationella minoriteter	26	0,01%	11	0,01%	38	0,01%
82 Mänskliga rättigheter	2 588	0,72%	884	1,13%	3 471	0,97%
85 Integration	2 218	0,62%	887	1,14%	3 105	0,86%
10 Myndighetsövergripande verksamhet	23 243	6,45%				
11 Administration och intern service	55 338	15,36%				
99 Resurssamverkan ²⁾	1 958		714		2 672	
20-85 Summa produktion	281 630	78,18%	77 867	100,00%	359 497	100,00%
20-85 varav personalkostnad kontoklass 4	180 884					
10-85 Summa verksamhetskostnad exkl. resurssamverkan	360 211	100,00%			359 497	100,00%
10-99 Total verksamhetskostnad ³⁾	362 169				362 169	

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämställs med övriga uppgifter, urskiljs VÄS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÄS 20–21).

2) Den del av kostnader för resurssamverkan som inte avser den egna länsstyrelsen redovisas på denna rad. Länsstyrelsens egen andel redovisas under relevant verksamhetskod, oftast adm. och intern service (11).

3) Totalsumma verksamhetskostnader skall överensstämma med verksamhetskostnaderna enligt resultaträkningen.

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell B2 - Myndighetsgemensam verksamhet 2022

Myndighetsgemensam verksamhet	Kostnad exkl. OH (tkr)	Kostnad exkl. OH(%)
113-115 Samkostnad nivå 1 - Utrustning och gem service, lokaler och IT-verksamhet ¹⁾	39 774	21,99%
110-112, 116-119 Samkostnad nivå 2 - Ekonomi- och personaladministration ¹⁾	15 564	8,60%
100-109 Samkostnad nivå 3 - Myndighetsövergripande verksamhet/ledningsfunktion ¹⁾	23 243	12,85%

1) Summan på nivå 1–3 ska överensstämma med summan av Myndighetsövergripande verksamhet och Administration och intern service. Den procentuella fördelningen skall visa resp. nivåns andel av personalkostnaderna vht 2–8 (kkl 4).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell C - Årsarbetskrafter (ÅA) 2020-2022

Verksamhetsområde	2022 ÅA totalt	2022 ÅA kvinnor	2022 ÅA män	2021 ÅA totalt	2020 ÅA totalt
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning ¹⁾	6,6	3,6	2,9	10,6	7,8
201 Allmänna val	3,9	3,0	0,9	0,2	0,1
25 Trafikföreskrifter	0,8	0,6	0,2	0,5	0,5
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	12,8	9,6	3,3	12,2	11,8
30 Regional tillväxt	10,7	6,0	4,7	10,7	11,7
34 Infrastrukturplanering	1,2	0,2	0,9	1,7	1,6
40 Hållbar samhällsplanering och boende	8,0	5,3	2,7	7,0	7,4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	1,5	1,5	0,0	1,2	1,8
42 Energi och klimat	3,3	2,8	0,5	6,7	9,0
43 Kulturmiljö	4,5	3,8	0,7	4,5	6,7
45 Samhällsskydd och beredskap	16,6	11,3	5,3	18,8	20,1
46 Civilområde	0,0	0,0	0,0	-	-
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	21,9	10,7	11,1	18,2	17,9
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	48,8	22,5	26,4	46,0	43,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	6,3	4,3	2,0	5,7	4,5
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	15,1	9,2	5,9	16,6	15,2
54 Mineralfyndigheter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	20,4	15,9	4,5	18,7	15,8
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0,2	0,1	0,0	0,2	0,1
57 Förorenade områden, efterbehandling	3,7	2,6	1,1	3,8	3,4
58 Restaurering	17,0	4,1	12,9	19,9	16,9
60 Lantbruk och landsbygd	19,4	12,3	7,1	18,3	17,6
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	3,3	0,1	3,1	3,1	2,8
62 Fiske	3,5	1,1	2,4	4,0	4,5
70 Folkhälsa	5,5	5,5	0,0	5,8	4,7
80 Jämställdhet	5,5	5,2	0,2	4,8	3,7
81 Nationella minoriteter	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
82 Mänskliga rättigheter	2,7	2,7	0,0	2,1	1,8
85 Integration	2,8	1,7	1,1	3,1	3,0
10 Myndighetsövergripande verksamhet	15,5	8,4	7,1	13,9	12,1
11 Administration och intern service	21,3	15,9	5,3	19,6	19,5
99 Resurssamverkan	2,1	1,5	0,6	1,0	0,8
20-85 Summa årsarbetskrafter produktion	246,1	146,1	99,9	244,5	233,7
10-85 Summa årsarbetskrafter exkl. resurssamverkan	282,9	170,5	112,4	278,0	265,3
10-99 Summa årsarbetskrafter totalt	284,9	172,0	113,0	279,0	266,0

1) Eftersom allmänna val har inkorporerats i 3 § (3 § p. 1) i förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion och därmed jämföras med övriga uppgifter, urskiljs VÅS 201 Allmänna val från Övrig förvaltning (VÅS 20-21).

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Tabell D - Representation

Nyckeltal	År 2022 totalt (tkr)	År 2022 per ÅA (kr)	År 2021 totalt (tkr)	År 2021 per ÅA (kr)	År 2020 totalt (tkr)	År 2020 per ÅA (kr)
Intern representation	281	986	116	417	24	90
Extern representation	450	1 579	215	771	131	492

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell D - Representation

Kostnader för både intern och extern representation har ökat i omfattning under 2022 jämfört med 2020 och 2021. Under år 2020 och 2021 var verksamheten begränsad på grund av pandemin.

Tabell E - Lokaler

Nyckeltal ¹⁾	Lokal	År 2022	År 2021	År 2020
Lokalkostnader (tkr), VÅS 103 ²⁾	Residens	1 659	1 635	1 725
Lokalyta (m2) ⁵⁾	Residens	1 053	1 032	1 032
Lokalkostnad per m2 (kr) ⁵⁾	Residens	1 576	1 585	1 672
Lokalkostnader (tkr), VÅS 113 ³⁾	Lokaler, övriga ³⁾	13 161	13 369	13 587
Lokalyta (m2)	Lokaler, övriga	7 816	7 816	7 816
Lokalkostnad per m2 (kr)	Lokaler, övriga	1 684	1 710	1 738
Lokalkostnader per årsarbetskraft (tkr)	Lokaler, övriga	46	48	51
Lokalyta per årsarbetskraft (m2)	Lokaler, övriga	27	28	29
Kontorslokalyta (m2) ⁴⁾	Kontorslokaler	6 429	6 429	6 429
Kontorslokalyta per årsarbetskraft (m2)	Kontorslokaler	23	23	24
Lokalkostnader (tkr)	Lokaler totalt	14 821	15 004	15 312

1) Urvalen för lokalkostnaderna som redovisas i denna tabell är inte desamma som de urval som görs för de lokalkostnader som redovisas i resultaträkningen. Dessa tabeller har inte samma definition.

2) Residensets lokalkostnader redovisas under VÅS 103 Servicestöd till ledningen.

3) Med lokaler, övriga avses samtliga utrymmen förutom residenset såsom kontorslokaler, förråd, källare och garage. Med lokalkostnader avses hyra, lokalvård, larm och bevakningskostnader, avskrivningskostnader m.m. Dessa kostnader redovisas under VÅS 113 Lokaler.

4) Med kontorslokaler avses ytor ovan mark såsom kontorsrum, biytor som korridorer, toaletter, trapphus, närarkiv, närförråd etc.

5) I årsredovisning 2021 var siffrorna för residensets Lokalyta (m2) och Lokalkostnad per m2 (kr) förväxlade och har korrigerats i denna årsredovisning

Källa: Länsstyrelsens ekonomisystem Unit4 ERP

Kommentar till Tabell E - Lokaler

Förändringar i lokalytor för residenset har skett under 2021-2022 då ytorna i källaren har ändrats.

Tabell F - Redovisning av ärenden 2022

(samtliga ärenden oavsett databas)

Verksamhetsområde	Ingående balans	Antal inkomna ärenden	Antal upprättade ärenden	Antal beslutade ärenden	Utgående balans	Antal ej beslutade ärenden, äldre än två år
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	65	148	416	564	65	0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	178	865	201	1 124	120	3
201 Allmänna val	5	111	39	148	7	0
25 Trafikföreskrifter	36	133	14	143	40	0
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	189	1 106	1 058	2 162	191	6
30 Regional tillväxt	74	76	33	123	60	13
34 Infrastrukturplanering	13	32	4	43	6	2
40 Hållbar samhällsplanering och boende	88	922	20	930	100	1
41 Stöd till boende och energiåtgärder	91	40	3	117	17	1
42 Energi och klimat	7	86	6	88	11	0
43 Kulturmiljö	98	417	36	411	140	9
45 Samhällsskydd och beredskap	94	182	71	226	121	2
46 Civilområde	0	0	0	0	0	0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	127	291	72	360	130	13
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	251	135	228	314	300	90
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	109	861	54	940	84	1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	125	282	16	305	118	13
54 Mineralfyndigheter	2	33	0	33	2	0
55 Miljöfarlig verksamhet	223	683	193	898	201	7
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	11	171	1	178	5	0
57 Förorenade områden, efterbehandling	17	38	13	51	17	0
58 Restaurering	32	22	74	94	34	9
60 Lantbruk och landsbygd ¹⁾	1 324	6 820	83	8 048	179	21
61 Rennäring och fjällförvaltning	128	869	112	942	167	4
62 Fiske	38	415	10	437	26	1
70 Folkhälsa	75	30	61	86	80	4
80 Jämställdhet	34	9	19	51	11	0
81 Nationella minoriteter	0	3	0	3	0	0
82 Mänskliga rättigheter	18	10	12	30	10	0
85 Integration	17	35	22	56	18	0
10-85 Totalt antal ärenden	3 469	14 825	2 871	18 905	2 260	200
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0	0	0	0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	62	46	0	62	46	4

1) Under 2022 har huvuddelen av länsstyrelsernas arbete med jordbrukarstöden och landsbygdsstöden skett i Jordbruksverkets IT-system. Dessa system är till största delen färdigbyggda men rättvisande statistik över handlagda ärenden inom området jordbrukarstöd (601) är inte möjliga att hämta ut i sin helhet. För området jordbrukarstöd omfattar ärendestatistiken direktstöden och ansökan om utbetalning av kompensationsstöd, ekologisk produktion och miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, vallodling, minskat kväveläckage samt skydds-zoner. Statistik för ansökan om åtaganden och övriga stödformer ingår ej. För landsbygdsstöden (602) redovisas för 2022 komplett ärendestatistik av både ansökningar om stöd och utbetalningar. Det som redovisas här är den ärendestatistik som hämtas från länsstyrelsens ärendehandläggningssystem Platina summerat med ärenden beträffande jordbrukarstöd (direktstöd, betesstöd och kompensationsstöd) och landsbygdsstöd från Jordbruksverkets IT system, BLIS.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina och Jordbruksverket

Kommentar till Tabell F - Redovisning av ärenden 2022

Ärendehanteringssystemet stänger inte möjligheten för registreringar vid årsskiftet. Detta får till följd att både registreringar och justeringar kan ske i efterhand. Då uppstår så kallade balanskillnader som orsakas av:

- Beslut som registrerats på föregående år efter statistikuttag i januari
- Nya ärende inkomna under föregående år registreras efter statistikuttaget
- Ärenden som har makulerat eller bytt VÄS-kod efter statistikuttaget

Tabell G - Överklagade beslut 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut ¹⁾	Antal beslut ²⁾	Andel överklagade beslut ³⁾ (%)
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	1	564	0,2
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	14	1 124	1,2
201 Allmänna val	0	148	0,0
25 Trafikföreskrifter	7	143	4,9
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	38	2 162	1,8
30 Regional tillväxt	0	123	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	43	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	41	930	4,4
41 Stöd till boende och energiåtgärder	5	117	4,3
42 Energi och klimat	0	88	0,0
43 Kulturmiljö	1	411	0,2
45 Samhällsskydd och beredskap	1	226	0,4
46 Civilområde	0	0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	21	360	5,8
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	314	0,3
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	10	940	1,1
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	4	305	1,3
54 Mineralfyndigheter	0	33	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	27	898	3,0
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	178	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	51	0,0
58 Restaurering	0	94	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	11	8 048	0,1
61 Rennäring och fjällförvaltning	3	942	0,3
62 Fiske	1	437	0,2
70 Folkhälsa	0	86	0,0
80 Jämställdhet	0	51	0,0
81 Nationella minoriteter	0	3	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	30	0,0
85 Integration	0	56	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	186	18 905	1,0
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0,0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	25	87	28,7

1) Avser beslut som överklagats till högre instans år 2022, oavsett vilket år som beslutet är fattat.

2) Avser beslut som fattats av länsstyrelsen under år 2022.

3) Avser antalet överklagade beslut under år 2022 dividerat med antalet beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Tabell H - Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

Verksamhetsområde	Antal överklagade beslut med dom i högre instans ¹⁾	varav antal ändrade beslut i högre instans ²⁾	Andel ändrade beslut (%) ³⁾
10-11 Myndighetsövergripande, administration och intern service	3	0	0,0
20-21 (exkl. 201) Övrig förvaltning	11	2	18,2
201 Allmänna val	1	0	0,0
25 Trafikföreskrifter	3	1	33,3
28 Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	37	5	13,5
30 Regional tillväxt	0	0	0,0
34 Infrastrukturplanering	0	0	0,0
40 Hållbar samhällsplanering och boende	41	6	14,6
41 Stöd till boende och energiåtgärder	2	0	0,0
42 Energi och klimat	0	0	0,0
43 Kulturmiljö	1	0	0,0
45 Samhällsskydd och beredskap	0	0	0,0
46 Civilområde	0	0	0,0
50 Övergripande och gemensamt för naturvård och miljöskydd	20	4	20,0
51 Skydd av områden och arter, förvaltning och skötsel av skyddade områden	1	0	0,0
52 Prövning och tillsyn för skydd av naturen	12	1	8,3
53 Vattenverksamhet och vattenförvaltning	2	2	100,0
54 Mineralfyndigheter	0	0	0,0
55 Miljöfarlig verksamhet	18	1	5,6
56 Övrigt miljö- och hälsoskydd	0	0	0,0
57 Förorenade områden, efterbehandling	0	0	0,0
58 Restaurering	0	0	0,0
60 Lantbruk och landsbygd	14	2	14,3
61 Rennäring och fjällförvaltning (enbart Dalarnas, Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län)	3	0	0,0
62 Fiske	1	0	0,0
70 Folkhälsa	0	0	0,0
80 Jämställdhet	0	0	0,0
81 Nationella minoriteter	0	0	0,0
82 Mänskliga rättigheter	0	0	0,0
85 Integration	0	0	0,0
10-85 Totalt antal ärenden	170	24	14,1
varav Vattenmyndighetens ärenden	0	0	0,0
varav Miljöprövningsdelegationens ärenden	15	0	0,0

1) Avser antalet beslut som överklagats i högre instans vars domar/beslut inkommit till länsstyrelsen under 2022.

2) Avser beslut som ändrats under 2022 på grund av domar/beslut i högre instans.

3) Antal ändrade beslut i högre instans under år 2022 dividerat med antal beslut som överklagats till högre instans med dom/beslut under år 2022.

Källa: Ärendehandläggningssystemet Platina

Kommentar till Tabell H - Överklagade beslut som ändrats i högre instans 2022

VÄS 28: De fem ändrade besluten berör tre djurhållare och tre händelseförlopp. När ett beslut om omhändertagande upphävs, ändras även beslutet om vad som ska ske med djuret/djuren. I fyra av ärendena (två händelseförlopp) framkom nya uppgifter som inte var kända vid tiden för beslut. Högre instanser valde att ta hänsyn till dessa. I ett av ärendena gjorde förvaltningsrätten en annan bedömning om en hunds farlighet än vad Länsstyrelsen gjorde, och ville att hunden skulle omplaceras i stället för att avlivas. Utfallet blev dock i slutänden detsamma, det vill säga avlivning, eftersom det inte fanns någon som var villig att ta sig an den aktuella hunden som bitit flera personer.

Tabell I - Handläggningstider

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
202 Anmälan om svenskt medborgarskap ¹⁾	45	-	-	-	-	-	-
204 Begravningsfrågor ¹⁾	45	-	-	-	-	-	-
212 Auktorisation av bevakningsföretag ¹⁾	180	-	-	-	-	-	-
282 Ansökan om tillstånd enligt 6 kap 4§ djurskyddslagen ²⁾	90	100	100	97	11	13	17
282 Ansökan om förprovning djurstall ²⁾	56	100	100	100	5	4	9
282 Anmälningsärenden djurskydd	90	96	99	99	24	16	16
403 Överklagade av lov, förhandsbesked	150	100	98	93	83	86	101
403 Överklagande av bygglov för bostäder, dock ej fritidsbostäder	120	100	100	92	60	65	78
403 Överklagande av kommuns beslut enligt plan- och bygglagen	180	95	86	96	173	121	142
505 Överklagade kommunala beslut Miljöbalken m.fl. författn	180	98	89	91	108	134	116
525 Samråd enligt 12 kap. 6§ Miljöbalken	42	76	64	49	37	38	63
526 Granskning av kommunal strandskyddsdispens ³⁾	21	99	99	100	9	6	4
551 Prövning miljöfarlig verksamhet 9 kap. Miljöbalken - Ansökan om tillstånd (konc) ^{2, 4)}	180	67	94	71	150	97	146
555 Anmälan ändring tillståndspliktig miljöfarlig verksamhet	75	89	88	92	45	30	63
562 Prövning av avfall och producentansvar	40	97	97	96	13	16	13
566 Tillsyn av avfall och producentansvar	30	97	100	95	11	9	13
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Företagsstöd ^{5, 6)}	180	33	28	64	249	268	163
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{5, 6)}	180	33	36	76	314	359	134
602 Ansökan om stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{5, 6), 8)}	180	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Företagsstöd ^{5, 6), 8)}	180	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om stöd från Fiskerifonden - Projektstöd ^{5, 6), 8)}	180	-	-	-	-	-	-

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

VÄS och ärendeslag med gemensamma mål	Mål dagar 2020–2022	Utfall (%) 2022	Utfall (%) 2021	Utfall (%) 2020	Medel-antal dagar 2022	Medel-antal dagar 2021	Medel-antal dagar 2020
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder- Företagsstöd ^{6, 7)}	120	94	92	90	60	59	72
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Projektstöd ^{6, 7), 9)}	120	55	62	79	136	114	119
602 Ansökan om utbetalning av stöd till landsbygdsutvecklingsåtgärder – Miljöinvesteringar ^{6, 7), 8)}	120	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Företagsstöd ^{6, 7), 8)}	120	-	-	-	-	-	-
622 Ansökan om utbetalning av stöd från Fiskerifonden – Projektstöd ^{6, 7), 8)}	120	-	-	-	-	-	-
623 Ansökan tillstånd flyttning och utplantering av fisk	30	100	97	97	4	5	9
623 Ansökan om förordnande som fisketillsynsman	40	68	98	97	34	15	14

1) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Östergötlands, Skåne, Västra Götalands, Dalarnas, Västernorrlands och Norrbottens län.

2) Målet är satt från komplett ansökan.

3) Enligt 19 kap 3 b § Miljöbalken.

4) Ärendeslaget är koncentrerat till länsstyrelserna i Stockholms, Uppsala, Östergötlands, Kalmar, Skåne, Hallands, Västra Götalands, Örebro, Dalarnas, Västernorrlands, Västerbottens och Norrbottens län.

5) Handläggningstid, ansökan om stöd: Mätning från att ansökan kom in till Länsstyrelsen fram till att Länsstyrelsen har fattat beslut om stöd. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om stöd ska vara beslutade inom 6 månader.

6) Målet enligt SUSS PoF (Styr- och Uppföljningssystem i Samverkan för LB/Fiskestöden) Hämtas från Jordbruksverkets uppföljningsverktyg BLIS.

7) Handläggningstid, ansökan om utbetalning: Mätning från att ansökan om utbetalning kom in till Länsstyrelsen fram till beslut. Målsättning för handläggningstiderna gäller för alla ansökningar oberoende av vilket år de kom in. 90% av ansökningarna om utbetalning ska vara beslutade inom 4 månader.

8) I tabellen redovisas inte utfall om antalen understiger 10 beslutade ärenden.

9) Utfall för åren 2020 och 2021 har korrigerats i årets redovisning jämfört med tidigare årsredovisning.

Källa: Ärendehanteringssystemet Platina och Jordbruksverket

Finansiell redovisning

Avsnittet innehåller redovisningar och åiterrapporteringar enligt:

Uppdrag/Uppgift	Källa till uppgift/uppdrag
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Övriga uppdrag

Resultaträkning

RESULTATRÄKNING (TKR)		2022	2021	Not
Verksamhetens intäkter				
	Intäkter av anslag	152 667	145 086	1
	Intäkter av avgifter och andra ersättningar	28 575	25 071	2
	Intäkter av bidrag	180 197	172 095	3
	Finansiella intäkter	998	27	4
	Summa	362 437	342 279	
Verksamhetens kostnader				
	Kostnader för personal	-212 808	-201 446	5
	Kostnader för lokaler	-16 689	-16 552	
	Övriga driftkostnader	-130 435	-121 896	6
	Finansiella kostnader	-209	-23	7
	Avskrivningar och nedskrivningar	-2 027	-2 689	
	Summa	-362 169	-342 606	
Verksamhetsutfall		268	-327	
Uppbördsverksamhet				
	Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	13 647	13 126	8
	Medel som tillförts statens budget från uppbördsverksamhet	-13 647	-13 126	
	Saldo	0	0	
Transfereringar				
	Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	1 420	10 771	9
	Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	150 327	118 407	10
	Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	164 331	188 798	11
	Finansiella intäkter	754	0	12
	Finansiella kostnader	0	0	
	Avsättning till/upplösning av fonder m.m. för transfereringsändamål	-7 151	2 358	13
	Lämnade bidrag	-309 682	-320 334	14
	Saldo	0	0	
Årets kapitalförändring		268	-327	15

Balansräkning

TILLGÅNGAR (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Immateriella anläggningstillgångar			
Summa	0	0	16
Materiella anläggningstillgångar			
Förbättringsutgifter på annans fastighet	483	441	
Maskiner, inventarier, installationer m.m.	6 203	3 758	
Summa	6 686	4 199	17
Utlåning			
Summa	0	0	
Varulager m.m.			
Fastigheter	5	5	
Summa	5	5	
Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar	679	1 517	18
Fordringar hos andra myndigheter	10 686	8 957	19
Övriga kortfristiga fordringar	531	458	20
Summa	11 896	10 932	
Periodavgränsningsposter			
Förutbetalda kostnader	4 822	4 101	
Upplupna bidragsintäkter	13 481	30 365	
Övriga upplupna intäkter	647	522	
Summa	18 950	34 989	21
Avräkning med statsverket			
Avräkning med statsverket	73 240	65 820	
Summa	73 240	65 820	22
Kassa och bank			
Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret	108 490	101 060	23
Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret	70	813	24
Kassa och bank	208 053	189 146	25
Summa	316 612	291 018	
Summa tillgångar	427 389	406 963	

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

KAPITAL OCH SKULDER (TKR)	2022-12-31	2021-12-31	Not
Myndighetskapital			
Statskapital	115	115	
Balanserad kapitalförändring	11 618	11 945	
Kapitalförändring enligt resultaträkningen	268	-327	
Summa	12 000	11 733	26
Fonder			
Fonder	128 268	121 118	
Summa	128 268	121 118	13
Avsättningar			
Övriga avsättningar	2 896	2 468	27
Summa	2 896	2 468	
Skulder m.m.			
Lån i Riksgäldskontoret	6 455	3 693	28
Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0	29
Kortfristiga skulder till andra myndigheter	10 878	9 134	30
Leverantörsskulder	20 230	19 441	31
Övriga kortfristiga skulder	4 759	5 000	32
Depositioner	69	813	33
Summa	42 390	38 080	
Periodavgränsningsposter			
Upplupna kostnader	16 664	18 386	
Oförbrukade bidrag	225 170	215 178	
Summa	241 834	233 564	34
Summa kapital och skulder	427 389	406 963	

Anslagsredovisning

Redovisning mot anslag

Belopp i tkr

Anslag	Ingående överföringsbelopp	Årets tilldelning enligt regleringsbrev	Omdisponerat anslagsbelopp	Utnyttjad del av medgivnet överskridande	Indragning	Totalt disponibelt belopp	Utgifter	Utgående överföringsbelopp	NOT
Utgiftsområde 1 Rikets styrelse 0105 001020 Länsstyrelserna m.m., Västerbottens län	7 668	153 353	317	0	-1268	160 070	-152 268	7 802	35
Utgiftsområde 5 Internationell samverkan 05 01011005 Barentssamarbete	3	1400	0	0	-3	1400	-1390	10	36
Utgiftsområde 19 Regional utveckling 19 01001020 Regionala utvecklingsåtgärder	900	1500	0	0	-900	1500	-429	1071	37
Summa	8 570	156 253	317	0	-2 170	162 970	-154 087	8 883	

Redovisning mot inkomsttitel

Belopp i tkr

Inkomsttitel	Beräknat belopp	Inkomster	NOT
2394 123 Övriga ränteinkomster	0	1	
2511017 Expeditions- och ansökningsavgifter	1650	1771	
2537 117 Miljöskyddsavgift	10 100	9 491	
2552 315 Avgifter enligt avfallsförordningen	220	207	
2714 115 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1350	1682	
2714 533 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	97	
2714 624 Övriga sanktionsavgifter	0	388	
2811205 Övriga inkomster	10	11	
Summa	13 330	13 647	8

Redovisning av beställningsbemyndiganden

Belopp i tkr

Anslag / Anslagsbenämning	Tilldelat bemyndigande	Ingående åtaganden	Utestående åtaganden	Utestående åtagandenas fördelning per år		NOT
				2023	2024	
19 01001020 Regionala utvecklingsåtgärder	100	47	0	0	0	37

Tilläggsupplysningar och noter

Allmänt

Belopp redovisas i tusentals kronor (tkr) där annat ej anges. De flesta belopp i resultatredovisning och de finansiella delarna är framtagna med hjälp av ett länsstyrelsegemensamt rapportpaket i Excel. Det innebär att talen innehåller decimaler, vilket ger avrundningsdifferenser.

Länsstyrelsens redovisning följer god redovisningssed enligt 6 § förordning (2000:606) om myndigheters bokföring. Brytdatum, det datum då löpande bokföring på räkenskapsåret avslutas, är den 5 januari 2023.

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB) samt Ekonomistyrningsverkets föreskrifter och allmänna råd till förordningen.

Med årsarbetskrafter avses antal anställda personer omräknat till heltidsarbetande. Sammanlagd arbetad tid divideras med en länsstyrelsegenomsnittlig möjlig arbetstid = 1 710 timmar. Medeltal anställda beräknas som samtliga månadsanställda reducerat med anställningsperiod samt tjänstledighet om 100 %. Därutöver räknas timanställdas anställningsomfattning utifrån antalet genomförda arbetstimmar under anställningsperioden.

Avvikelser från generella ekonomiadministrativa regler

I regleringsbrevet 2022 har regeringen beslutat om följande undantag från det ekonomiadministrativa regelverket:

”Bestämmelsen i 3 kap. 1 § andra stycket förordningen (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag om att resultatredovisningen ska omfatta antalet och styckkostnaden för handläggningen av ärendeslag som omfattar ett stort antal ärenden, ska inte tillämpas på länsstyrelserna.”

”Med undantag från vad som gäller enligt 3 kap. 1 § tredje stycket och 3 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag, ska verksamhetskostnader och årsarbetskrafter redovisas i en för länsstyrelserna enhetlig struktur efter närmare anvisningar från Länsstyrelsen i Örebro län.”

Redovisnings- och värderingsprinciper

Periodavgränsningsposter

Inkomna fakturor t.o.m. brytdag har bokförts. Fakturor som erhålls efter brytdagen redovisas som periodavgränsningsposter. Beloppsgränsen för periodavgränsningsposter har fastställts till 20 tkr.

Löpande under året periodiseras förutbetalda kostnader såsom hyror med mera för att kostnaden ska belasta rätt period. Skulder till personalen i form av kompledighet och semesterlöner redovisas månadsvis och värderas i samband med bokslut.

Erhållna bidrag som inte förbrukats periodiseras och redovisas som oförbrukade bidrag. Kostnader motsvarande bidragsbelopp som ännu inte erhållits, periodiseras och redovisas som upplupna bidragsintäkter.

Anläggningstillgångar

Tillgångar med en ekonomisk livslängd om minst 3 år och ett anskaffningsvärde på minst ett halvt basbelopp redovisas som anläggningstillgångar. Immateriella anläggningstillgångar vid anskaffningsvärde på minst 100 tkr och för förbättringsutgifter på annans fastighet på minst 50 tkr och markanläggningar som klassas som infrastrukturella tillgångar (naturmiljötillgång) på minst 250 tkr.

Stationära och bärbara persondatorer kostnadsförs direkt på grund av den tekniska utvecklingen och prisnivån samt för bärbara datorer då de utsätts för extra stort slitage.

På anskaffningsvärdet görs linjär avskrivning månadsvis.

Tillgångstyp	Avskrivningsplan
Immateriella anläggningstillgångar	5 år
Markanläggningar	Respektive komponents nyttjande period
Förbättringsutgift på annans fastighet	Högst 7 år
Maskiner	5 år
IT-teknisk utrustning	3 år
Leasingavtal	3 år
Bilar och transportmedel	5 år
Konst	Ingen avskrivning
Övriga inventarier	5 år
Pågående nyanläggningar	Avskrivning startas vid färdigställning och inplacering i anläggningsgrupp

Jordfonden

Jordfondens fastigheter värderas till inköpspris, med justering för gjorda åtgärder. Enligt regleringsbrev 2022 avseende utgiftsområde 23 anslag 1:20 anslagspost 2 villkor 6 ska vinst vid försäljning redovisas som statskapital och återinvesteras i Jordfonden, även förluster ska föras till statskapital.

Lånefordringar

Länsstyrelsen gör bedömning av nedskrivningsbehov inför årsbokslut.

Värdering av fordringar och skulder

Fordringar har tagits upp till det belopp som efter individuell prövning beräknas bli betalt.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har värderats till balansdagens kurs.

Uppgifter om rådsledamöter enligt 7 kap. 2 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag

Redovisning av skattepliktiga ersättningar och andra förmåner till rådsledamöter och ledande befattningshavare samt uppgift om uppdrag som styrelse- eller rådsledamot i andra statliga myndigheter samt uppdrag som styrelseledamot i aktiebolag.

Namn	Ersättning kronor	Andra uppdrag
Landshövding		
Hellmark Knutsson, Helene	1 455 347	-
Länsråd/Länsöverdirektör		
Lustig, Lars	1 140 635	Vice ordförande i Umeå universitets styrelse Ledamot i SGU's insynsråd
Insynsråd		
Hedblom, Maria	7 658	Styrelseordförande och Vd i Krabbögern AB Ledamot och extern Vd i WFF Production AB Ledamot och extern Vd i World Forest Forum Foundation Ledamot i Umeå universitet Holdingbolag Ledamot i Handelshögskolan på Umeå Universitet Ledamot i innovationskontor norr Umeå universitet Ledamot Skogstekniska klustret ek. förening
Adolfsson, Hans	1 900	Styrelsen för Umeå universitets holding AB, ordförande jan-april, ledamot maj-dec 2022 Ledamot i universitetsstyrelsen för Umeå universitet Vice ordförande i styrelsen för Sveriges Universitet och Högskoleförbund Ledamot i Rådet för evidensbaserad miljöanalys, Formas Ledamot i Ingenjörsvetenskapsakademiens IVA-Nords styrelse Ledamot i regeringens samverkansgrupp inom Hälsa och Life Science Ordförande i Huvudmannarådet för K & A Wallenbergs stiftelse Ledamot i Strukturfondspartnerskapet Övre Norrland Vice ordförande i styrelsen för Stiftelsen för internationalisering (STINT), från 1/7 2022
Björnsdotter Rahm, Elisabeth	2 560	Ledamot i insynsrådet MYNAK, Myndigheten för Arbetsmiljökunskap Ledamot i SGU's insynsråd Ledamot i Lappmarksmedicin AB
Burman, Lorents	3 800	Ordförande Skellefteå Stadshus AB Vice ordförande Norrbottninabanan AB
Ärlestig, Martin	7 600	Koncernledamot Komatsu Forest AB Styrelseledamot för Process IT Styrelseledamot för Logmax fram till 31/3 2022 Styrelseledamot för Teknikföretagen region norr Styrelseledamot för Västerbottens Handelskammare i föreningsfullmäktige Extern representant i TekNat på Umeå Universitet Styrelseledamot i Mac AB (december 2022)
Frohm, Isak	1 900	Styrelseledamot i VF Intressenter AB
Mörtsell, Tomas	6 170	Ledamot Tomas Mörtsell AB Ledamot Storumans kommunföretag AB Ledamot Power Up Sverige AB Ledamot Marrikk auto teknik AB Ledamot Gultrasten AB Ledamot Industri och logistikcentrum i Storuman AB Ledamot i Inera AB
Folkesson, Ann-Charlott	8 820	Ägare, VD Folkessons Gröna Näringar AB Ledamot NS Horse AB Ledamot Näslund Folkesson Invest AB Ledamot i Lantbrukarnas Ekonomi AB Ordförande We Effect Ordförande LRF Västerbotten
Omma, Inger-Ann	3 944	Ledamot i Lycksele kommunfullmäktige Revisor i Region Västerbotten Ersättare till revisorer och lekmannarevisorer i Region Västerbottens företag enligt nedan <ul style="list-style-type: none"> - Norrlandsoperan AB - Västerbottensteatern AB - Stiftelsen Västerbottens museum - Stiftelsen Skellefteå museum - Stiftelsen Skogsmuseet i Lycksele - Norrlands nätverk för musikteater och dans

Noter till resultaträkning

Not	1 Intäkter av anslag	2022	2021
	01 05 001 020 Förvaltningsanslag	151 473	143 046
	05 01 011 005 Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete	776	725
	19 01 001 020 Regionala tillväxtåtgärder	418	1 314
	Summa intäkter av anslag	152 667	145 086

Not	2 Intäkter av avgifter och andra ersättningar	2022	2021
	Offentligrättsliga avgifter	8 540	8 352
	Försäljning enligt 4 § Avgiftsförordningen	17 542	15 160
	Intäkter av andra ersättningar	2 494	1 559
	Summa	28 575	25 071

Varav intäkter av avgifter enligt 4 § Avgiftsförordningen består av

Intäkter uthyrning	534	493
Intäkter utbildning/konferenser	1 538	676
Intäkter konsultuppdrag	15 251	13 770
Intäkter övriga 4 § avgifter	218	222
	17 542	15 160

Den i separat tabell redovisad avgiftsbelagd verksamhet är inte jämförbar med denna not. Den separata tabellen avser enbart sådan verksamhet som ska ge ett årligt resultat. Övriga intäkter av avgifter har inte motsvarande kostnader och uppvisar inte något resultat utan ingår bl.a. i anslagsredovisningen, älgvårdsfond och externa medel gentemot andra myndigheter.

Intäkter av andra ersättningar avser i huvudsak ökade inomstatliga ersättningar.

Intäkter av konsultuppdrag varierar mellan åren beroende på vilka uppdrag vi genomfört.

Not	3 Intäkter av bidrag	2022	2021
	Bidrag från statliga myndigheter	161 222	144 788
	varav		
	Naturvårdsverket	71 249	58 064
	Länsstyrelsen i Örebro län	41 532	34 762
	Havs- och vattenmyndigheten	27 904	23 767
	Övriga motparter	20 537	28 195
	Bidrag från övriga	18 975	27 308
	varav bidrag från EU:s fonder		
	Life - program för miljö- och klimatpolitik	4 555	12 266
	ERUF 2014-2020 program Botnia-Atlantica	2 008	1 675
	ERUF 2014-2020 program Norra Periferin och Arktis	4 562	3 776
	ERUF 2021-2027 program Norra Periferin och Arktis	-21	0
	Summa	180 197	172 095

Ökningen avseende Naturvårdsverket avser främst åtgärder för värdefull natur, 68 183 tkr jämfört med 51 890 tkr år 2021. Bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län har minskat gällande medel kopplade till coronapandemin, 4 821 tkr jämfört 10 881 tkr år 2021. Andra större poster avser medel till havs- och vattenmiljö 7 293 tkr och sanering och återställning av förorenade områden 4 100 tkr, vilka också förklarar ökningen mellan åren.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not	4 Finansiella intäkter	2022	2021
	Räntekonto i Riksgälden	883	0
	Övriga finansiella intäkter	115	27
	Summa	998	27

Awikelsen mellan åren beror på förändrad räntenivå.

Not	5 Kostnader för personal	2022	2021
	Lönekostnader, exkl. arbetsgivaravgifter, pensionspremier och andra avgifter enligt lag och avtal	-143 073	-135 161
	<i>varav</i>		
	<i>Lönekostnader för insynsråd och ej anställd personal (uppdragstagare)</i>	-550	-425
	Arbetsgivaravgifter, pensionspremier samt övriga kostnader för personal	-69 735	-66 285
	Summa	-212 808	-201 446

Medeltal anställda har ökat från 302 till 309.

Not	6 Övriga driftskostnader	2022	2021
	Övriga driftskostnader	-130 435	-121 896

Förändringen mellan åren består till stor del av vilka projekt länsstyrelsen driver.

Naturvårdsverket står för 47 992 tkr jämfört med 35 679 tkr föregående år, Förvaltningsanslaget för 37 968 tkr jämfört med 31 694 tkr och Havs- och Vattenmyndigheten 16 139 tkr jämfört med 12 405 tkr.

Not	7 Finansiella kostnader	2022	2021
	Räntekostnader i Riksgälden	-37	0
	Övriga finansiella kostnader	-172	-23
	Summa	-209	-23

Av övriga finansiella kostnader avser 67 tkr betalningsförmedlingstjänster på bank, motsvarande värde föregående år var 71 tkr och redovisades då bland övriga driftskostnader. Realiserade kursförluster uppgår till 44 tkr år 2022 och 14 tkr år 2021.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not	8 Intäkter av avgifter m.m. som inte disponeras	2020	2021	2022	2022	2022	2022
		utfall intäkter	utfall intäkter	budget intäkter	utfall intäkter	utfall kostnader	Netto utfall
	Avgifter med bestämt ekonomiskt mål						
	2511 Expeditions- och ansökningsavgifter	1 551	1 626	1 650	1 771	-3 101	-1 330
	2528 Avgifter vid bergstaten	0	0	0	0	-23	-23
	2537 Miljöskyddsavgifter	9 605	9 934	10 100	9 491	-15 563	-6 072
	2552 Övriga offentligrättsliga avgifter	137	217	220	207	-347	-140
	varav						
	- Avgifter enligt avfallsförordningen	137	217		207	-71	135
	- Övriga avgifter	0	0		0	-275	-275
	Övriga intäkter som inte disponeras och inte har bestämt ekonomiskt mål	1 200	1 350	1 360	2 179		
	2394 Övriga ränteinkomster	4	0		1		
	2714 Sanktionsavgifter enligt arbetsmiljölagen	1 166	1 298	1 350	1 682		
	2714 Särskild avgift enligt utlänningslagen	0	44		97		
	2714 Sanktionsavgifter enligt arbetstidslagen	0	0		388		
	2811 Övriga inkomster	30	8	10	11		
	Summa avgifter redovisade mot inkomsttitel	12 493	13 126	13 330	13 647		

Åren 2020 och 2021 har länsstyrelserna haft ett undantag i regleringsbrevet enligt 6 kap 1 § förordningen om årsredovisning och budgetunderlag från att redovisa kostnaderna för avgiftsbelagd verksamhet i vilken intäkterna inte får disponeras. I regleringsbrevet 2022 är undantaget borttaget. Som en följd av det ändras notens uppställning till att omfatta intäkter för åren 2020, 2021 och 2022 samt kostnader för år 2022. Inga jämförelsetal avseende kostnader för åren 2020 och 2021 kan tas fram.

Uppgifterna speglar tabell 6.2 i Regleringsbrev för budgetåret 2022 avseende länsstyrelserna. Noten är uppdelad på avgifter med bestämt respektive inte bestämt ekonomiskt mål.

Länsstyrelsen påverkar inte beloppet på sanktionsavgifter enligt Arbetsmiljölagen, särskild avgift enligt utlänningslagen eller sanktionsavgift enligt arbetstidslagen då dessa beslutas av andra myndigheter. Beräknat belopp baseras därför på tidigare års intäkter.

Not	9 Medel som erhållits från statens budget för finansiering av bidrag	2022	2021
	01 05 001 020 Förvaltningsanslag	795	8 838
	19 01 001 020 Regionala tillväxtåtgärder	11	1 261
	05 01 011 005 Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete	614	672
	Summa	1 420	10 771

Från och med 2022 lämnas inte längre bidrag till Region Västerbotten, vilket tidigare skett via förvaltningsanslaget. Inga nya beslut får tas gällande 1:1-anslaget, posten avser slututbetalning till projekt.

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not 10 Medel som erhållits från myndigheter för finansiering av bidrag	2022	2021
Från myndighet		
Naturvårdsverket	75 471	61 810
Havs- och Vattenmyndigheten	41 769	29 841
Länsstyrelsen i Örebro län	15 341	8 976
Riksantikvarieämbetet	8 133	6 864
Socialstyrelsen	4 465	4 551
Övriga myndigheter	5 149	6 364
Summa	150 327	118 407

Medel från Naturvårdsverket avser främst sanering och återställning av förorenade områden och har ökat till 64 826 tkr jämfört med 48 127 tkr föregående år. Åtgärder för värdefull natur har däremot minskat till 8 694 tkr jämfört med 13 248 tkr föregående år.

Ökningen från Havs- och Vattenmyndigheten beror främst på projekt Ecostreams, 12 949 tkr jämfört med 2 407 tkr föregående år. Kalkningsbidrag uppgår till 17 644 tkr jämfört med 20 095 tkr.

Ökningen från Länsstyrelsen i Örebro län avser främst Naturnära jobb, 14 368 tkr för år 2022 jämfört med 9 172 tkr föregående år.

Not 11 Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	2022	2021
ERUF 2014-2020 program Norra Periferin och Arktis	58 160	59 818
ERUF 2014-2020 program Botnia-Atlantica	52 751	54 588
Bygdemedel	34 995	33 936
Utländska finansiärer	7 344	8 444
Privata sektorn	4 965	5 335
Life - program för miljö- och klimatpolitik	4 124	24 404
Älgvårdsfonden	1 648	1 952
Övriga	343	320
Summa	164 331	188 798

Life avser projektet ReBorN, 4 124 tkr jämfört med 4 089 tkr samt Ecostreams 20 315 tkr föregående år.

Utländska finansiärer avser främst medfinansiering av Interreg Norra Periferin och Arktis samt Botnia-Atlantica.

Not 12 Finansiella intäkter	2022	2021
Finansiella intäkter i transfereringsverksamhet	754	0
Avser ränta på bygdemedel och villkorsmedel.		

Not 13 Avsättning till/upplösning av fonder med mera för transfereringsändamål	2022	2021
Ingående balans	121 118	123 476
Årets förändring	7 151	-2 358
Utgående balans	128 268	121 118
Uppdelat på		
Älgvårdsfonden		
Ingående balans	10 018	9 543
Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag	1 648	1 952
Lämnade bidrag	-1 347	-1 478
Utgående balans	10 319	10 018

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Bygdemedel

<i>Ingående balans</i>	110 773	113 606
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	34 995	33 936
<i>Finansiella intäkter</i>	752	0
<i>Lämnade bidrag</i>	-28 793	-36 769
<i>Utgående balans</i>	117 727	110 773

Villkorsmedel

<i>Ingående balans</i>	327	327
<i>Övriga erhållna medel för finansiering av bidrag</i>	-0	0
<i>Finansiella intäkter</i>	2	0
<i>Finansiella kostnader</i>	0	0
<i>Lämnade bidrag</i>	-107	0
<i>Utgående balans</i>	222	327

I saldot för bygdemedel ingår justering avseende interimskontot i december som regleras med banken i januari, 410 tkr. Motsvarande värde föregående år, 214 tkr. Se även not 25.

Not 14 Lämnade bidrag	2022	2021
Lämnade bidrag till den offentliga sektorn	-159 628	-164 504
Lämnade bidrag till internationella organisationer	-92 855	-104 440
Lämnade bidrag till övriga samt periodiseringar	-57 199	-51 391
Summa Lämnade bidrag	-309 682	-320 334
<i>inom verksamhetsområden</i>		
<i>EU:s strukturfonder</i>	-118 228	-123 223
<i>Efterbehandling av förorenade områden</i>	-64 826	-48 127
<i>Deponering, administration och fördelning av medel, allmänna arvsfonden m.m.</i>	-27 015	-31 428
<i>Restaurering av vatten som inte kalkas</i>	-21 470	-28 592
<i>Miljömål</i>	-21 092	-7 447
<i>Kalkning av försurade vatten</i>	-17 858	-20 515
<i>Friluftsmål</i>	559	-9 981
<i>Allmänt och övergripande inom regional tillväxt</i>	0	-8 142
<i>Byggnadsvård</i>	-7 476	-5 066
<i>Frågor inom mänskliga rättigheter</i>	-4 465	-4 551
<i>Fjällförvaltning</i>	-4 038	-3 950
<i>Allmänt och övergripande inom naturvård och miljöskydd</i>	-3 808	-2 093
<i>Gränsregionalt samarbete</i>	-3 209	-3 990
<i>Jakt och viltvård</i>	-2 036	-1 822
<i>Skydd av områden och arter (exkl. vattenskyddsområden och kulturresevat)</i>	-2 003	-423
<i>Medel till rennäring</i>	-1 885	-5 342
<i>Rennäring</i>	-1 700	-1 863
<i>Förvaltning och skötsel av skyddade områden</i>	-1 753	-4 505
<i>Stöd till fisket</i>	-1 435	-1 248
<i>Övriga verksamhetsområden</i>	-5 943	-8 027
	-309 682	-320 334
<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>		
<i>ERUF 2014-2020 program Norra Periferin och Arktis</i>	-58 160	-59 818
<i>ERUF 2014-2020 program Botnia-Atlantica</i>	-52 751	-54 588
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	-4 124	-24 404

Life avser projektet ReBorN. Föregående år avsåg ReBorN 4 089 tkr och Ecostreams 20 315 tkr.

Not 15 Årets kapitalförändring	2022	2021
Verksamhetsutfall		
Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan	586	-595
Avslutade projekt	-319	267
Summa verksamhetsutfall	268	-327
Uppbörd	0	0
Transfereringar	0	0
Summa årets kapitalförändring	268	-327

Nettoutfallet på avgiftsfinansierad verksamhet avser till största delen fjällförvaltning, 905 tkr jämfört med 759 tkr föregående år.

Noter till balansräkning

Not 16 Immateriella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Rättigheter och andra immateriella anläggningstillgångar		
Ingående anskaffningsvärde	175	175
Utgående anskaffningsvärde	175	175
Ingående avskrivningar	-175	-175
Utgående avskrivningar	-175	-175
Bokfört värde	0	0
Bokfört värde immateriella anläggningstillgångar	0	0

Avskrivningstid 5 år tillämpas. Ovanstående anläggning är avskriven på 3 år enligt tidigare avskrivningsplan.

Not 17 Materiella anläggningstillgångar	2022-12-31	2021-12-31
Förbättringsutgifter på annans fastighet		
Ingående anskaffningsvärde	8 484	8 150
Årets anskaffning	150	334
Utgående anskaffningsvärde	8 634	8 484
Ingående avskrivningar	-8 043	-7 469
Årets avskrivningar	-108	-574
Utgående avskrivningar	-8 150	-8 043
Bokfört värde	483	441
Maskiner, inventarier, installationer mm.		
Ingående anskaffningsvärde	22 533	21 830
Årets anskaffning	4 364	1 307
Årets försäljning, utrangering	-687	-618
Utgående anskaffningsvärde	26 209	22 520
Ingående avskrivningar	-18 774	-17 265
Årets avskrivningar	-1 919	-2 115
Årets försäljning, utrangering	687	618
Utgående avskrivningar	-20 007	-18 762
Bokfört värde	6 203	3 758
Bokfört värde materiella anläggningstillgångar	6 686	4 199

Avskrivningstid varierar mellan 3 till 7 år beroende på tillgångstyp.

Under året har anläggningstillgångar medfört en reavinst på 290 tkr jämfört med 137 tkr föregående år.

Not 18 Kundfordringar	2022-12-31	2021-12-31
Kundfordringar - utomstatliga	679	1 517
Summa	679	1 517

Not 19 Fordringar hos andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Diverse fordringar andra myndigheter	3 967	3 105
Mervärdesskatt	6 719	5 852
Summa	10 686	8 957

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Not 20 Övriga kortfristiga fordringar	2022-12-31	2021-12-31
Uppbördsfordringar	443	282
Fordran återkrav EU-medel Interreg	5	106
Övriga kortfristiga fordringar	83	70
Summa	531	458

Återkrav EU-medel år 2022 avser Interreg Botnia-Atlantica.

Not 21 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Förutbetalda kostnader		
Förutbetalda hyror	3 939	3 344
Övriga förutbetalda kostnader	883	757
Summa förutbetalda kostnader	4 822	4 101
Upplupna bidragsintäkter		
Upplupna bidragsintäkter från andra myndigheter varav	9 376	12 796
<i>Statens jordbruksverk</i>	4 688	8 353
<i>Havs- och Vattenmyndigheten</i>	3 367	2 689
<i>Länsstyrelsen i Norrbottens län</i>	445	576
<i>Myndigheten för samhällsskydd och beredskap</i>	416	111
<i>Länsstyrelsen i Jämtlands län</i>	258	239
<i>Skogsstyrelsen</i>	120	171
<i>Tillväxtverket</i>	44	589
<i>Övriga myndigheter</i>	37	69
Upplupna bidragsintäkter från ickestatliga organisationer eller privatpersoner varav finansiering genom EU-fonder	4 106	17 570
<i>Life - program för miljö- och klimatpolitik</i>	3	13 535
Totala upplupna bidragsintäkter	13 481	30 365
Övriga upplupna intäkter	647	522
Summa periodavgränsningsposter	18 949	34 989

Upplupna bidragsintäkter från Statens jordbruksverk avser ett flertal projekt där Matkompassen, 1 078 tkr jämfört med 683 tkr föregående år och Våtmarksrestaurering i Gärdefjärdens naturreservat, 733 tkr jämfört med 2 263 tkr är de största.

Gällande Havs- och Vattenmyndigheten avser den största posten marin fjärranalys, 2 788 tkr jämfört med 2 171 tkr föregående år.

De minskade upplupna bidragsintäkterna från ickestatliga organisationer eller privatpersoner beror på reducerade intäkter från Life, vilket föregående år avsåg projektet ReborN och för år 2022 avser projekt Life 2 Taiga.

Not 22 Avräkning med statsverket	2022-12-31	2021-12-31
Uppbörd		
Ingående balans	-282	-416
Redovisat mot inkomsttitel (-)	-13 647	-13 126
Uppbördsmedel som betalats till icke räntebärande flöde (+)	13 486	13 261
Skulder avseende uppbörd	-443	-282
Anslag i icke räntebärande flöde		
Ingående balans	10	10
Redovisat mot anslag (+)	1 819	3 973
Medel hänförliga till transfereringar med mera som betalats till icke räntebärande flöde (-)	-1 791	-3 974
Fordringar avseende anslag i icke räntebärande flöde	37	10

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Anslag i räntebärande flöde

Ingående balans	-7 668	-4 379
Redovisat mot anslag (+)	152 268	151 884
Anslagsmedel som tillförts räntekonto (-)	-153 670	-155 218
Återbetalning av anslagsmedel (+)	1 268	45
Skulder avseende anslag i räntebärande flöde	-7 802	-7 668

Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag

Ingående balans	0	0
Redovisat mot anslag under året enligt undantagsregeln	0	0
Fordran avseende semesterlöneskuld som inte har redovisats mot anslag	0	0

Övriga fordringar på statens centralkonto

Ingående balans	73 760	55 677
Inbetalningar i icke räntebärande flöde (+)	300 389	335 381
Utbetalningar i icke räntebärande flöde (-)	-281 006	-308 011
Betalningar hänförliga till anslag och inkomstitlar (+/-)	-11 694	-9 287
Övriga fordringar på statens centralkonto	81 448	73 760

Summa utgående balans avräkning med statsverket

73 240   65 820

Not 23 Behållning räntekonto i Riksgäldskontoret   2022-12-31   2021-12-31

Räntekonto i Riksgälden	108 490	101 060
Beviljad kredit enligt regleringsbrev	5 000	5 000
Under året nyttjad kredit	0	0

Av saldot ska 624 tkr överföras från Statsverkets checkräkning avseende betalningar i fel flöde under december jämfört med överföring till Statsverket 3 122 tkr föregående år.

Not 24 Övriga tillgodohavanden i Riksgäldskontoret   2022-12-31   2021-12-31

Övriga tillgodohavanden i Riksgälden Deponeringar	70	813
---	----	-----

Not 25 Kassa och bank   2022-12-31   2021-12-31

Bygdemedel och Villkorsmedel	118 359	111 380
Valutakonto Interreg Norra Periferin och Arktis 2014-2020	44 126	51 273
Valutakonto Interreg Botnia-Atlantica 2014-2020	11 089	13 549
Valutakonto Interreg Norra Periferin och Arktis 2021-2027	34 479	12 944
Valutakonto Life Ecostreams	0	-1
Summa	208 053	189 146

I saldot för bygdemedel ingår justering avseende interimskontot i december som regleras med banken i januari, 410 tkr. Motsvarande värde föregående år, 214 tkr. Se även not 13.

Not 26 Förändring av myndighetskapitalet

	Statskapital	Balanserad kapitalförändring, avgiftsbelagd verksamhet	Balanserad kapitalförändring, bidragsfinansierad verksamhet	Kapitalförändring enligt resultaträkning	Summa
Utgående balans 2021	115	2 772	9 173	-327	11 733
<i>varav</i>					
<i>Statskapital, konstföremål</i>	115	0	0	0	115
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	0	2 772	0	-595	2 178
<i>Avslutade projekt</i>	0	0	9 173	267	9 440
Ingående balans 2022	115	2 772	9 173	-327	11 733
Föregående års kapitalförändring	0	-595	267	327	0
Årets förändring					
<i>varav</i>					
<i>Avgiftsfinansierad verksamhet och resurssamverkan</i>	0	0	0	586	586
<i>Avslutade externa medel RTA</i>	0	0	0	-319	-319
Summa årets förändring	0	0	0	268	268
Utgående balans 2022	115	2 178	9 440	268	12 000

Balanserad kapitalförändring avseende avgiftsfinansierad verksamhet avser främst dammsäkerhetstillsyn, 1 524 tkr och fjällförvaltning 835 tkr. Balanserad kapitalförändring avseende avslutade projekt avser främst Interreg Norra Periferin och Arktis programperiod 2007 -2013, 6 599 tkr.

Årets förändring avgiftsfinansierad verksamhet avser främst fjällförvaltning, 905 tkr.

Not 27 Övriga avsättningar

2022-12-31

2021-12-31

Lokalt omställningsarbete

Årets förändring	427	406
Utgående balans	2 896	2 468

Summa övriga avsättningar

2 896

2 468

Årets förändring avser enbart avsättningar under år 2022 och 2021.
Av avsättningen bedöms 100 tkr att nyttjas under år 2023.

Not 28 Lån i Riksgäldskontoret

2022-12-31

2021-12-31

Ingående balans	3 693	5 132
Under året upptagna lån	4 794	1 245
Årets amorteringar	-2 031	-2 684
Utgående balans	6 455	3 693

Beviljad låneram	10 000	13 000
------------------	--------	--------

Investeringar i slutet av december 2021, 276 tkr, lånades till juni 2022. Samtliga investeringar under 2022

Not 29 Räntekontokredit i Riksgäldskontoret

2022-12-31

2021-12-31

Räntekontokredit i Riksgäldskontoret	0	0
Beviljad kreditram	5 000	5 000

Not 30 Kortfristiga skulder till andra myndigheter	2022-12-31	2021-12-31
Diverse skulder inkl. leverantörsskulder	5 279	4 949
Lagstadgade arbetsgivaravgifter	3 715	3 616
Mervärdesskatt	1 883	569
Summa	10 878	9 134

Not 31 Leverantörsskulder	2022-12-31	2021-12-31
Leverantörsskulder	20 230	19 441

Not 32 Övriga kortfristiga skulder	2022-12-31	2021-12-31
Personalens källskatt	3 341	3 346
Övriga kortfristiga skulder	1 418	1 654
<i>Bestående av</i>		
<i>Upplåtelser</i>	1 316	1 447
<i>EU-medel för vidarebefordran</i>	10	193
<i>Övrigt</i>	92	14
Summa	4 759	5 000

Not 33 Depositioner	2022-12-31	2021-12-31
Depositioner - hyra och arrendavgifter	69	518
Depositioner - säkerheter avseende miljöfarlig verksamhet	0	295
Summa	69	813

Ingen del av posten bedöms regleras efter mer än 12 månader.

Not 34 Periodavgränsningsposter	2022-12-31	2021-12-31
Upplupna kostnader		
Upplupna löner, arvoden inkl social avg	1 331	2 300
Upplupna semesterlöner inkl social avg	14 289	13 828
Övriga upplupna kostnader	1 045	2 258
Summa upplupna kostnader	16 664	18 386
<i>Varav upplupna löner, arvoden inkl sociala avg består av</i>		
<i>Kompskuld</i>	526	598
<i>Upplupen retroaktiv lön</i>	36	23
<i>Upplupen lön arbetsbefriade medarbetare</i>	500	1 474
<i>Övrigt</i>	269	205
	1 331	2 300

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Oförbrukade bidrag från annan myndighet	114 003	117 986
<i>varav</i>		
Naturvårdsverket	53 172	59 385
Havs- och vattenmyndigheten	22 705	21 470
Länsstyrelsen i Örebro län	11 264	22 929
Kammarkollegiet	6 710	3 558
Statens jordbruksverk	4 565	2 990
Länsstyrelsen i Västmanlands län	4 084	0
Länsstyrelsen i Dalarnas län	2 152	1 429
Skogsstyrelsen	1 453	608
Länsstyrelsen i Norrbottens län	1 338	459
Övriga myndigheter	6 560	5 159

Oförbrukade bidrag från annan myndighet planeras att användas:

- Inom tre månader	54 292	54 664
- mer än tre månader till ett år	41 528	57 334
- mer än ett år till tre år	18 183	5 083
- mer än tre år	0	905

Oförbrukade bidrag från ickestatliga organisationer eller privatpersoner

<i>varav finansiering genom EU-fonder</i>	111 167	97 193
ERUF 2014-2020 program Norra Periferin och Arktis	26 610	23 719
Life - program för miljö- och klimatpolitik	10 636	13 616
ERUF 2021-2027 program Norra Periferin och Arktis	9 751	0
ERUF 2014-2020 program Botnia-Atlantica	8 701	9 826

Summa oförbrukade bidrag **225 170** **215 178**

Av oförbrukade bidrag från Naturvårdsverket avser 29 025 tkr sanering och återställning av förorenade områden jämfört med 35 812 tkr föregående år och 23 015 tkr åtgärder för värdefull natur jämfört med 22 935 tkr.

Av oförbrukade bidrag från Länsstyrelsen i Örebro län avser 1 727 tkr pandemin relaterade uppdrag jämfört med 6 737 tkr år 2021.

Life avser projekt Ecostreams.

Summa periodavgränsningsposter **241 834** **233 564**

Noter till anslagsredovisning

Belopp i tkr

	Anslag/Benämning Villkor	Belopp	Utfall
NOT 35	01 05 001 020 Anslagskredit Länsstyrelserna m.m., Västerbottens län Anslagsbehållning som disponeras Kredit på räntekonto Låneram för anläggningstillgångar Länsstyrelsen i Västerbotten län ska svara för den svenska offentliga medfinansieringen av tekniskt stöd i det territoriella programmet Botnia-Atlantica och Norra periferin Anslagsbehållning som disponeras: enligt regleringsbrev får 7 700 tkr disponeras i stället för 3 procent	4 549 7 700 5 000 10 000	0 7 802 0 6 455
NOT 36	05 01 011 005 Anslagskredit Samarbete inom Östersjöregionen, Barentssamarbete Anslagsbehållning som disponeras Medlen får användas i det regionala Barentssamarbetet samt för länsstyrelsens insatser för att stödja andra aktörers deltagande i Barentssamarbetet.	0 Inget	0 10
NOT 37	19 01 001 020 Regionala utvecklingsåtgärder, Länsstyrelsen i Västerbottens Län Anslagskredit Anslagsbehållning som disponeras Uppföljning och utvärdering Beställningsbemyndigande Medel som tillfaller staten genom återkrav, räntor, avbetalningar och andra återbetalningar och redovisas mot inkomstitel 2811 övriga inkomster av statens verksamhet.	75 Inget 500 100	0 1 071 418 0 11
I regleringsbrevet för år 2022 framgår att länsstyrelserna inte får ta nya 1:1 beslut. Under år 2022 har alla slututbetalningar gjorts.			

Landshövdingens underskrift av årsredovisningen

Jag bedömer att den interna styrningen och kontrollen vid myndigheten har varit betryggande under den period som årsredovisningen avser.

Årsredovisningen är beslutad den 20 februari 2023.

Jag intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt av kostnader, intäkter och myndighetens ekonomiska ställning.

Umeå den 20 februari 2023

Helene Hellmark Knutsson

Landshövding

Bilagor

Bilaga A. Paragrafer i Förordning (2017:868) med länsstyrelseinstruktion, som redovisas i årsredovisningen

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
1§	Länsstyrelsens ansvar för statlig förvaltning i länet	Om länsstyrelsen
2§ p1	Verka för att nationella mål får genomslag	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p2	Arbeta sektorsövergripande och samordna olika samhällsintressen och statliga insatser	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p3	Följa tillståndet i länet	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p4	Främja samverkan	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
2§ p5	Ansvara för angivna tillsynsuppgifter	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030
3§ p1	De allmänna valen	Övrig förvaltnings och trafikföreskrifter
3§ p2	Livsmedelskontroll, djurskydd, allmänna veterinära frågor samt ledning och samordning av åtgärder mot djursjukdomar	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
3§ p3	Regional tillväxt	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p4	Infrastrukturplanering	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
3§ p5	Hållbar samhällsplanering och boende	Hållbar samhällsplanering och boende
3§ p6	Energi och klimat	Energi och klimat
3§ p7	Kulturmiljö	Kulturmiljö
3§ p8	Skydd mot olyckor, krisberedskap, civilt försvar och höjd beredskap	Samhällsskydd och beredskap
3§ p9	Naturvård, samt miljö- och hälsoskydd	Naturvård och miljöskydd
3§ p10	Lantbruk och landsbygd	Areella näringar
3§ p11	Fiske	Areella näringar
3§ p12	Folkhälsa	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p13	Jämställdhet	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
3§ p14	Integration	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.
4§ p1	Tillsyn över att fastighetsinnehav avvecklas enligt 18 kap. 7§ ärvdabalken	Areella näringar
4§ p2	Barentssamarbetet i Västerbottens och Norrbottens län	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p3	I utpekade län göra de utredningar om det allmänna fiskeintresset som begärs av andra myndigheter i ansökningsmål enligt 22 kap. miljöbalken	Areella näringar
4§ p4	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt förordningen (2022:1379) (gällande Länsstyrelseinstruktionen före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p5	Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län, uppgifter enligt lagen (2017:244) och förordning (2022:1381). (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-09-20)	Regional tillväxt och infrastrukturplanering
4§ p6	I Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län att vara ansvarig för kontroller enligt	Regional tillväxt och

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Paragraf	Uppgift / Uppdrag	Avsnitt i årsredovisning
	artikel 23.4 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1299/2013 av den 17 december 2013 om särskilda bestämmelser för stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden till målet Europeiskt territoriellt samarbete (se Länsstyrelseinstruktion före 2022-09-20, datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	infrastrukturplanering
4 a§	Utföra de uppgifter som en medlemsstat ska utföra vid Europeiska kommissionens samordning av revisioner enligt artikel 124 m.m. (datum för ikraftträdande 2022-01-28 (SFS 2022:13))	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor
5§ p1	Integrering av jämställdhetsperspektiv	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p2	Individerbaserad statistik med kön som fördelningsgrund	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p3	Vid beslut och andra åtgärder som kan röra barn, analysera konsekvenserna och ta särskild hänsyn till barns bästa	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p4	Verka för tillgänglighet och delaktighet för personer med funktionsnedsättning	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p5	Integrera mänskliga rättigheter genom att belysa, analysera och beakta dem, särskilt skyddet mot diskriminering	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p6	Beakta folkhälsomålet i arbetet med bl.a. regional tillväxt, samhällsplanering, krishantering samt alkohol och tobak	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p7	Verka för att förenkla för företag	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p8	Samordna arbetet på regional nivå med anpassningen till ett förändrat klimat	Integrering av tvärsektoriella frågor
5§ p9	Verka för att behovet av bostäder tillgodoses	Hållbar samhällsplanering och boende
6§	Verka för att det generationsmål för miljöarbetet och de miljö kvalitetsmål som riksdagen har fastställt nås och ska vid behov föreslå åtgärder för miljöarbetets utveckling	Naturvård och miljöskydd
7§	Geografiskt områdesansvar (se Länsstyrelseinstruktion före och efter 2022-10-01)	Samhällsskydd och beredskap
7 a §	Civilområdesansvar	Samhällsskydd och beredskap
7 b §	Beredskapsmyndighet	Samhällsskydd och beredskap
14§	Miljöprövningsdelegation	Naturvård och miljöskydd
15§	Vattendelegation	Naturvård och miljöskydd
16§	Delegation för rennäringfrågor	Areella näringar
17§	Kampsportsdelegation	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
18§	Viltförvaltningsdelegation enligt förordning (2009:1474)	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter
19§	Fjälldelegation	Naturvård och miljöskydd

Bilaga B. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller återrapporteringar och uppdrag som redovisas i årsredovisningen och som framgår i länsstyrelsens regleringsbrev 2022.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1A1 Främja arbetet med Agenda 2030	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Övergripande om nationella mål, samverkan, tillsyn, länets utveckling och Agenda 2030	Alla län
1A2 Regionalt livsmedelsstrategiarbete	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A3 Tillsyn hyresbostäder, studentbostäder m.m.	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Hållbar samhällsplanering och boende	Alla län
1A4 Bevarandeplaner Natura 2000-områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A5 Nationella planen för moderna miljövillkor	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A6 Handlingsplan för grön infrastruktur	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A7 Tillsyn strandskydd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A8 Föreerade områden	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1A9 Målsättningar för hantering av EU-stöd	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A10 Landsbygdsprogrammet samt Havs- och fiskeriprogrammet	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A11 EU:s gemensamma jordbrukspolitik	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Areella näringar	Alla län
1A12 Mänskliga rättigheter och icke-diskriminering	Mål och återrapporteringskrav / A. Nationella mål	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1B1 Civilt försvar och beredskapsplanering	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län (kopia till MSB)
1B2 Miljö kvalitetsnormer luftkvalitet	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Naturvård och miljöskydd	Stockholm, Uppsala, Östergötland, Gotland, Västra Götaland, Östergötland, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1B3 Naturvård, biologisk mångfald, friluftsliv m.m.	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter/ Naturvård, artbevarande m.m.	Alla län
1B4 Webbplatsen informationsverige.se	Mål och återrapporteringskrav / B. Sektorsövergripande och samordnande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Västra Götaland

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Avsnitt i årsredovisning	Länsstyrelse
1C1 Förenkla för företag åtgärder	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Integrering av sektorsövergripande områden	Alla län
1C2 Omarrondering	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Areella näringar	Dalarna, Värmland och Västra Götaland
1C3 Regional utvecklingspolitik och den sammanhållna landsbygdspolitiken	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C4 Mål i regionala utvecklingsstrategin m.m.	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Regional tillväxt och infrastrukturplanering	Alla län
1C5 Planeringsstöd större industrietableringar	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Hållbar samhällsplanering och boende	Norrboten och Västerbotten
1C6 Återfallsförebyggande insatser våld i nära relationer	Mål och återrapporteringskrav / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
1D1 Kontrollplan för livsmedelskedjan	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Livsmedelskontroll, djurskydd och allmänna veterinära frågor	Alla län
1D2 Brottslighet och gränsöverskridande avfallstransporter	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Alla län
1D3 Markärenden ovanför odlingsgränsen	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D4 En hållbar rennäring och en gynnsam bevarandestatus för stora rovdjur	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Naturvård och miljöskydd	Dalarna, Västernorrland, Jämtland, Västerbotten och Norrbotten
1D5 Långsiktigt hållbar rennäring	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Berörda län
1D6 Ersättning för skada på fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Alla län
1D7 Ersättning för skada av vilt på annat än renar, fisk och fiskeredskap	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Övrig förvaltning och trafikföreskrifter	Alla län
1D8 Renbetesavtal	Mål och återrapporteringskrav / D. Tillsyn	Areella näringar	Jämtland
2.1 ÅR i enhetlig struktur, redovisning av statistik enligt VÅS m.m.	Organisationsstyrning	Året i siffror	Alla län
3B3 Samverkansråd vid Statens kulturråd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Kulturmiljö	Gotland
3B12 Beredskap för testning och vaccination covid-19	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Samhällsskydd och beredskap	Alla län
3B17 Anvisningsmodell för ensamkommande barn och anvisning av nyanlända	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län
3C2 Förstudie vägledning miljötillståndsprövning m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Naturvård och miljöskydd	Alla län
3C7 Länsstrategier för jämställdhet	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	Folkhälsa, jämställdhet, integration mm.	Alla län

Bilaga C. Övriga uppdrag, förordningar m.m. som redovisas i årsredovisningen

Bilagan innehåller exempel på regeringsuppdrag och hänvisningar till paragrafer i förordningar i vilka det uttryckligen framgår att återrapportering/redovisning ska ske i årsredovisningen.

Uppdrag/Förordning	Område	Avsnitt i årsredovisning
2 kap. 4 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Förhållanden av väsentlig betydelse för regeringens uppföljning och prövning av verksamheten	Övrig redovisning
3 kap. 1 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Information av väsentlig betydelse	Övrig redovisning
3 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Avgiftsbelagd verksamhet	Övrig redovisning
3 kap. 3§ förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Kompetensförsörjning	Arbetsmiljö och medarbetare
7 kap. 2 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Skattepliktig ersättning till ledamöter i styrelse, råd utsett av regeringen och myndighetens ledande befattningshavare	Finansiell redovisning
7 kap. 3 § förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag	Frånvaro på grund av sjukdom	Arbetsmiljö och medarbetare
Uppdrag att bistå Rådet för hållbara städer i dess arbete (M2017/03235/Mm), 2017-12-18	Utveckling av hållbara städer	Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Bilaga D. Regleringsbrevsuppdrag som redovisas i särskild ordning

Bilagan innehåller regleringsbrevsuppdrag i länsstyrelsernas regleringsbrev 2022 som redovisas i särskild ordning.

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
2.2 Underlag till tabeller i årsredovisningen	Organisationsstyrning	2023-02-22	Lst Örebro
3A1 Minskat och förenklat uppgiftslämnande	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-25	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar
3A2 Energi- och klimatpolitiska målen	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-17	Lst Dalarna redovisar till Naturvårdsverket och Miljödepartementet (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3A3 Resultat och effekter av arbetet med att skydda dricksvatten	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet)
3A4 Statligt stöd för bättre vattenhushållning	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-01	Lst Kalmar redovisar till Miljödepartementet
3A5 Stöd till kommunernas kontinuitetsplanering	Uppdrag / A. Nationella mål		Lst Jönköping samordnar dricksvatten. Lst Västernorrland samordnar avloppsrening.
		2022-02-28	Delredovisas till Miljödepartementet
		2023-02-22	Slutredovisas till Näringsdepartementet och Miljödepartementet.
3A6 Restaurering och anläggning av våtmarker	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Lst Gotland redovisar till Miljödepartementet
3A7 Skydd, skötsel och förvaltning av värdefulla naturområden m.m.	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3A8 Uppgifter om strandskyddsbeslut	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3A9 Kostnader för hantering av EU-stöden	Uppdrag / A. Nationella mål	2022-02-01	Statens jordbruksverk (kopia till Näringsdepartementet)
3A10 Föregående års fisketillsyn	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-02-01	Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Näringsdepartementet)
3A11 Missbruk av spel om pengar	Uppdrag / A. Nationella mål	2023-03-31	Socialdepartementet
3A12 Utbildning psykisk hälsa MILSA	Uppdrag / A. Nationella mål	2024-03-31	Gäller enbart Lst Skåne som redovisar till Socialdepartementet
3A13 Förstärkt tillsyn Alkohol och nikotinprodukter	Uppdrag / A. Nationella mål	2026-03-31	Socialdepartementet
3B1 Statlig närvaro och service i länet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-06-15	Finansdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B2 Inriktningsmål för överklagade kommunala beslut om lov	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3B4 Tillämpning av lagen (2009:724) om nationella minoriteter och minoritetsspråk	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-11-14	Lst Stockholm och Sametinget (kopia till Kulturdepartementet)
3B5 Verka för minoritetspolitikens fastställda mål	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-04-01	Gäller endast Lst Stockholm som redovisar till Kulturdepartementet
3B6 Minska spridning av granbarkborrar från skyddade områden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-12-01	Näringsdepartementet, Lst Kronoberg samordnar

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporterings-datum	Rapportering till
3B7 Regionala arbetet med friluftspolitiken	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3B8 Åtgärder för havs- och vattenmiljö	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-15	Lst Västernorrland redovisar till Havs- och vattenmyndigheten (kopia till Miljödepartementet)
3B9 Tillämpningen av barns rättigheter	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01 2023-03-31	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst Dalarna samordnar Delredovisning Slutredovisning
3B10 Stödja kommunerna i deras arbete med att motverka vräkningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-06-15	Boverket i enlighet med förordningen (2011:1160) om regionala bostadsmarknadsanalyser och kommunernas bostadsförsörjningsansvar
3B11 Föräldrarskapsstöd	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-02-28	Socialdepartementet, Lst Örebro samordnar
3B13 Aktiviteter på demokratiområdet	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-15	Lst Jönköping redovisar till Kulturdepartementet
3B14 Motverka rasism på arbetsmarknaden	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-03-01	Lst Stockholm redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B15 Nationellt kompetenscentrum hedersrelaterat våld m.m.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2022-05-31	Gäller enbart Lst Östergötland som redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B16 Lägesbilder om mottagandet av nyanlända och asylsökande	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B18 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för mottagandet av vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B19 Kommuners beredskap och mottagningskapacitet för ensamkommande barn och unga	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B20 Insatser för asylsökande m.fl.	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B21 Redogöra för vilka insatser som ersättning lämnats enligt 37 och 37 a §§	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B22 Bedömning av resultat statlig ersättning insatser för vissa utlänningar	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3B23 Redovisning om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare	Uppdrag / B. Samordnande och sektorsövergripande	2023-03-01	Lst Värmland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C1 Bredbandsutbyggnad	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-31	Post- och telestyrelsen (kopia till Infrastrukturdepartementet)
3C3 Redovisa den svenska beslutade och utbetalda medfinansieringen av territoriella program	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C4 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Nord m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-03-31	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C5 Lämna utgiftsprognoser anslag 1:1 m.m.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	-	Gäller berörda län som redovisar till Tillväxtverket
3C6 Redovisa beslutade och utbetalade EU-medel för territoriella program Aurora m. fl.	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2022-09-23	Gäller endast Lst Jämtland, Norrbotten och Västerbotten som redovisar till Tillväxtverket (kopia till Näringsdepartementet)
3C8 Jämställdhetsperspektiv m.m. i	Uppdrag / C. Främjande	2024-02-22	Arbetsmarknadsdepartementet, Lst

LÄNSSTYRELSEN VÄSTERBOTTENS LÄN ÅRSREDOVISNING 2022

Uppdrag i regleringsbrev 2022	Område	Rapporteringsdatum	Rapportering till
krisledningsarbetet	av länets utveckling		Kronoberg samordnar
3C9 Regionala resurscentra bekämpa hedersrelaterat våld och förtryck	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-03-10	Lst Östergötland redovisar till Arbetsmarknadsdepartementet
3C10 Bidrag till arbete mot mäns våld mot kvinnor	Uppdrag / C. Främjande av länets utveckling	2023-01-01	Jämställdhetsmyndigheten (kopia till Arbetsmarknadsdepartementet) redovisas i samband med redovisningen enligt förordningen (2021:995) om länsstyrelsernas regionala arbete mot mäns våld mot kvinnor.
3D1 Byggnadsnämndernas tillsynsarbete	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-09	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D2 Analysera kommunernas användning av att begära planeringsbesked	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-01-31	Boverket (kopia till Finansdepartementet)
3D3 Tillsynsutveckling enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-02-15	Naturvårdsverket (kopia till Miljödepartementet)
3D4 Prövning enligt miljöbalken	Uppdrag / D. Tillsyn	2023-03-31	Miljödepartementet (kopia till Näringsdepartementet), Lst Västernorrland samordnar
3D5 Uppgifter - inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-11-30	Miljödepartementet, Lst Skåne samordnar
3D6 Effektiv och rättssäker tillsyn	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västernorrland samordnar
3D7 Effektivisera prövningsverksamheten	Uppdrag / D. Tillsyn	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Blekinge samordnar
3E1 Redovisa prognoser	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-02-07 2022-04-27 2022-07-29 2022-10-28	Hermes
3E2 Systematisk användning och analys av data och statistik	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-05-16 2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Södermanland samordnar
3E3 Erfarenheter av vad pandemin inneburit för minskade utsläpp från tjänsteresor	Uppdrag / E. Övriga uppdrag		Redovisningen ska ske inom ramen för myndigheternas miljöledningsarbete i enlighet med vad som gäller enligt förordningen (2009:907) om miljöledning i statliga myndigheter.
3E4 Åtgärder för att öka säkerheten i digital infrastruktur	Uppdrag / E. Övriga uppdrag	2022-12-31	Finansdepartementet, Lst Västra Götaland samordnar

Bilaga E. Länsstyrelsegemensam resultatredovisning av uppdrag som genomförs samordnat

Länsstyrelsernas gemensamma IT-avdelning

Länsstyrelsernas IT-avdelning har bidragit i den länsstyrelsegemensamma portföljstyrningen i förvaltning och projekt inom bland annat digitalisering av samhällsbyggnadsprocessen och bidragit i Tillväxtverkets utveckling av verksamt.se.

IT-avdelningen har medverkat i länsstyrelsernas gemensamma samordningskansli med anledning av Rysslands invasionskrig i Ukraina och utvecklat metodstöd, rapportering och analys av en lägesbild av cybersäkerhet i Sveriges kommuner. Länsstyrelserna har via IT-avdelningen aktivt medverkat i eSams projekt om Digital Samverkan (dSam) inom offentlig sektor. Det är av stor vikt för länsstyrelserna att digital samverkan fungerar på ett bra sätt inom offentlig sektor då länsstyrelserna har omfattande kontakter med kommuner och andra myndigheter.

Samordnad löneservice

Funktionens uppdrag är att hantera löner för 22 myndigheter, 21 länsstyrelser samt Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor, MUCF. Tillfälligt hanterar Löneservice även lönerna för Brottförebyggande rådet, Brå. Löneservice huvuduppgift är att hantera löneutbetalningarna och leveranser inom utsatta tider för uppdragsgivarna med hög kvalitet och med god service. Vårdlän för funktionen Löneservice är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Under 2022 har Löneservice i snitt hanterat 7 900 löner och betalat ut cirka 186 miljoner kronor per månad för länsstyrelserna. Samma siffror för år 2021 är 7 600 löner och 176 miljoner kronor per månad. Ökningen beror delvis på att de flesta länsstyrelser anställde extra personal för arbetet med årets val, totalt cirka 1 500 personer. För MUCF och Brå hanteras ytterligare cirka 300 löner per månad.

Samordningen bidrar till en enhetlig och kostnadseffektiv hantering av löneutbetalningarna och att Löneservice kan hantera ett ökat antal löneutbetalningar sparar tid och kostnader för uppdragsgivarna.

Samordningen av lönehanteringen underlättar även i kontakt med andra myndigheter till vilka rapportering ska ske, exempelvis pensionsuppgifter, statistik och skatteuppgifter som rapporteras varje månad. Samarbetet med länsstyrelsernas andra nationella funktioner och projekt blir enklare i lönerelaterade frågor. Effekten av samordningen har under åren också lett till att även kompetensen kring lön och avtalsfrågor har samordnats hos Löneservice. Löneservice har en betydligt mer rådgivande roll idag.

Telefonistorganisation

Funktionens uppdrag är att hantera samtal för 20 länsstyrelser genom vår gemensamma växel och En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd. Den övergripande inriktningen för telefonistorganisationen är att bedriva verksamheten med balans mellan kostnadseffektivitet, kvalitet och god service. Vårdlän för telefonistorganisationen är Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Telefonistorganisationen har under ett händelserikt år levererat god service. Vi upplever ett intresse från länen att vi skulle kunna avlasta dem mer genom ett bredare uppdrag. En ökad snitthanteringstid visar att medborgaren förväntar sig ökad service. Resultatet av denna trend är en behovsanalys som kommer att gå ut nationellt till våra kunder.

En väg in (EVI) Kundsupport för jordbrukarstöd har under året avlastat länen mer genom att utföra registreringskontroller. En stor mängd samtal har under året handlat om frågor som berör de nya jordbrukarstöden för 2023.

Vår samverkan med IT-avdelningen på strategisk nivå är fortsatt viktig.

Vi har under 2022 fått en ökad mängd frågor från länsstyrelserna angående att verksamhetsanpassa sin tillgänglighet via telefon. Det har resulterat i flera digitala utbildningsinsatser där responsen från utbildningarna har varit väldigt positiv. Vi har nu därför planer på att under 2023 erbjuda dessa utbildningar vid fler tillfällen.

En god telefonkultur i våra verksamheter stärker varumärket Länsstyrelsen där tillgänglighet är en viktig faktor för hur medborgaren upplever myndigheten.

Ekonomiadministration LstEA

LstEA har i uppdrag att effektivisera och samordna ekonomiadministration och redovisningsmodell så att länsstyrelsernas ekonomiska information är enhetlig, jämförbar och rättvisande. Vårdlän för ekonomiadministrationen är Länsstyrelsen i Örebro län.

LstEA har en bemannad support och syftet är att stötta länsstyrelserna gällande ekonomiska frågor för att eftersträva en hög kvalitet. Under 2022 har LstEA hanterat drygt 1 000 supportfrågor.

LstEA har gjort ett 30-tal utökningar ur ekonomisystemet för länsstyrelsernas räkning och på sätt effektiviserat hanteringen och kvalitén för dessa förfrågningar såväl interna som externa. Flera av utökningssmallarna har förbättrats under året för att bättre fånga in frågeställarens behov.

VÄS-förvaltningen har under året arbetat med att utveckla verksamhets- och ärendestrukturen (VÄS). Som ett resultat av detta har VÄS-strukturen kompletterats med ett nytt verksamhetsområde som ska följa upp de sex nya civilområdena. Processen följer tidslinjen och en uppdaterad VÄS-struktur kommer redovisas i mitten av januari 2023.

LstEA har genom ÅR-mallgruppen förvaltat och utvecklat den länsstyrelsegemensamma årsredovisningsmallen som ligger till grund för länsstyrelsernas årsredovisning. Några av förändringarna är

- Minskat antalet resultatindikatorer från 27 till 15. Bedömningsgrunden ska ha mer fokus på resultat och mindre beskrivande. Målet är att få en mer rättvisande bild av resultatutvecklingen över tid
- Lyft ur länsstyrelsegemensamma texter och lagt till dem i en ny bilaga E.

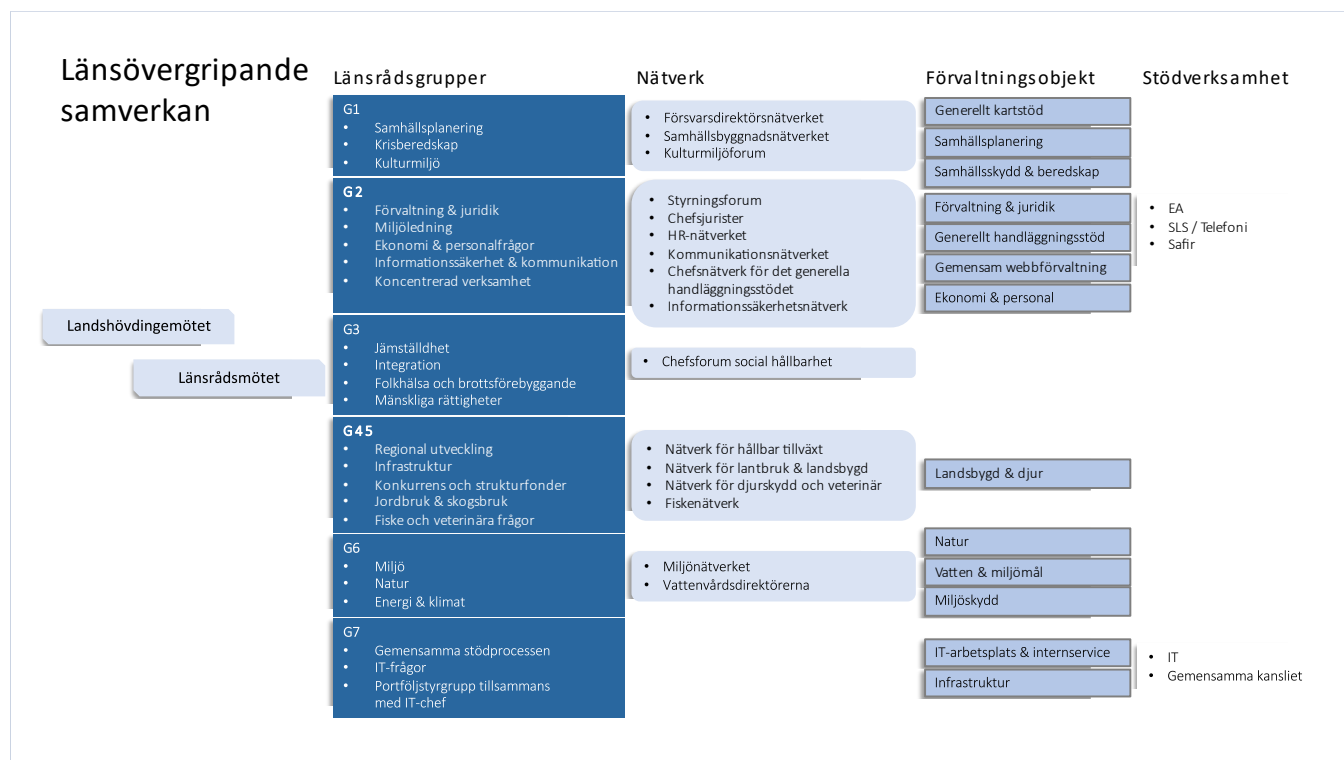
Dataskydd och informationssäkerhet

Den länsstyrelsegemensamma stödfunktionen Safirs uppdrag är att främja en god dataskyddskultur och informationssäkerhet både i det länsstyrelsegemensamma perspektivet och inom varje länsstyrelse. Genom gemensam IT, gemensamma system och i stort sett identiska uppdrag behöver de 21 länsstyrelserna hantera och lösa dessa frågor på samma sätt. I funktionen ingår befattningen dataskyddsombud, som är obligatorisk enligt dataskyddsförordningen. Vårdlän för den gemensamma stödfunktionen är Länsstyrelsen i Stockholms län.

En effekt av det länsstyrelsegemensamma arbetet med informationssäkerhet och dataskydd är att vi har höjt säkerhetskulturen genom utbildning för att höja basnivån på kunskap och medvetenhet hos medarbetarna och framförallt hos de grupper som arbetar direkt med informationssäkerhetsfrågor. Tillsammans med förvaltningsorganisationen, Gemensamma kansliet och IT-avdelningen arbetar länsstyrelserna systematiskt och riskbaserat med ständiga förbättringar i hanteringen av länsstyrelsernas information, särskilt när det gäller personuppgifter.

Gemensamma kansliet

Gemensamma kansliets ska i sitt övergripande uppdrag skapa förutsättningar för gemensam utveckling och förvaltning samt inom området stärka och effektivisera samarbetet. Detta innebär att på länsrådets uppdrag arbeta med länsstyrelsegemensamma strukturer och styrning av utveckling och förvaltning. Vårdlän för det gemensamma kansliet är Länsstyrelsen i Västmanlands län.

Figur. Länsövergripande samverkan

För att kunna hantera länsstyrelsernas bredd av verksamhetsområden har länsråden delat in sig i 6 länsrådsgrupper och i respektive länsrådsgrupp deltar 5-7 länsråd. Varje länsrådsgrupp har ett antal nätverk knutna till sig, som arbetar operativt på uppdrag från länsrådsgruppen. Alla nätverk har representation från samtliga 21 länsstyrelser.

Förvaltnings- och utvecklingsportfölj

För att åstadkomma en effektiv samverkan har länsstyrelserna sedan 2015 en etablerad portföljstyrning av sin utveckling och förvaltning. På en övergripande nivå styrs den gemensamma utvecklings- och förvaltningsportföljen genom att planering, uppföljning och beredning m.m. sker hos det gemensamma kansliet. Beslut fattas av länsrådsgrupp 7 som tillsammans med IT-chefen utgör portföljstyrgrupp.

Förvaltningsportföljen har en förvaltningsmodell och tretton etablerade förvaltningsobjekt. Varje objekt styrs, inom ramen för sitt mandat, av en objektstyrgrupp med objektägare från både verksamheten och IT-avdelningen. Objekten är knutna till den länsrådsgrupp som ansvarar för verksamhetsområdet, och har även en koppling till ett eller flera av länsrådsgruppens nätverk.

Utvecklingsportföljens utvecklingsinsatser kopplas till gemensamma strategier och en gemensam digital målbild är under framtagande. Därutöver har länsstyrelserna alltid ett antal initiativ som måste genomföras utifrån beroenden till sektorsmyndigheternas uppdrag. För 2022 är det exempelvis arbete med samtjänster tillsammans med Tillväxtverket och uppdrag samordnade av DIGG (Myndigheten för digital förvaltning) såsom Single Digital Gateway. Inom ramen för arbetet med Tillväxtverket har länsstyrelserna arbetat med flera av de byggblock som finns i ENA för att utveckla hållbara tjänster och lösningar för framtiden. Det har tagits fram flera nya e-tjänster som kopplats till verksamt.se där företag får stöd och vägledningar och inom kort kommer kunna följa sitt ärende. Länsstyrelsernas e-tjänster kan hämta adressuppgifter från bastjänsten via Bolagsverket och arbete pågår utifrån byggblocken Mina ärenden och API-hantering. Under året har även ensade och länsstyrelsegemensamma huvudprocesser för tillsyn och prövning tagits fram. I övrigt anpassas innehållet i de båda portföljerna utifrån verksamheternas behov.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med Agenda 2030

Det länsstyrelsegemensamma arbetet med Agenda 2030 har som syfte att stödja länsstyrelserna i arbetet med regleringsbrevsuppdrag 1A1 avseende Agenda 2030 och fylla rollen som en regional huvudaktör i arbetet med de

globala målen. Arbetet har resulterat i fördjupad kunskap om agendans koppling till länsstyrelsernas verksamhet, spridning av goda exempel och tvärssektoriella arbetsätt, samt en bättre omvärldsbevakning. Exempel på väsentliga insatser under året:

- Länsstyrelserna finns representerade i GD-forum, där svenska myndigheter samverkar för att uppnå de globala målen. Länsstyrelsen har sedan 2022 rollen som samordnare för GD-forum. Det innebär sammankallande av Lilla GD-gruppen, där landshövdingen i Värmlands län är ordförande, samt den Operativa gruppen, som består av tjänstepersoner.
- Extern samverkan med bland annat Nationella samordnaren för Agenda 2030, Glokala Sverige, SCB och Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA1). På uppdrag av nationella samordnaren har Länsstyrelsen i Södermanlands län tagit fram en förstudie om verktyg för tillgängliggörande och visualisering av data.
- Det länsstyrelsegemensamma arbetet har haft två fördjupningsområden; extern samverkan samt hur Agenda 2030 beaktas i beslut och processer.
- Länsstyrelsegemensam konferens för länsledningar, länsstyrelsernas kontaktpersoner för Agenda 2030, chefer och strateger som berörs av arbetet med Agenda 2030.
- Nyhetsbrev om Agenda 2030 och gemensam samverkansytan för Agenda 2030.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnår målet för det länsstyrelsegemensamma arbetet.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med könsuppdelad statistik

Individbaserad statistik redovisas inte genomgående könsuppdelat vid Länsstyrelsen. Ett beslut har tidigare fattats om att länsstyrelserna gemensamt ska driva ett nationellt utvecklingsprojekt då det saknas ett förvaltningsobjekt för sakområdet jämställdhet. Arbetet ska resultera i en vidareutveckling av statistiken och vårt system. Sedan pandemins start har arbetet med könsuppdelad statistik i ärendesystemet Platina försenats och tillfälligt stannat av.

Länsstyrelsernas arbete med att bistå Rådet för hållbara städer (M2017/03235/Mm)

Länsstyrelserna ingår som en av 14 medlemmar i regeringens Råd för hållbara städer. I mars 2022 fick rådet ett förlängt och ändrat uppdrag med tydligare fokus på att arbeta mot mål 11 Hållbara städer och samhällen i Agenda 2030. Rådet ska enligt uppdraget utveckla sin gemensamma webbplats till en plattform för kunskap och finansiering för utveckling av hållbara städer och samhällen. Rådet ska även stödja kommuner som berörs av större industrietableringar och industriexpansioner i Norrbottens och Västerbottens län. Rådets nuvarande uppdrag sträcker sig till 31 december 2030.

I februari 2022 lämnade rådet enligt tidigare uppdrag sin årliga rapportering till Regeringskansliet. Rådets ledamöter har under året haft fyra möten och rådets expertnätverk har haft nio möten. I juni hölls även ett gemensamt stormöte i Skellefteå där bland annat rådets ledamöter, rådets expertnätverk, representanter från rådets tre referensgrupper och representanter från kommunledningar samt ledningar från regioner och länsstyrelser i Norrbotten och Västerbotten deltog. Syftet med mötet var att skapa kontakter, att skapa förståelse för varandras uppdrag och utmaningar samt lägga grunden för ett framtida gemensamt arbete.

Under året har rådets medlemmar även bidragit med material till den gemensamma webbplatsen i form av information om nya kunskapsstöd, metoder och finansieringsmöjligheter, i syfte att underlätta för kommuner och andra aktörer att hitta aktuellt material inom hållbar stadsutveckling.

I september skickade rådet in en ansökan till Tillväxtverket om att driva en samverkansplattform med stöd från Europeiska regionala utvecklingsfonden. Den syftar till att stötta genomförandet av Regionalfondens insatser inom hållbar urban utveckling genom att vara en nationell plattform för erfarenhetsutbyte och samverkan.

Länsstyrelsernas roll i rådet är att bidra med kunskap och kompetens om kommunernas förutsättningar att arbeta med hållbar utveckling. Länsstyrelsernas olika regionala nätverk betyder mycket för rådets arbete för att nå ut till

kommunerna. Bedömningen är att länsstyrelsernas arbete i rådet mycket väl motsvarar dess roll och ansvar samt att rådet uppfyller sitt syfte.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med energi och klimat (LEKS)

Länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning (LEKS) samordnar det regionala klimat- och energiomställningsarbetet. LEKS bidrar till att utveckla samverkan mellan länsstyrelserna, deras olika sakområden, berörda myndigheter och departement. Exempel på väsentliga insatser som LEKS genomfört 2022 är:

- Arrangerat en ledningskonferens med länsstyrelsernas länsledningar med temat Ledarskap för energi- och klimatomställningen och två nätverkskonferenser för handläggare. Konferenserna har lett till ökat samarbete mellan länsstyrelsernas sakområden och kunskapsutveckling.
- Tre samverkansledare och flera projekt har samordnat arbetet inom respektive område. Arbetet har underlättat länsstyrelsernas handläggning och utåtriktade arbete och lett till snabb och effektiv hantering av ansökningar och projekt, liksom förbättrade arbetsätt och underlag.
- Utvecklat Klimatklivet genom integrering av IT-miljön för ansökningar. Arbetet har lett till effektivare hantering av stödet och synergier mellan olika åtgärdsprojekt.
- Samordnat remissvar. Insatserna har bidragit till ökad kunskapsöverföring inom olika sakfrågor och bättre, samordnade remissvar.
- Framtagande av stöd, mallar och rutiner för arbetet med Elektrifieringspiloter. Insatserna utgjorde en förutsättning för att Länsstyrelsens uppdrag kunnat genomföras.
- Tillsammans med Energimyndigheten utvecklat uppdraget om stöd till kommuner och regioner i energibesparingar.

Flera av insatserna sker i samverkan med RUS och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt uppnås målen för det länsgemensamma arbetet med energi- och klimatomställning.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med miljömålen (RUS)

Regional Utveckling och Samverkan i miljömålssystemet (RUS) är samverkansorgan för det regionala miljömålsarbetet. RUS vision är att miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030. RUS bidrar till tydligare uppföljning av miljömålen och till att åtgärdsarbetet intensifieras och följs upp. Vidare förstärker RUS länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå. I RUS styrgrupp ingår chefsnätverk på länsstyrelserna, Havs- och vattenmyndigheten, Skogsstyrelsen samt Naturvårdsverket och SKR som adjungerade. I RUS arbetsgrupp ingår medarbetare från flera länsstyrelser.

Väsentliga insatser under året:

- Samordning och utveckling av miljömålsuppföljningen. Insatser inom miljöinformationsförsörjning och miljöövervakning. Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen 2023.
- Samordning av arbete i Miljömålsrådet och med Agenda 2030.
- Projekt inom sakområden, bland andra samhällsplanering, länstransportplanering, målkonflikter synergier skog, cirkulär ekonomi, kulturmiljö, grön infrastruktur och hållbar konsumtion.
- Vägledning åtgärdsprogram och förändringsledningskurser för länsstyrelser och kommuner. Medverkan i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen.
- Kommunnätverk, medverkan nationella uppdrag, bland annat hos Tillväxtverket.
- Medarrangör av miljömålsdagar och årligt möte för länsstyrelsernas miljömålsuppdrag.

Flera insatser sker i samverkan med LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning) och olika chefsnätverk.

Bedömningen är att resultatet är gott och i allt väsentligt bidrar till att uppnå uppsatta mål.

Länsstyrelsernas gemensamma arbete med covid-19

År 2020 etablerade länsstyrelserna, efter beslut från landshövdingarna, gemensamt ett samordningskansli med syfte att möjliggöra länsövergripande samordning och en effektiv samverkan med myndigheter på nationell nivå under hanteringen av pandemin. Denna samordning fortsatte under 2021 och fram till och med första kvartalen 2022.

Den gemensamma hanteringen genom samordningskansliet har resulterat i en effektiv fördelning och samordning av information och uppdrag mellan de 21 länsstyrelserna och mellan den regionala nivån och andra centrala aktörer i pandemihanteringen.

Länsstyrelserna initierade under våren 2020 en följeforskning för att belysa och tillvarata erfarenheterna från länsstyrelsernas gemensamma hantering av pandemin och Lunds Universitetet har under hösten lämnat sin slutrapport (Lund: LTH, Avdelningen för Riskhantering och Samhällssäkerhet, 2021-09-16, Diarienummer: F 2021/1603). Bedömningen är att resultatet var gott och studien visade att länsstyrelserna har spelat en betydande roll för hur samhället har lyckats i hanteringen av pandemin.

Samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har utvecklat länsstyrelsernas förmåga att tillsammans och samordnat hantera allvarliga samhällsstörningar såväl nationellt som regionalt.

Erfarenheterna från samordningskansliet för gemensam hantering av pandemin har legat till grund för länsstyrelsernas gemensamma hantering av den säkerhetspolitiska utvecklingen under 2022 genom samordningskansliet MATS. Lärdomar från den gemensamma hanteringen av pandemin har även varit betydelsefulla för utvecklingen av de beredskapskanslier som håller på att upprättas vid civilområdesansvariga länsstyrelser.

Generellt har erfarenheterna bidragit till att utveckla länsstyrelsernas enskilda förmåga att hantera allvarliga samhällsstörningar regionalt och har också bidragit till utvecklingen av länens totalförsvarsförmåga.

Länsstyrelsernas arbete med tillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen

Från den 10 januari 2021 till den 31 mars 2022 gällde en tillfällig covid-19-lag i Sverige. Länsstyrelserna var utsedda tillsynsmyndigheter och hade i uppdrag att kontrollera att lagen och tillhörande föreskrifter följdes. Länsstyrelsen i Dalarnas län hade uppdraget att samordna länsstyrelsernas tillsynsarbete, vilket framgår av Förordning (2021:8) om särskilda begränsningar för att förhindra spridning av sjukdomen covid-19.

Länsstyrelsernas arbete med pandemitillsynen visade att det med korta ledtider går att organisera sig och bedriva en likartad tillsyn även om vi är 21 myndigheter. Uppfattningen bland länsstyrelserna var att arbetsmodellen med en nationell samordning som ges ett tydligt ansvar och mandat har varit direkt bidragande till det goda resultatet. Länsstyrelserna har genomfört 61 822 tillsynsåtgärder, varav 30 388 tillsynsbesök vilka lett till 54 förelägganden och 34 förelägganden med vite. För mer information se länsstyrelsernas slutrapport, Länsstyrelsen Dalarnas län Rapport 2022:13 ”En enad insats mot smittan - länsstyrelsernas pandemitillsyn enligt den tillfälliga covid-19-lagen”.

Länsstyrelsernas tillsynsarbete och den nationella samordningens arbetsinsats bedöms ha levt upp till ställda krav och förväntningar. Redan etablerad myndighetsövergripande samverkan har varit avgörande och medfört konkreta resultat i form av tillsynsåtgärder. Länsstyrelsernas redan etablerade nätverk och kompetens inom en variation av sakområden ger en beredskap att med kort varsel även i framtiden klara av liknande arbetsuppgifter.

Länsstyrelsegemensamt arbete till följd av kriget i Ukraina

Landshövdingarna beslutade den 1 mars att upprätta ett gemensamt nationellt samordningskansli med anledning av Rysslands invasion av Ukraina. Kansliets operativa del samordnas av Länsstyrelsen i Stockholms län. Kansliet har främst samordnat regeringsuppdrag samt informationsdelning och kommunikation mellan nationella myndigheter och länsstyrelserna, vilket bedöms ha lett till en högre effektivitet i arbetet hos länsstyrelserna och i övriga myndigheter. Länsstyrelserna fick tidigt i uppdrag att regelbundet redovisa lägesbilder från länen och sammanställa en nationell lägesbild inklusive samverkansbehov. Ett särskilt utvecklingsarbete initierades för att sammanställa en lägesbild om cybersäkerhet vilket har resulterat i samlad kunskap om läget rörande cybersäkerhet i kommunerna. Kansliet deltog i Migrationsverkets uppdrag att åstadkomma en jämn fördelning mellan kommunerna vid anskaffning av boenden för skyddssökande från Ukraina och har deltagit i arbetsgrupper rörande civilsamhället och social hållbarhet.

Bedömningen är att samordningskansliets bidrag till den nationella lägesbilden rörande krigets påverkan på samhället varit värdefullt, särskilt genom att lyfta det regionala och lokala perspektivet. En enkät visar att kansliet uppfattats ha startat upp fort och särskilt nämns att kansliets informationshantering har varit positiv. Genom kansliets arbete bedöms länsstyrelserna ha fått bättre planeringsförutsättningar för sitt arbete.

Länsstyrelsen Västerbotten

Storgatan 71 B, 901 86 Umeå
www.lansstyrelsen.se/vasterbotten
vasterbotten@lansstyrelsen.se
010-225 40 00